ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ
ΤΟΥ ΓΕΝ. ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

9

ΣΕΠΤΕΜΒΡΗΣ 1948

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ - ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ
ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ Α' ■ *ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ* 9 ■ *ΣΕΠΤΕΜΒΡΗΣ* 1948

Η ΕΠΟΠΟΙΪΑ ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΑ ΠΙΝΔΟ
ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

(ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ Κ.Κ.Ε. ΤΗΣ 25 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1948)

I. Ἡ μάχη στή Β. Πίνδο, πού κράτησε ἀπτίς 14 τοῦ Ἰούνη ὡς τίς 21 τοῦ Αὐγούστου 1948, εἶναι ἡ πιό σημαντική στό λαϊκοαπελευθερωτικό ἀγώνα, πού ὁ λαός μας διεξάγει, πάνω ἀπό δυό τώρα χρόνια ἐνάντια στόν ἀμερικανοαγγλικό ἰμπεριαλισμό καί τους μοναρχοφασίστες προδότες. Πιασμένος μέσα στή μέγγαινα τῆς ὁλόπλευρης κρίσης του ὁ μοναρχοφασισμός ἦταν ὑποχρεωμένος νά δώσει τή μάχη στή Β. Πίνδο μέ ὅλες του τίς δυνάμεις γιά νά πετύχει ἕνα στρατηγικό ἀποτέλεσμα: Νά ἐκμηδενίσει, ὅπως πίστευε, τίς κύριες δυνάμεις τοῦ Δ.Σ.Ε. γιά νά μπορέσει ἔτσι νά συντρίψει τό λαϊκοαπελευθερωτικό κίνημα τοῦ Λαοῦ μας καί νά ὁλοκληρώσει τόν ἐξανδραποδισμό του. Αὐτός ἦταν ὁ σκοπός πού ὁ μοναρχοφασισμός ἐπιδίωκε μέ τή μάχη στό Σμόλικα καί στό Γράμμο. Ὁ ἀμερικάνικος ἰμπεριαλισμός ἀπόβλεπε νά κατοχυρώσει ὁριστικά τήν κυριαρχία του στήν Ἑλλάδα, γιά νά τή μετατρέψει σέ σίγουρο στρατιωτικοπολεμικό προγεφύρωμα ἐνάντια στή Λαϊκή Δημοκρατία καί τό Σοσιαλισμό στήν Εὐρώπη. Αὐτά τά σχέδια εἶχαν οἱ ἐχθροί τοῦ Λαοῦ.

II. Ἡ πολιτικοστρατιωτική ἡγεσία τοῦ Δ.Σ.Ε. συγκεντρώνοντας τίς στρατηγικές της ἐφεδρεῖες στό χῶρο Σμόλικα-Γράμμου προκαθόριζε ἔτσι βασικά καί τό σχέδιο ἐνέργειας τοῦ ἐχθροῦ, πού ἦταν ὑποχρεωμένος νά ἐνεργήσει μέ τόν ὄγκο τῶν δυνάμεών του ἀκριβῶς στήν περιοχή αὐτή. Ἡ βασική ἐπιδίωξη τοῦ Δ.Σ.Ε. καθοριζότανε μέ τόν τρόπο αὐτό ξεκάθαρα: α) Νά δεσμεύσει καί νά φθείρει στόν ἀνώτατο βαθμό τίς κύριες δυνάμεις τοῦ μοναρχοφασισμοῦ στή Β. Πίνδο. β) Νά δώσει ἔτσι τή δυνατότητα στίς δυνάμεις τοῦ Δ.Σ.Ε πού δροῦσαν στίς ἄλλες περιοχές καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα στή Θεσσαλία, Ρούμελη, Πελοπόννησο καί Ἤπειρο, νά ἀναπτύξουν στό ἀνώτατο δυνατό ὅριο τίς δυνάμεις καί τό χῶρο τους, δημιουργώντας κι' αὐτοῦ γιά τόν ἀντίπαλο καταστάσεις πιό ἀπειλητικές ἀπ' αὐτήν πού ἀντιμετώπιζε στό Γράμμο. γ) Νά διατηρήσει βασικά ἀξιόμαχες τίς κύριες δυνάμεις τοῦ Δ.Σ.Ε., πού δροῦσαν στό χῶρο Σμόλικα-Γράμμου, γιά νά μπορέσουν στήν κατάλληλη στιγμή νά δράσουν καί νά ἐλιχθοῦν πρός τήν κατεύθυνση, πού θά ἔκρινε κατάλληλη τό Γενικό Ἀρχηγεῖο.

Αὐτή τή στρατηγική ἐπιδίωξη εἶχε ἡ λαϊκοδημοκρατική ἡγεσία.

III. Τά ἀποτελέσματα τῆς μάχης στή Β. Πίνδο δείχνουν ὅτι βασικά ἀπότυχε

τό στρατηγικό σχέδιο τῶν ἀμερικάνων καί τῶν μοναρχοφασιστῶν καί ἐφαρμόστηκε καί πέτυχε στήν κύριά του γραμμή, τό σχέδιο τοῦ Γενικοῦ 'Αρχηγείου τοῦ Δ.Σ.Ε.

1. Ὁ ἐχθρός, παρά τό γεγονός ὅτι συγκέντρωσε μιά ὑπεροχή πού φτάνει τό 10 πρός 1, γιά ὅ,τι ἀφορᾶ τήν ἀριθμητική δύναμη σέ ἄνδρες, καί τό 50 πρός 1 γιά τό ὑλικό πού χρησιμοποιήθηκε, καί παρά τήν ἀπόλυτη κυριαρχία του στόν ἀέρα, ὑπεροχή πού τοῦ ἐπέτρεψε, ὕστερα ἀπό 70 σχεδόν μέρες, νά καταλάβει τόν ὀρεινό ὄγκο Σμόλικα — Γράμμου, ἀπότυχε ὁλοκληρωτικά στή στρατηγική ἐπιδίωξή του νά συντρίψει τίς κύριες δυνάμεις τοῦ Δ.Σ.Ε. Ἡ «κορωνίδα» κατάρρευσε. Ἔπαθε στό στρατό του κρούσης μιά φθορά πού φτάνει τά 30 ο)ο τῆς συνολικῆς του δύναμης, (οἱ πραγματικές ἀπώλειές του ξεπερνοῦν τίς 30 χιλιάδες), καί πού τοῦ ἀπαγορεύει γιά τό 1948 νά ἐπαναλάβει τήν προσπάθειά του ἐνάντια στό Δ.Σ.Ε. στίς διαστάσεις πού πέτυχε στό Σμόλικα—Γράμμο.

2. Ὁ Δ.Σ.Ε. παρά τά λάθη πού ἔγιναν κυρίως στόν Προφ. 'Ηλία Πενταλόφου—Παληοκριμίνι, στόν Πύργο τῆς Στράτσιανης καί στόν Τάλιαρο, λάθη πού ἐπιτάχυναν, ἀντίθετα πρός τό σχέδιό μας, τήν προώθηση τοῦ ἐχθροῦ, βασικά ἐφάρμοσε τό σχέδιό του. Χωρίς τά λάθη αὐτά καί δίχως τόν ἀπαράδεχτο αἰφνιδιασμό μας στό Κάμενικ —Γκόλιο καί στήν Μπάτρα, μπορούσαμε νάχουμε στό Σμόλικα-Γράμμο πολύ πιό σημαντικά ἀποτελέσματα. Ἡ ἀποφασιστική ἄμυνα τῶν μαχητῶν μας ἀνάγκασε τόν ἐχθρό, ὕστερα ἀπό τήν ἀρχική ἀποτυχία του στά δυό ἄκρα, νά ἀναπροσαρμόσει τό σχέδιό του, νά αναδιατάξει τίς δυνάμεις του καί νά στραφεῖ πρός τό κέντρο, ὅπου ἐκμεταλλεύτηκε τό βασικό λάθος στή διάταξή μας, τήν ὑποτίμηση τοῦ Τάλιαρου. Ὁ ἐχθρός, χάρη στήν ἀναπάντεχη γι' αὐτόν ἡρωϊκή ἀντίσταση τῶν ἀνδρῶν μας, ὑποχρεώθηκε νά ρίξει στή μάχη ὅλες τίς ἐφεδρεῖες του, πού βασικά συγκέντρωνε ἀπ' ὅλες τίς γωνιές τῆς Ἑλλάδας. Χάρη στήν τεράστια ὑπεροχή του καί στά λάθη μας, ὁ ἐχθρός προχωροῦσε, χωρίς ὅμως οὔτε μιά μοναδική φορά νά μπορέσει ν' ἀποκόψει καί νά ἐκμηδενίσει ἤ αἰχμαλωτίσει τμῆμα μας ἤ νά μᾶς ἀναγκάσει σέ ἀνοργάνωτη ὑποχώρηση καί σύμπτυξη. Αὐτό τό ὡμολόγησε καί ὁ στρατηγικός ἐγκέφαλος τοῦ μοναρχοφασισμοῦ Κιτριλάκης, στίς δηλώσεις πού ἔκανε στήν Κοζάνη στίς 23 Αὐγούστου πρός τούς ἀντιπροσώπους τοῦ τύπου. Βασικά ὅλες οἱ κινήσεις τῶν τμημάτων ἔγιναν μέ βάση τό σχέδιο τοῦ Γενικοῦ 'Αρχηγείου. Παρά τό γεγονός ὅτι ὁ αἰφνιδιασμός στήν Μπάτρα μᾶς ἀνάγκασε νά κάνουμε μιά πρόωρη ἀναδιάταξη στό δεξιό καί στό κέντρο, ὅμως ἡ ὑποχωρητική κίνησή μας ἀπό τό δεξιό καί τό κέντρο μέ ταυτόχρονη διατήρηση τῶν θέσεών μας στό ἀριστερό μας, μᾶς ἐπέτρεψε νά συγκεντρώσουμε τίς δυνάμεις μας στό ἀριστερό καί νά πετύχουμε, παραπλανώντας καί αἰφνιδιάζοντας τόν ἐχθρό, τόν ἑλιγμό τῆς 20 πρός 21 τοῦ Αὐγούστου. Ἔτσι ὁ Δ.Σ.Ε. ἔκλεισε τή μάχη στό Γράμμο, ὅπως αὐτός ἤθελε. Οἱ κύριες δυνάμεις του διάσπασαν τόν ἐχθρικό κλοιό καί ἑλίχτηκαν σύμφωνα μέ τό σχέδιο στά μετόπισθέν του καί ὁ ἐχθρός τελικά χτύπησε στό κενό. Οἱ δυνάμεις τοῦ Δ.Σ.Ε. βγῆκαν ἀπό χῶρο Σμόλικα—Γράμμου συντεταγμένες, πιό ἐμπειροπόλεμες ἀπό πρίν, μέ ἠθικό ἀνώτερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά, ἕτοιμες νά πραγματοποιήσουν κάθε καινούργια ἀποστολή τοῦ Γενικοῦ 'Αρχηγείου.

3. Στό διάστημα πού διεξάγονταν ἡ μάχη στή Β. Πίνδο, τμήματα τοῦ Δ.Σ.Ε., πραγματοποιώντας διαταγή τοῦ Γενικοῦ 'Αρχηγείου, ξανάμπῆκαν στό χῶρο τῆς Ρούμελης, ἐκμηδένισαν ὅλα ὅσα εἶχε πετύχει ὁ ἐχθρός μέ τήν ἐπι-

χείρησή του τῆς «Χαραυγῆς», ξανακατάλαβαν καί πλάτυναν ἀκόμα πιό πολύ τό χῶρο, πού ὁ Δ.Σ.Ε. κατεῖχε πρίν ἀπτήν ἐκστρατεία τοῦ μοναρχοφασισμοῦ.

4. Στό ἴδιο διάστημα ἄλλα τμήματα τοῦ Δ.Σ.Ε., ἀφοῦ ἑλίχτηκαν στήν Ἤπειρο καί μετά πῆραν μέρος στή μάχη στό Σμόλικα, ἐκτελώντας σχέδιο τοῦ Γενικοῦ Ἀρχηγείου, κινήθηκαν στό χῶρο τῆς Θεσσαλίας, ὅπου συνεχίζουν τή νικηφόρα δράση τους σαρώνοντας τό μοναρχοφασισμό καί ἀπελευθερώνοντας καινούργιες περιοχές.

5. Στήν Πελοπόννησο ἡ ὁρμή καί ἡ μαχητικότητα τοῦ Δ.Σ.Ε. καί ἡ ἀδυναμία τοῦ μοναρχοφασισμοῦ πού ἦταν δεμένος στή Β. Πίνδο, δημιούργησαν γιά τόν ἐχθρό μιά ἀπ' τίς πιό κρίσιμες καταστάσεις πού ὀξύνουν τήν πολιτική του κρίση, ἐνῶ ὁλόκληρες περιοχές ἐλευθερώνονται ἀπτό καθεστώς τῆς ἐκμετάλλευσης καί τῆς βίας.

6. Στήν Ἤπειρο ὁ Δ.Σ.Ε. δυνάμωσε καί ἐπέκτεινε τή δράση του καταφέροντας ἀδιάκοπα χτυπήματα ἐνάντια στό μοναρχοφασισμό καί ἐλευθερώνοντας καινούργια τμήματά της.

Αὐτά τά ἀποτελέσματα εἶχε ἡ μάχη στή Β. Πίνδο. Ὁ μοναρχοφασισμός πῆγε γιά μαλλί καί βγῆκε κουρεμένος. Πῆγε νά κλείσει μιά πληγή καί ἄνοιξε καινούργιες χειρότερες. Καί τ' ἀποτελέσματα θἄταν ἀκόμα πιό θετικά γιά μᾶς καί ἀρνητικά γιά τόν ἀντίπαλο, ἄν καί οἱ Διοικήσεις τῶν μονάδων τοῦ Δ.Σ.Ε. στήν Κεντρική καί Ἀνατολική Μακεδονία καί στή Θράκη πραγματοποιοῦσαν τό καθῆκον τους ὅπως καί σ' ὅλη τήν ἄλλη Ἑλλάδα.

IY . Ὁ μοναρχοφασισμός τή μάχη στή Β. Πίνδο τήν ἔδωσε μέ ὅλες τίς δυνάμεις του. Βασιλιάδες, βασίλισσες, πρωθυπουργοί, ἀντιπρόεδροι, ὑπουργοί πολιτικοί ἀρχηγοί, στρατηγοί, ντόπιοι καί ξένοι ὑπουργοί καί στρατηγοί, ἀμερικανοί καί ἄγγλοι, πού ἦρθαν ειδικά ἀπτήν Ἀμερική καί τή Μέση Ἀνατολή, ὅλοι βρισκόντουσαν σέ ἀδιάκοπες ἐπισκέψεις στό μέτωπο. Δηλώσεις καί κόντρα δηλώσεις ἀπ' ὅλες τίς πλευρές κι' ἀπ' ὅλους τούς ἐπίσημους καί ἀνεπίσημους, πού δήλωναν καί ξαναδήλωναν ὅτι στό μέτωπο ὅλα πᾶνε καλά καί ἡ νίκη εἶναι σίγουρη. Τή σφραγίδα, τήν «κορωνίδα», τήν ἔβαλε ὁ Σοφούλης πού δήλωσε ὅτι ἡ μάχη τῆς Ἑλλάδας τέλειωσε. Αὐτά εἶναι τά ὄνειρα τῆς ἀντίδρασης. Ἡ πραγματικότητα ὅμως εἶναι ὁλότελα διαφορετική. Στό διάστημα τῆς μάχης στή Β. Πίνδο καί τώρα πού τέλειωσε, μέσα στή μοναρχοφασιστική ἀντίδραση ἡ ὁλόπλευρη κρίση της ὀξύνθηκε ἀκόμα πιό πολύ. Ἡ 4η Ὀλομέλεια τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε. στίς 28-29 τοῦ Ἰούλη, ὅταν ἡ μάχη στή Β. Πίνδο ἦταν ἀκόμα στήν ἐξέλιξη, διαπίστωσε ὅτι: «Ἡ ἀποτυχία τοῦ μοναρχοφασισμοῦ στή Β. Πίνδο καί ἡ δύναμη καί ἀντοχή πού δείχνει ὁ Δ.Σ.Ε., δημιουργοῦν στήν Ἑλλάδα μιά καινούργια κατάσταση». Σήμερα ὕστερα ἀπτή μάχη ἔχουμε στήν Ἀθήνα καί στήν ὑπόδουλη Ἑλλάδα μιά νέα πολιτική κατάσταση.

Ἡ θριαμβολογία ἔσβυσε καί κατακαθίζει γρήγορα. Καί οἱ φαγωμάρες στήν Ἀθήνα ξανάρχισαν. Ἡ κυβερνητική κρίση ὑποβόσκει πάντοτε καί οἱ ἀμερικάνοι τή συγκρατοῦν μέ τά δόντια. Ἡ κρίση στήν Ἀθήνα βαθαίνει καί ὀξύνεται πάνω στή βάση τῆς ὁλόπλευρης κυβερνητικῆς ἀποτυχίας. α) Ποτέ ἡ οἰκονομική κατάσταση δέν ἔφτασε σέ τέτοιο ἀδιέξοδο. Οἱ λαϊκές μᾶζες ξεσηκώνονται ἐνάντια στήν ἀμερικανοκρατία καί τό μοναρχοφασισμό πού τόσο ξετσίπωτα, ὅπως δείχνουν ὁ παρεμβατισμός τῶν Γκρέϊντυ καί Κλέϋ καί οἱ δηλώσεις τοῦ Σοφούλη γιά τά μεροκάματα καί τούς μισθούς, τούς κόβουν τό ψωμί καί τή ζωή. Ἕνα καινούργιο μαζικό ἀπεργιακό κίνημα φουντώνει καί ξεσπᾶ. Οἱ λαϊκές μᾶζες παίρνουν θάρρος ἀπτήν ἐποποιΐα τοῦ Δ.Σ.Ε. στό Γράμμο. β) Ἡ

απομόνωση και αποξένωση του μοναρχοφασισμού απ' το λαό πλαταίνει και αυτό κάνει τη θέση της αντίδρασης πιό δύσκολη και βαθαίνει την πολιτική κρίση της. Λίγες μόλις μέρες ύστερα απτόν ψευτοθρίαμβο στό Γράμμο, ό Τσαλδάρης και ή κυβερνητική κλίκα ξεσπαθώνει ενάντια στούς «συνοδοιπόρους», όπως τούς ονομάζουν, της «ανταρσίας» πού υποσκάφτουν τό ηθικό της αντίδρασης και πάνε νά εκμηδενίσουν, όπως λέει ή κυβέρνηση, τ' αποτελέσματα της ψευτονίκης, γιατί βλέπουν την αλήθεια και τό αδιέξοδο όπου οδηγεί ή κυβερνητική πολιτική. Ό Βενιζέλος ζητά νά διαλυθεί τό κυβερνητικό συγκρότημα και ό Ζέρβας ξανά πάλι κυβέρνηση Έθνικού Συνασπισμού. γ) Ή αποτυχία στή Β. Πίνδο οξύνει και τη στρατιωτική κρίση. Ή μοναρχοφασιστική στρατιωτική ηγεσία πελάγωσε κι' ενώ γιά νά κοιμίσει τόν κοσμάκη εξοντώνει καθημερινά τό Δ.Σ.Ε., στην πραγματικότητα δέν ξέρει σήμερα πού νά πρωτοστραφεί: νά συνεχίσει την εκστρατεία στή Β. Ελλάδα, όπου ουσιαστικά, απτή στρατιωτικοπολεμική πλευρά, τό πρόβλημα γιά τό μοναρχοφασισμό παραμένει τό ίδιο, όπως ήταν στίς 14 του Ιούνη 1948, είτε νά καταπιαστεί μέ τη Θεσσαλία ή τη Ρούμελη, την Ήπειρο ή την Πελοπόννησο, όπου ή πολιτική ανάγκη και ό τοπικιστικός παληοκομματισμός τόν αναγκάζει νά σκορπά τίς δυνάμεις του; Αυτή ή αδυναμία δυναμώνει τη σύγχιση μέσα στην αντίδραση. δ) Πάνω στή βάση αυτή τό μοναρχοφασιστικόστρατόπεδο παρουσιάζει σήμερα περισσότερο από πρίν έκδηλα σημάδια από φυσικήκαί ψυχική κούραση και ηθική κατάπτωση. Ιδιαιτερα τό ηθικό μέσα στό μοναρχοφασιστικό στρατό είναι σοβαρά πεσμένο. Ό κόσμος ζητά ειρήνη και ησυχία κι' αυτό υποσκάφτει τη θέση της αμερικανοκρατιας και του μοναρχοφασισμού και τούς χαλά τά σχέδια. Γιά νά συγκαλύψουν τη στρατιωτική τους αποτυχία, μοναρχοφασίστες και αμερικάνοι, άρχισαν μιά πρωτοείδωτη συκοφαντική εκστρατεία γιά νά κερδίσουν μέ τη διπλωματία και τόν Ο.Ε.Ε. όσα δέ μπόρεσαν μέ τόν πόλεμο. Ουρλιάζουν ότι οί δυνάμεις του Δ.Σ.Ε. μπήκαν στην Αλβανία, ότι οί βορεινοί γείτονές μας βοηθούν μέ όπλα,άντρες και πολεμοφόδια τό στρατό μας, ότι πρέπει νά επέμβουν πιό ενεργά οί ιμπεριαλιστές και ό Ο.Ε.Ε. Οί μοναρχοφασίστες και οί αμερικανοί βλέποντας ότι τά σχέδιά τους αποτυχαίνουν χάρη στόν ηρωϊκό αγώνα του Δ.Σ.Ε. πάνε νά κινητοποιήσουν μέ όλες τίς ψευτιές, απάτες και συκοφαντίες πού τούς εμπνει ή λύσσα τους, νά ξεσηκώσουν την παγκόσμια αντίδραση και νά κερδίσουν τό παιχνίδι τους τό Σεπτέμβρη στή Γενική Συνέλευση του Ο.Ε.Ε. Πάνε, δηλαδή, νά προκαλέσουν διεθνή επέμβαση στην Ελλάδα, στά Βαλκάνια και στή νοτιοανατολική Ευρώπη. Ό μοναρχοφασισμός προδίνει και ξεπουλά ακόμα πιό ξετσίπωτα την Ελλάδα και τό λαό γιά νά διατηρήσει τό ματωβαμένο πλουτοκρατικό καθεστώς του. Και ό αμερικάνικος ιμπεριαλισμός πιστεύει πώς έτσι θά καταφέρει αυτό πού του χάλασε και του χαλά ό Δ.Σ.Ε. μέ τόν αγώνα του: Νά κάνει οριστικά την Ελλάδα αποικία του και στρατιωτικοπολεμικό του προγεφύρωμα ενάντια στή Λαϊκοδημοκρατική και Σοσιαλιστική Ευρώπη. Μέ την πολιτική του αυτή ό μοναρχοφασισμός δείχνει, γιά μιά ακόμα φορά, ότι μόνο ερείπια και καταστροφές συσσωρεύει ολόγυρά του. Και ό αμερικάνικος ιμπεριαλισμός κάνει όλα όσα μπορεί γιά νά τόν συγκρατήσει, γιατί μόνο έτσι ελπίζει νά πραγματοποιεί τά σχέδιά του. Όμως ή αντίδραση απτήν ίδια της την πολιτική χαντακώνεται κάθε μέρα και περισσότερο. Τά γεγονότα επιβεβαιώνουν ότι παραμένει σωστή ή διαπίστωση της 3ης

Ὁλομέλειας τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε.:«Σήμερα τό τέλος τοῦ μοναρχοφασισμοῦ εἶναι πιό κοντά ἀπό κάθε ἄλλη φορά, φτάνει ὁ κάθε ἕλληνας νά κάνει ἀκέραιο τό καθῆκον του ἀπέναντι στήν πατρίδα».

Υ. Ἀπτή μάχη στή Β. Πίνδο ὁ Δ.Σ.Ε. βγῆκε πιό γερός καί τό λαϊκοδημοκρατικό κίνημα στή χώρα μας μέ περισσότερη πεποίθηση στή νίκη. Τό γεγονός καί μόνο ὅτι ὁ Δ.Σ.Ε. γιά πρώτη φορά ἔδωσε ἀπό παράταξη μάχη, μπόρεσε ν' ἀντιμετωπίσει κοντά 70 μέρες, ἕναν πολλαπλάσιο ἐχθρό καί πέτυχε στό τέλος νά ἑλιχθεῖ μέ τίς κύριες δυνάμεις του πίσω στήν ἐχθρική διάταξη, δείχνει πόσο ἄντρωσε καί ὥριμασε. Αὐτό καί τόν ἴδιο τόν σηκώνει πιό ψηλά, αὐξάνει τήν αὐτοπεποίθησή του καί μεγαλώνει τήν πίστη τοῦ λαοῦ. Τό καθῆκον πού μπαίνει τώρα στό πεδίο τῆς ὀργάνωσης καί τοῦ δυναμάματος τοῦ Δ.Σ.Ε. εἶναι νά πραγματοποιηθοῦν τά καθήκοντα πού ἔβαλε πρίν ἕνα μῆνα ἡ 4η Ὁλομέλεια τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε. καί ν' ἀφομοιωθεῖ δημιουργικά ἡ πλούσια πεῖρα τῆς μάχης στή Β. Πίνδο. Ἰδιαίτερα πρέπει νά προσεχτοῦν τά παρακάτω.

1) Ὑποτιμήθηκε ἀπαράδεχτα ἀπτά πάνω μέχρι τά κάτω τό ζήτημα τόσο τῆς ἐπιχειρησιακῆς, ὅσο καί τῆς ταχτικῆς ἐφεδρείας. Ἔτσι σέ κρίσιμες στιγμές, ὅταν ὁ ἐχθρός ἔκανε διείσδυση δέ διαθέταμε ἐφεδρεῖες γιά νά τόν χτυπήσουμε στήν κίνησή του, πλευρικά, γιά νά ἀνατρέψουμε καί ἐκμηδενίσουμε τά τμήματά του πού ἔχαναν τήν κίνηση. Τό ζήτημα αὐτό ἔχει πρωταρχική σημασία καί πρέπει ἡ κάθε διοίκηση ἀπτά πάνω ὥστά κάτω νά τό λύσει μιά γιά πάντα.

Τό Π.Γ. διαπιστώνει ὅτι μιά σοβαρή, ὄχι ὅμως καί ἀνυπέρβλητη, δυσκολία στόν τομέα τῶν ἐφεδρειῶν, ἀποτέλεσε τό γεγονός ὅτι ὁ μοναρχοφασισμός διέθετε δεκαπλάσιες δυνάμεις καί ἔρριχνε στή μάχη μεγάλους ὄγκους, πρᾶγμα πού συχνά ἀνάγκαζε τίς διοικήσεις νά βιάζονται στή διάθεση καί τοῦ τελευταίου μαχητή πού διέθεταν. Στό ζήτημα τῆς ἀνεπάρκειας τῶν ἐφεδρειῶν μας, ἀποφασιστική ἐπίδραση εἶχε τό ὅτι οἱ κομματικές ὀργανώσεις στίς πόλεις δέν ἔκαναν τό καθῆκον τους γιά νά δυναμώσουν ἀριθμητικά τό Δ.Σ.Ε. καί ὅτι τά Ἀρχηγεῖα δέν ἐκπλήρωσαν τίς ὑποχρεώσεις τους πρός τό Γ.Α. γιά ὅ,τι ἀφορᾶ τίς ἐφεδρεῖες.

2) Τό σχέδιο τοῦ Γ.Α. γιά ἀντιμετώπιση τοῦ ἐχθροῦ ἄφηνε στή διάταξη τῶν δυνάμεων τοῦ Δ.Σ.Ε. σοβαρό κενό, ἰδιαίτερα στόν τομέα τοῦ Τάλιαρου. Ἀκόμα ἔλλειψε ἀπτό Γ.Α. μιά ζωντανή καί ἄμεση παρακολούθηση καί ἀντίληψη τῆς κατάστασης καί μιά γόνιμη καί στενή συνεργασία μέ τά ἀνώτερα στελέχη καί διοικήσεις πού διηύθυναν ἄμεσα τίς ἐπιχειρήσεις.

Χρειάζεται στό μέλλον μιά πιό ἐπιστημονική—ἐπιτελική μελέτη καί μοντάρισμα γιά τήν κάθε ἐπιχείρηση. Ἡ διαπίστωση τῆς 4ης Ὁλομέλειας τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε. ὅτι: «μιά σοβαρή ἀδυναμία τοῦ Δ.Σ.Ε. βρίσκεται στό ὅτι ἡ κομματική καί στρατιωτική καθοδήγηση δέν ἔχουν πάντα ἄμεση καί ἔγκαιρη ἀντίληψη γιά τήν κατάσταση στούς κατώτερους κρίκους καί στή βάση» καί ὅτι: «καθυστερεῖ ἐπικίνδυνα ἡ ὀργάνωση τοῦ ἐλέγχου γιά τή γρήγορη καί ἀποτελεσματική ἐφαρμογή τῶν ἀποφάσεων πού κάθε φορά παίρνονται», πρέπει τώρα νά προσεχτεῖ περισσότερο, ἰδιαίτερα ἀπτούς Πολιτικούς Ἐπίτροπους καί τίς κομματικές ὀργανώσεις, γιά νά ξεπεραστοῦν συστηματικά καί ἐπίμονα ὅλες οἱ ἀδυναμίες στόν τομέα αὐτό. Ἡ Ὁλομέλεια καθόρισε ἀκόμα ὅτι: «Σ' αὐτό θά συντελέσει σοβαρά ἡ πιό στενή ἐπαφή καί συνεργασία τῶν πολιτικῶν καί στρατιωτικῶν στελεχῶν σ' ὅλη τήν κλίμακα, ἡ πιό στενή καί ταχτική

ἐπικοινωνία τῶν ἀπάνω πρός τά κάτω».

3) Στό πεδίο τῆς ταχτικῆς, τό βασικό δίδαγμα πού μᾶς δίνει ἡ μάχη στή Β. Πίνδο εἶναι τό παρακάτω: ἀντιμετωπίζοντας τόν ἀντίπαλο μέ τήν ταχτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας, περιοριστήκαμε κυρίως στίς κατά μέτωπο ἀντενέργειες ὅταν ὁ ἐχθρός ἐπιτίθονταν ἐνάντια στίς θέσεις μας μέ τό πεζικό του. Ἔλειψε ἀπό τήν ταχτική μας αὐτή, τό χτύπημα τοῦ ἐχθροῦ στήν κίνησή του, στά πλευρά καί τά μετόπισθέν του.

Ἕνα βασικό στοιχεῖο στήν ταχτική μας, σάν στρατός λαϊκοαπελευθερωτικός, πρέπει νἆναι ὅταν χτυπᾶμε ἤ ἀντιμετωπίζουμε τόν ἐχθρό, νά τόν ἀπασχολοῦμε ταυτόχρονα, ἀδιάκοπα καί ἔντονα στήν κάθε του ἐνέργεια ἄμεσα, στά πλευρά καί στά μετόπισθέν του, μέρα καί νύχτα, στίς συγκοινωνίες, στόν ἐφοδιασμό του, τίς συνδέσεις του. Ἀπασχολημένοι μέ τήν κύρια προσπάθεια στή μάχη στή Β. Πίνδο, χαλαρώσαμε καί παραμελήσαμε στό διάστημα αὐτό καί στά ἄμεσα μετόπισθεν τοῦ ἐχθροῦ, τό ναρκοπόλεμο, τή δράση τῶν σαμποταριστῶν καί τῶν ἐλεύθερων σκοπευτῶν. Στόν τομέα αὐτόν χάναμε πολύ λιγότερα ἀπ' ὅ,τι μπορούσαμε, χάναμε πολύ λιγότερα ἀπό ἄλλες φορές. Διδάγματα στόν τομέα αὐτόν πρέπει νά βγάλουν ὅλοι οἱ διοικητές καί πολιτικοί ἐπίτροποι καί νά πάρουν ὅλα τά μέτρα γιά νά διορθώσουμε τίς ἐλλείψεις καί παραλείψεις πού παρουσιάσαμε στό ζήτημα αὐτό σ' ὅλο τό διάστημα πού κράτησε ἡ μάχη στό Γράμμο.

4) Ὁ Δ.Σ.Ε. πρέπει νά ἀφομοιώσει δημιουργικά τήν πεῖρα ἀπτό Σμόλικα—Γράμμο στό πεδίο τῆς δύναμης πυρός του. Δικαιώνεται ἡ πεῖρα καί μεγαλώνει ἡ ἀνάγκη νά δημιουργηθοῦν ὁλμαρχίες, πολυβολαρχίες, πυροβολικό ἐπιχειρησιακῆς ἀποστολῆς, τμήματα παντσεριστῶν, σχηματισμοί ἀντιαεροπορικοί καί ἀντιτανκικοί.

5) Στή μάχη στή Β. Πίνδο πρέπει νά προσεχτοῦν καί τά παρακάτω:

α) Δέν ὑπῆρχε γενικό σχέδιο ὀχύρωσης. Δέν ἐξασφαλίστηκαν τά ὑλικά μέσα (κασμάδες, φτιάρια, πριόνια κλπ.) καί δέν κινητοποιήθηκαν οἱ ἀνθρώπινες δυνάμεις σχεδιασμένα γιά νά γίνουν ὅλα ὅσα ἦταν μπορετά. Ὑποτιμήθηκε ἡ σημασία τῆς ὀχύρωσης καί ἀπτά πάνω καί ἀπτά κάτω.

β) Πάθαμε ἀδικαιολόγητα, ἀπό ἔλλειψη ἐπαγρύπνησης ἀπό διοικητές καί πολιτικούς ἐπίτροπους, αἰφνιδιασμούς πού εἶχαν γιά τήν ὅλη μάχη σοβαρές ταχτικές συνέπειες. Ἰδιαίτερη σημασία εἶχε αὐτόστόν τομέαΤάλιαρου, στό Κάμενικ-Γκόλιο καί στήν Μπάτρα.

γ) Βασικές ἀδυναμίες, μέ ὅλες τίς σχετικές συνέπειες, παρουσιάσαμε στίς μεταβιβάσεις, πληροφορίες καί ἀνιχνεύσεις γιά τίς προθέσεις καί κινήσεις τοῦ ἐχθροῦ. Οἱ ὑπεύθυνοι πρέπει νά βγάλουν ἀπτή διαπίστωση αὐτή ὅλα τά ἀναγκαῖα συμπεράσματα γιά νά διορθώσουν ριζικά τήν κατάσταση στόν τομέα αὐτό.

δ) Παρουσιάστηκαν περιπτώσεις παράβασης διαταγῶν χωρίς νά χτυπηθοῦν ἀποτελεσματικά. Ἡ πιό σοβαρή περίπτωση παρουσιάστηκε στό Ἀρχηγεῖο Δ.Μ. ὅταν πραγματοποιήθηκε ὁ ἑλιγμός τῶν δυνάμεών του στίς 20—21 Αὐγούστου 1948.

ε) Παρά μιά σχετική βελτίωση, παρατηρήθηκε μιά γενική ὑποτίμηση, εἴτε καί ἄγνοια, γιά τή σημασία πού ἔχει ἡ διαφωτιστική διαλυτική δουλειά μέσα στό μοναρχοφασιστικό στρατό. Τίς δυνατότητες πού δίνονταν στόν τομέα αὐτό δέν τίς ἐκμεταλλευτήκαμε παρά σέ πολύ μικρό βαθμό.

VI. Τό Π.Γ. τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε. βγάζοντας τά πιό πάνω συμπεράσματα διαπιστώνει: Πρῶτο. Γιά νά ξεπεραστεῖ ἡ ἀπόσπαση τῆς καθοδήγησης ἀπτήν ἄμεση ἀντίληψη καί ἐπο-

πτεία τῆς κατάστασης καί ἀπτήν ἐνεργό συμμετοχή στή ζωή καί δράση τοῦ Δ.Σ.Ε. ἐπιβάλλεται μιά σοβαρή ἁπλοποίηση τοῦ ὅλου μηχανισμοῦ της, γιά νά καταπολεμηθεῖ ἡ γραφειοκρατία καί ἐξασφαλιστεῖ ἡ ἄμεση καί ζωντανή διοίκηση τοῦ στρατοῦ καί ἡ διεύθυνση τῶν ἐπιχειρήσεων. Δεύτερο. Νά ἐξασφαλιστεῖ ἀπτά πάνω ὡς τά κάτω ἕνας ζωντανός ἀποτελεσματικός ἔλεγχος γιά νά ἐφαρμόζονται γρήγορα καί δημιουργικά οἱ ἀποφάσεις πού κάθε φορά παίρνονται σέ ὅλους τούς κρίκους καί σ' ὅλους τούς τομεῖς. Οἱ πολιτικοί ἐπίτροποι πρέπει νά φέρουν αὐτοί τήν κύρια εὐθύνη στό ζήτημα αὐτό, ὄντας κι' ἐδῶ οἱ πιό γόνιμοι βοηθοί τοῦ διοικητή τους. Ἐπειδή μέ τό ζήτημα τοῦ ἐλέγχου γιά νά ἐφαρμόζονται οἱ ἀποφάσεις τό Π.Γ. ἔχει ἀπασχοληθεῖ ἐπανειλημμένα ὡς τά τώρα, χωρίς νάχουμε οὐσιαστική βελτίωση, ἐπιβάλλεται ἡ κατάσταση αὐτή νά διορθωθεῖ σύντομα καί θετικά. Τρίτο. Γιά νά ἐξασφαλιστεῖ μιά πιό κολλεχτιβίστικη συνεργασία καί διοίκηση πού θά ἐφαρμόζει τή γενική πολιτική καί στρατιωτική ἡγεσία στό Δ.Σ.Ε. καί θάχει τήν ἄμεση ἐποπτεία καί εὐθύνη γιά ὅλα τά προβλήματα καί γιά ὅλη τή δράση του, τό Π.Γ. τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε. συσταίνει νά δημιουργηθεῖ πολεμικό συμβούλιο τοῦ Δ.Σ.Ε.

VII. Στό Σμόλικα—Γράμμο γένηκε μιά ἀναμέτρηση δυνάμεων πού ἔληξε βασικά πρός ὄφελος τοῦ Δ.Σ.Ε.

Οἱ ἡρωϊκοί μαχητές μας, πού δέ διέθεταν τόν ἀναγκαῖο ὁπλισμό καί τ' ἀπαραίτητα τεχνικά μέσα κι' εἶχαν τόσες ἐλλείψεις στή διατροφή, ρουχισμό καί ὑπόδησή τους, ἀντιμετρήθηκαν μέ τίς πολλαπλάσιες δυνάμεις τοῦ μοναρχοφασισμοῦ, πού εἶχε ὄχι μόνο τήν ἀπεριόριστη ὑλική ἐνίσχυση, ὅλες τίς τεχνικές συμβουλές ἀπτόν ἀμερικανοαγγλικό ἰμπεριαλισμό, μά καί τήν ἄμεση στρατιωτική βοήθεια, μιά καί στίς ἐπιχειρήσεις στή Β. Πίνδο, πῆραν ἄμεσα μέρος ἑκατοντάδες ἀμερικάνοι καί ἄγγλοι ἀξιωματικοί.

Σήμερα ἡ πολιτική καί στρατιωτική κατάσταση εἶναι γιά μᾶς πιό εὐνοϊκή ἀπό κάθε ἄλλη φορά. Ἡ 4η Ὁλομέλεια τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε. διακήρυξε: «Ὅλοι οἱ ὀπαδοί μας καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα οἱ κομμουνιστές πρέπει νά καταλάβουν ὅτι ἡ μάχη στή Β. Πίνδο πρέπει νά κερδιθεῖ τόσο στό Γράμμο καί στό Σμόλικα, ὅσο καί παντοῦ ὅπου πολεμᾶ τμῆμα ἡ μονάδα τοῦ Δ.Σ.Ε. Παντοῦ ὅπου ὑπάρχει δημοκρατικός πολίτης καί κομμουνιστής. Στήν Ἀθήνα, στόν Πειραιᾶ, στή Θεσσαλονίκη, στήν κάθε γωνιά τῆς χώρας. Παντοῦ ὅπου ζεῖ καί ἀναπνέει πατριώτης καί πατριώτισσα στά χώματα αὐτά».

Οἱ μαχητές στή Β. Πίνδο κάναν στό ἀκέραιο τό καθῆκον τους. Οἱ διοικητές καί πολιτικοί ἐπίτροποι, (ἔχουμε ἑκατοντάδες νεκρούς καί τραυματίες ἀξιωματικούς καί πολιτικούς ἐπιτρόπους πού πολέμησαν μέ ἡρωϊσμό καί μυαλό), φάνηκαν ἄξιοι τῆς ἀποστολῆς τους. Τώρα χρειάζεται ν' ἀφομοιώσουμε καί ἀξιοποιήσουμε ὅλη τήν πεῖρα καί τά διδάγματα ἀπτή Β. Πίνδο. Καί περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά τήν ἐπίθεση, τήν ἀδιάκοπη κίνηση καί δράση νά τήν κάνουμε σημαία μας σέ ὅλη τήν Ἑλλάδα, γιά ὅλους πού πιστεύουνε στό Λαό καί στή Δημοκρατία, στίς πόλεις, κάμπους καί βουνά. Στίς 28-29 τοῦ Ἰούλη 1948 ἡ 4η Ὁλομέλεια τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε. διακήρυξε: «Στό Γράμμο ὁ Δ.Σ.Ε. ἀνοίγει τόν τάφο τοῦ μοναρχοφασισμοῦ καί τῆς ξένης κατοχῆς. Ὅλοι στίς ἐπάλξεις γιά νά τούς συντρίψουμε».

Αὐτό τό καθῆκον παραμένει στό ἀκέραιο. Ἀποφασιστικό βῆμα στήν πραγματοποίησή του [illegible] ξερριζώσουμε τούς δισταγμούς, τίς ταλαντεύσεις καί τήν ὀπορτουνιστική συνθηκολόγηση παντοῦ ὅπου παρου-

σιάζονται καί ἐκδηλώνονται.

VIII. Μέσα στή φωτιά τῆς μάχης στή Β. Πίνδο, τό στρατόπεδό μας γιά νά σταματήσει τό αἷμα πού χυνότανε, δέ δίστασε νά ἐπαναλάβει ὅτι θά δεχότανε κάθε ἔντιμη δημοκρατική συνεννόηση πού θά ἐξασφάλιζε στό λαό καί στόν τόπο τήν ἡσυχία καί τήν εἰρήνη. Τότε οἱ προδότες πατριδοκάπηλοι τῆς 'Αθήνας εἶπαν ὅτι αὐτό ἦταν ἀδυναμία μας καί συνέχισαν νά χύνουν, γιά νά παχαίνουν οἱ ντόπιοι πλουτοκράτες καί οἱ ἀμερικάνοι ἰμπεριαλιστές, τό λαϊκό αἷμα. Ἡ ζωή ἀπόδειξε ὅτι γιά μιά ἀκόμη φορά βγῆκαν γελασμένοι. Ὁ Δ.Σ.Ε. τούς χάλασε τά σχέδια καί ἀπτήν δοκιμασία στό Σμόλικα καί τό Γράμμο βγῆκε ἕνα μπόϊ πιό ἀντρειωμένος.

Μέ ἀτράνταχτη πίστη καί ἀποφασιστικότητα στή νίκη γιά μιά ἀκόμη φορά διακηρύτουμε:

Θέλουμε 'Ανεξαρτησία καί Δημοκρατία.

Θέλουμε Εἰρήνη καί ἡσυχία.

Δεχόμαστε κάθε ἔντιμη δημοκρατική συνεννόηση.

'Εξυπηρετοῦμε μόνο τό καλό τοῦ λαοῦ καί τῆς πατρίδας.

Δίνουμε τό χέρι σέ ὅλους πού πιστεύουν στό Λαό, στή Δημοκρατία, στήν ἀνεξαρτησία καί στήν εἰρήνη.

Δύναμή μας εἶναι ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ Λαοῦ.

Καί σύνθημά μας μέχρις ὅτου ἐπιβληθεῖ τό δίκηο του παραμένει:

ΟΛΟΙ ΣΤ' ΑΡΜΑΤΑ!

ΟΛΑ ΓΙΑ ΤΗ ΝΙΚΗ!

25 Αὐγούστου 1948

Τό Π.Γ. τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΟΥ

Τοῦ σ. ΒΑΣΙΛΗ ΜΠΑΡΤΖΙΩΤΑ, Πολιτικοῦ Ἐπίτροπου τοῦ Γενικοῦ Ἀρχηγείου καὶ ὑποστράτηγου τοῦ Δ.Σ.Ε.

Στή Β. Πίνδο, στό Σμόλικα καί στό Γράμμο, δόθηκε μιά μεγάλη μάχη. Ἡ πρώτη φάση τῆς μάχης αὐτῆς ἔληξε μέ τόν ἑλιγμό τῆς 20 πρός 21 Αὐγούστου. Ἡ μάχη τοῦ Γράμμου κράτησε περίπου 70 μέρες. Καί ἦταν ἡ πιό μεγάλη μάχη πού ἔδωσε μέχρι σήμερα ὁ Δ.Σ.Ε. Ἡ μάχη τοῦ Γράμμου πού θἄχει ἀποφασιστική ἐπίδραση στήν παραπέρα ἐξέλιξη τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, μᾶς ἔδωσε πολύτιμα συμπεράσματα καί διδάγματα πού πρέπει νά μελετηθοῦν καί νά ἀξιοποιηθοῦν ἀπ' τούς μαχητές καί ἀξιωματικούς τοῦ Δ.Σ.Ε.

Ὁ μοναρχοφασισμός συγκέντρωσε στό Γράμμο σχεδόν τό σύνολο τῶν στρατιωτικῶν του δυνάμεων. Τίς 6 ἀπ' τίς 7 Μεραρχίες του, ἤτοι τήν 1η, 2η, 8η, 9η, 10η, καί 15η. Τίς 23 ἀπ' τίς 28 Ταξιαρχίες του, 54 τάγματα πεζικοῦ εἶχε στην πρώτη γραμμή μαζί μέ δυό μοῖρες Λ.Ο.Κ. καί 8 λόχους πολυβόλων. Ὅλους τούς σχηματισμούς τοῦ πυροβολικοῦ καί τῆς ἀεροπορίας. Συνολικά ἔρριξε στή μάχη σ' ὅλο τό διάστημα τῶν ἐπιχειρήσεων περισσότερο ἀπό 100 χιλιάδες στρατοῦ, χωροφύλακες καί μαῦδες. Τό στρατηγικό σχέδιο τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ ἐπιτελείου ἦταν νά χτυπήσει καί νά ἐξοντώσει τίς μεγάλες μονάδες τοῦ Δ.Σ.Ε. πού βρίσκονταν στό Γράμμο, νά κυκλώσει καί ν' ἀποκόψει τίς δυνάμεις αὐτές ἀπ' τήν ὑπόλοιπη ἀνταρτική περιοχή, νά σπάσει ὅπως ἔλεγε, τή σπονδυλική στήλη τοῦ Δ.Σ.Ε. Γι' αὐτό καί τό σχέδιό του το ὀνόμασε, «Κορωνίδα» γιά ὅλο τόν πόλεμο στήν Ἑλλάδα.

Ὁ μοναρχοφασισμός δέν ὑπολόγιζε στήν ἀρχή σωστά τή μαχητική ἀξία τῶν δυνάμεων τοῦ Δ.Σ.Ε. στο Γράμμο. Γι' αὐτό λογάριαζε νά ξοφλήσει μαζί μας χτυπώντας μας ἀπ' τά δυο ἄκρα μέ δυο Μεραρχίες καί νά μᾶς συμπιέσει πρός τά Ἀλβανικα σύνορα. Γρηγορα ὅμως ἀναγκάστηκε νά ἀναπροσαρμώσει τό σχέδιό του καί νά ρίξει τίς κύριες δυνάμεις του στό σφηνεῖο τοῦ Γράμμου. Τή μεγάλη μαχητικότητα τοῦ Δ.Σ.Ε. τήν ὁμολόγησαν ὁ ὑπαρχηγός τοῦ μοναρχοφασιστικου Γ.Ε.Σ. Κιτριλάκης πού μίλησε γιά ἀντίσταση ταχτικοῦ στρατοῦ πού βγῆκε στό Γράμμο, ὁ Παῦλος Γλύξμπουργκ πού εἶπε ὅτι ἡ κλίκα τῆς Ἀθήνας κι' αὐτός προσωπικά, δέν περίμενε τόσο μεγάλη ἀντίσταση ἀπ' τούς ἀντάρτες στή Β. Πίνδο.

Ὁ συσχετισμός τῶν δυνάμεων στό Γράμμο ἦταν καταπληχτικά μέ τό μέρος τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ. Στίς 100 χιλιάδες τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ ὁ Δ.Σ.Ε. διέθετε στό Γράμμο γύρω ἀπ' τίς 10.000 στρατοῦ. Δηλαδή ἕνα πρός δέκα. Ἡ διαφορά στά μέσα πυρός ἦταν πολύ πιό μεγάλη, περίπου ἕνα πρός πενῆντα. Στά 200 περίπου πυροβόλα τῆς ἀμερικανοκρατίας μέ τήν ἀφθονία τῶν βλημάτων ὁ Δ.Σ.Ε. διέθετε 15 πυροβόλα. Ὁ μοναρχοφασισμός ἔρριχνε πάνω σ' ἕνα ὕψωμα καί 10.000 ὀβίδες ἐνῶ ὁ Δ.Σ.Ε. ἔρριχνε μόνο μερικές δεκάδες βολές. Ὁ συσχετισμός αὐτῶν τῶν δυνάμεων δέ μποροῦσε παρά νἄχει τήν ἐπίδρασή του στή μάχη ἐκ παρατάξεως πού δόθηκε στο Γράμμο.

Στό Γράμμο δόθηκαν σκληρές μάχες. Στήν πρώτη ἐπίθεση στήν Ἀμμούδα—Ἀλεβίτσα ἀπ' τίς 14 ὡς τίς 20 Ἰούλη, ἡ 1η καί 15η Μεραρχίες τοῦ μοναρχοφασισμοῦ ἔσπασαν κυριολεκτικά τά μοῦτρα τους. Ἡ 15η Μεραρχία ἔκανε ἕνα μῆνα γιά νά ἀνασυγκροτηθεῖ. Στή δεύτερη ἐπίθεση τῆς 9ης καί τῆς 8ης Μεραρχίας στίς 21 Ἰούλη στόν Πύργο Στράτσανης—Κάμενικ—Κλέφτη—Πευκιάνα, παρά τήν πρώτη ἐπιτυχία τους στόν Πύργο δέν κατόρθωσαν τίποτα. Ἡ τρίτη μεγάλη ἐπίθεση στό κέντρο τοῦ μετώπου Γάβρος—Λευκαδιά—Κίρκουρη—Προφήτης Ἠλίας Φοῦρκας μέ τη 2η καί 10η Μεραρχία, συνάντησε μεγάλη ἀντίσταση ἀπ' τίς μονάδες τοῦ Δ.Σ.Ε. Καί τότες τό μοναρχοφασιστικό ἐπιτελεῖο ἔχασε τήν ψυχραιμία του καί ἔρριχνε τίς μονάδες του σέ πραγματικό σφαγεῖο. Οἱ ἐπιθέσεις γίνονταν κατά κύματα, τό ἕνα ταγμα πίσω ἀπ' τ' ἄλλο σέ στενό χῶρο καί κάτω ἀπ' τά δραστικά πυρά τοῦ Δ.Σ.Ε. Σύμφωνα μέ διαταγή τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ Γ.Ε.Σ. οἱ ἄνδρες ρίχνονταν στή μάχη χωρίς χιτώνιο (γιά νά μήν ἔχουν τίς ταυτότητες), ποτισμένοι μέ ναρκωτικά καί μεθυσμένοι, καί πίσω τους στήνονταν πολυ-

βόλα, μὲ διαταγὴ νὰ χτυποῦν στὸ ψαχνὸ ἐκείνους ποὺ θὰ γυρνοῦσαν πίσω.

Οἱ τραυματίες, οἱ αἰχμάλωτοι καὶ αὐτόμολοι ποὺ ἦρθαν στὶς γραμμές μας μιλᾶνε γιὰ τρομαχτικὲς ἀπώλειες τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ. Σύμφωνα μὲ ἐξακριβωμένα στοιχεῖα ὁ μοναρχοφασισμὸς εἶχε στὴ μάχη τοῦ Γράμμου πάνω ἀπὸ 25 χιλιάδες ἀπώλειες. Κι' αὐτὰ εἶναι μόνο τὰ ἐξακριβωμένα στοιχεῖα. Ἀσφαλῶς οἱ ἀπώλειες τοῦ μοναρχοφασισμοῦ εἶναι πολὺ μεγαλύτερες. Οἱ πόλεις τῆς Ἑλλάδας γέμισαν ἀπὸ Νοσοκομεῖα καὶ Νεκροταφεῖα.. Οἱ ἀπώλειες τοῦ μοναρχοφασισμοῦ εἶναι τόσο μεγάλες ὥστε οἱ ἀμερικανόδουλοι τῆς Ἀθήνας ἔπειτα ἀπὸ διαταγὴ τοῦ ὑπεραστράτηγου Βὰν Φλὶτ κάλεσαν ἐσπευσμένα στὰ ὅπλα τὴν κλάση 1947 γιὰ νὰ καλύψουν τὰ κενὰ ποὺ δημιουργήθηκαν στὸ μισθοφορικὸ στρατό τους.

***

Τὸ Γεν. Ἀρχηγεῖο τοῦ Δ.Σ.Ε. περίμενε τὴ μεγάλη ἐκστρατεία τοῦ μοναρχοφασισμοῦ στὴ Β. Πίνδο καὶ ἤξαιρε πολὺ καλὰ τὶς στρατηγικὲς ἐπιδιώξεις τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ ἐπιτελείου. Ὑπολόγιζε σωστὰ πὼς ὁ ἀγώνας θἄναι πολὺ σκληρὸς καὶ θὰ περάσει ἀπὸ διάφορες φάσεις. Γι' αὐτὸ καὶ προπαρασκευάζονταν δραστήρια. Ἡ ταχτική ποὺ ἀκολουθήθηκε ἦταν ἡ ταχτικὴ τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας, ἡ χρησιμοποίηση τοῦ ἐδαφικοῦ χώρου μὲ γερὲς ὀχυρώσεις καὶ ὁ συνδυασμὸς τῆς ἄμυνας μὲ τὸ στοιχεῖο τῆς κίνησης καὶ τοῦ ἐλιγμοῦ, στὴν ἀρχὴ σὲ μικρότερη κλίμακα καὶ ὕστερα σὲ μεγαλύτερη ἔκταση.

Ἡ στρατηγικὴ ἐπιδίωξη τοῦ Γεν. Ἀρχηγείου τοῦ Δ.Σ.Ε. ἦταν νὰ ματώσει, νὰ κουράσει καὶ νὰ ἐξαντλήσει τὸ μοναρχοφασισμό, νὰ τοῦ προξενήσει μεγάλες ἀπώλειες, νὰ κρατήσει τὸ Γράμμο καὶ σὲ δεδομένη στιγμή, ἂν χρειαστεῖ, μὲ τολμηρὸ ἐλιγμὸ νὰ βρεθεῖ στὰ μετόπισθεν τοῦ ἐχθροῦ.

Τί ἔγινε ἀπ' ὅλα αὐτά; Ὁ Δ.Σ.Ε. στὸ Γράμμο χρησιμοποιώντας σωστὰ καὶ σὲ τέτοια ἔκταση τὴν ταχτικὴ τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας, πραγματικὰ προξένησε γιὰ πρώτη φορὰ στὸν ἐχθρὸ τόσες μεγάλες ἀπώλειες. Αὐτὸ ἦταν τὸ πρῶτο σοβαρὸ ἀποτέλεσμα ποὺ πέτυχε ὁ Δ.Σ.Ε. στο Γράμμο. Δεύτερο, συγκεντρώνοντας καὶ ἀπασχολώντας τὶς κύριες δυνάμεις τοῦ μοναρχοφασισμοῦ στο Γράμμο κατόρθωσε νὰ κάνει σειρὰ ἀπὸ μερικώτερους ἐλιγμοὺς πρὸς Ἤπειρο (Λάκκα Σούλι) καὶ τὴ Ρούμελη ὅπου ξανακερδίσαμε ὅλες τὶς παλιὲς θέσεις καὶ νὰ ἀναπτύξει τὴ δράση τοῦ Δ.Σ.Ε. στὴ Θεσσαλία, Ἤπειρο, Ρούμελη καὶ Πελοπόννησο. Τρίτο, ὁ Δ.Σ.Ε ματαίωσε τὴν πραγματοποίηση τοῦ στρατηγικοῦ σκοποῦ τοῦ ἐχθροῦ νὰ ἐξοντώσει τὶς δυνάμεις μας στὸ Γράμμο. Ἡ πραγματοποίηση τοῦ τολμηροῦ ἐλιγμοῦ μας στὶς 20 πρὸς 21 Αὐγούστου ὅπου οἱ κύριες δυνάμεις μας, γύρω ἀπὸ τὶς 8.500 παραταχτῆς δύναμης βρέθηκαν στὰ μετόπισθεν τῆς ἐχθρικῆς διάταξης, ἔβαλε τέρμα στὸ παραμύθι γιὰ ἐξόντωση τῶν ἀνταρτῶν στο Γράμμο. Εἶναι χαραχτηριστικὲς οἱ δηλώσεις τοῦ Κιτριλάκη πάνω στὸ ζήτημα αὐτό. Πρὶν κάνουμε ἀκόμα τὸν ἐλιγμό μας, αὐτὸς δήλωσε ὅτι μποροῦμε νὰ ξεφύγουμε ἀπὸ Μονόπυλο καὶ τὰ γύρω χαμηλὰ ὑψώματα πρὸς ἄλλες περιοχές. Κι' ὅταν ἔγινε ὁ ἐλιγμὸς δήλωσε ὅτι πολλὲς φορὲς ἀναγκάστηκαν να τροποποιήσουν τὰ σχέδιά τους καὶ ὅτι στὸν ἀνατολικὸ τομέα τοῦ μετώπου ὁ μοναρχοφασισμὸς εἶχε ἐξαντλητικὴ αἱμορραγία.

Τί δὲν πραγματοποιήσαμε ἀπ' τὴν προοπτική μας; Δὲν κατορθώσαμε νὰ κρατήσουμε τελικὰ τὸ Γράμμο καὶ ἐκεῖ νὰ δώσουμε τὴν ἀποφασιστικὴ μάχη. Ὁ συσχετισμὸς τῶν δυνάμεων βασικὰ καὶ ὁρισμένες ἀδυναμίες μας, δὲν μᾶς ἐπέτρεπε νὰ ἀναμετρηθοῦμε τελικὰ ἐκεῖ. Αὐτὸ μᾶς ἐπέβαλε νὰ κινηθοῦμε μὲ ἄνεση σὲ ἄλλο χῶρο ὅπου μποροῦν νὰ γίνουν περισσότεροι ἐλιγμοὶ καὶ νὰ χτυπηθοῦν σοβαροὶ στόχοι τοῦ ἐχθροῦ καὶ νὰ πραγματοποιήσουμε τὶς δικές μας ἐπιδιώξεις.

Ὁ ἐλιγμὸς ποὺ κάναμε στὶς 20 μὲ 21 τοῦ Αὐγούστου ἦταν μιὰ ἀπ' τὶς τολμηρες ἐπιχειρησεις τοῦ Δ.Σ.Ε. Ὁ ἐχθρὸς ξαφνιάστηκε καὶ ἄργησε πολὺ νὰ καταλάβει τὴ σημασία τῆς ἐπιθετικῆς μας ἐνέργειας στὴν Ἀλεβίτσα. Μιὰ τεράστια φάλαγγα πέρασε κάτω ἀπὸ μάτια του καὶ τὰ ἀδιάκοπα πυρά του καὶ δὲν μπόρεσε νὰ τὴ σταματήσει. Ὁ ἐπιθετικός μας ἐλιγμὸς ἔδειξε τὴ δύναμη καὶ τὴ μαχητικότητα τοῦ Δ.Σ.Ε., τὸ γερὸ ἐπιθετικό του πνεῦμα, τὴν ἱκανότητα νὰ κινεῖται γρήγορα καὶ νὰ πέφτει ἀποφασιστικα πάνω στο στόχο.

Γενικὸ ἡ μάχη τοῦ Γράμμου ἦταν μιὰ ἐπιτυχία σοβαρὴ γιὰ τὸ Δ.Σ.Ε. Ἐ δ ῶ τ ὸ β α σ ι κ ὸ ε ἶ ν α ι ὅ τ ι ἀ π ό τ υ χ ε ὁ σ τ ρ α τ η γ ι κ ὸ ς σ κ ο π ὸ ς τ ο ῦ μ ο ν α ρ χ ο φ α σ ι σ μ ο ῦ. Πήγαινε νὰ ἐξοντώσει τὸ Δ.Σ.Ε. στὸ Γράμμο, δὲν τὸ κατόρθωσε καὶ ἀντίθετα δημιούργησε πολλοὺς Γράμμους σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Ὁ μοναρχοφασισμὸς λογάριαζε νὰ ξοφλήσει μὲ τὸ Δ.Σ.Ε. στο Γράμμο καὶ τὰ κατάφερε νὰ πλατύνει τὸ μέτωπο μας παντοῦ.

Ἡ μάχη τοῦ Γράμμου εἶχε σοβαρὴ ἐπίδραση στὸ μοναρχοφασιστικὸ στρατόπεδο, βάθαινε τὴν κρίση του, δυὸ φορὲς ξέσπασε κυβερνητικὴ κρίση. Τη μιὰ φορὰ ὁ

Σοφούλης ὑπέβαλε τὴν παραίτηση ποὺ δὲν ἔγινε δεκτὴ ἀπὸ Γλύξμπουργκ «γιὰ λόγους ἐθνικούς». Τὴ δεύτερη φορὰ ὁ Σοφοκλῆς Βενιζέλος δήλωσε ὅτι «πρέπει νὰ διακοπεῖ ἡ συνεργασία τῶν δυὸ κομμάτων, νὰ ἀποκατασταθοῦν οἱ δημοκρατικοὶ θεσμοὶ στὴ χώρα καὶ νὰ πᾶμε γρήγορα γιὰ ἐκλογὲς μὲ ὑπερκομματικὴ Κυβέρνηση» καὶ ὀργάνωσε τὴν ἀνατροπὴ τῆς Κυβέρνησης. Καὶ τὶς δυὸ φορὲς ἐπέμβηκαν οἱ ἀμερικάνοι καὶ κράτησαν τὸ σάπιο κυβερνητικὸ κατασκεύασμα.

Μὰ ἡ μάχη τοῦ Γράμμου εἶχε βαθύτερη τὴν ἐπίδρασή της στὰ πλατειὰ λαϊκὰ στρώματα ποὺ βρίσκονται στὴν κατεχόμενη Ἑλλάδα.

Ἡ μάχη τοῦ Γράμμου ξεκουρέλιασε τὶς ἀπόψεις τῶν μοναρχοφασιστικῶν κύκλων, ὅτι γρήγορα θὰ τελειώσουμε μὲ τὴν ἀνταρσία καὶ δημιούργησε τὴν πεποίθηση στὸ λαὸ ὅτι ὁ Δ.Σ.Ε. θὰ νικήσει. Σ' ὅλη τὴ χώρα ξέσπασε ἕνα δυνατὸ ἀπεργιακὸ κῦμα. Οἱ τριατατικοὶ ὑπάλληλοι κατέβηκαν μέσα σὲ 20 μέρες δυὸ φορὲς σὲ ἀπεργία παρὰ τὴν προδοτικὴ ταχτικὴ τῆς ΑΔΕΔΥ. Ἀπεργία ἔκαναν καὶ οἱ δικαστικοί. Οἱ ἐργάτες κατέβηκαν σὲ 2ωρη πανελλαδικὴ στάση παρ' ὅλες τὶς προσπάθειες τῶν πουλημένων ἐργατοκάπηλων νὰ σπάσουν καὶ νὰ ἐκφυλίσουν τὴν ἀπεργιακὴ διάθεση τῶν ἐργατῶν. Οἱ ἀγρότες διαμαρτύρονται καὶ κινητοποιοῦνται ἐνάντια στὴν ἐξευτελιστικὴ τιμὴ συγκέντρωσης τοῦ σταριοῦ ποὺ καθώρισε ἡ Κυβέρνηση τῆς Ἀθήνας. Τὸ βαθύτερο νόημα στοὺς ἀγῶνες αὐτοὺς εἶναι ἡ πάλη ἐνάντια στὴν ἀμερικανοκρατία ποὺ καταδίκασε τὸν ἑλληνικὸ λαὸ στὸ θάνατο τῆς πείνας καὶ τὴν καταστροφή. Ὁ Δ.Σ.Ε στὰ βουνὰ καὶ στοὺς κάμπους καὶ ὁ λαὸς μέσα στὶς πόλεις καὶ τὰ χωριὰ ἀγωνίζονται γιὰ τὸν ἴδιο σκοπό, γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὴν προκοπὴ τοῦ λαοῦ, γιὰ τὴ λευτεριά, τὴ Δημοκρατία καὶ τὴν ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία. Ἡ μάχη τοῦ Γράμμου φώτισε γιὰ μιὰ ἄλλη φορὰ μὲ δυνατὸ φῶς τὸ ἑλληνικὸ πρόβλημα καὶ ἔδειξε ὅτι ὁ λαός, μὲ πρωτοπορεία του τὸ Δ.Σ.Ε., ἔχει ὅλες τὶς δυνατότητες νὰ τὸ λύσει. Ἡ σύγχιση καὶ οἱ αὐταπάτες ποὺ ὑπῆρχαν στὸ λαὸ σιγὰ-σιγὰ βγαίνουν καὶ ὡριμάζει ἕνα μεγάλο παλλαϊκὸ κίνημα ποὺ θὰ τροφοδοτήσει τὸ Δ.Σ.Ε. καὶ θὰ σαρώσει τελικὰ τὸ μοναρχοφασισμὸ καὶ την ἀμερικανοκρατία.

***

Ἡ μάχη τοῦ Γράμμου ἔδωσε πλούσια πεῖρα, συμπεράσματα καὶ διδάγματα πολύτιμα στὸ Δ.Σ.Ε. καὶ τὸν ἑλληνικὸ λαό. Ἔδειξε πρῶτα-πρῶτα τὴν ἠθικοπολιτικὴ ὑπεροχὴ τῶν μαχητῶν καὶ στελεχῶν τοῦ Δ.Σ.Ε., τὸν ἄφθαστο ἡρωϊσμὸ καὶ τὴν αὐτοθυσία τους, τὴν ἀποφασιστικότητα καὶ τὴν ἀντοχή τους. Δεύτερο, ἔδειξε τὴν ὡριμότητα τοῦ Δ.Σ.Ε. καὶ τὴν ἱκανότητα τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν διοικητῶν του νὰ τὰ βγάζουν πέρα μὲ ὅλες τὶς δυσκολίες καὶ τὰ ἐμπόδια καὶ νὰ δίνουν συντριφτικὰ χτυπήματα στὸν ἐχθρό. Τὰ στελέχη τοῦ Δ.Σ.Ε. ὅπως ἔδειξε ὁ Γράμμος ἀφομοίωσαν σὲ μεγάλο βαθμὸ τὴν τέχνη τοῦ Λαϊκοῦ ἐπαναστατικοῦ πολέμου. Τρίτο, ἡ μάχη τοῦ Γράμμου ἔδειξε πόσο ἀναγκαῖος ἦταν ὁ θεσμὸς τῶν Π.Ε. καὶ τὸ δυνάμωμα τῆς πολιτικῆς δουλειᾶς μέσα στὸ Δ.Σ.Ε. γιὰ νὰ μπορέσει νὰ ἐκπληρώσει τὰ δύσκολα καὶ πολύπλοκα προβλήματα.

Ἡ μάχη ὅμως τοῦ Γράμμου ἔδειξε μιὰ σειρὰ ἀδυναμίες καὶ λάθη μας ποὺ πρέπει ἀνοιχτὰ νὰ τὰ ποῦμε καὶ νὰ τὰ ὑπογραμμίσουμε, ἰδιαίτερα γιὰ νὰ τὰ διορθώσουμε ἔγκαιρα καὶ νὰ πᾶμε μὲ πιὸ γρήγορους ρυθμοὺς μπρὸς γιὰ τὴν ἐκπλήρωση τῶν στρατηγικῶν μας ἐπιδιώξεων. Ἀναφέρουμε τὰ πιὸ βασικὰ ἀπ' αὐτά. Ἡ γρήγορη πτώση τοῦ Πύργου τῆς Στράτσανης καὶ προ παντὸς τοῦ Τάλιαρου, ἔδωσε τὴ δυνατότητα στὸν ἐχθρὸ νὰ ἀνοίξει καὶ νὰ μᾶς χτυπήσει μὲ μεγαλύτερη εὐχέρεια στὸ κέντρο τῆς παράταξής μας. Τὴν ἴδια ἐπίδραση, ἂν καὶ σὲ μικρότερη κλίμακα, εἶχαν τὸ χάσιμο, σχεδὸν χωρὶς μάχη, τοῦ Προφήτη Ἠλία—Πενταλόφου, τοῦ Παληοκρήμνι καὶ ἀργότερα τοῦ Κάμενικ—Γκόλιο καὶ τῆς Μπάτρος. Ἐδῶ φταίει καὶ τὸ ὅτι ἡ διάταξή μας παρουσίαζε ὡρισμένες ἀδυναμίες (π.χ. ἔπρεπε τὸν Τάλιαρο νὰ τὸν πιάναμε μὲ περισσότερες δυνάμεις καὶ νὰ δίναμε ἐκεῖ τὴ μάχη καὶ ὄχι στὸ Γάβρο—Λευκάδια ποὺ βρισκόμασταν σὲ μειονεκτικὴ θέση) καὶ ἀκόμα ὅτι στὶς πιὸ ἀποφασιστικὲς θέσεις δὲ βάλαμε τοὺς κατάλληλους ἀνθρώπους καὶ διστάξαμε ν' ἀπομακρύνουμε ἐκείνους ποὺ δὲν παρουσίαζαν ἐγγυήσεις γιὰ τὸ κράτημα τῶν θέσεων αὐτῶν.

Ἕνα βασικὸ ζήτημα ποὺ δὲν τὸ εἴδαμε ἀπ' τὴν ἀρχὴ σ' ὅλο τὸ μέγεθός του εἶναι τὸ ζήτημα τῆς ὀχύρωσης. Ἡ πεῖρα ἔδειξε ὅτι μὲ τὴν ὀχύρωση μπορούσαμε νὰ κάνουμε πολὺ περισσότερα πράγματα, πιὸ πυκνὴ καὶ σὲ βάθος τὴν ὀχύρωσή μας κι' αὐτὸ θἄχε ἐπίδραση στὸ νὰ κρατήσουμε περισσότερο καιρὸ στὸ Γράμμο. Ἔπρεπε ὅμως ἀπ' τὴν ἀρχὴ νἄχαμε ἕνα καθολικὸ σχέδιο γιὰ τὶς ὀχυρώσεις, νἄχαμε ἕνα εἰδικὸ τμῆμα (Γεν. Διεύθυνση) γιὰ τὴ δουλειὰ αὐτή, νὰ κινητοποιήσουμε καλύτερα τὸν κόσμο κλπ.

Ἡ πιὸ βασικὴ ὅμως ἀδυναμία εἶναι πὼς δὲν εἴχαμε ἐφεδρεία στὰ χέρια μας. Καὶ ἔτσι δὲν ἐμεταλλευτήκαμε μιὰ σειρὰ ἀπὸ εὐκαιρίες ποὺ μᾶς δόθηκαν. Ὑπῆρχαν π.χ.

στιγμές, όπως στόν Προφήτη Ἠλία καί ἀλλοῦ, πού μπορούσαμε κυριολεκτικά νά τούς κάνουμε ἀνεπανόρθωτες ζημιές, ἄν διαθέταμε σάν ἐφεδρεία 1-2 ταξιαρχίες. Ἡ ἔλλειψη ἐφεδρείας ὀφείλεται βασικά στό ὅτι οἱ δυνάμεις μας ἦταν λίγες σέ σχέση μέ τόν ὄγκο τῶν δυνάμεων πού διέθετε ὁ ἐχθρός, μά καί σέ μιά κακή νοοτροπία τῶν διοικήσεών μας ἀπτά πάνω πρός τά κάτω, νά κοιτάνε νά πιάσουν ὅλα τά τσουγκάρια μεγάλα καί μικρά—νά βουλώσουν ὅλες τίς τρύπες κι' ἔτσι νά μή διαθέτουν οὔτε μιά διμοιρία γιά νά ἐπέμβει στήν κατάλληλη στιγμή.

Ἄλλες ἀδυναμίες πού παρουσιάσαμε ἦταν οἱ συχνοί αἰφνιδιασμοί καί ἡ ἔλλειψη ἐπαγρύπνησης, τό ὅτι μονοκόμματα ἐφαρμόζαμε τήν ταχτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας καί δέ χρησιμοποιήσαμε ὅσο ἔπρεπε τό στοιχεῖο τῆς κίνησης, ἐνῶ σέ ἄλλες περιπτώσεις ἰδίως ὅταν παθαίναμε αἰφνιδιασμούς τούς ἀντιμετωπίζαμε μέ δαπανηρές ἀντεπιθέσεις κλπ.

Ἀδυναμίες ἀκόμα παρουσιάσαμε, παρά τά καλά παραδείγματα καί στήν πολιτική μας δουλειά, δέν ξέραμε κάμποσες φορές τήν πραγματική κατάσταση τῶν τμημάτων καί βρισκόμασταν πότε-πότε μπροστά σέ ἐκπλήξεις καί ὁ ἔλεγχος δέν ὑπῆρχε σέ βαθμό πού ἀπαιτοῦσαν οἱ περιστάσεις.

Ἡ μάχη τοῦ Γράμμου μᾶς ἔδωσε πλούσια διδάγματα καί σ' ἕνα σοβαρό ζήτημα ὅπως τό ζήτημα τῆς δύναμης πυρός. Πρωτύτερα ὑπῆρχαν μερικοί δισταγμοί μέσα στίς γραμμές μας, κυρίως ἀπό τούς ἀξιωματικούς πού προέρχονταν ἀπό τον παληό ἀστικό στρατό, σχετικά μέ τή δυνατότητα νά ἀναπτύξουμε τη δύναμη πυρός στίς μονάδες μας ἀπ' τή διμοιρία μεχρι την Ταξιαρχία. Ἔλεγαν δηλαδή ὅτι στη διμοιρία μπορεῖς νάχεις τό πολύ τρία ὁπλ)λα καί ἕνα ὁλμίσκο καί στό τάγμα μόνο δυό ὅλμους ὁμαδικούς, 6 πολ)λα κλπ. Ὁ Γράμμος ἔδωσε ἀποστομωτική ἀπάντηση στούς συντρόφους αὐτούς πού δισταζαν καί δικαίωσε τή λαϊκοεπαναστατική ταχτική πού ἀπαιτεῖ μεγάλη δύναμη πυρός στίς μονάδες τοῦ Δ.Σ.Ε. Ὑπῆρχαν περιπτώσεις πού τά τάγματα εἶχαν 6—7 καί 8 ὅλμους καί 15 πολυβόλα, 56 ὁπλ)λα, δηλαδή διπλάσια καί τριπλάσια δύναμη πυρός ἀπό κείνη πού προβλέπει ἡ σύνθεση. Ὁ Γράμμος ἀκόμα μᾶς ἔδειξε ὅτι πρέπει στίς ἐπιχειρήσεις νά ἐξασφαλίζουμε μεγάλη βάση πυρός, νά ὀργανώνουμε καλύτερα τό σχέδιο πυρός καί ἀκόμα ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά φτιάσουμε εἰδικούς σχηματισμούς (π.χ. λόχους) πολυβολιστῶν, ὁλμιστῶν, παντζεριστῶν, κλπ. πού θ' αὐξήσουν σημαντικά τη δύναμη πυρός τοῦ Δ.Σ.Ε.

***

Τή μάχη στό Γράμμο ὁ Δ.Σ.Ε. οὐσιαστικά τήν κέρδισε γιατί ἀνέτρεψε τή στρατηγική ἐπιδίωξη τοῦ ἐχθροῦ πού ἦταν νά κυκλώσει καί νά ἐκμηδενίσει τή βασική δύναμη τοῦ Δ.Σ.Ε. Στό σημεῖο αὐτό ἡ ἀποτυχία τοῦ μοναρχοφασισμοῦ καί τοῦ Βάν Φλιτ εἶναι κλασσική. Παρ' ὅλες τίς θριαμβολογίες καί τίς τερατολογίες του δέν τόλμησε οὔτε ὁ ἴδιος νά πεῖ ὅτι κύκλωσε εἴτε αἰχμαλώτισε κάποια σημαντική εἴτε μικρή δύναμη τοῦ στρατοῦ μας. Τό μέτρο τῆς ἀδυναμίας τοῦ ἐχθροῦ μᾶς τό δίνει καί τό ἀνακοινωθέν τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου τῆς 23 Αὐγούστου. Ὅταν ὁ ἐχθρός συνοψίζοντας τ' ἀποτελέσματα ἀπτήν «περίλαμπρη», ὅπως τη λένε, «νίκη» του, δέ μπορεῖ ν' ἀναφέρει—στό ἐπίσημο ἀνακοινωθέν του:—τίποτε ἄλλο ἀπτό ὅτι οἱ ἐγκαταστάσεις τῶν ληστarχείων τοῦ Μάρκου εἶχαν πολυτελή ἐπίπλωση, ὅτι στό νοσοκομεῖο τῶν συμμοριτῶν ὑπῆρχαν ἐπιγραφες στά σέρβικα, ἀρβανίτικα καί βουλγάρικα, ὅτι βρέθηκε τηλεγραφική γραμμή ἀνάμεσα στό χωριό Γράμμος καί τήν Ἀλβανία, ὅταν τέτοια εἶναι, ἔξω ἀπτίς ἄλλες ψευτιές, τό οὐσιαστικό περιεχόμενο τῆς θριαμβολογίας τοῦ μοναρχοφασισμοῦ καί τοῦ Φον Φλίτ, τότε δέ μένει στούς ἀντιπάλους μας ἄλλο ἀπτο νά κλαῖν τή μοῖρα τους.

Μά ἡ νίκη τοῦ Δ.Σ.Ε. στό Γράμμο φανερώνεται καί μέ τοῦτο ἐδῶ. Γιά νά κάνει τίς ἐπιχειρήσεις τοῦ στή Β. Πίνδο ὁ μοναρχοφασισμός ἄδειασε σχεδόν ὅλη τήν Ἑλλάδα, ὅπως ὁμολόγησε στίς 24:8 ὁ Ρέντης, καί ἔρριξε στή μάχη συνολικά πάνω ἀπό 100 χιλιάδες στρατό. Τό ἀποτέλεσμα ἦταν α) Σ' ὅλη τήν Ἑλλάδα καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα στήν Ἤπειρο—Θεσσαλία—Ρούμελη—Πελοπόννησο ὁ Δ.Σ.Ε. ἐπωφελήθηκε ἀπτην κατάσταση αὐτή, ἐκμηδένισε ὅλα τά ἀποτελέσματα ἀπτίς προσπάθειες τοῦ ἐχθροῦ στήν περιοχή αὐτή καί ξάπλωσε καί δυνάμωσε τόσο ὅσο ποτέ πρίν στά μέρη αὐτά. β) Ὁ μοναρχοφασισμός ἔπαθε τόση φθορά στο Σμόλικα καί τό Γράμμο ὥστε τώρα τοῦ εἶναι ἀδύνατο νά ἐπαναλάβει ὡστό χειμῶνα τίς ἴδιες σέ ἔνταση ἐπιχειρήσεις, ὅπως στό Γράμμο, για νά ἀποκαταστήσει το κράτος του στίς πιό πάνω περιοχές. Τό ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι ὁ μοναρχοφασισμός ἔπαθε σοβαρή μείωση πολιτικά καί στρατιωτικά ὄχι μόνο στή Β. Πίνδο μά καί σ' ὁλόκληρη τήν ὑπόλοιπη Ἑλλάδα. Καί αὐτό εἶναι π ὁ κρίνει. Ὅταν ἡ ἡγεσία τοῦ Δ.Σ.Ε. ἔκρινε ὅτι ὁ κύριος αντικειμενικός σκοπός τῆς ἄμυνας στη Β. Πίνδο βασικά πέτυχε, τότε ἔκανε τον ἐλιγμό τῆς 20—21 Αὐγούστου καί ἄφησα τό μοναρχοφασισμό στά κρύα

τοῦ λουτροῦ. Αὐτή εἶναι ἡ ἀλήθεια. Ὁ μοναρχοφασισμός καί ὁ Βάν Φλίτ ἀπέτυχαν. Αὐτό φυσικά δέ μειώνει καθόλου τήν στρατηγική ἀξία τῶν στρατηγῶν τοῦ μοναρχοφασισμοῦ, πού ὁ Φόν Φλίτ τούς ὕμνησε σάν τούς καλύτερους τοῦ κόσμου. Αὐτό τό πράγμα τό ἐχτίμησε σωστά ὁ Δ.Σ.Ε. Κι' ἔτσι ὅταν ὁ Κιτριλάκης εἶπε ὅτι οἱ «συμμορίτες μποροῦν μόνο ἀπτό Μονόπυλο νά διαφύγουν», ὁ Δ.Σ. τόν ἄκουσε κι' ἀκριβῶς ἀπ' αὐτό τό μέρος ἔκανε τόν ἐλιγμό του πού πέτυχε τόσο ἀναπάντεχα γιά τόν Κιτριλάκη. Ἔτσι ἀποδείχτηκε τετραγωνικά ὅτι ὁ Κιτριλάκης εἶναι πραγματικός ὑπέροχος στρατηγός .....γιά τόν ἀντίπαλό του. Ὅπως συνήθως, τό ἔξυπνο πουλί ἀπ' τή μύτη πιάστηκε. Φυσικά ὀνομάζοντας τό Μονόπυλο ὁ Κιτριλάκης σκόπευε νά μᾶς φοβίσει γιά νά μή χτυπήσουμε σ' αὐτό μιά καί ὁ ἐχθρός τήν ξέρει. Ὅμως τήν ἔπαθε.

***

Ἡ πρώτη φάση τῆς μάχης τοῦ Γράμμου—μάχη τῆς Ἑλλάδας—ἔληξε μέ ἐπιτυχία γιά τό Δ.Σ.Ε. Ὁ ἀγώνας γιά τήν Ἑλλάδα συνεχίζεται καί θά συνεχιστεῖ πιό ἀποφασιστικά μέχρι τή νίκη. Μπροστά μας μπαίνουν καινούργια καθήκοντα. Εἶναι τά καθήκοντα πού καθώρισε ἡ 4η Ὁλομέλεια τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε (28-29 Ἰούλη 1948)προσαρμοσμένα στίς καινούργιες συνθῆκες. Ἡ 4η Ὁλομέλεια καθώριζε ὅτι «τό στρατιωτικοπολεμικό καθῆκον, πού σήμερα ἄμεσα μπαίνει μπροστά μας, τό καθῆκον πού κυριαρχεῖ νά κερδίσουμε τελειωτικά τή μάχη τῆς Β. Πίνδου καί νά τήν κάνουμε ἀφετηρία γιά νά δώσουμε τέτοια χτυπήματα στό μοναρχοφασισμό πού θά καλλιτερέψουν σοβαρά τή στρατιωτική μας θέση καί τήν πολιτική μας κατάσταση, ἐσωτερικά καί διεθνῶς». (4η Ὁλομέλεια).

Αὐτό τό καθῆκον μπαίνει καί σήμερα μπροστά μας. Νά κερδίσουμε τελειωτικά τή μάχη πού ἄρχισε στό Γράμμο, δυναμώνοντας τή δράση μας σ' ὅλα τά πολεμικά μέτωπα. Οἱ δυνάμεις πού ἔκαναν τόν ἐλιγμό ἀπτό Γράμμο, πού εἶναι σήμερα περισσότερες ἀπό κεῖνες πού ἀρχίσαμε τή μάχη τοῦ Γράμμου, πρέπει νά προετοιμαστοῦν γρήγορα γιά νά δώσουν μεγάλες ἀμυντικές καί ἐπιθετικές μάχες.

Τά ἄλλα Ἀρχηγεῖα τοῦ Δ.Σ.Ε. καί ἰδίως τό Κλιμάκιο Ν. Ἑλλάδας τοῦ Γ.Α., πρέπει νά ἐκμεταλλευτοῦν τίς εὐνοϊκές συνθῆκες πού τούς δημιούργησε ὁ Γράμμος γιά πιό ἀποφασιστικά χτυπήματα, νά ἐπεχτείνουν τό χῶρο τους καί νά στριμώξουν ἄσχημα τό μοναρχοφασισμό. Ὅλος ὁ Δ.Σ.Ε. διδαγμένος ἀπτήν πλούσια πεῖρα τοῦ Γράμμου πρέπει νά καλλιτερέψει τόν ὁπλισμό του, νά προωθήσει ἀποφασιστικά τή δουλειά γιά τήν κατάχτηση καί ἀφομοίωση ἀπτά στελέχη τῆς ἐπαναστατικῆς λαϊκο-δημοκρατικῆς στρατιωτικῆς τέχνης νά προσέξει καί νά δυναμώσει τή δουλειά τῶν ἐλεύθερων σκοπευτῶν, τοῦ σαμποτάζ, νά τραβήξει πιό θαρραλέα γυναῖκες στά μάχιμα τμήματα καί νά δυναμώσει ὁλόπλευρα τήν πολιτική του δουλειά.

Η πεῖρα ἀπτή μεγάλη μάχη τοῦ Γράμμου ἐπιβεβαίωσε τήν ὀρθότητα τῆς ἀπόφασης τῆς 4ης Ὁλομέλειας τῆς Κ. Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε. σχετικά μέ τίς στρατηγικές μας ἐφεδρεῖες. Γιά νά δώσουμε τό ἀποφασιστικό χτύπημα στόν ἐχθρό πρέπει νά ἐξασφαλίσουμε καί νά ἑτοιμάσουμε τουλάχιστο διπλάσιες στρατηγικές ἐφεδρεῖες ἀπό κεῖνες πού ὑπολογίζαμε πρίν. Τό κεντρικό αὐτό πρόβλημα πρέπει νά ἀπασχολήσει ὅλες τίς διοικήσεις καί τά στελέχη τοῦ Δ.Σ.Ε.

Ἡ πρώτη φάση τῆς μεγάλης μάχης τοῦ Γράμμου ἔληξε. Οἱ ἀξιωματικοί καί μαχητές τοῦ ΔΣΕ χρησιμοποιοῦντες σωστά τήν πεῖρα καί τά διδάγματα ἀπτή μάχη τοῦ Γράμμου θά τραβήξουν μπρός γιά καινούργιες ἐπιτυχίες καί νίκες. Τό σύνθημά μας πού γράφηκε μέ τό αἷμα τῶν καλύτερων παιδιῶν μας στό Γράμμο εἶναι: ΟΛΟΙ ΣΤ' ΑΡΜΑΤΑ!

ΟΛΑ ΓΙΑ ΤΗ ΝΙΚΗ!

Η ΟΧΥΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΣΤΗ ΝΙΚΗ

Τοῦ σ. ΜΗΤΣΟΥ ΒΛΑΝΤΑ, ὑποστράτηγο[υ]

Ἡ ποιοτική ἀνάπτυξη τοῦ στρατοῦ μας, εἰδικά στή Βόρεια Πίνδο, εἶναι ὁλόπλευρη. Αὐτό τό συμπέρασμα ἐπαληθεύτηκε στή μεγάλη μάχη τοῦ Γράμμου. Χάρις σ' αὐτή τήν ὁλόπλευρη ποιοτική ἀνάπτυξη νίκησαν οἱ μαχητές μας στό Γράμμο δεκαπλάσιες ἐχθρικές δυνάμεις, μέ καταπληχτική ὑπεροχή σέ ὑλικά μέσα διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου.

Ἀπό τή μεγάλη νικηφόρα μάχη τοῦ Γράμμου βγαίνουν ἐξαιρετικά πλούσια διδάγματα. Ἡ συγκέντρωση, μελέτη καί δημοσιότητα αὐτῶν τῶν διδαγμάτων ἀποτελεῖ ἕνα ἄμεσο καί σοβαρότατο καθῆκο. Ἡ ἐκπλήρωση αὐτοῦ τοῦ καθήκοντος ἀποτελεῖ μιά ἀπό τίς σοβαρές προϋποθέσεις γιά τήν παραπέρα ποιοτική, ἀλλά καί ποσοτική ἀνάπτυξη τοῦ στρατοῦ μας, γιά τήν ὁλοκλήρωση τῆς νίκης πού κέρδισε ὁ στρατός μας στό Γράμμο. Ἡ συγκέντρωση, μελέτη αὐτῶν τῶν διδαγμάτων δέν ἀποτελεῖ καθῆκο μόνο πέντε δέκα στελεχῶν, ἀλλά ὅλων τῶν στελεχῶν πού διεύθυναν ἕνα μεγάλο ἤ μικρό κομμάτι τοῦ στρατοῦ μας στό Γράμμο.

Εἶναι φανερό ὅτι στή δημοσιότητα αὐτῶν τῶν διδαγμάτων πρέπει ν' ἀκολουθηθεῖ ἡ ἀρχή νά δίνουμε μέ τή σειρά κεῖνα τά διδάγματα πού ἔχουν ἐξαιρετικά ἄμεση ἐπικαιρότητα. Θεωρῶ λοιπόν σάν ἕνα ἐξαιρετικά ἄμεσο ζήτημα τά προβλήματα τῆς ὀχύρωσης τοῦ ἐδάφους. Γι' αὐτό, σ' αὐτό τό ἄρθρο θά ἐξετάσω μερικές πλευρές αὐτοῦ τοῦ προβλήματος.

* *
*

Ὅποιος ἔζησε πέρυσι στό στρατό μας, ἤ μελέτησε τή δράση του, ἔβγαλε τό συμπέρασμα ὅτι οἱ φαντάροι μας δέν ἤξεραν, μά καί δέν ἔνοιωθαν τήν ἀνάγκη νά βάλουν μιά πέτρα πίσω ἀπό τήν ὁποία θά πολεμοῦσαν. Καί τά στελέχη μας δέν ἤξεραν νά ὀργανώσουν τό ἔδαφος, μά καί δέν ἔνοιωθαν τήν ἀνάγκη αὐτῆς τῆς ὀργάνωσης. Βέβαια κανείς δέν ξεχνάει ὅτι πέρυσι ὁ στρατός μας ἦταν μικρός, ἀντάρτικος καί ἀντάρτικη δράση ἔκανε. Ὅμως εἶναι γεγονός πώς καί τότε ἡ ἔστω πρόχειρη ὀργάνωση τοῦ ἐδάφους θά ἔδινε στόν τότε ἀντάρτικο στρατό μας πολλά πλεονεκτήματα στή δράση του.

Ἄν λοιπόν κανείς συγκρίνει τό πέρυσι μέ τό φέτος θά δεῖ ὅτι καί ἀπό τήν πλευρά τῆς ὀργάνωσης τοῦ ἐδάφους ἔγινε μιά μεγάλη ἐπανάσταση στό στρατό μας. Τώρα στό στρα[τό] μας καί εἰδικά στά τμήματα πού ἔδρασ[αν] στή Βόρεια Πίνδο ὑπάρχουν ἐλάχιστοι π[ού] δέ νοιώθουν τή μεγάλη σπουδαιότητα πού [ἔ]χει ἡ καλή ὀργάνωση τοῦ ἐδάφους. Καί τό ζ[ή]τημα δέν εἶναι μόνο ὅτι τό ἔνοιωσαν, ἀλλ[ά] βασικά ἔμαθαν πῶς νά ὀργανώνουν τό ἔδ[α]φος. Ἡ ἐπίγνωση τῆς σπουδαιότητας πού ἔχ[ει] ἡ ὀργάνωση τοῦ ἐδάφους, ἡ τέχνη στήν ὀργ[ά]νωση τοῦ ἐδάφους δέν ἀποτελεῖ τώρα κάτι πού π[ε]ριορίζεται σέ μερικούς εἰδικούς, ἀλλά ἀγκαλι[ά]ζει ὅλο τό στρατό μας πού πολέμησε στή Β[ό]ρεια Πίνδο. Ἀρχή τέτοιας στροφῆς ἔχουμε σ[τά] τμήματα τοῦ στρατοῦ μας καί στίς ἄλλες περιο[]χές τῆς χώρας. Ἡ ἐπίγνωση τῆς [σ]πουδα[ι]ότητας πού ἔχει ἡ ὀργάνωση τοῦ [ἐ]δάφους, ἡ μαζική κατάχτηση τῆς τέ[]χνης γιά τήν ὀργάνωσή του ἀποτε[]λεῖ μιά πολύ σπουδαία πρόοδ[ο] πού εἶχε ἀποφασιστική ἐπίδρα[]ση στή νίκη πού κερδίσαμε σ[τή] μεγάλη μάχη τοῦ Γράμμου.

Μελετώντας κανείς τήν πορεία τῆς δουλ[ειᾶς] μας γιά τήν ὀργάνωση τοῦ ἐδάφους εἰδικά σ[τή] Βόρεια Πίνδο μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι τό Γεν[ι]κό μας Ἀρχηγεῖο εἶχε μιά πέρα γιά πέρα σ[ω]στή προοπτική γιά τό ποῦ ἐδαφικά θά ἦτ[αν] κατά τό 1948 τό κύριο θέατρο τῶν μεγάλ[ων] ἐπιχειρήσεων τοῦ ἐχθροῦ ἐνάντια στό Δημοκρ[α]τικό Στρατό. Τό Γ.Α ἔγκαιρα εἶδε ὅτι ἡ Β[ό]ρεια Πίνδος θά ἦταν τό θέατρο τῆς μοναρχ[ο]φασιστικῆς ἐκστρατείας κατά τό 1948. Γι' α[ὐ]τό στή σειρά τῶν προβλημάτων πού ἔθεσε [τό] Γ.Α. γιά λύση ἦταν καί ἡ ἐντατική ὀργάνω[ση] τοῦ ἐδάφους σέ ὅλη τήν περίμετρο τῆς Βόρει[ας] Πίνδου καί σ' ὅλο τό βάθος της. Ἡ σωσ[τή] προοπτική γιά τό ποῦ ὁ ἐχθρός θά κατεύθυν[ε] τό κύριο χτύπημά του τό 1948 καί ἡ ὀξύτη[τα] μέ τήν ὁποία μπῆκε τό πρόβλημα τῆς ὀχύρω[]σης ἔδωσε τή στέρεη βάση γιά μιά ἀδιάκο[πη] δουλειά γιά τήν καλ[ή] ὀργάνωση τοῦ ἐδάφου[ς].

Εἶναι φανερό [illegible] ὀργάνωση τοῦ ἐδά[]φους στή Βόρεια Πίνδο [illegible] ἀποκλειστι[κά] στήν πλάτη τοῦ [illegible] [Μα]κεδο[]νίας, γιατί μόνο τμήματα [illegible] Ἀρχηγεί[]ου βρίσκονταν σ[illegible] Ἡ ὀργά[]νωση τοῦ ἐδάφους [illegible] σ' ὅλο τό βάθος [illegible] ἀποτελ[]

σε ἕνα ἀπό τά πιό δυσκολόλυτα προβλήματα. Ἡ ἔχταση καί τό βάθος της ἦταν τεράστια. Τά στρατηγικώτερα σημεῖα γρήγορα εἶχαν καλυφθεῖ ἀπό χιόνια γιά πολύ χρόνο. Τά τμήματά μας ἀπασχολοῦνταν μέ τίς λεγόμενες ἐπιμελητειακές ἐπιχειρήσεις. Ἐργαλεῖα σχεδόν δέν ὑπῆρχαν. Ἡ πεῖρα ἦταν ἐλάχιστη στά ζητήματα τῆς ὀχύρωσης. Δύσκολα ἔνοιωθαν στελέχη καί μαχητές μας τή σπουδαιότητα καί τήν ἀνάγκη τῆς ὀχύρωσης. Παρ' ὅλες ὅμως αὐτές τίς ἀναμφισβήτητα μεγάλες δυσκολίες μπορούσαμε νά κάνουμε τουλάχιστο δέκα φορές καλύτερη καί περισσότερη ὀργάνωση τοῦ ἐδάφους ἀπό κείνη πού κάναμε.

Οἱ αἰτίες πού δέν ἐκπληρώσαμε αὐτό τό καθῆκο ὅπως ἔπρεπε καί ὅπως μπορούσαμε εἶναι πολλές. Ἡ σπουδαιότερη ὅμως εἶναι ὅτι τό ἴδιο τό Ἀρχηγεῖο Δυτικῆς Μακεδονίας ὑποτίμουσε αὐτό τό ζήτημα. Αὐτό τό ἐμπόδισε νά μελετήσει καί νά λύσει πραχτικά αὐτό τό τόσο σπουδαῖο πρόβλημα. Δέ θά εἶναι καθόλου ὑπερβολή ἄν ποῦμε ὅτι τό Α.Δ.Μ. βασικά δέν ἔνοιωθε τή σπουδαιότητα αὐτοῦ τοῦ προβλήματος. Δέν εἶχε ἕνα σχέδιο δουλιᾶς. Κοντολογῆς βασικά δέν τό ἀπασχόλησε σοβαρά αὐτό τό πρόβλημα.

Γιά τή σωστή λύση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος ἦταν κατά τή γνώμη μου, ἀπαραίτητα τ' ἀκόλουθα. Π ρ ῶ τ ο: Ἡ μελέτη τῆς περυσινῆς ἐκστρατείας τοῦ ἐχθροῦ στή Βόρεια Πίνδο. Ἄν γίνονταν αὐτό, τότε θά βλέπαμε ποιοί ἦταν οἱ ἄξονες κίνησης τοῦ ἐχθροῦ πέρυσι κι' ἔτσι σ' αὐτούς θἄπρεπε νά ἀρχίζαμε τήν ὀχύρωση. Δ ε ύ τ ε ρ ο: Ὅμως ἦταν φανερό—τό ἔδειχναν οἱ προετοιμασίες τοῦ ἐχθροῦ—ὅτι ἡ ἐχθρική ἐκστρατεία στή Βόρεια Πίνδο κατά τό 1948 δέν θά ἦταν μιά ἁπλή ἐπανάληψη κείνου πού ἔγινε τό 1947. Ἡ ἐκστρατεία τοῦ ἐχθροῦ στή Βόρεια Πίνδο κατά τό 1948, ἦταν φανερό πώς θά ἦταν χωρίς προηγούμενο ἀπό ἄποψη μαζῶν ἔμψυχου καί ἄψυχου ὑλικοῦ, ὅτι θά ἦταν ἀποφασιστική. Κατά συνέπεια, οἱ ἄξονες κίνησης τοῦ ἐχθροῦ δέν ἦταν δυνατό νά εἶναι μόνο οἱ περυσινοί. Ἡ μελέτη λοιπόν τοῦ ἐδάφους γιά τήν ὀργάνωσή του ἔπρεπε νά εἶναι γενική, σ' ὅλη τήν περίμετρο καί τό βάθος τῆς Βόρειας Πίνδου, ἀλλά ταυτόχρονα λεπτομερειακή. Τ ρ ί τ ο: Γιά μιά τόσο γιγάντια δουλιά ἦταν ἀκόμα ἐντελῶς ἀπαραίτητα: Ἡ ἰδεολογική προπαρασκευή στελεχῶν καί μαχητῶν τοῦ στρατοῦ μας. Ἡ ταυτόχρονη ἰδεολογική προπαρασκευή τοῦ λαοῦ. Ἡ συγκέντρωση ἐργαλείων καί ἡ δημιουργία σιδεράδικων ἐπισκευῆς τῶν ἐργαλείων. Ἡ ὀργάνωση τῶν πολιτῶν σέ μονάδες ὀχύρωσης. Ὁ σωστός συνδυασμός τῆς πολεμικῆς δράσης τῶν τμημάτων μας μέ τήν ἐργασία γιά τήν ὀργάνωση τοῦ ἐδάφους. Ἡ συγκέντρωση τῶν ἐλάχιστων εἰδικῶν πού διαθέταμε γιά τήν ὀχύρωση καί λειτουργία τῆς δεκαπενθήμερης σχολῆς ὀχυρωτικῆς γιά τή δημιουργία πολλῶν κατωτέρων στελεχῶν. Ἡ συγκρότηση Διεύθυνσης στό Α.Δ.Μ. γιά τήν ὀργάνωση τοῦ ἐδάφους. Ὁ ἀδιάκοπος αὐστηρός ἔλεγχος γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ πλάνου ὀχύρωσης.

Δέ χρειάζεται νά τονίσουμε ἰδιαίτερο ὅτι κανένα ἀπ' αὐτά τά προβλήματα δέν ἀπασχόλησαν σοβαρά τή διοίκηση τοῦ Α.Δ.Μ. Ἡ τέτοια μελέτη τοῦ προβλήματος, οὔτε σάν ἰδέα δέ μπῆκε ἀπό τήν πρώτη στιγμή στή διοίκηση τοῦ Α.Δ.Μ.

Μιά ἀρχή στροφῆς στά προβλήματα τῆς ὀργάνωσης τοῦ ἐδάφους στήν περίμετρο τῆς Βόρειας Πίνδου ἄρχισε κατά τίς 15 τοῦ Μάρτη 1948. Καί τότε ὅμως ἡ δουλειά δέν ἄρχισε πάνω σ' ἕνα καλά, ὅσο ἦταν δυνατό, μελετημένο πλάνο. Ἔτσι ἡ ὀχύρωση ἄρχισε ἀπό κάθε ταξιαρχία χωριστά, χωρίς γενικώτερο σχέδιο. Ἡ δουλιά γίνονταν μόνο ἀπό τούς φαντάρους μας. Αὐτό δέν ἔμεινε χωρίς συνέπειες. Τά ὀχυρά πού ἔγιναν ἦταν λίγα. Πολλές μονάδες μας ἔφκιαναν γελοῖα κατασκευάσματα. Ἄλλες θεώρησαν πιό σωστό νά μή φτιάσουν οὔτε ἕνα ὀχυρό. Βασικοί ἄξονες κίνησης τοῦ ἐχθροῦ ὅπως π.χ. Ροσιτάρι—Τάλιαρος—Λυκοκρέμασμα—Ράχη Γιῶτσα κ.λ.π. ἔμειναν τελείως ἀνοργάνωτα. Ὁ λαός κινητοποιήθηκε—καί τότε ὄχι ὁλοκληρωτικά—μέσα στή σφίξη τῶν μαχῶν. Εἶναι καταπληχτικό, ἀλλά ἀπόλυτα σωστό, ὅτι τό πρόβλημα τῆς ὀργάνωσης τοῦ ἐδάφους πιάστηκε μ' ἕνα καθολικό τρόπο μόνο στίς 19 τοῦ Αὐγούστου, ὅταν πιά εἶχε τελειώσει ἡ μάχη τοῦ Γράμμου.

Παρ' ὅλα αὐτά, στά ζητήματα τῆς ὀργάνωσης τοῦ ἐδάφους πραγματοποιήθηκε ἕνας μεγάλος ἆθλος. Δέν ἔχουμε ἀκριβῆ στατιστικά στοιχεῖα γιά τά ἔργα πού ἔγιναν ἀπό ἄποψη ὀχύρωσης. Κι' αὐτό δείχνει μέ τή σειρά του πόσο καθοδηγήσαμε, πόσο ἐλέγξαμε γιά νά πραγματοποιηθεῖ ἕνα τόσο σοβαρό καθῆκο. Μέ βάση ὁρισμένα στατιστικά δεδομένα πού ἔχουμε στά χέρια μας μποροῦμε νά ὑπολογίσουμε ὅτι ἀπό τῆς 15 τοῦ Μάρτη τοῦ 1948 ὡς τίς 20 Αὐγούστου, τά τμήματα πού δροῦσαν στή Βόρεια Πίνδο ἔφτιασαν περίπου 7.400 πολυβολεῖα καί ὁπλοπολυβολεῖα, 500 ὀλμοβολεῖα, 149.500 μέτρα χαρακώματα. Μέσα σέ χιόνια, βροχές, ξυπόλυτοι, πεινασμένοι, μέ λιγοστά κουτσοεργαλεῖα καί πρωτάκουστων κάτω ἀπό σωστό χαλάζι βλημάτων, σφαιρῶν κ.λ.π., μαχόμενοι τή μέρα καί σκάβοντας τή νύχτα, πραγματοποιήθηκε αὐτός ὁ ἆθλος. Εἶναι κι' αὐτό μιά ἀπόδειξη τοῦ τί μπορεῖ νά κάνει ὁ στρατός μας μέ τά λα[illegible] τῶν δικῶν μας μετόπισθεν ὅταν σωστά καθοδηγηθεῖ.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι μαχητές καί στελέχη τοῦ στρατοῦ μας πολέμησαν σ[illegible] λιοντάρια. Οἱ ἡρωϊσμοί καί [illegible] μαζικό φαινόμενο. Παρά [illegible] στή διεύθυνση τῶν ἐπιχειρήσεων

—δέν είναι δυνατό νά πιαστεῖ αὐτό τό ζήτημα σ' αὐτό τό ἄρθρο—γενικά καλά τά καταφέραμε. Πρέπει ὅμως νά ὑπογραμμίσουμε ὅτι χωρίς τήν ὀχύρωση, ἔστω καί πού ἦταν ἐλλειπής, δέ θά κερδίζαμε τή μάχη τοῦ Γράμμου. Ὅταν σ' ἕνα ὑψωματάκι μερικῶν χιλιάδων τετραγωνικῶν μέτρων πέφτουν χιλιάδες πολλές ἀπό βλήματα πυροβόλων, ὅλμων, βόμβες, δέν εἶναι δυνατό νά κρατηθεῖ κανείς ὅταν τό ἔδαφος δέν εἶναι ὀχυρωμένο. Μπορεῖ κανείς νά ἔχει τήν ἀπόφαση νά μήν ἐγκαταλείψει ἕνα κομμάτι γῆς πού βάλλεται μέ χάλαζα πυρός. Ὅμως ἀδύνατο νά τό κρατήσει ὅταν εἶναι ἀνοχύρωτο. Μπορεῖ νά θυσιαστεῖ, ἀλλά χωρίς ἀποτέλεσμα.

Ἐμεῖς στή Βόρεια Πίνδο κάναμε ἐνεργητική ἄμυνα. Δέ μπορούσαμε νά κάνουμε ἐπιθετικό ἀγῶνα. Καί τοῦτο γιατί ὁ ἐχθρός εἶχε καταπληχτική ὑπεροχή σέ μάζα στρατοῦ καί σέ ὑλικά μέσα. Ὁ ἐνεργητικός ἀμυντικός ἀγώνας μας εἶχε γιά σκοπό του μιά μεγάλη φθορά τοῦ ἐχθροῦ, γιά τήν ἀνατροπή τοῦ συσχετισμοῦ τῶν δυνάμεων σέ βάρος τοῦ ἐχθροῦ. Γιά νά γίνει αὐτή ἡ ἀνατροπή ἔπρεπε νά προκαλέσουμε στόν ἐχθρό μεγάλες ἀπώλειες, μέ τίς λιγότερες δικές μας ἀπώλειες. **Ἀποφασιστικός συντελεστής γι' αὐτή τήν ἀνατροπή ἦταν ἡ καλή καί σέ βάθος ὀργάνωση τοῦ ἐδάφους.** Νά γιατί **ἡ ὀργάνωση τοῦ ἐδάφους ἀποτελεῖ ἀποφασιστικό συντελεστή γιά τή νίκη στόν ἐνεργητικό ἀμυντικό ἀγῶνα.** Αὐτό ἀποτελεῖ ἕνα σπουδαῖο δίδαγμα ἀπό τή μεγάλη μάχη τοῦ Γράμμου.

* * *

Κάτι πού πρέπει ν' ἀποτελεῖ ἀξίωμα γιά κάθε στέλεχος καί φαντάρο τοῦ στρατοῦ μας εἶναι ὅτι εἴτε ἀμυνόμενος εἶσαι, εἴτε ἐπιτιθέμενος, ἡ ὀργάνωση τοῦ ἐδάφους εἶναι ἀπαραίτητη. Ὅταν ὅμως εἶσαι ἀμυνόμενος χρειάζεται ἄλλη ὀργάνωση τοῦ ἐδάφους. Καί ὅταν εἶσαι ἐπιτιθέμενος χρειάζεται ἄλλη ὀργάνωση τοῦ ἐδάφους. Στήν πρώτη περίπτωση εἶναι ἀπαραίτητη ἡ πολλά γερά μόνιμη ὀχύρωση, π.χ. σάν αὐτή πού κάναμε στή Βόρεια Πίνδο, κι' ἄς ἦταν λειψή. Στή δεύτερη περίπτωση εἶναι ἀπαραίτητη μιά πρόχειρη ὀργάνωση τοῦ ἐδάφους. Σ' αὐτή τήν περίπτωση πρέπει να ἀποτελοῦν ἐπίσης νόμο γιά κάθε στέλεχος καί φαντάρο μας τ' ἀκόλουθα. Βρίσκεσαι σέ πορεία καί πρόκειται νά μείνεις σ' ἕνα μέρος ἔστω καί 24 ὧρες. Πάρε ἀμέσως ὑπόψη σου ὅτι μπορεῖ νά σοῦ ἐπιτεθεῖ ὁ ἐχθρός. Γι' αὐτό κανόνισε μιά σωστή διάταξη μάχης στό τμῆμα σου, ὀργάνωσε ἀμέσως ἀτομικές θέσεις καί μετά ξεκουράσου. Κάνεις ἐπίθεση καί καταλαβαίνεις μιά ἐχθρική θέση. Ὀργάνωσε ἀμέσως ἀτομικές θέσεις καί βάσεις γιά τά βαρειά σου ὅπλα. Ἔτσι πρέπει νά σκέφτεται κάθε στέλεχος καί φαντάρος τοῦ στρατοῦ μας. Τό τονίζουμε ἰδιαίτερα αὐτό, γιατί παρά τήν πρόοδό μας στά ζητήματα τῆς ὀργάνωσης τοῦ ἐδάφους, ἀκόμα δέ μᾶς ἔγινε συνείδηση. Εἰδικά ὅταν κάνουμε ἐπίθεση καί παίρνουμε ἀπό τόν ἐχθρό ἕνα ὕψωμα, δέν τό ὀργανώνουμε ἀμέσως πρόχειρα, μέ συνέπεια νά μᾶς τό ξαναπάει ὁ ἐχθρός καί νά ἔχουμε καί ἀπώλειες. Στό κεφάλαιο αὐτό δέ διδασκόμαστε ἀπό τόν ἐχθρό. Ἐκεῖνος μόλις μᾶς πάρει κανένα τσουγκάρι, ἀμέσως φτιάνει ἀτομικές θέσεις. Καί παρά τήν προχειρότητά τους δέν κατορθώνουμε νά τον βγάλουμε. Αὐτό πρέπει νά μᾶς γίνει μάθημα. Αὐτό γίνεται ἀκόμα πιό ἐπιτακτικό, γιατί δέ θἄμαστε πάντα ἀμυνόμενοι. **Μέ τήν ἄμυνα δέν κερδίζεται ὁ πόλεμος.** Ἄν θέλεις νά κερδίσεις τόν πόλεμο πρέπει νά γίνεις ἐπιτιθέμενος. **Ὁ ἐνεργητικός ἀμυντικός ἀγώνας, στή βάση του ἀποτελεῖ προπαρασκευή γιά τό πέρασμα στήν ἐπίθεση.** Ἔτσι πρέπει νά καταλαβαίνουμε τόν ἐνεργητικό ἀμυντικό ἀγῶνα. Πῶς λοιπόν θά κάνουμε ἐπιθετικό ἀγῶνα, ἄν δέ μάθουμε νά ὀργανώνουμε τό ἔδαφος καί σάν ἐπιτιθέμενοι; Τό νά εἶσαι ἐπιτιθέμενος δέ σημαίνει πώς παίρνεις διαρκῶς σβάρνα τόν ἐχθρό. Καί κεῖνος ξαίρει νά κάνει ἀμυντικό ἀγῶνα. Κατά συνέπεια κάπου θά σέ σταματήσει, κάποιο τσουγκάρι θά σέ ἀναγκάσει νά ἐγκαταλείψεις, ἄν δέν τό ὀργανώσεις ἔστω πρόχειρα.

* * *

Ἡ μεγάλη μάχη τοῦ Γράμμου τέλειωσε μέ δικιά μας νίκη. Δέ συντρίψαμε ὅμως τόν ἐχθρό ἔτσι πού νά περάσουμε ἐμεῖς ὁριστικά στήν ἐπίθεση. Ἀπό τή δουλειά ὅλων μας καί καθενός χωριστά θά ἐξαρτηθεῖ πόσον καιρό θά κάνουμε ἀκόμα ἐνεργητική ἄμυνα. Πρός τό παρόν βασικά ἀκόμα ἀμυνόμενοι εἴμαστε. Γι' αὐτό, ὅπου καί ἄν βρισκόμαστε πρέπει νά ὀργανώνουμε γρήγορα τό ἔδαφος. Πρέπει ὅμως νά ξεκαθαριστεῖ καλά τί εἶδος ὀργάνωση τοῦ ἐδάφους πρέπει νά κάνουμε. Ἡ πεῖρα στή Βόρεια Πίνδο μᾶς διδάσκει. **Πρῶτο:** Δέν πρέπει νά φτιάνουμε πολύ γερά ὀχυρά. π.χ. χωνευτά πολυβολεῖα μέσα στή γῆ, μέ 6—7 σειρές κορμούς ξύλα καί τ' ἀνάλογα στρώματα διάρηξης, μέ πέτρινη ἐξωτερική ἐπένδυση, μέ ἀτομικές θέσεις μέσα στά χαρακώματα, μέ σκέπαστρα. Καί τοῦτο, ὄχι γιατί δέν εἶναι καλύτερα τά τέτοια ὀχυρά, ἀλλά διότι **θέλουν πολύ δουλιά.** Ἕνα τέτοιο πολυβολεῖο π.χ. χρειάζεται δέκα φορές περισσότερη δουλιά ἀπό ἕνα σχετικά ἀδύνατο. Ἡ πεῖρα στή Βόρεια Πίνδο ἀπόδειξε πώς καί τά ἀδύνατα ὀχυρά ἀντεξαν. Εἶναι προτιμότερο νάχεις σέ ἕνα στρατηγικό σημεῖο πολλά πολυβολεῖα, ὁλοπολυβολεῖα, ὀλμοβολεῖα, χαρακώματα, ὅσα θά σοῦ χρειαστοῦν γιά νά βάλεις μέσα σ' αὐτά ὁλόκληρη τή δύναμη πού πρόκειται νά τό ὑπερασπιστοῦν, παρά νάχεις λίγα καί καλά, πού

τότε θά μείνει ἔξω ἀπό ὀργανωμένο ἔδαφος ἡ περισσότερή σου δύναμη, μέ συνέπεια νά τήν τσακίσουν τά πυρά τοῦ ἐχθροῦ. Γι' αὐτό τά πολυβολεῖα καί ὁπλοπολυβολεῖα πρέπει κατ' ἀρχή νά ἀποτελοῦνται ἀπό ἕνα ἀνάλογο λάκκο καί πάνω του ἔστω δυό σειρές κορμοί δένδρων μέ δυό στρώματα διάρηξης. Πρέπει νά ὑπάρχουν μπόλικα χαρακώματα. Σάν ἑτοιμάσεις αὐτά, τότε μπορεῖς νά φτιάνεις ἀτομικές θέσεις στά χαρακώματα μέ σκέπαστρα καί μετά νά χαλᾶς λίγα λίγα τά πρόχειρα πολυβολεῖα νά τά κάνεις χωνευτά καί μέ πολλές σειρές κορμούς ξύλα καί στρώματα διάρηξης καί μέ πέτρινη ἐξωτερική ἐπένδυση. Δεύτερο: Ἡ ὀχύρωση δέν εἶναι σωστό νά γίνεται ἀπό τά κάτω πρός τά πάνω, δηλαδή ἀπό τό κάτω μέρος τῶν ἀντερεισμάτων πρός τό κύριο στρατηγικό σημεῖο, ἀλλά ἀπό τό στρατηγικό σημεῖο πρός τά κάτω. Καί τοῦτο διότι ἐμεῖς εἴτε ἔτσι εἴτε ἀλλοιῶς δέν ἔχουμε χρόνο. Κατά συνέπεια ἡ ὀργάνωση τοῦ ἐδάφους θά ὑπαγορεύεται ἀπό τήν ἀνάγκη. Ἡ πεῖρα στή Βόρεια Πίνδο ἀπόδειξε ὅτι ὁ ἐχθρός καί ὅταν πάρει τ' ἀντερείσματα ἑνός στρατηγικοῦ σημείου, δέ μπορεῖ νά σοῦ κάνει τίποτα ἄν δέν πάρει τό στρατηγικό σημεῖο. Μά γιά νά κρατήσεις τό στρατηγικό σημεῖο πρέπει νά τό ἔχεις γερά ὀχυρώσει. Δυό παραδείγματα. Εἴχαμε σπουδαία ὀχύρωση στά παρακάτω ἀπό τήν Ἀλεβίτσα ὑψώματα καί σ' ὅλα τά ἀντερείσματά της. Ὅμως ὁ ἐχθρός μᾶς πῆρε τήν Ἀλεβίτσα διότι κάναμε τό λάθος νά νομίζουμε ὅτι μιά πού τά παρακάτω ὑψώματα καί τ' ἀντερείσματά της ἦταν ὀχυρωμένα ὁ ἐχθρός δέ θά κατόρθωνε νά πάρει τήν Ἀλεβίτσα

Ἡ ὀχύρωση καί τό κράτημα τῶν παρακάτω ἀπό τήν Ἀλεβίτσα θέσεων ἦταν σπουδαῖο ζήτημα. Ὅμως τό κλειδί ἦταν ἡ Ἀλεβίτσα. Ὅταν θά κρατοῦσες τήν Ἀλεβίτσα, ἡ κατάληψη ἀπό τόν ἐχθρό τῶν παρακάτω θέσεων σέ τίποτα δέ θά τόν ὠφελοῦσε. Ἀντίθετα στό Χάρο, ἔστω καί τήν τελευταία στιγμή καί παρ' ὅλα πού ὁ ἐχθρός κατέλαβε τά βασικά ἀντερείσματα πού ὁδηγοῦσαν στό Χάρο, δέν κατόρθωσε τελικά νά τόν καταλάβει καί εἶχε σοβαρώτατες ἀπώλειες. Μά ὁ Χάρος ὀχυρώθηκε γερά καί μάλιστα κάτω ἀπό χάλαζα ἐχθρικῶν πυρῶν. Τρίτο: Στό στρατηγικό σημεῖο πρέπει ἡ ὀχύρωση νά εἶναι πυκνή, δηλαδή πεσσοειδής. Αὐτό σημαίνει ὅτι δέν πρέπει νά ἔχουμε μιά γραμμή πολυβολείων, ὁπλοπολυβολείων καί χαρακωμάτων. Τελοσπάντων ὁ ἐχθρός κάνει ἐπίθεση. Κάπου μπορεῖ νά σέ σπάσει. Ἄν ὅμως ἔχεις σέ βάθος ὀχύρωση στό δοσμένο στρατηγικό σημεῖο, τότε κι ἄν καβαλήσει μερικά ὁ ἐχθρός, τά παραπίσω θά τόν καθηλώσουν καί θά τόν ἀνατρέψουν, διότι θά βρεθεῖ σφηνωμένος στά πυρά σου. Ἡ πεῖρα στό Χάρο αὐτό μᾶς διδάσκει: Ἐκεῖ μιά μέρα ὁ ἐχθρός κατόρθωσε νά μᾶς καβαλήσει κάμποσα πολυβολεῖα στήν πρώτη γραμμή. Ὅμως καθηλώθηκε ἀπό τά παραπίσω κλιμακωμένα σέ βάθος, ἀνατράπηκε καί διαλύθηκε τό ἐχθρικό τάγμα πού ἔκανε τήν ἐπίθεση. Τέταρτο: Ὀχυρώνοντας τά στρατηγικά σημεῖα δέν πρέπει νά νομίσουμε ὅτι στρατηγικό σημεῖο εἶναι μόνο τό σημεῖο πού δεσπόζει σ' ἄλλα καί πού γι' αὐτό ἀποτελεῖ κλειδί. Ὁ ἐχθρός ὅταν δέ μπορεῖ νά σοῦ πάρει τέτοια κλειδιά, τότε φροντίζει καί βρίσκει τό ἀδύνατο σημεῖο στή διάταξή σου καί κεῖ χτυπάει μέ μεγάλες δυνάμεις καί μέσα. Ὑπάρχουν λοιπόν καί τέτοια στρατηγικά σημεῖα, πού εἶναι ζήτημα ἱκανότητας τῶν εἰδικῶν, ἀλλά προπάντων τῶν διοικήσεων νά τά βροῦν καί γερά νά τά ὀχυρώσουν, μιά πού τέτοια σημεῖα ἔχουν καί μιά φυσική μειονεχτικότητα, πού μπορεῖ καί πρέπει νά ἐξουδετερωθεῖ μέ τή γερή ὀχύρωση. Στή μάχη π.χ. τοῦ Γράμμου, τό ἀδύνατο σημεῖο μας ἦταν τό Ρουσιτάρι—Τάλιαρος—Λυκοκρέμασμα. Δέν τό εἴδαμε αὐτό, γι' αὐτό δέν τό ὀχυρώσαμε καί δέ βάλαμε τίς ἀπαραίτητες δυνάμεις νά τό ὑπερασπίσουν. Ἔτσι ὁ ἐχθρός μᾶς ἔκανε ρῆγμα πού ὑπερφαλάγγισε ὅλη μας τή διάταξη ἀπό Σκοῦρτζα ἤ Μπότσα καί τελικά μᾶς ὑποχρέωσε ἐκεῖ νά κάνουμε ἀναδιάταξη καί νά ἐγκαταλείψουμε ἀκόμα καί τόν Κλέφτη—Μπολιάνα καί νά περάσουμε ἀπό τήν ἄλλη μεριά τοῦ Σαραντάπορου. Πέμπτο: Ἡ χάραξη πρέπει νά γίνεται ὄχι μόνο ἀπό τούς εἰδικούς, ἀλλά καί σέ συνεργασία μέ τούς διοικητές πού πρόκειται νά ὑπερασπιστοῦν ἕναν τομέα. Πρῶτο, διότι πρέπει νά ξέρει τή χάραξη, τό σχέδιο πυρός πού θά ἐξασφαλίσουν αὐτά τά ὀχυρά, τή δύναμη πού χρειάζεται νά τά ἐπανδρώσει, τίς θέσεις τῶν ἐφεδρειῶν κλπ. ἀλλά καί δεύτερο, γιατί ἡ χάραξη, ἐκτός ἀπό τίς τεχνικές γνώσεις ἀπαιτεῖ καί μεγάλη τακτική ἀντίληψη, πού πάντα δέν τήν ἔχουν οἱ εἰδικοί. Ἕχτο: Σέ ἐδάφη ὅπως εἶναι τά βουνά ἐδῶ στή Μακεδονία, μά καί σ' ὅλη τήν ὑπόλοιπη Ἑλλάδα, εἶναι ἀδύνατο νά ἐλέγχεις μέ τά πυρά σου ὅλο τό ἔδαφος καί προπαντός ὅταν τά ὀχυρά σου βάζουν μόνο κατ' ἄξονα. Γι' αὐτό στήν ὀχύρωση, τό ἕνα ὀχυρό πρέπει νά ὑποστηρίζει τό ἄλλο μέ πλευρικά πυρά. Μά κι' αὐτό δέν εἶναι ἀρκετό. Χρειάζεται ἐκεῖ πού μένουν νεκρές γωνίες νά κάνεις ναρκοθετήσεις, δενδροτομίες, νά προωθεῖς τή νύχτα μικρές ἐνέδρες κλπ. Ἕβδομο: Γιά νά γίνεται ἡ ὀχύρωση ὅπως πρέπει σ' ἕνα δοσμένο χῶρο εἶναι ἀπαραίτητο νά ὑπάρχει διεύθυνση ἑνιαία γιά τήν ὀχύρωση αὐτοῦ τοῦ χώρου. Αὐτή ἡ διεύθυνση πρέπει νά γνωρίζει στίς βασικές γραμμές, τό σχέδιο πού ἔχει ἡ δοσμένη διοίκηση στό δοσμένο χῶρο. Ἄν δέν τό ξέρει αὐτό ἀδύνατο νά γίνει σωστή ὀχύρωση. Ὄγδοο: Ἡ ὀχύρωση ἀπαιτεῖ εἰδικές μονάδες, ἄς ποῦμε λόχους μηχανικοῦ. Οἱ φαντάροι μας μποροῦν καί πρέπει νά βοηθήσουν στήν ὀχύρωση τῆς πρώ-

ΕΞΗ ΜΗΝΕΣ ΑΓΩΝΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜ. ΣΤΡΑΤΟΥ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Τοῦ σ. Κ. ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΗ, ὑποστράτηγου

Α] Η ΚΑΜΠΗ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ.

Ἡ ἀρχή τοῦ 1948 βρῆκε τό θεσσαλικό ἀντάρτικο κίνημα σέ μιά ἰδιόμορφη καί δύσκολη θέση. Οἱ παληότερες καί σοβαρώτερες δυνάμεις τοῦ Ἀρχηγείου Θεσσαλίας βρίσκονταν ἔξω ἀπό τό χῶρο τους, στή Δυτική Μακεδονία καί Ἀνατολική Ἤπειρο. Ἐκεῖ διακρίθηκαν σέ πολεμική δράση καί δυό τάγματα, (Ἀλευρᾶ καί Μπαντέκου), ὀνομάστηκαν ἐπίλεκτα ἀπό τό Γενικό μας Ἀρχηγεῖο.

Ἔξω ἀπό τό χῶρο του καί γιά 5 ὁλόκληρους μῆνες βρέθηκε καί ὁλόκληρο τό Ἀρχηγεῖο Θεσσαλίας, ἡ προσωρινή διοίκηση καί τό ἐπιτελεῖο του. Πρέπει νά προστεθεῖ ὅτι παραπάνω ἀπό μισό χρόνο ἔλειψε ἀπό τό Ἀχρηγεῖο Θεσσαλίας στρατιωτικός Διοικητής.

Ἡ ἀπουσία αὐτή τοῦ Ἀρχηγείου καί τῶν κυριωτέρων δυνάμεών του ἀπό τό χῶρο του ἦρθε νά ἐπιβαρύνει τήν ἄσχημη κατάσταση πού εἶχε δημιουργηθεῖ στή Θεσσαλία ἔπειτα ἀπό σοβαρές ἐκκαθαριστικές ἐπιχειρήσεις τοῦ 1947.

Πολύ περισσότερο ἀπό λάθη δικά μας καί πολύ λιγότερο ἀπό τήν ἱκανότητα τοῦ ἐχθροῦ, εἶχε χτυπηθεῖ ἡ περιφέρεια τοῦ Κόζιακα καί τῶν Ἀντιχασίων, μέ ἄμεση ἀντανάκλαση σέ ὁλόκληρο τόν κάμπο Τρικκάλων, Καλαμπάκας καί Φαρκαδόνας καί φυσικά στήν πόλη τῶν Τρικκάλων καί τῆς Καλαμπάκας.

Ἡ ἀντανάκλαση ἔφτανε ἕως τόν κάμπο τῆς Καρδίτσας καί τήν πόλη τῆς Καρδίτσας, ἀκόμα καί στόν κάμπο τῆς Λάρισσας ἀπό τή βόρεια πλευρά του καί στήν ἴδια τή Λάρισσα. Ὁ Κιτριλάκης, πού στά Τρίκκαλα ἔδειξε καί χωροφυλακίστικες καί χαφιεδικές ἱκανότητες ἦταν ὑπερήφανος ὅτι ξεκαθάρισε «ὁριστικά τό γάμα Κόζιακα—Ἀντιχασίων». Στεροῦσε ἔτσι τό Δ.Σ. ἀπό μιά ἀπό τίς καλύτερες σέ ἀνθρώπινο ὑλικό καί ἐπιμελητεία βάσεις του.

Ἔκοβε τήν Ἐλεύθερη Ἑλλάδα στά δυό, Βόρεια καί Νότια. Καί ἔκοβε ἀκόμα τήν Ἤπειρο ἀπό τή Θεσσαλία, γιατί πλάϊ στόν Κόζιακα καί τά Βόρεια Ἄγραφα ἔμειναν ἄδεια ἀπό δυνάμεις καί δράση τοῦ Δ.Σ. καί τά Τζουμέρκα, καθώς καί ὁ Βάλτος καί τό Ξηρόμερο Εἶναι γεγονός ὅτι στίς ἄσχημες αὐτές γιά τή Βόρεια καί Δυτική Θεσσαλία ἀντικειμενικές συνθῆκες ἦρθαν νά προστεθοῦν καί οἱ ὑποκειμενικές ἀδυναμίες τῶν ὑπόλοιπων θεσσαλικῶν τμημάτων πού εἶχαν μείνει στό χῶρο τους. Τόσο στήν Ἀνατολική Θεσσαλία ὅσο καί στήν Ὄθρη, στά Ἄγραφα, καθώς καί στό ἱππικό πού δροῦσε στή Νότια Θεσσαλία, κυρίως στόν κάμπο, ἔγινε μικρή μόνο ἐκμετάλλευση τῶν συνθηκῶν πού ὑπῆρχαν στίς περιφέρειες αὐτές.

Ἀνεπαρκής πολεμική δράση, κυρίως σαμποταριστική. Τό Πήλιο παρουσίασε ἐξαίρεση μέ τήν ἀδιάκοπη πολεμική του ἐπίδοση καθώς καί τό ἱππικό στόν κάμπο, ἀλλά πρόκειται γιά δράση ἐπεισοδιακή, χωρίς σχέδιο γενικώτερο, μιά δράση, ὅ,τι ἔφερνε ἡ μέρα. Τό χειρότερο ἀπ' ὅλα εἶναι ὅτι ἀντιμετωπίστηκε πολύ ἄσχημα, χωρίς ὑπερβολή ἐγκληματικά, τό ζήτημα τῆς στρατολογίας ἐφεδρειῶν. Κι' αὐτό σέ χῶρο πού σέ πανελλαδική κλίμακα παρουσιάζει ἀσφαλῶς τίς καλύτερες δυνατότητες. Ἡ Θεσσαλία εἶχε δώσει στό Ε.Λ.Α.Σ. περίπου 15.000 μαχητές. Στό Δ.Σ. ἔδωσε περίπου 10.000 μαχητές καί μαχήτριες. Καλή ἐκμετάλλευση τῶν θεσσαλικῶν δυνατοτήτων μέσα σέ ὁλόκληρο τό 1947 μποροῦσε νά δώσει διπλάσιο ἀριθμό.

Μέσα στό Φλεβάρη, Μάρτη, Ἀπρίλη ἄρχισε μιά μεγάλη καμπή στό θεσσαλικό ἀντάρτικο κίνημα, πού ὁλοκληρώθηκε τό Μάη, Ἰούνη καί Ἰούλη μέ τήν ἀντάρτικη πορεία καί δράση στή Νεβρόπολη, Κόζιακα καί Τζουμέρκα. Ἡ καμπή ἄρχισε μέ μιά ἐξόρμηση τῶν τμημάτων τῶν

της γραμμῆς. Τήν ὀχύρωση σέ βάθος θά τήν κάνουν εἰδικές μονάδες. Οἱ φαντάροι βασικά πρέπει νά βρίσκουν ἕτοιμα ὀχυρά πίσω τους πού αὐτοί θά τά βελτιώνουν, ἄν ἀναγκαστοῦν κι' ἐγκαταλείψουν τήν πρώτη γραμμή καί πᾶνε παραπίσω. Ἔννατο: Οἱ διοικήσεις πρέπει νά ἐξασκοῦν προσωπικό ἔλεγχο γιά τήν πορεία στήν ὀργάνωση τοῦ ἐδάφους. Ὅσο ἐμπιστοσύνη καί ἄν ἔχουμε σ' αὐτούς πού διευθύνουν τό ἔργο τῆς ὀχύρωσης, ἐμεῖς πρέπει νά κάνουμε τόν προσωπικό μας ἔλεγχο γιά νά μήν ξαφνιαστοῦμε καμμιά στιγμή, ὅπως τό πάθαμε μέ τήν Ἀλεβίτσα.

Αὐτά θεωρῶ σάν πιό βασικά καί ἄμεσα γιά τήν ὀχύρωση αὐτή τή στιγμή. Φυσικά ἐδῶ δέν ἐξαντλεῖται μ' ὅ,τι ἀνάπτυξα τό ζήτημα τῆς ὀργάνωσης τοῦ ἐδάφους.

22)8)48

Ἀγράφων πρός Ὄθρη καί ἐπαρχία Ἀλμυροῦ. Τά τμήματα αὐτά πέρασαν στήν Ὄθρη ἀπό Ἄγραφα τήν ἴδια βραδυά μέ τή φάλαγγα τῶν ρουμελιωτῶν καί θεσσαλῶν ἀόπλων πού διηύθυνε ὁ ὑποστράτηγος (Σ.Σ. τώρα ἀντιστράτηγος) σύντροφος Γούσιας. Μέ ἀπόφαση τοῦ τοπινοῦ διοικητῆ τοῦ Α.Θ. τά τμήματα αὐτά θά ἄρχιζαν μιά δράση σοβαρή στήν ἐπαρχία Ἀλμυροῦ καί Φαρσάλων γιά νά ὑποστηρίξουν τό τολμηρό πέρασμα τῆς φάλαγγας μέσα ἀπό τόν κάμπο, τή λίμνη τῆς Κάρλας, τό Μαυροβούνι, τόν Κίσσαβο, τόν Πηνειό, τόν κάμπο πρός Ὄλυμπο—Ἀντιχασια καί Μακεδονική Πίνδο

Ὅπως εἶναι γνωστό, τό πέρασμα ἔγινε μέ τή βοήθεια τοῦ θεσσαλικοῦ ἱππικοῦ πρός Μαυροβοῦνι μέ μιά σειρά ἀπό μάχες μέσα στόν κάμπο, ἰδίως στό δρόμο Βόλου—Λάρισσας, μέ τό πεζικό καί τά τάνκς τοῦ ἐχθροῦ.

Ἀπό τή θεσσαλική πλευρά τό πέρασμα μιᾶς τέτοιας φάλαγγας μέσα ἀπό τήν καρδιά τοῦ κάμπου ἀναστάτωσε τήν ἀντίδραση, ἔφερε πανικό στούς Μάϋδες τοῦ κάμπου, τρομοκράτησε τόν ἐχθρό καί στή Λάρισσα καί Βόλο.

Μιά ἐχθρική προσπάθεια νά προσβάλει τή φάλαγγα στό Μαυροβοῦνι ἀντιμετωπίστηκε νικηφόρα ἀπό τά δυό ρουμελιώτικα τάγματα πού συνόδευαν τή φάλαγγα.

Παράλληλα καί ὅσο ἡ φάλαγγα βρίσκονταν στό Μαυροβοῦνι καί περνοῦσε στόν Κίσσαβο, τά θεσσαλικά ἀγραφιώτικα τμήματα μαζί μέ τό τμῆμα τῆς Ὄθρης, χτύπησαν αἰφνιδιαστικά τόν Ἀλμυρό καί τήν Εὐξεινούπολη σύμφωνα μέ καταρτισμένο σχέδιο.

Ἡ σφοδρή ἐπίθεση αὐτῆς τῆς πόλης μέσα στόν κάμπο, κοντά στή θάλασσα, πού τήν ὑπερασπίζονταν ὁ ἐχθρός μέ ὀχυρώσεις καί τάνκς καί τήν ἐνίσχυσε κατά τή διάρκεια τῆς μάχης μέ ἄλλα τάνκς καί δύναμη ἀπό τό Βόλο, εἶχε πολλά ἀποτελέσματα:

1) Ἔδωσε στό Δ.Σ. 240 νέους μαχητές καί μαχήτριες, ἀπό τό καλύτερο παληό ἐαμικό καί ἐπονίτικο ἔμψυχο ὑλικό.

2) Ἔδωσε στά τμήματά μας ἀρκετά πολεμοφόδια πού τά εἶχαν ὀλίγα.

3) Ἔδωσε τό βάφτισμα τῆς πολεμικῆς φωτιᾶς στά ἀγραφιώτικα καί ὀθρήτικα τμήματα, πού, κατά 80ο)ο καινούργιά, ἦταν ὁλότελα «ἀντουφέκιστα», καί

4) Ἄλλαξε ριζικά τήν κατάσταση στήν ἐπαρχία Ἀλμυροῦ καί στίς ἐπαρχίες Φαρσάλων καί Λαμίας πρός τήν Ὄθρη, καθώς καί σέ συνδυασμό μέ τό πέρασμα τῆς φάλαγγας τῶν ἀόπλων, στό νότιο κάμπο τῆς Λάρισσας.

Ἡ μάχη τοῦ Ἀλμυροῦ ἦταν ἡ ἀρχή καί γιά ἄλλες πολεμικές ἐπιχειρήσεις μέσα σέ ἕνα δεκαπενθήμερο: Δεύτερη καί τρίτη κρούση στόν Ἀλμυρό, πού εἶχαν σάν ἀποτέλεσμα ἀδειασμα τοῦ Ἀλμυροῦ καί ὅλης τῆς ἐπαρχίας ἀπό τήν ἀντίδραση. Ἐπιχείρηση στήν Ἀγχίαλο μέ τό ἱππικό ὅπου πέτυχαν οἱ στρατιωτικοί σκοποί καί στρατολογήθηκαν 50. Ἐπιχείρηση ἡμέρας στή Σούρπη μέ μάχη μέ στρατό, μάϋδες, ἀεροπλάνα καί ἀντιτορπιλλικό. Στρατολογήθηκαν 150 καί ὁ ἐχθρός κυνηγήθηκε ὥς τό Φτελιό. Μέ 600 νέους μαχητές καί μαχήτριες στίς γραμμές τους, μέ λάφυρα καί μέ ὑψηλό μαχητικό ἠθικό ἀπό τή δεκαπενθήμερη αὐτή δράση, τά ἀγραφιώτικα τμήματα, ξαναγύρισαν στό χῶρο τους.

Στό χῶρο τῆς Ὄθρης ἔμεινε ἕνα ἐλαφρό μαχητικό τμῆμα μαζί μέ σαμποταριστές, πού συνέχισε μιά ἀδιάκοπη δράση ἀπό τότε ὥς τώρα, χωρίς νά ἀφήσει ἡσυχία στόν ἐχθρό καί στήν ἀντίδραση. Παράλληλα μέ τή δράση αὐτή στή Νότια Θεσσαλία καί τό πέρασμα τῆς φάλαγγας τῶν ἀόπλων, ἔγινε ἡ εἰσβολή θεσσαλικῶν τμημάτων στή Βόρεια Θεσσαλία, Ἀντιχάσια καί Κάτω Ὄλυμπο μαζί μέ τό Ἀρχηγεῖο Θεσσαλίας. Ἔπειτα ἀπό μιά σειρά σκληρές μάχες στήν Ἀνάληψη Ἐλασσῶνας, στή Βουβάλα, Βούρμα, Γιαννωτά καί στόν κάμπο Καλύβια Σπαρμοῦ, Σπαρμός, Πολιάνα, Δερελί, Νεζερό, Λεφτοκαρυά, Καρυά κλπ. τά θεσσαλικά τμήματα πέρασαν στόν Κίσσαβο καί Μαυροβοῦνι μαζί μέ τό Ἀρχηγεῖο Θεσσαλίας καί ἀπό κεῖ μέσον κάμπου καί Ὄθρης πρός τά Ἄγραφα.

Τά τμήματα πού ἔμειναν μόνιμα στήν Ἀνατολική Θεσσαλία (Κίσσαβος—Μαυροβοῦνι—Πήλιο) ἐντατικοποίησαν στό ἴδιο διάστημα τή δράση τους. Ἐξόντωσαν τίς φρουρές τοῦ ἐχθροῦ στό Λασποχῶρι, Τσαγεζί καί στήν Κάπουρνα ἔξω ἀπό τό Βόλο, ἐνῶ 90 συμμορίτες τοῦ Καρακίτσου στό Μαυροβοῦνι πάθαιναν πανωλεθρία σέ μιά φυγή τους πρός Βόλο.

Στόν κάμπο τῆς Θεσσαλίας τό ἱππικό ἔφθασε μέ ἐπιχείρηση στό Σαρασλάρ τῆς Λάρισσας ἐξολοθρεύοντας τήν ἰσχυρή βάση μάϋδων καί στρατολογώντας 70 νέους μαχητές. Μέ τή δράση του τό ἱππικό ἅπλωνε τή δύναμη τοῦ Δ.Σ. στόν κάμπο τῆς Καρδίτσας, Φαρσάλων, Ἀλμυροῦ καί ἐν μέρει τῆς Λάρισσας.

Ἐξ ἄλλου, στήν ἐπιστροφή τους πρός Δυτική Θεσσαλία, τό θεσσαλικό τάγμα (Μπαντέκου), τό τμῆμα τῆς Ὄθρης τοῦ ἱππικοῦ καί τά δυό ρουμελιώτικα τάγματα Πυθαγόρα καί Δημοκρατικῆς Νεολαίας, πού εἶχαν συνοδέψει τήν φάλαγγα τῶν ἀόπλων, ἔδωσαν τή λαμπρή μάχη τῶν Φαρσάλων, κατέλαβαν μέ ἔφοδο τό ὀχυρωμένο κάστρο, κυριάρχησαν σέ σημαντικό τμῆμα τῆς πόλης. Μέ γρήγορη διείσδυση ἕνα μέρος ἀπό τά τμήματα αὐτά χτύπησε τήν Πελασγία τῆς Στυλίδας.

250 νέοι μαχητές πέρασαν στό Δ.Σ. μέ τή διπλή αὐτή δράση. Τέλος στή Νοτιοδυτική Θεσσαλία, μιά ἀνάλογη ἐπιθετική δράση συμπληρώνει τήν εἰκόνα. Χτυπήματα στίς ἀνδρικές βάσεις Σμόκοβου, Δρανίστας, [illegible] τροῦ κλπ. Σφοδρή ἐπίθεση κατά τοῦ Καλλιφωνίου τῆς Καρδίτσας, ὅπου διαλύθηκε

τό 26 τάγμα έθνοφρουράς, σκοτώθηκε ό διοικητής του καί αίχμαλωτίστηκε τό έπιτελείο του. Άλλοι 70 νέοι μαχητές πέρασαν στίς γραμμές μας. Μιά σημαντική διείσδυση τμημάτων μας στόν κάμπο τών Σοφάδων (Καζνέτσι-Κουβανάδες-Ζηρχανάδες) έδωσε μιά νέα έπιμελητειακή «σοδειά» σέ σφάγια καί τρόφιμα, πού ήταν σοβαρή βάση γιά τήν παραπάνω δράση μεγάλων τμημάτων μας στή Δυτική Θεσσαλία.

Μέ μιά τέτοια τρίμηνη δράση σέ όλόκληρη τή Θεσσαλία έκτός άπό τήν περιφέρεια Νεβρόπολης—Κόζιακα—Τρικκάλων άλλαξε μονομιάς ή εικόνα τής Θεσσαλίας. Μπήκαν σέ άγώνα όλα άνεξαιρέτως τά θεσσαλικά τμήματα. Πάνω άπό 1.000 μαχητές και μαχήτριες στρατολογήθηκαν. Μπήκε κάποια έπιμελητειακή βάση. Ό έχθρός συγκέντρωσε δυνάμεις στήν περιοχή αύτή πού λίγους μήνες πρίν τήν είχε σάν νεκρή περιοχή. Ή άντίδραση πανικοβλήθηκε, έγκατέλειψε τόν κάμπο γιά τίς πόλεις καί τίς πόλεις γιά τήν Άθήνα. Όλες οί θεσσαλικές έφημερίδες στούς μήνες έκείνους είναι κραυγαλέος μάρτυρας τοῦ πανικοῦ τών μοναρχοφασιστών πού έκλαιγαν γιά τήν άπροσδόκητη έπιδρομή στόν Άλμυρό καί πιό πολύ γιά τήν όχι λιγώτερο άπροσδόκητη είσβολή στή Βόρεια Θεσσαλία κλπ.

Β) Η ΕΙΣΒΟΛΗ ΣΤΟΝ ΚΟΖΙΑΚΑ—ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ

Ό πολύμηνος χωρισμός τοῦ έλευθερωμένου άπό τό Δ.Σ. χώρου τοῦ όρεινοῦ κορμοῦ τής Κεντρικής καί Βόρειας Έλλάδας μέ τό κενό τοῦ Κόζιακα καί τών Τζουμέρκων δημιουργοῦσε συνεχείς στρατιωτικές δυσκολίες κάθε μορφής. Καί ή πολιτική άντανάκλασή του πρός τή Δυτική καί Βόρεια Θεσσαλία όσο καί πρός τή Νότια Ήπειρο καί Βάλτο ήταν σοβαρή.

Ή πρώτη στρατηγική άποστολή πού μπήκε στό Κλιμάκιο Νότιας Έλλάδας τοῦ Γενικοῦ Άρχηγείου ήταν νά καλύψει τό κενό αύτό μέ γρήγορη είσβολή καί νά έγκαταστήσει σοβαρές δυνάμεις του στό χώρο αύτόν. Τό Κλιμάκιο χρειάστηκε σαράντα περίπου μέρες γιά τήν όργανωτική του συγκρότηση, τή συγκρότηση τής έφεδρικής του ταξιαρχίας, τή συγκέντρωση των ρουμελιώτικων καί θεσσαλικών δυνάμεων στόν άξονα τής Δυτικής Θεσσαλίας καί τή διεξαγωγή τών έπιχειρήσεων Φαρσάλων, Πελασγίας, Καζνετσιοῦ καί Καλλιφωνιοῦ, πού θεωρήσε άπαραίτητες γιά τήν προπαρασκευή τής είσβολής στόν Κόζιακα—Τζουμέρκα.

Ή είσβολή έγινε σύμφωνα μέ τό σχέδιο τοῦ Κλιμακίου, άπό δυό άξονες. Τόν άξονα Νεβρόπολης μέ έπικεφαλής τό συνταγματάρχη σ. Γιώτη, διοικητή τοῦ Άρχηγείου Θεσσαλίας καί τόν άξονα Βάλτου μέ έπικεφαλής τό συνταγματάρχη σ. Διαμαντή, διοικητή τοῦ Άρχηγείου Ρούμελης. Ή πρώτη φάση τής είσβολής καί στούς δυό άξονες έπιβραδύνθηκε έπίτηδες γιατί στό μεταξύ είχαν άρχίσει οί μεγάλες έκκαθαριστικές έπιχειρήσεις στό χώρο τής Ρούμελης καί τό Γενικό μας Άρχηγείο, διέταξε σοβαρές έπιχειρήσεις άντιπερισπασμοῦ στό χώρο Βόρεια τοῦ Καρπενησιοῦ καί στή Νεβρόπολη. Ή είσβολή στό Βάλτο διέλυσε τήν έχθρική δύναμη τοῦ ταγματάρχη Καπετσώνη, μάς έδωσε πολλά λάφυρα, κατατάραξε τήν άντίδραση σ' όλόκληρο τό Βάλτο μέχρι Άρτα. Σέ συνέχεια, ή σοβαρή έπιθετική έπιχείρηση κατά τοῦ όχυρωμένου έχθροῦ στόν Άηλιά Βένιανης, άποτέλεσε σοβαρή ένέργεια άντιπερισπασμοῦ γιά τίς έπιχειρήσεις τής Ρούμελης.

Ή είσβολή στήν Νεβρόπολη μάς έφερε ψηλότερα στόν άξονα τής Θεσσαλίας ώς τό Μουζάκι, μέ σοβαρές μάχες. Ή άρχή έγινε μέ τή μάχη τής Τσούκας, πάνω άπό τό δρόμο Καρπενησιοῦ Μακρακώμης πού είχε σάν άποτέλεσμα νά ματαιώσει τό ταξίδι τοῦ βασιλιά στό Καρπενήσι. Ή δεύτερη μάχη στήν Κερασιά Κλειτσοῦ, τρίτη σφοδρή μας έπίθεση κατά τοῦ γεροῦ όχυρωμένου στόχου Τσαρδακιοῦ Νεβρόπολης, πού άσφαλώς άποτελεῖ μιά άπό τίς λαμπρότερες σέ άποφασιστικότητα καί ήρωϊσμό μάχες τοῦ Δ.Σ., άλλες έπιχειρήσεις κατά τών Κυναλιών Γράλιστας καί άλλων χωριών τών ριζών καί τοῦ κάμπου τής Καρδίτσας, διέλυσαν φωλιές μάυδων καί μετέφεραν τόν πανικό τής άντίδρασης καί μέσα στήν Καρδίτσα. Σ' αύτό βοήθησε πολύ καί τό ίππικό πού έκπλήρωσε καλά τήν άποστολή του νά ένεργεῖ ταυτόχρονα μέ κρούσεις κατά τής πόλης Καρδίτσας καί βορειότερα (κάμπος Παλαμά).

Ή δεύτερη φάση τής είσβολής στόν καθαυτό Κόζιακα έγινε ραγδαία. Άρχισε στίς 7 τοῦ Μάη καί σέ λίγες μέρες όλοκληρώθηκε έπειτα άπό μάχες μέ τόν έχθρό στό Δραμίζι, Τύρνα, Κλεινόβο, Χρυσομηλιά κλπ. Πανικόβλητοι οί μάυδες καί όλη ή άντίδραση άδειασαν τόν Κόζιακα καί έξανάγκασαν μέ τή βία τόν κόσμον όλο νά κατέβει στά Τρίκκαλα.

Ή είσβολή πρός Τζουμέρκα καί Βάλτο έγινε τόν Ίούνη καί συνδυάστηκε άπό τό Γενικό μας Άρχηγείο μέ άποστολή άντιπερισπασμοῦ γιά τή μεγάλη μάχη Σμόλικα—Γράμμου πού είχε άρχίσει στό μεταξύ. Ή διπλή είσβολή έγινε μέ ραγδαίους ρυθμούς. Πρός τήν πλευρά τοῦ Βάλτου, διαλύθηκαν οί έχθρικές βάσεις Σακαρετσιοῦ—Παπαπούλου γιά δεύτερη φορά καί τά τμήματά μας, ρουμελιώτικα κα. θεσσαλικά, έφτασαν μαζεμένα στήν πόλη τής Άμφιλοχίας καί κατέλαβαν τήν πόλη μέ ορμητική έπίθεση πού βάσταξε καί τήν άλλη μέρα. Πολεμικά καράβια έρριξαν 10.000 βλήματα στήν πόλη κατά τή διάρκεια τής μάχης. Ή μάχη τής Άμφιλοχίας συγκλόνισε στρατιωτικά καί πολιτικά τήν κυβέρνηση τής Άθήνας καί χαντάκωσε τό κύρος της.

Ή είσβολή στά Τζουμέρκα σέ συνεργασία

μέ τό ἄξιο ἠπειρώτικο τμῆμα τοῦ ἀντισυνταγματάρχη σ. Πετρίτη πού δροῦσε στό Σοῦλι ἔφερε τά τμήματά μας στά πρόθυρα τῶν Ἰωαννίνων, τῆς Ἄρτας καί μέσα στή Φιλιππιάδα. Δόθηκε μιά σειρά ἀπό πολύ σκληρές μάχες στό γυμνό Ξεροβοῦνι, κόπηκε γιά ὁρισμένο διάστημα ὁ δρόμος Πρέβεζας—Ἰωαννίνων καί ὁ ἐχθρός ἀναγκάστηκε νά χρησιμοποιεῖ μεταγωγικά ἀεροπλάνα γιά τόν ἐφοδιασμό του στήν Ἤπειρο. Διαλύθηκαν οἱ συγκροτημένες στρατιωτικά, συμμορίες τῶν ἐδεσιτῶν βουλευτῶν Παπαδόπουλου καί Ἰωάννου. Πιάστηκαν πολλοί δήμιοι ἐδεσίτες πού εἶχαν ὀργιάσει πέρισυ στό Κόζιακα καί Τζουμέρκα, αἰχμαλωτίστηκε ὁλόκληρος λόχος τοῦ ἐχθροῦ. Ἔγινε κρούση στό ἀεροδρόμιο τῶν Ἰωαννίνων, στρατολογήθηκαν 200 νέοι μαχητές. 24 μέρες πού ἔμειναν τά τμήματα μας στή νότια Ἤπειρο δέν πέρασε οὔτε μιά μέρα χωρίς σκληρή μάχη. Καί σ' ὅλες ὁ ἐχθρός χρησιμοποίησε μαζικά τήν ἀεροπορία καί τό πυροβολικό του.

Μιά νέα ἀποστολή τοῦ Γενικοῦ Ἀρχηγείου μας ἔφερνε τίς μεγαλύτερες δυνάμεις πού δροῦσαν στά Τζουμέρκα καί Βάλτο πρός ἄλλες κατευθύνσεις. Ἀλλά ἔμειναν στό χῶρο Κόζιακα—Τζουμέρκα—Ἄγραφα ὑπολογίσιμες δυνάμεις μας πού διατήρησαν τή φυσιογνωμία τοῦ χώρου μέ συνεχεῖς ἐπιθετικές κρούσεις καί μάχες στό Βουλγαρέλι, στό Δραμίζι, στά χωριά τοῦ Ἀνατολικοῦ Κόζιακα, στήν Πόρτα, στό Φανάρι κλπ. Παράλληλα τό ἱππικό ἔκανε σοβαρώτατη ἐνέργεια μέσα στήν Καρδίτσα, φτάνοντας ὡς τό κέντρο τῆς πόλης, χτυπῶντας τόν ἐχθρό καί στρατολογῶντας 50 νέους. Ἡ εἰσβολή καί ἑδραίωση στόν Κόζιακα-Τζουμέρκα καί Βάλτο εἶχε τά παρακάτω ἀποτελέσματα:

1) Διέλυσε τούς στρατιωτικούς στόχους στίς περιοχές αὐτές. 2) Σκόρπισε καί ξεχαρβάλωσε τίς φωλιές τῶν μάυδων πού, ἰδίως στόν Κόζιακα καί Τζουμέρκα, εἶναι ἀπό τούς πιό ἐγκληματικούς συμμορίτες ὅλης τῆς χώρας. 3) Φιλοδώρησε στή μοναρχοφασιστική κυβέρνηση ἄλλες 100.000 περίπου «ἀνταρτοπλήκτους» γιά τόν προϋπολογισμό της. 4) Ἕνωσε τό Βόρειο μέ τό Νότιο ἄξονα τῆς Πίνδου. 5) Ἔκανε δυνατές μιά σειρά ἀποστολές μεταξύ Γενικοῦ Ἀρχηγείου καί τοῦ Κλιμακίου καί ἀντίστροφα. 6) Ἔκανε δυνατό τό πέρασμα πρός Σμόλικα Γράμμο μιᾶς φάλαγγας Θεσσαλῶν καί Ρουμελιωτῶν ἀόπλων, περίπου χιλίων, καθώς καί τραυματιῶν. 7) Ἀποκατάστησε τήν ἀντάρτικη φυσιογνωμία σέ περιοχές πού δεινοπάθησαν ὅσο καμμιά ἄλλη περιοχή τῆς χώρας κάτω ἀπό τήν πιό ἀπαίσια τρομοκρατία τοῦ Κιτριλάκη καί τῶν μαυροσκούφηδων ἀλητῶν του. 8) Ἔφερε τόν πανικό στήν ἀντίδραση μέσα στά Τρίκκαλα, Καλαμπάκα, Μέτσοβο, Γιάννενα, Φιλιππιάδα, Ἄρτα καί Ἀμφιλοχία, καί 9) Εἶχε ἰσχυρόν πολιτικόν ἀντίχτυπο, τόσο στή Θεσσαλία, Ἤπειρο καί Βάλτο, Ξηρόμερο, ὅσο καί στήν Ἀθήνα μέ τίς συζητήσεις τῆς βουλῆς καί τούς ὀδυρμούς τοῦ Ζέρβα. Ὁ τελευταῖος αὐτός εἶδε τά οἰκόπεδά του στά Θοδώριανα, Βουλγαρέλι, Πλάκα κλπ. ὅπου εἶχε ὀργιάσει καί ἐπί Ε.Λ.Α.Σ. καί ἔπειτα, ἀπό τή Βάρκιζα ὡς τώρα, νά καταπατιοῦνται ἀποφασιστικα ἀπό τό Δ.Σ. Τό κῦρος του ἔπαθε καταστροφή στίς περιφέρειες αὐτές στό πρόσωπο τῶν ἀρχισυμμοριτῶν βουλευτῶν του Παπαδόπουλου καί Ἰωάννου.

Γ! ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΤΗ ΡΟΥΜΕΛΗ

Ἀντίθετα ἀπό τή Θεσσαλία, τό 1948 βρῆκε τήν ἀντάρτικη Ρούμελη ὁλότελα σέ φόρμα. Ἡ Ρούμελη δέν εἶχε ἀντιμετωπίσει τίς ἐκκαθαριστικές τοῦ 1947 ὅπως ἡ Θεσσαλία, δέν ἀποκόπηκαν οἱ δυνάμεις της καί τό Ἀρχηγεῖο της ἀπό τό χῶρο τους τουλάχιστο γιά μακρύτερο διάστημα, εἶχε σταθερή καθοδήγηση στό Ἀρχηγεῖο καί στίς ταξιαρχίες της. Ἔκλεισε τό χειμῶνα μέ μιά λαμπρή δράση ὡς τά πρόθυρα τῆς Ἀθήνας καί στήν Εὔβοια, πού συγκλόνισε τό μοναρχοφασισμό στήν πρωτεύουσα.

Ἡ Ρούμελη εἶχε φτάσει τήν ἄνοιξη νά γίνει ἡ δεύτερη σέ δυναμικότητα βάση τοῦ Δ.Σ., ὕστερα ἀπό τίς δυνάμεις μας στή Δυτική Μακεδονία καί Ἀνατολική Ἤπειρο. Αὐτό ἔκανε τό μοναρχοφασισμό ν'ἀποφασίσει τήν ἐξόντωση τοῦ Δ.Σ. στή Ρούμελη πρίν ἀποφασίσει τήν καθαυτό ἐκστρατεία τοῦ Σμόλικα—Γράμμου.

Εἶναι γνωστό ὅτι ὁ στρατηγικός σκοπός τῶν ἐκκαθαριστικῶν ἐπιχειρήσεων ἀπέτυχε. Τό ἴδιο τό τελικό ἀνακοινωθέν τοῦ ἐχθροῦ καί οἱ δηλώσεις τοῦ Σοφούλη τό ὁμολογοῦσαν, ἔμμεσα ἔστω.

Σύμφωνα μέ τήν ἀποστολή του τό κλιμάκιο τοῦ Γενικοῦ Ἀρχηγείου ἀπέσυρε ἔγκαιρα τόν ὄγκο τῶν δυνάμεων μας, ἔξω ἀπό τόν κλοιό πρός βορρᾶν. Ἀλλά καί οἱ δυνάμεις τῆς Φθιωτιδοφωκίδας ἀντιμετώπισαν μέσα στό χῶρο τους τόν ἐχθρό μέ σοβαρή ἐνεργητική ἄμυνα τίς πρῶτες ὀχτώ μέρες καί μέ συνεχεῖς ἑλιγμούς στό ὑπόλοιπο διάστημα τῶν ἐπιχειρήσεων. Ὁ ἐχθρός τῶν περίπου 40.000 ἀνδρῶν δέν πέτυχε ἄλλο τίποτε ἀπό τό μακελειό τοῦ ἄμαχου πληθυσμοῦ καί τό κλάδεμα τῶν ἐπιμελητειακῶν βάσεων μας καθώς καί ὁρισμένες ζημιές στά μάχιμα τμήματά μας. Περισσότερα πράγματα κατάφερε στήν Παρνασσίδα, ὄχι ἀπό δική του ἱκανότητα, ὅσο ἀπό σοβαρές ἀδυναμίες τῶν δικῶν μας καθοδηγήσεων στήν ταξιαρχία καί σέ μικρότερους σχηματισμούς. Ὥστε ὅσο σ'ὅλο τό χῶρο τῆς Ρούμελης ὡς τόν Ἑλικώνα καί Πάρνηθα κρατήθηκαν ἐπί τόσου ὅλες οἱ βάσεις μας καί ὑπῆρχαν ὅλες οἱ προϋποθέσεις γιά τή γρήγορη ἀποκατάσταση τῆς προτερινῆς φυσιογνωμίας τῆς περιοχῆς.

Ὅταν ἦρθε ἡ κατάλληλη στιγμή καί τό ἐ-

πέτρεψαν οἱ γενικώτερες στρατηγικές ἐπιδιώξεις τοῦ Γενικοῦ μας 'Αρχηγείου τό 'Αρχηγεῖο τῆς Ρούμελης μαζί μέ όλες τίς δυνάμεις του ξαναγύρισε στό χῶρο του. 'Η βαθειά αὐτή διείσδυση πού ἄρχισε μέσα στόν 'Ιούλη συμπληρώθηκε ὁρμητικά μέσα σέ λίγες μέρες.

'Οπως ἦταν φυσικό ὁ μοναρχοφασισμός ἔπαθε μεγάλη σύγχιση μέ τήν εἰσβολή αὐτή. 'Ολα, τά πολύ ἀμφίβολα ἄλλωστε, πολιτικά ἀποτελέσματα πού εἶχε ἀπό τίς ἐπιχειρήσεις τῆς Ρούμελης τινάζονταν στόν ἀέρα. Δημιουργοῦνταν ξανά ἡ ἀπειλή μέσα στόν κεντρικό ἄξονα τῆς χώρας, σέ ζωτικά κέντρα καί πόλεις καί κατά πρῶτο λόγο στήν ἴδια τήν πρωτεύουσα. Γι' αὐτό ὁ μοναρχοφασισμός χρησιμοποίησε συγκεντρωμένες τίς δυνάμεις 2 μοιρῶν Λ.Ο.Κ. 7 ταγμάτων ἐθνοφρουρᾶς, τάγμα τῆς χωρ)κῆς καί ὅλους τούς μάϋδες τῆς περιοχῆς γιά νά ἐμποδίσει τή νέα ἐγκατάσταση τοῦ 'Αρχηγείου Ρούμελης στό χῶρο του. 'Αλλά τά ρουμελιώτικα τμήματα ἔδωσαν τή μάχη τοῦ χώρου τους καί τήν ἔδωσαν μέ λαμπρή ἐπιτυχία στή Γκιώνα, Οἴτη, Βαρδούσια, Παναιτωλικό καί τώρα καί στόν Παρνασσό.

Παρά τίς μεγάλες ἐπισιτιστικές δυσκολίες καί τήν ξυπολυσιά τῶν τμημάτων μας καί τίς συνεχεῖς νυχτερινές πορεῖες δόθηκε μιά ἀτέλειωτη σειρά ἀπό μάχες. 'Η νέα ταχτική τοῦ ἐχθροῦ ἦταν νά κινεῖται στούς ὀρεινούς ὄγκους μέ μεγάλες σχετικά δυνάμεις καί ἀπό πολλές κατευθύνσεις καί εἶναι γεγονός ὅτι ἔπειτα ἀπό τίς ἀνθρωποσφαγές «ἐπιτυχίες» τοῦ Τσακαλώτου ἐναντίον τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ τά ἐχθρικά τμήματα μέ ἐπικεφαλῆς τά Λ.Ο.Κ., μπῆκαν στόν ἀγώνα μέ ἀρκετά καλό ἠθικό. 'Επειτα ὅμως ἀπό τή δεκαήμερη μάχη, τό ἠθικό αὐτό χαλαρώθηκε. Στή σειρά αὐτῶν τῶν μαχῶν πάρθηκαν πάρα πολλά λάφυρα, πολεμοφόδια ἀσύρματοι, μεταγωγικά καί ἱματισμός καί πάρθηκαν ἀκριβῶς τήν ὥρα πού χρειάζονταν γιά τή νέα ἐγκατάσταση.

Στή Ρούμελη ἀποκαταστάθηκε σέ σημαντικό βαθμό, ἡ παληά πολεμική φυσιογνωμία τῆς περιοχῆς, τουλάχιστον στόν κεντρικό κορμό τῆς περιοχῆς, φτάνει νά γίνουν ἀρκετά ἀκόμη γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς φυσιογνωμίας αὐτῆς τόσο στήν Παρνασσίδα καί Λοκρίδα, ὅσο καί στήν 'Αττικοβοιωτία.

Τά τμήματά μας δέν ἔπαψαν ποτέ νά δροῦν στόν 'Ελικώνα. Καί μέσα στή φωτιά τῶν μεγάλων ἐκκαθαριστικῶν ἐπιχειρήσεων τῆς Ρούμελης, ἡ δεύτερη διείσδυση μιᾶς ἡρωϊκῆς διλοχίας μας στόν Κιθαιρῶνα καί Πάρνηθα ἔφερε τά ὅπλα τοῦ Δ.Σ. ὡς τά πρόθυρα τῆς 'Αθήνας καί ὡς τόν 'Ωρωπό.

Πρέπει νά προστεθεῖ ὅτι καί στήν Εὔβοια τά ἀκατάβλητα παλληκάρια πού διαπεραιώθηκαν ἐκεῖ ἀπό πέρυσι, συνεχίζουν τή δράση τους, πού εἶναι μιά ἀπ' τίς πιό ἐπικές σελίδες τῶν ἑλλήνων παρτιζάνων. 'Αντιμετωπίζοντας 300 στρατοχωροφύλακες καί μάϋδες στή Βόρεια Εὔβοια καί τούς μάϋδες, ἐκτός ἀπό τούς χωροφύλακες καί ἐθνοφρουρίτες στήν Κεντρική Εὔβοια, δροῦν διαδοχικά σέ ὁλόκληρο τό νησί. 'Εφτασαν ὡς τήν Νότια Εὔβοια καί ἔδωσαν ἔτσι τήν πιό χαρακτηριστική νότα στόν πολεμικό ἐξευτελισμό τοῦ μοναρχοφασισμοῦ ἀπό τά ὅπλα τοῦ Δ.Σ.

Δ) Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΜΩΡΗΑ

Στό ἄρθρο αὐτό δέν πρόκειται νά μποῦν τά προβλήματα τοῦ Δ.Σ. στό Μωρηά. Πρόκειται μόνο νά τονιστεῖ ἡ πολεμική ἐπίδοση τῶν τμημάτων τῆς Πελοποννήσου στούς τελευταίους μῆνες, πού ἦταν συντονισμένη μέ τό γενικώτερο στρατηγικό σχέδιο ἐπιχειρήσεων τοῦ Γενικοῦ μας 'Αρχηγείου.

Τό κλιμάκιο Νότιας 'Ελλάδας κατόρθωσε μέ τίς διαβιβάσεις του νά συντονίζει ἔγκαιρα τή δράση τοῦ Δ.Σ. στό Μωρηά, μέσα στά γενικώτερα πλαίσια τῆς δικῆς του ἀποστολῆς.

'Ετσι ἀπό τό μῆνα 'Απρίλη, τό κέντρο τῆς δράσης τοῦ 'Αρχηγείου Πελοποννήσου ρίχτηκε στή Βόρεια καί Κεντρική Πελοπόννησο, χωρίς διόλου νά σταματήσει ἡ δράση καί στή Νότια. Τμήματά μας κινήθηκαν ἀπό Ταΰγετο καί Μαίναλο πρός Βορρᾶν γιά τήν ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς. 'Η μάχη τῶν Καλαβρύτων, πού κατατάραξε τό μοναρχοφασισμό, ὀργανώθηκε καί ἔγινε μέσα στά πλαίσια τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς. Τό ἴδιο καί ἡ μάχη τῆς Χαλανδρίτσας καί τό χτύπημα τοῦ «Γλαύκου» στήν Πάτρα καί οἱ ἐπιθέσεις κατά τοῦ Αἰγίου. Παράλληλα στή νότια Πελοπόννησο μέ συγκεντρωτικά χτυπήματα τά ἄλλα τμήματα χτυποῦσαν τή Βαμβακοῦ τσαλαπατώντας τό τάγμα Κρανιά, χτυπώντας φάλαγγα σέ κίνηση, τίναξαν τά ὑδραγωγεῖα Τρίπολης καί Σπάρτης κλπ.

Τό 'Αρχηγεῖο Πελοποννήσου κατόρθωσε στό τελευταῖο ἑξάμηνο νά πλατύνει τή δράση του σχεδόν σέ ὁλόκληρο τό Μωρηά δημιουργώντας συνθῆκες ἐλεύθερης καί μισοελεύθερης περιοχῆς σέ πολύ σοβαρή ἔκταση. 'Αλλά τό σπουδαιότερο εἶναι ὅτι κατόρθωσε νά ἀνεβάσει τίς δυνάμεις του ἔτσι ἀπό ἄποψη στρατιωτικοποίησης, ἐπαναστατικῆς πειθαρχίας καί ἐξαιρετικῆς σβελτάδας στήν κίνηση, ὥστε τό Γενικό 'Αρχηγεῖο καί τό κλιμάκιό του νά εἶναι σέ θέση νά διαθέτουν τίς δυνάμεις αὐτές καί γιά γενικώτερες στρατιωτικές ἐπιδιώξεις, ὅσο τουλάχιστο ἐπιτρέπουν οἱ ἀντικειμενικές γεωγραφικές συνθῆκες τῆς Πελοποννήσου, πού οὐσιαστικά εἶναι ἕνα μεγάλο νησί.

Οἱ συνθῆκες τῆς Νότιας 'Ελλάδας, (Θεσσαλία Νότια 'Ηπειρος, Ρούμελη καί Πελοπόννησος) παρουσιάζουν μιά πολύ μεγάλη ἀναλογία συνθηκῶν μεταξύ τους. Εἶναι ὅμως γεγονός ὅτι οἱ συνθῆκες αὐτές βρίσκονται καί σέ διαφορετική κλιμάκωση. 'Εκεῖ π.χ. τοῦ βρίσκεται φέτος ὁ Μωρηᾶς βρισκόταν πέρισυ ἡ Ρούμελη καί πρόπερσυ ἡ Θεσσαλία. Αὐτό ὅμως δέν ἐπι-

ΑΠ' ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΕΧΘΡΙΚΗΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ ΣΤΗ ΡΟΥΜΕΛΗ

ΑΠΡΙΛΗΣ — ΜΑΗΣ 1948

Τοῦ σ. ΒΑΣ. ΚΟΤΣΑΒΡΑ, ἀντισυνταγματάρχη Π.Ε.

Ὁ μοναρχοφασισμός καί οἱ ξένοι κηδεμόνες του μετά ἀπ' τήν ἀποτυχία τους νά διαλύσουν τό Δ.Σ.Ε. στό 47, προσανατολίστηκαν, ἰδιαίτερα μετά τό δόγμα Τροῦμαν, καί προετοιμάστηκαν ἀπο τό περασμένο φθινόπωρο καί χειμῶνα γιά μιά ἀποφασιστική μάχη τήν ἄνοιξη καί τό καλοκαίρι τοῦ 48.

Πετυχαίνοντας μεγάλη ὑπεροχή ἀριθμητική καί ἐφοδιασμένοι μέ ἄφθονα πολεμικά μέσα καί ὑλικό, μέ τήν οὐσιαστική ἀνάληψη τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ ἀπ' τούς ἀμερικάνους, ὑπελόγιζαν πώς ὡς τίς ἀρχές τοῦ καλοκαιριοῦ θά χτυποῦσαν ἀποφασιστικά τό Δ.Σ. ἀφοπλίζοντας τό λαϊκοδημοκρατικό κίνημα, πού ἀποτελεῖ ἐμπόδιο στά σχέδιά τους, ἀπ' τή μαχητική του πρωτοπορεία καί θά ὁλοκλήρωναν τήν ὑποδούλωση ὁλόκληρης τῆς Ἑλλάδας.

Μ' αὐτή τήν ἰδέα πρίν ἀκόμα τελειώσει ὁ χειμῶνας, ἄρχισαν σοβαρές ἐπιθετικές ἐνέργειες στή Β. Ἑλλάδα, οἱ ὁποῖες ἦταν ἀπογοητευτικές καί γιά τούς ἀμερικάνους καί γιά τούς ντόπιους ὑπερέτες τους.

Στράφηκαν τότε πρός τή Ρούμελη. Ἡ σημασία τῆς περιοχῆς αὐτῆς ἀπό λόγους στρατιωτικοπολιτικούς εἶναι φανερή.

Α) Γιατί ἡ προηγούμενη δράση τῶν τμημάτων τοῦ Α.Ρ., πρό παντός ἡ χειμωνιάτικη, εἶχε σοβαρώτατο ἀντίχτυπο πολιτικό καί στρατιωτικό στή Νότια Ἑλλάδα. Εἰδικώτερα ἡ ἐπέχταση τῆς δράσης αὐτῆς ὡς ἔξω ἀπό τήν Ἀθήνα ἀποτελοῦσε ἐπικίνδυνη ἀπειλή γιά τό μοναρχοφασισμό γιατί στήν Ἀθήνα καί τόν Πειραιᾶ βρίσκονται κλεισμένες μεγάλες ἐφεδρεῖες τοῦ λαϊκοδημοκρατικοῦ κινήματος, οἱ ὁποῖες μποροῦσαν νά μποῦν σέ δράση.

Β) Γιατί ἡ περιοχή ἔχει τέτοιους ὀρεινούς ὄγκους πού δεσπόζουν στίς βασικές ὁδικές καί σιδηροδρομικές ἀρτηρίες τοῦ ἐχθροῦ, οἱ ὁποῖες εἶναι ἐκτεθειμένες στόν κίνδυνο καταστροφῆς, γιατί περνᾶνε μέσα ἀπ' αὐτούς τούς ὄγκους καί διαθέτουν σοβαρά τεχνικά ἔργα.

Γι' αὐτούς τούς λόγους τό Γενικό Ἐπιτελεῖο καί ἡ κυβέρνηση τῆς Ἀθήνας ἔρριξαν τόσες δυνάμεις ἐνάντια στά τμήματα τοῦ Δ.Σ. Ρούμελης γιά νά πετύχουν τή συντριβή τους καί νά ἔχουν ξεκαθαρισμένα τά νῶτα τους, προκειμένου νά δώσουν στίς βόρειες περιοχές τήν ἀποφασιστική μάχη.

Οἱ ἐπιχειρήσεις τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ ἐνάντια στά τμήματά μας ἄρχισαν τίς ἀρχές τοῦ Μάρτη ἀπ' τήν Πάρνηθα—Ἑλικῶνα. Μέ τίς ἐπιχειρήσεις αὐτές τό μοναρχοφασιστικό ἐπιτελεῖο ἐπιδίωκε βασικά νά ἀπαλλαγεῖ ἀπ' τήν ἀπειλητική προώθηση τῶν τμημάτων τοῦ Δ.Σ. πρός τήν Ἀθήνα καί παράλληλα νά μικρύνει τό μέτωπό του ἑτοιμαζόμενος γιά τή μάχη τῆς κύριας Ρούμελης. Οἱ δυνάμεις μας στούς μικρούς αὐτούς ὄγκους (δυό διλοχίες, μιά στήν Πάρνηθα καί μιά στόν Ἑλικῶνα) ἀντιμετώπισαν ἀποφασιστικά τίς πολύ ὑπέρτερες δυνάμεις καί μέσα τοῦ ἐχθροῦ (τήν 17 ταξιαρχία, δυό τάγματα ἐθνοφρουρᾶς, ἕνα τάγμα τῆς Γκίνι, τούς ντόπιους χωροφυλακομαῦδες κ.λ.π.). Τελικά ἡ ἐλαφριά διλοχία τῆς Πάρνηθας κάτω ἀπ' τήν πίεση συμπτύχθηκε πρός Παρνασσό, ἐνῶ ἡ διλοχία τοῦ Ἑλικῶνα ἐξακολούθησε ἑλισσόμενη ν' ἀντιμετωπίζει τίς ἐχθρικές δυνάμεις. Στό πρῶτο 15ήμερο τοῦ Ἀπρίλη ὁ ἐχθρός εἶχε τελειώσει τίς προπαρασκευές του γιά τήν ἐκστρατεία.

Μετέφερε τή 10η Μεραρχία ἀτμοπλοϊκῶς στή Στυλίδα καί τήν 9η ἀπό Τρίκκαλα—Γιάννενα στό Ἀγρίνιο.

Συνολικά οἱ δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ πού πῆραν μέρος στίς ἐπιχειρήσεις τῆς Ρούμελης ξεπερνᾶν τίς 35 χιλ. Ἀναλυτικά εἶναι οἱ παρακάτω:

1η, 9η, 10η Μεραρχίες, 17 τάγματα ἐθνοφρουρᾶς, δυό μοῖρες ΛΟΚ, ἕνα τάγμα χωροφυλ., δυό

βάλλει παρά μόνο ταχτική προσαρμογή καί διαφοροποίηση τῶν ἀποστολῶν. Ἡ γενική κατάσταση τῶν περιοχῶν αὐτῶν εἶνε πολύ συγγενική καί οἱ στρατιωτικές ἐπιδιώξεις τοῦ Γενικοῦ Ἀρχηγείου μας στή Νότια Ἑλλάδα, μέσα στά πλαίσια τοῦ πανελλαδικοῦ του σχεδίου, εἶναι κατά μεγάλο μέρος κοινές. Ἀλλά αὐτά ἀποτελοῦν θέμα ἄλλου ἄρθρου, κριτικοῦ. Ἡ ἀπόλυτη σχεδόν ἀπουσία τῶν προβλημάτων τοῦ Δ.Σ. τῆς Νότιας Ἑλλάδας ἀπό τίς στῆλες τοῦ περιοδικοῦ μας πού ὀφείλονταν σέ ἀντικειμενικά ἐμπόδια μᾶς ἀνάγκασε γιά τοῦτο τό φύλλο περισσότερο σέ μιά καταρχήν ἐνημέρωση τῶν ἀναγνωστῶν.

συντάγματα πυρ)κοῦ, ἀεροπορία καί στόλος στό Μαλιακό καί Κορινθιακό κόλπο. Δικές μας δυνάμεις πού ἀντιμετώπισαν τόν ἐχθρικό ὄγκο δέν περνοῦσαν τούς 1.000 μαχητές διατεταγμένους ἀπό Ἑλικῶνα μέχρι Καρπενήσι. Τρεῖς διλοχίες στό χῶρο δυτικῆς Φθιώτιδας καί δυτικῆς Στερεᾶς καί ἄλλες τρεῖς ἀπό Παρνασσό καί κάτω. Οἱ ὑπόλοιπες δυνάμεις τοῦ Α.Ρ. ὅλες βρίσκονταν σέ ἀποστολή ἔξω τοῦ ἐπιχειρησιακοῦ χώρου. Δυό τάγματα, ὅπως κι' ὁλόκληρη ἡ ταξιαρχία δυτικῆς Στερεᾶς μέ τό Α.Ρ. καί ἔμπεδα, ἔσπασαν τόν κλοιό καί πέρασαν στόν Τυμφρηστό τή νύχτα τῆς 14—15 τοῦ Ἀπρίλη καί πέρασαν βόρεια Καρπενησιοῦ.

Στίς 15 τοῦ Ἀπρίλη ἀρχίζει ἡ ἐκδήλωση τῆς ἐχθρικῆς ἐπίθεσης σέ σχῆμα ἡμικύκλιου ἀπ' τούς ἄξονες Λαμία—Καρπενήσι, Καρπενήσι—Ἀγρίνι καί ἀπό ἄλλες προωθημένες καί ἐπίκαιρες θέσεις, πού κατεῖχε. Κίνηση δέν ἐκδήλωσε ἀμέσως παρά ὕστερα ἀπό 11 μέρες, ἀπ' τόν τομέα Παρνασσοῦ ὅπου κατεῖχε ὅλες τίς προσβάσεις του. Βασικός σκοπός τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ ἐπιτελείου ἦταν μέ τήν ταχτική τῶν «ἐγκλωβισμῶν» νά παρασύρει τίς δυνάμεις μας συγκεντρωμένες σέ ταχτική μάχη, νά τίς ἐξαντλήσει ἀπό κάθε πλευρά καί νά τίς συμπιέσει ὅλες μαζί σ' ἕνα στενό χῶρο, ὅπου ὁ ἐλιγμός θά ἦταν δύσκολος μιά καί διέθετε πολλές δυνάμεις καί διάταξη βαθειά, γιά νά τίς ἐκμηδενίσει. Ἀπ' τίς πρῶτες κιόλας μέρες φάνηκε πώς ἡ προσπάθειά του γιά νά πετύχει τά παραπάνω ἦταν νά μᾶς ἀποκλείσει ἐλιγμό Β καί ΒΔ Καρπενησιοῦ, πιέζοντάς μας πρός Νότο, στό χῶρο Μακρυκαμπιοῦ—Γκιώνας, ἴσως καί νοτιώτερα, γι' αὐτό καί δέν ἐκδήλωσε καμμιά κίνηση ἀπ' τόν Παρνασσό. Σκοπός τοῦ Α.Ρ. μέσα στά πλαίσια τῶν γενικώτερων σκοπῶν καί ἐπιδιώξεων τοῦ Γ.Α. καί τῆς Προσωρινῆς Δημοκρατικῆς Κυβέρνησης ἦταν, μέ συνδιασμό ἀντάρτικης καί παρτιζάνικης ταχτικῆς, νά ἐπιβραδύνει τόν ἐχθρό νά τόν φθείρει περισσότερο, χωρίς ν' ἀποκλείσει καί συγκεντρωτικά χτυπήματα σ' εὐνοϊκές συνθῆκες, ἀγγιστρώνοντάς του στό χῶρο τοῦ Ἀρχηγείου ὅσο μποροῦσε περισσότερες δυνάμεις καί γιά ὅσο τό δυνατό μακρύτερο χρονικό διάστημα. Ἄν καί δέ μπορεῖ νά γίνει καμμιά σύγκριση ἀνάμεσα στίς μοναρχοφασιστικές δυνάμεις πού πῆραν μέρος στίς ἐπιχειρήσεις ἀπό ἄποψη ἀριθμοῦ, μέσων καί ὑλικῶν, καί τούς ὑπερασπιστές τῆς ρουμελιώτικης γῆς, τό ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι βασικά τά τμήματα τοῦ Δ.Σ. Ρούμελης πέτυχαν τό σκοπό τους. Γιατί πρῶτα καί κύρια πέτυχαν νά τραβήξουν στό χῶρο τοῦ Α.Ρ. σοβαρό ὄγκο δυνάμεων τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ, νά τόν φθείρουν σέ ἀρκετό βαθμό, νά τόν καταπονήσουν καί νά τόν ἀγγιστρώσουν γιά δυό περίπου μῆνες.

Εἶναι φυσικό πώς ἕνας τέτοιος ἀγώνας δέ μποροῦσε παρά νἄχει κι' ἀπ' τήν πλευρά τῶν τμημάτων μας ὁρισμένες θυσίες καί ἀπώλειες σέ ἔμψυχο καί ἄλλο ὑλικό. Ἀλλά τό ἀναμφισβήτητο γεγονός παραμένει ὅτι ὁ μοναρχοφασισμός δέν πέτυχε τό σκοπό του.

Κι' αὐτό τό μαρτυράει ἡ σημερινή καί ἡ μετά τήν ἐκστρατεία ὕπαρξη καί δράση τοῦ Δ.Σ. στή Ρούμελη. Ἐκεῖνο πού κυρίως πέτυχε ἦταν οἱ σφαγές τῶν παιδιῶν καί τῶν γερόντων, τό ξερρίζωμα τῶν χωριῶν, τά καψίματα σπιτιῶν καί ἡ γενική λεηλασία. Ἀναφέρθηκε πιό πάνω γενικά ὁ σκοπός καί ἡ ταχτική πού καθόρισε τό Α.Ρ. γιά τά τμήματα πού θ' ἀντιμετώπιζαν τήν ἐχθρική ἐκστρατεία. Στό σημεῖο αὐτό ἰδιαίτερα τῆς ταχτικῆς μας, κατά τήν ἐκστρατεία καί μετά θά σταθοῦμε κάπως πιό πολύ. Εἶναι πασίγνωστο πώς ἡ ταχτική πρέπει νά ἐξυπηρετεῖ ἀπόλυτα τό στρατηγικό σκοπό ὅπως ἐπίσης δέν εἶναι καινούργιο τό ὅτι ἡ ταχτική καθορίζεται ἀνάλογα μέ τό συσχετισμό τῶν δυνάμεων. Ἄρα ἡ διαπίστωση καί γνώση αὐτοῦ τοῦ συσχετισμοῦ εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά τόν καθορισμό σωστῆς ταχτικῆς.

Τό Ἀρ. Ρούμελης πρίν τήν ἐχθρική ἐπίθεση καί οἱ ἐπικεφαλῆς τῶν τμημάτων πού τήν ἀντιμετώπισαν, ἀρκετές μέρες μετά τήν ἔναρξή της δέ μπόρεσαν νά δοῦν καί διαπιστώσουν τόν ὄγκο καί τήν ἔχταση τῶν ἐχθρικῶν δυνάμεων. Ἔτσι ἡ ταχτική μας στή συγκεκριμένη περίπτωση καθορίστηκε λίγο πολύ μέ βάση τά παληά δεδομένα τῶν ἐχθρικῶν ἐκστρατειῶν καί τό σπουδαιότερο δέν προσαρμόστηκε οὔτε κατά τή διάρκεια τῶν μαχῶν μέ τήν ἐχτίμηση τῆς καινούργιας κατάστασης. Εἰδικώτερα σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τή συγκέντρωση ὅλων τῶν δυνάμεων καί τά συγκεντρωτικά χτυπήματα. Στήν κοκκαλιασμένη κι' ἀναπροσάρμοστη στίς νέες συνθῆκες αὐτή ταχτική ὀφείλονται κατά τό μεγάλο μέρος οἱ ἀπώλειες καί οἱ μεγάλες ζημιές πού ἀναφέρουν. Π.χ. ἐνῶ τίς πρῶτες μέρες σωστά ἀντιμετωπίστηκε ὁ ἐχθρός μέ μικρά τμήματα σέ διαδοχικές θέσεις ἀπ' τίς βάσεις ἐξόρμησής του τήν τρίτη μέρα ἡ διοίκηση τῆς ταξιαρχίας Φθιωτιδοφωκίδας πραγματοποίησε συγκέντρωση τῶν δυνάμεών της καί χτύπησε στίς 18 πρός 19/4 τήν ἐχθρική βάση στό Κυριακοχώρι μέ σκοπό νά σπάσει τόν κλοιό, ν' ἀνεφοδιαστεῖ σέ ὑλικά καί νά ἐλιχθεῖ.

Πρῶτα-πρῶτα ὁ στόχος Κυριακοχωρίου δέν ἦταν ὁ ἐνδεδειγμένος γιά μιά τέτοια προσπάθεια γιατί βρίσκονταν πάνω στόν κύριο ἄξονα τῆς ἐχθρικῆς διάταξης, καί ἡ ἀποτυχία δέ μποροῦσε παρά νά ἔχει σοβαρές συνέπειες. Δεύτερο, ἔγινε πολύ νωρίς. Ἀνεξάρτητα ἀπ' αὐτά ὅμως, γεγονός εἶναι πώς μέ τέτοιο συσχετισμό δυνάμεων ἡ συγκέντρωση ὅλων τῶν τμημάτων καί τά συγκεντρωτικά χτυπήματα ἐλάχιστες πιθανότητες ἐπιτυχίας εἶχαν, ἐνῶ παράλληλα μᾶς ἀνάγκασε νά δίνουμε ταχτικές μάχες γιά νά σπᾶμε τούς κλοιούς τοῦ ἐχθροῦ, νά ἐξαντλούμαστε ἀπό πυρομαχικά, πρᾶγμα πού δέ μᾶς συνέφερε σέ καμμιά περίπτωση. Ὁ ἐχθρός ἄλλωστε αὐτό ἐπιδίωκε. Ἡ κατοπινή πεῖρα ἀπ' τήν ἐξέλιξη τῶν μαχῶν ἐπιβεβαίωσε αὐτή τή θέση. Ἡ μοναρχοφασιστική στρατιωτική διεύθυνση τῶν ἐκστρατειῶν, ἔ-

χοντας στὰ χέρια μεγάλες ἐφεδρεῖες κι᾿ ὅλα τὰ
ἄ λα μέσα, ἰδιαίτερα τῆς μεταφορᾶς, ἐπίγεια καὶ
ἐναέρια, δημιουργοῦσε διαρκῶς φράγματα καὶ
κλοιοὺς στὰ κινούμενα συγκεντρωτικὰ τμήματά
μας ὥς ποὺ τελικὰ κατάφερε νὰ τὰ ἐκτοπίσει
στὸν ὄγκο τῆς Γκιώνας μαζί μὲ μερικὲς ἑκατον-
τάδες ἄμαχο πληθυσμό. Καί χρειάστηκε νὰ γίνει
ἡ ἡρωϊκὴ ἔξοδος τῆς Στρώμνης (σπάσιμο τοῦ στε-
νοῦ γύρω ἀπ᾿ τὴ Γκιώνα κλοιοῦ), καὶ πέρασμα
τῶν τμημάτων μας καὶ ἐλάχιστου ἄμαχου κόσμου
πρὸς Οἴτη, Δάφνη, Ἀνατολή. Ἐπιβάλλεται ἐδῶ
νὰ εἰπωθεῖ πὼς κατὰ τὴν ἡρωϊκὴ αὐτὴ ἔξοδο, μαχη-
τὲς καὶ στελέχη καὶ λαὸς ὑπερέβαλαν τὸν ἑαυτό τους
σὲ ἡρωϊσμό, αὐτοθυσία καὶ ἀντοχή. Ἀπ᾿ ὅσα πα-
ραπάνω ἐκθέσαμε σὲ πολὺ χοντρὲς γραμμὲς σχε-
τικὰ μὲ τὴν ταχτική μας στὴν ἀντιμετώπιση τῆς
ἐκστρατείας τῆς Ρούμελης, βγαίνει ἀβίαστα πὼς
ἡ ἐνδεδειγμένη ταχτικὴ ποὺ θὰ ἔφερνε πολὺ με-
γαλύτερες ζημιές καὶ καθυστέρηση στὸν ἐχθρό ἦ-
ταν ἡ ἀντάρτικη μὲ τμήματα ἐλαφρὰ καὶ εὐκίνη-
τα, κατάλληλα νὰ δώσουν ὑπολογήσιμα χτυπή-
ματα στὸ μοναρχοφασιστικὸ στρατὸ στὰ νῶτα, στὰ
πλευρά, νὰ διεισδύουν μέσα στὰ κενὰ τῆς διάτα-
ξής του νὰ τοῦ χτυποῦν βάσεις ἐξόρμησης, φά-
λαγγες μεταγωγικῶν κλπ. Νὰ βρίσκονται παντοῦ
καὶ πουθενά, νὰ χτυπᾶν ἀδιάκοπα μέρα καὶ νύ-
χτα. Τὰ τμήματα αὐτὰ δὲν ἔπρεπε ν᾿ ἀποτελοῦν-
ται ἀπὸ λιγότερους τῶν 30 καὶ περισσότερους τῶν
50 ἀνδρῶν. Μ᾿ αὐτὴ τὴν ταχτικὴ θὰ δημιουρ-
γοῦσαν προϋποθέσεις ἀργότερα καὶ γιὰ πιὸ συγκεν-
τρωτικά, μὲ θετικὰ ἀποτελέσματα, χτυπήματα. Ἡ
ἐξασφάλιση, παρὰ τὶς δυσκολίες σύνδεσης, τῆς τα-
ξιαρχίας μὲ τὰ τμήματα αὐτὰ ἀποτελοῦσε προϋ-
πόθεση γιὰ τὴν ἐκπλήρωση τῆς τέτοιας ἀποστο-
λῆς τους. Χαραχτηριστικὴ ἀπ ἡ ἄποψη αὐτὴ εἶναι
ἡ περίφημη δράση τῶν τμημάτων τῆς Λ Π. στὰ
μετόπισθεν τοῦ ἐχθροῦ καὶ ὡρισμένα τμήματα (ἐ-
λαφροὶ λόχοι) ποὺ μπόρεσαν νὰ ἐλιχθοῦν ἔξω ἀ-
πὸ κλοιούς, νὰ χτυπήσουν τὸν ἐχθρό, νὰ κρατή-
σουν τὴ συνοχή τους καὶ νὰ μὴ πάθουν τὸ πα-
ραμικρό (λόχος Παπαφλέσσα κλπ) Ἀντίθετη τα-
κτικὴ σύμφωνα μὲ τὴν παραπάνω ἀκέριη ἀκο-
λούθησε ἡ ταξιαρχία Παρνασσίδας. Ὅμως ἐδῶ
ἐφαρμόσθηκε πρὶν καλὰ-καλὰ τὸ ἐπιβάλλουν οἱ
συνθῆκες καὶ σὲ ὡρισμένες περιπτώσεις ἡ κατά-
τμηση πῆρε τόσο λαθεμένο δρόμο ποὺ ἀχρήστευ-
σε οὐσιαστικὰ τὴ μαχητικὴ ἀξία μερικῶν τμημά-
των καὶ συντέλεσε στὸ νὰ πάθουν ἀρκετὲς ζη-
μιές. Μετὰ τὸ τέλος τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τὴν
ἀραίωση τῆς περιοχῆς ἀπ᾿ τὶς ἐχθρικὲς δυνάμεις
ὁ μοναρχοφασισμὸς προσπάθησε μὲ τοὺς ἐθνο-
φρουροὺς καὶ μὲ ὁρισμένες δυνάμεις ΛΟΚ νὰ
κρατήσει τὴν πρωτοβουλία μονιμοποιώντας μιὰ
προσωρινὴ κατάσταση ποὺ δημιούργησε κατὰ τὴ
διάρκεια τῆς ἐκστρατείας καὶ νὰ ἑδραιωθεῖ γερὰ
καὶ νὰ ἐκτοπίσει τὰ τμήματά μας ἀπ᾿ τὸ χῶρο
Ν. Καρπενησιοῦ. Εἶναι ἀναμφισβήτητο πὼς με-
τὰ τὴν ἐκστρατεία οἱ δυσκολίες γιὰ τὸ Δ Σ. τῆς
Ρούμελης ἦταν μεγάλες (ἄδειασμα χωριῶν, ἀπώ-
λεια ἀρκετῶν ἀποθεμάτων τροφίμων, ἔλλειψη

πυρομαχικῶν κλπ.).
Ὅμως παρὰ τὶς δυσκολίες ἡ ἀνασύνταξη τῶν
τμημάτων ἔγινε σχετικὰ γρήγορα κι᾿ ἄρχισε κά-
ποια δράση. Λέμε κάποια, ὄχι γιατί δὲ μποροῦ-
σαν νὰ δράσουν πιὸ ἀποτελεσματικὰ καὶ νὰ λύσουν
μιὰ σειρὰ ἐπείγοντα προβλήματα, ὅπως τοῦ ἐφο-
διασμοῦ σὲ πυρομαχικά, τρόφιμα κλπ Ἴσα-ἴσα τὰ
τμήματά μας βγαλμένα μέσα ἀπὸ μιὰ σκληρὴ δο-
κιμασία ἦταν περισσότερο ἀπὸ ἄλλοτε ἀτσαλωμέ-
να μέσα στὴ φωτιὰ τῶν μαχῶν καὶ εἶχαν γίνει
πιὸ ἐμπειροπόλεμα. Ἂν ἡ δράση τους δὲν ἦταν
τέτοια ὥστε νὰ μὴ δώσει στὸ μοναρχοφασισμὸ
τὸν καιρὸ νὰ δημιουργήσει τὴν ψευδαίσθηση ὅ-
τι κυριάρχησε στὴ Ρούμελη, αὐτὸ ὀφείλεται πάλι
στὴν ὄχι σωστὴ ταχτικὴ ποὺ ἀκολουθήσαμε. Ἀν-
τί π.χ. νὰ ἐκμεταλλευτοῦμε τὶς σχετικὰ εὐνοϊκὲς
συνθῆκες καὶ μὲ συγκεντρωμένες τὶς δυνάμεις
καὶ τῶν δυὸ ταξιαρχιῶν, Φθιωτιδοφωκίδας καὶ
Παρνασσίδας, νὰ δώσουμε πιὸ ἀποφασιστικὰ χτυ-
πήματα στὶς ἐχθρικὲς δυνάμεις ποὺ ἀπόμειναν,
ἀποκεντρώσαμε τὰ τμήματα πρὸς διάφορους το-
μεῖς χωρὶς οὐσιαστικὸ ἔλεγχο ἀπ᾿ τὰ πάνω κι᾿ ἔ-
τσι οὔτε τὴ λύση τῶν προβλημάτων μας προω-
θήσαμε καὶ στὸν ἐχθρὸ δὲν δώσαμε νὰ καταλάβει
τὴ δύναμή μας, βάζοντας τέρμα στὴν ἀσφάλειά του.
Ἕνας ἄλλος τομέας ἀπ᾿ τὸν ὁποῖο ἐξαρτιέται
σὲ μεγάλο βαθμὸ ἡ ἀποτελεσματικὴ δράση τῶν
τμημάτων μας εἶναι οἱ πληροφορίες. Ἡ ὑπηρε-
σία πληροφοριῶν τοῦ Ἀρχηγείου Ρούμελης παρὰ
τὶς προόδους ποὺ εἶχε κάνει δὲ μπόρεσε νὰ φθά-
σει στὸ ὕψος τῆς πολεμικῆς ἐπίδοσης τῶν τμη-
μάτων μας. Ἔτσι καὶ πρίν, ἀλλὰ πολὺ περισσό-
τερο κατὰ τὴ διάρκεια τῶν μαχῶν, δὲ μπόρεσε
νὰ ἔχει ὅ ες ἐκεῖνες τὶς πληροφορίες σχετικὰ μὲ
τὸν ἐχθρὸ ποὺ θὰ βοηθοῦσαν τὸ Ἀρχηγεῖο καὶ
τὶς μονάδες του στὸν καθορισμὸ τῆς ταχτικῆς
του. Ἡ πεῖρα τῶν ἐπιχειρήσεων τῆς Ρούμελης
σχετικὰ μὲ τὸ σοβαρότατο αὐτὸν τομέα ἔδειξε πὼς
οἱ παληοὶ τρόποι καὶ μέσα συλλογῆς, ἐλέγχου καὶ
διαβίβασης τῶν πληροφοριῶν δὲν ἀρκοῦν στὴ
σημερινὴ φάση τοῦ πολέμου. Χρειάζεται ὀργάνωση,
ἐφευρετικότητα, ἐπίμονη προσπάθεια γιὰ δημιουρ
γία εἰδικευμένου προσωπικοῦ καὶ χρησιμοποίηση
μέσων γιὰ σίγουρη καὶ ταχεία μεταβίβαση τῶν
πληροφοριῶν κάτω ἀπ᾿ ὁποιεσδήποτε συνθῆκες.
Συνοψίζοντας ὅσα ἐκτέθηκαν στὸ περιορισμένο
αὐτὸ ἄρθρο γύρω ἀπὸ τὶς ἐπιχειρήσεις τοῦ μοναρ
χοφασιστικοῦ στρατοῦ ἐνάντια στὰ τμήματά μας ἀπ᾿
τὶς 15 4 ὡς τὶς ἀρχὲς τοῦ Ἰούνη μποροῦμε νὰ βγά-
λουμε τὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα καὶ διδάγματα:
1) Παρ᾿ ὅλο τὸν ὄγκο δυνάμεων καὶ μέσων
ποὺ ἔριξε ὁ μοναρχοφασισμὸς ἐνάντια στὰ ὀλι-
γάριθμα τμήματά μας δὲν πέτυχε τὸ σκοπὸ ποὺ
ἐπεδίωκε: Νὰ συντρίψει τὸ ἀντάρτικο τῆς Ρούμε-
λης καὶ νὰ ἐγκαταστήσει τὴν ἀ[illegible]
κυριαρχία του Αὐτὸ δείχνει πὼς [illegible]
ἐξοντώνεται ἀπ᾿ τοὺς μισθοφόρους τοῦ [illegible]
Γιατί στηρίζεται στὸ λαό μας καὶ [illegible]
νίζεται. Γιατί ἐμπνέεται ἀπὸ τὰ [illegible]
τῆς ἐλευθερίας καὶ Λ. Δημοκρατίας [illegible]

δήποτε τμῆμα τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ ἀντιμετώπιζε ἔστω καὶ γιὰ λίγο τὶς δοκιμασίες ποὺ πέρασαν τὰ τμήματά μας, εἶναι μαθηματικὰ βέβαιο πὼς θὰ διαλύονταν μέσα σέ μιὰ μέρα. Αὐτὴ εἶναι ἡ διαφορά μας. Αὐτοῦ βρίσκεται ἡ δυναμή μας.

2) Οἱ μαχητὲς καὶ τὰ στελέχη τῶν τμημάτων μας μέσα στὴ φωτιὰ τῶν μαχῶν καὶ τῶν δοκιμασιῶν ἀτσαλώθηκαν, ἀπόχτησαν πλούσια πεῖρα πράγμα ποὺ ἀποτελεῖ σοβαρό παράγοντα γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς πολεμικῆς μας ἐπίδοσης καὶ τὴ λύση μιᾶς σειρᾶς σοβαρῶν προβλημάτων καὶ σὲ πρώτη γραμμὴ τῆς στρατολογίας καὶ ἀφομοίωσης νέων μαχητῶν, τοῦ ἐπιμελητειακοῦ κ.λ.π.

3) Φάνηκαν ὅμως κατὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς ἐχθρικῆς ἐκστρατείας σοβαρές ἀδυναμίες στόν τομέα τῆς πολεμικοστρατιωτικῆς κατάρτησης τῶν στελεχῶν μας. Π.χ. ἡ ταχτική μας στὴν ἀντιμετώπισή τῆς ἐχθρικῆς ἐκστρατείας δὲ βγῆκε ἀπ' τὴν μελέτη καὶ ἐχτίμιση τῆς καινούργιας κατάστασης ἀλλά χρησιμοποιήθηκαν μηχανικά καὶ ἀτόφιες μέθοδες ποὺ ἀνταποκρίνονταν σὲ πολὺ διαφορετικὲς ἀπὸ τούτη ἐκστρατεῖες.

Μιά τέτοια μηχανική μεταφορά δὲ μπορεῖ παρά νὰ μειώνει τὴν πολεμική ἐπίδοση τῶν τμημάτων μας παρ' ὅ,τι διαθέτουμε ἕνα θαυμάσιο ὑλικό ἀπό μαχητική ἄποψη.

Ἀπό δῶ ἀπορρέει ἡ πρωταρχική ὑποχρέωση ὅλων τῶν στελεχῶν μας, στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν, νά μελετοῦν δημιουργικά ὅλη τήν πολεμική μας πεῖρα πρᾶγμα πού θὰ βοηθήσει νά γίνουν καλοί ἡγήτορες καί νὰ διευθύνουν μὲ ἐπιτυχία τὶς μάχες. Ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη ἰδιαίτερη προσπάθεια πρέπει νά καταβάλλεται στή μελέτη τῆς ταχτικῆς μας ὅπως ἐπίσης καὶ τῆς ταχτικῆς τοῦ ἐχθροῦ. Καί νά μήν κολλᾶμε καὶ ἐπαναλαμβάνουμε πάντα τοὺς ἴδιους τρόπους καὶ μέθοδες δράσης σ' ὁποιεσδήποτε συνθῆκες.

Ἡ ταχτική μας κάθε φορὰ πρέπει νὰ βγαίνει ἀπτή μελέτη τῆς συγκεκριμένης κατάστασης καὶ τοῦ συσχετισμοῦ τῶν δυνάμεων, ἔτσι πού νὰ ἐξυπηρετεῖ τοὺς σκοπούς μας μὲ τά καλλίτερα ἀποτελέσματα. Μελετῶντας καὶ ἀφομοιώνοντας τὴν πεῖρα αὐτὴ τά στελέχη μας θά ξεπεράσουν τὶς ἀδυναμίες πού παρουσιάστηκαν καὶ θά γίνουν ἱκανά νά διεξάγουν ἀποτελεσματικά κάθε πόλεμο ἀντάρτικο, παρτιζάνικο, ταχτικό.

4) Ἡ καλή ὀργάνωση, παρακολούθηση καὶ ἐξοπλισμός τῆς ὑπηρεσίας πληροφοριῶν μας μ' ὅλα τά δυνατά τεχνικά μέσα ἀποτελεῖ μιά ἀπ' τὶς προϋποθέσεις γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς πολεμικῆς μας δράσης σήμερα.

Αὐτά εἶναι μερικά συμπεράσματα πού βγαίνουν ἀπ' τὴν τελευταῖα ἐχθρική ἐκστρατεία, χωρίς μ' αὐτό νά σημαίνει πὼς μὲ τὸ ἄρθρο αὐτό ἐξαντλήσαμε τό θέμα.

Η ΧΑΡΑΞΗ ΚΑΙ ΤΑ ΠΟΛΥΒΟΛΕΙΑ ΜΑΣ

Τοῦ σ· ΚΩΣΤΑ ΚΛ. ΚΗΠΟΥΡΟΥ (ΜΑΛΕΤΣΚΟΥ)
Ταγματάρχη Πεζικοῦ

Γιά
Τὴ Σύνταξη τοῦ «Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ»

Ἀγαπητοί συναγωνιστές.

Κατώρθωσα καὶ ἐξοικονόμησα λίγες ὦρες καὶ ἔγραψα λίγα πράγματα βγαλμένα ἀπὸ τὴν τελευταία πεῖρα.

Τὸ θέμα ποὺ καταπιάστηκα καί πού σᾶς τὸ ἀποστέλνω, εἶναι πιό πλούσιο καὶ θά χρειάζονταν νά μιλήσει κανείς περισσότερο πραχτικά καὶ μέ παραδείγματα.

Ὅμως ἡ στενή ἐπαφὴ μέ τὸν ἐχθρὸ δέ μᾶς ἐπιτρέπει νά διαθέσουμε πρὸς τό παρόν περισσότερο χρόνο.

Περιμένω τὴν κρίση σας.
Σ.Δ. 28-7-48
Κώστας Κλ· Κηπουρός (Μαλέτσκος)
Ταγματάρχης πεζικοῦ

Ὁ ξενόδουλος μοναρχοφασιστικὸς στρατός, ἐνισχυμένος μὲ τὰ τελειότερα πολεμικά μέσα πού τοῦ δίνουν μὲ ἁπλοχεριά οἱ ἀγγλοαμερικάνοι ἰμπεριαλιστές, 2 1)2 χρόνια τώρα παραδέρνει ἐπιχειρώντας μὲ τυχοδιωχτικές μέθοδες νά ἐξοντώσει τὸΔ.Σ.Ε. Τὸ φασιστικό ἐπιτελεῖο ἔβγαλε τὰ συμπεράσματα καὶ τίς διαπιστώσεις του. Οἱ φαντάροι τους δὲν προχωροῦν, δὲν ἔχουνψυχή καὶ ἠθικό. Τελευταῖα χρησιμοποιεῖ, χωρίς λογαριασμό, μιά καὶ τοῦ τὰ δίνουν τ' ἀφεντικά του, ὅλα τὰ μέσα ποὺ μπορεῖ νά διαθέσει σήμερα ἕνας σύγχρονος στρατός.

Τά μέσα κού διαθέτει ὁ ἐχθρός, ἰδιαίτερα τὸν τελευταῖο καιρό στὸ Γράμμο—Β. Πίνδο, εἶναι χωρίς προηγούμενο. Ἡ συγκεντρωτική χρησιμοποίηση ὅλων αὐτῶν τῶν μέσων πού διαθέτει ὁ ἐχθρός, ἀναγνωριστικη—πολεμική ἀεροπορία, βομβαρδισμοί μὲ βόμβες τῶν 500 λιβρῶν, πυροβόλα πολλῶν διαμετρημάτων μέχρι καὶ τῶν 15,5, ὁλμοβόλα μεγάλου βεληνεκοῦς, ἅρματα μάχης, εὔφλεχτες οὐσίες καὶ ἄφθονοι ὅλμοι καὶ πολυβόλα, σ' ἕνα καὶ μόνο σκοπό ἀποβλέπουν: Ἀπ' τὴ μιά μεριά νά ἐξυψώσουν τὸ σμπαραλιασμένο ἠθικό τῶν φαντάρων τους καὶ ἀπ' τὴν ἄλλη νά σπάσουν τὸ ἠθικο τῶν μαχητῶν μας ποὺ ὑπερασπίζουν μὲ αὐτοθυσία βασικά ὑψώματα.

Πρέπει νά παραδεχτοῦμε πὼς ὁ Δ.Σ.μας δὲν προσαρμόστηκε ἔγκαιρα στή νέα πολεμική κατάσταση πού δημιουργήθηκε σ' ὅλη τή χώρα μας καὶ ἰδιαίτερα στή Β.Πίνδο. Ἐδῶ πρέπει νά δοῦμε, στελέχη καὶ μαχητές, τί μᾶς δίδαξε ἡ τελευταία πεῖρα τῶν μαχῶν στή Β. Πίνδο. Εἶναι γεγονός πώς ὁ ἐχθρός ἔσπασε τὰ μοῦτρα του πάνω στὴν ἀκλόνητη ἀντίσταση τῶν ὑπερασπιστῶν τῆς λεύτερης Ἑλλάδας χάρη στὸν ἄφθαστο ἡρωϊσμό μαχητῶν καὶ στελεχῶν μας καὶ τή μέτρια ἡ καλή ὀργάνωση τοῦ ἐδάφους.

Γιά νά καρποφορήσει ὅμως ἀπόλυτα τὸ πρόσταγμα τοῦ Ἀρχηγοῦ μας ΜΑΡΚΟΥ καὶ νά γίνει πραγματικότητα τὸ σύνθημά μας: «Ο ΓΡΑΜΜΟΣ ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΜΟΝΑΡΧΟΦΑΣΙΣΜΟΥ», πρέπει καὶ ἐπιβάλλεται νά ἰδοῦμε μιά σειρά ἀπό ἀδυναμίες μας ποὺ τὸ γρήγορο ξεπέρασμά τους σημαίνει νά προσαρμόσουμε τὴν ταχτική καὶ τίς μέθοδες δράσης μας στὴν καινούργια κατάσταση καὶ ταχτική πού ἀκολουθεῖ ὁ ἐχθρός περιορίζοντας στό ἐλάχιστο καὶ τίς δικές μας θυσίες. Εἶναι εὐχάριστο γεγονός πὼς τὸ σύνολο τῶν μαχητῶν μας ἔνοιωσε τὴν ἀνάγκη τῆς ὀργάνωσης τοῦ ἐδάφους καὶ ἐπίμονα ζητάει σκαφτικά νά ὀργανώσει το ἔδαφος ὅπου κι' ἄν βρεθεῖ.

Ὅμως αὐτό δὲν εἶναι ἀρκετό. Πολλά ἀπ' τὰ στελέχη μας, τελείως ἀντιστρατιωτικά καὶ ἐπιπόλαια, ἀφήνουν τή χάραξη τῆς ὀργάνωσης στή διάθεση τῶν μαχητῶν ἡ σέ κατώτερα στελέχη, χωρίς κανένα σχέδιο πυρός καὶ σύστημα καὶ ἔτσι ὄχι μόνο οἱ μαχητές μας κουράζονται ἄσκοπα ἀλλά πολλά ἀπό τὰ αὐτόματά μας δὲν εἶναι στὴν κατάλληλη θέση τοποθετημένα πού νά ἐξυπηρετοῦν τὸ γενικώτερο σχέδιο μιᾶς διάταξης.

Τέτοιες τσαπατσούλικες ὀργανώσεις πολλὲς ἀχρηστεύτηκαν ὕστερα ἀπό ἔλεγχο πού τό ἀποτέλεσμα ἦταν καὶ οἱ μαχητές μας νά πελαγοδρομοῦν καὶ τά λίγα μας σκαφτικά νά ἀσχολοῦνται σέ ἀνωφελη δουλειά καὶ χρόνος πολύτιμος νά χάνεται. Πολλά μας στελέχη δὲν καταπιάνονται σοβαρά νά βροῦν τά πραγματικά νευραλγικά σημεῖα στόν τομέα τους, νά ψάξουν νά βροῦν τίς ὑποχρεωτικὲς διαβάσεις πού ὁδηγοῦν ἀπ' τον ἐχθρό πρός τόν τομέα

τους, νά γίνουν γιά λίγο οί ἴδιοι ἐχθρός, νά μελετήσουν τί ἐνέργειες θἄκαναν αὐτοί, ἀπό ποῦ θά ἀναπτύσσονταν, τί δρομολόγια θά χρησιμοποιοῦσαν, ποῦ θά ἀγκιστρώνονταν καί ποιό σημεῖο τῆς διάταξής μας θά διάλεγαν γιά τήν κύρια προσπάθειά τους.

Ἔτσι ὅταν δοῦμε τά πράγματα ἀσφαλῶς θά καταλήξουμε στό λιγώτερο λαθεμένο συμπέρασμα ὅτι στό Α ἤ Β σημεῖο πρέπει νά στρέψουμε τήν προσοχή περισσότερο καί ἀσφαλῶς αὐτό τό σημεῖο πρέπει νά ὀργανωθεῖ στέρεα καί μελετημένα. τήν ταχτική τῆς διασπορᾶς τῶν δυνάμεων πού ἀκολουθοῦν ὁρισμένα στελέχη μας, κάνοντας μιά διάταξη ἀραχνοΰφαντη τίς περισσότερες φορές, τήν πληρώσαμε μέ ἀπώλειες ὑψωμάτων πού μποροῦσαν πολύ καλά νά κρατηθοῦν ἄν ἡ διάταξή μας προσαρμόζονταν στό ἔδαφος καί στήν ταχτική πού ἀκολουθεῖ ὁ ἐχθρός στήν ἐπίθεσή του.

Στόν τομέα ἑνός τάγματος ἤ ταξιαρχίας σέ ὀρεινό ἔδαφος, ἀσφαλῶς ὑπάρχουν βασικά ὑψώματα, δευτερεύοντα, αὐχένες, χαράδρες κ.λ.π. Ἄν ἡ ταξιαρχία ἤ τό τάγμα θελήσει νά καλύψει ἀμυντικά ὁλάκερο τόν τομέα εἶναι ὑποχρεωμένη νά σκορπίσει τή δύναμη σ' ὅλο τό πλάτος κι' ἔτσι, τό θέλει εἴτε δέν τό θέλει ἡ ἀμυντική διάταξη θά εἶναι λίγο ἤ πολύ ἐξασθενημένη γιά τό λόγο ὅτι καί τό σχέδιο πυρός θά εἶναι ἀσθενικό καί ἡ κατά βάθος κλιμάκωση δέ θά ὑπάρχει. Ἀκόμα σέ μιά τέτοια διάταξη θά εἶσαι ὑποχρεωμένος νά γεμίσεις θέσεις καί θεσοῦλες χωρίς νά μπορεῖς παντοῦ νά προβάλεις τήν ἴδια ἀντίσταση.

Ἐδῶ πρέπει νά δοῦμε τί ἐπιδιώκει ἕνας στρατιωτικός καί τί τοῦ συμφέρει νά κάνει στήν ἐπίθεση. Ἀσφαλῶς νά καταλάβει δεσπόζοντα ὑψώματα τῆς διάταξής μας. Ἄν αὐτά τά δεσπόζοντα ὑψώματα τά ὀργανώσουμε σχολαστικά, μέ σοβαρή ἐπιμέλεια, βάσει σχεδίου, πυκνώσουμε τά πυρά μας, κάνουμε τά πολυβολεῖα μας, ὁπλοπολυβολεῖα, ὁλμοβολεῖα μας ἀπόρθητα, τόν ἐχθρό τόν ἀφήνουμε ἐδαφικά σέ μειονεκτική θέση καί ὅταν σωστά καί ψύχραιμα δοῦμε καί ἀντιμετωπίσουμε τήν κατάσταση θά δοῦμε ὅτι ἔχουμε συμφέρο νά βάλουμε τόν ἐχθρό μέσα σ' ἕνα τέτοιο ἔδαφος, μέσα στό σχέδιό μας, ἔχοντας καί τήν ἐφεδρεία ἐκεῖ προσανατολισμένη. Ἔτσι κρατώντας τά βασικά δεσπόζοντα ὑψώματα τῆς διάταξής μας, ἐξοικονομοῦμε περισσότερες ἐφεδρεῖες, ξεγελοῦμε τόν ἐχθρό, χώνεται στό σχέδιό μας, καί προσπαθώντας νά βρεῖ κάπου νά ἀγκιστρωθεῖ, δημιουργεῖ προϋποθέσεις νά τοῦ ἀποκόψουμε ὁλόκληρο τμῆμα, νά τόν ἀποδεκατίσουμε ἤ αἰχμαλωτίσουμε. Ἡ πεῖρα τῶν τελευταίων μαχῶν μᾶς δίδαξε ὅτι πρέπει νά ἀποφεύγουμε νά ὀργανώνουμε πολυβολεῖα, ὁπλοπολυβολεῖα καί γενικά θέσεις μάχης πάνω στίς κορφές τῶν ὑψωμάτων. Βασικά τοποθετώντας ἐκεῖ τ' αὐτόματά μας χάνουμε τό πεδίο βολῆς. Παράλληλα ὅλα τά πυρά τοῦ ἐχθροῦ: ἀεροπορία, πυροβολικό, ὅλμοι κ.λ.π. πάντοτε πρός τίς κορφές στρέφονται. Στίς κορφές μόνο εἰκονικές θέσεις μπορεῖ νά γίνουν.

Κατ' ἀρχήν ἡ κάθε χάραξη σέ ὕψωμα, ἀντέρεισμα πρέπει νά γίνεται κυκλική ἤ τουλάχιστο σέ σχῆμα πετάλου καί ὄχι στήν κορυφή ἀλλά στό πρανές. Τά πολυβολεῖα μας ἤ ὁπλοπολυβολεῖα μας πρέπει νά ἀποφεύγουμε νά τά τοποθετοῦμε τό ἕνα δίπλα στ' ἄλλο, δηλ. συμπαρατεταγμένα, ἀλλά εἶναι περισσότερο ἀποδοτική ἡ τοποθέτησή τους σέ σχῆμα πεσσοειδές. Ἔτσι πετυχαίνουμε καί τήν πλαγιοφύλαξη μέ τά ἴδια τά πυρά μας, ἀποφεύγουμε κατά πολύ τήν τρωτότητα ἀπό τό πυροβολικό καί ἀεροπορία, πετυχαίνουμε τήν κατά βάθος κλιμάκωση καί ἀνεβαίνει πιό πολύ τό ἠθικό τῶν μαχητῶν μας, γιατί νοιώθουν πολύ κοντά, δεξιά καί ἀριστερά τους, καί ἄλλα πολυβολεῖα καί ὁπλοπολυβολεῖα πού τούς ἐνισχύουν καί τά ἐνισχύουν. Τά πολυβολεῖα καί ὁπλοπολυβολεῖα μας πρέπει νά γίνουν πιό στέρεα. Ἔχουμε περιπτώσεις ὅπως στό Γκόλιο—Κάμενικ πού πέσαν δεκάδες βλήματα πυροβολικοῦ καί ὅλμων πάνω στα πολυβολεῖα καί ἔμειναν ἀτράνταχτα. Τό ἴδιο ἔγινε καί σ' ἄλλες περιοχές ὅπου ἔγινε δουλειά καλή. Ἀντίθετα ἔχουμε περιπτώσεις σαν τό Χάρο καί τά Γούπατα πού μᾶς γκρέμισαν πολυβολβεῖα γιατί δέν ἦταν στέρεα καί πρό παντός δέν εἶχαν γερά θεμέλια.

Πρέπει νά ἀποφεύγουμε νά δίνουμε πολύ φάρδος στά πολυβολεῖα μας, νά ἐπιδιώκουμε περισσότερο νά τά χώνουμε μέσα στή γῆ, στήν κάθε σειρά ἀπό χοντρά ξύλα νά ρίχνουμε ἀπαραίτητα χῶμα καί πέτρα. Κανένα πολυβολεῖο μας ἤ ὁπλοπολυβολεῖο δέν πρέπει νάχει λιγώτερο ἀπό 4 σειρές ξύλα καί σκέπασμα χῶμα καί πέτρα τουλάχιστο 50 πόντους. Εἶναι ἀπαραίτητο οἱ ἄκρες τῶν ξύλων νά ἀκουμποῦν σέ στέρεο ἔδαφος καί τουλάχιστο 50 πόντους ἀπ' τήν κάθε μεριά στις ἄκρες. Νά σκεπάζονται καλά οἱ ἄκρες ὅπως καί τό κέντρο τῶν πολυβολείων γιατί ὁ ἐχθρός χρησιμοποιεῖ βλήματα μέ ἐπιβράδυνση. Τά ὀρύγματα ἀποδείχτηκαν χωρίς ἀπόφαση, ὄχι μόνο αὐτό, μά καί σέ πολλές περιπτώσεις μᾶς πρόδωσαν τή διάταξή μας. Νά καθαρίζονται ὅλα τά ξερά ξύλα, σχάρτα κλπ, κοντά ἀπ' τά πολυβολεῖα μας για-

ΟΙ Π. Ε. ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΓΡΑΜΜΗ

Τοῦ σ. Α. ΚΟΥΣΙΑΝΤΖΑ, Π.Σ. 53ου Τάγματος

Στή μάχη τοῦ Γράμμου περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά ἐκδηλώθηκε ἡ ἠθική ἀνωτερότητα τοῦ μαχητῆ τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ. Μέ τό ἀνώτερο ἠθικό του μπόρεσε ἐπί 70 μέρες νά ἐπιβληθεῖ σέ ἕναν ἀριθμητικά δεκαπλάσιο ἐχθρό, ἐξοπλισμένο τόσο πλουσιοπάροχα μέ ὅλα τά σύγχρονα πολεμικά μέσα.

Γιά τή διατήρηση αὐτοῦ τοῦ ἀνώτερου ἠθικοῦ, γιά τήν ἀνύψωσή του, ὁ Π.Ε. ἔπαιξε καί παίζει ἀποφασιστικό ρόλο. Μέ τήν προσαρμογή τῆς πολιτικῆς δουλειᾶς στίς πολεμικές συνθῆκες τῆς πρώτης γραμμῆς ὁ Π.Ε. εἶναι, μετά τό στρατιωτικό Διοικητή, ὁ πρωταγωνιστής τῆς ἀνάπτυξης τῆς πολεμικῆς ἐπίδοσης στό τμῆμα του. Κερδίζοντας αὐτός πρῶτος τήν ψυχή τοῦ κάθε μαχητῆ, τούς ἑνώνει ὅλους σέ ἕνα ἀδιάρρηχτο σύνολο, ἀναπτύσσει τήν ἀλληλεγγύη, τήν αὐταπάρνηση καί τό μαζικό ἡρωϊσμό δίνοντας αὐτός πρῶτος τό καλό παράδειγμα πρακτικά, μέ τήν παρουσία του, δίπλα στούς μαχητές, στό κάθε ταμπούρι καί χαράκωμα. Μ' αὐτόν τόν τρόπο ἡ πολιτική δουλειά πῆρε ἕνα συγκεκριμένο καί γόνιμο περιεχόμενο. Γιά νά ἔχουμε ὅμως ἀκόμη περισσότερες ἐπιτυχίες καί νά δώσουμε πιό γερά χτυπήματα στόν ἐχθρό καί νά τόν αἱμορραγήσουμε περισσότερο ἡ πεῖρα ἀπόδειξε πώς τήν πολιτική δουλειά δέν πρέπει οὔτε στιγμή νά τήν ἀφήσουμε σέ ὁποιεσδήποτε συνθῆκες κι' ἄν βρισκόμαστε, γιατί ἀφήνοντας τήν πολιτική δουλειά, γρήγορα, πολύ γρήγορα, θά μᾶς ἐκδικηθεῖ καί μάλιστα πολύ σκληρά.

Ἔχουμε παραδείγματα πού Π.Ε. λένε πώς τό τμῆμα τους βρισκόταν στήν πρώτη γραμμή καί δέ μπόρεσαν νά κάνουν συνέλευση, γιατί δέν τούς δόθηκε ὁ χρόνος καί περίμεναν νά πηγαίνουν πιό πίσω. Αὐτό δείχνει παρανόηση τῶν καθηκόντων τους καί εἶναι ἔξω ἀπό τήν πραγματικότητα. Παράδειγμα. Τμήματά μας κρατοῦσαν ἐπί 22 μέρες συνέχεια τά ὑψώματα Κάμενικ—Γκόλιο. Ἡ πολιτική καί διαφωτιστική δουλειά πού ἔγινε προσαρμόστηκε στίς καινούργιες συνθῆκες πού μᾶς παρουσιάστηκαν. Τό μέρος πού βρίσκονταν τά τμήματά μας ἦταν πολύ κοντά στόν ἐχθρό καί σ' ὅλη τή διάρκεια τῆς ἡμέρας οἱ μαχητές μας δέ μπορούσαν οὔτε κεφάλι νά σηκώσουν, γιατί τά βλήματα τοῦ ἐχθρικοῦ πυροβολικοῦ ἔπεφταν 400—1000 καθημερινά.

Σάν πρῶτο καθῆκον πού ἔμπαινε μπροστά μας ἦταν νά ὀργανώσουμε τό ἔδαφος γιατί ἦταν τελείως ἀνοργάνωτο. Πάνω σ' αὐτό ἔγινε διαφωτιστική δουλειά στά στελέχη καί μαχητές τήν νύχτα ἀπό θέση σέ θέση, 2—3 χωσ...

τί οἱ εὔφλεχτες θύσιες πού ρίχνει ὁ ἐχθρός εἶναι ἐνδεχόμενο νά μεταδώσουν τή φωτιά καί στά πολυβολεῖα μας γι' αὐτό καί ἐπιβάλλεται τό σκέπασμα μέ πέτρες καί χῶμα τῶν πολυβολείων μας. Ἡ ὀργάνωση τῶν ἀντιαεροπορικῶν θέσεων ἔχει ξεχωριστή σημασία στόν πόλεμο πού κάνουμε. Ἐκεῖ πού ὀργανώσαμε κανονικά τήν ἀντιαεροπορική μας ἄμυνα καί συστηματικά, εἴχαμε καί τά καλά ἀποτελέσματα.

Ἡ ἀντιαεροπορική βολή, στηρίζοντας τά ταχυβόλα σέ φοῦρκες, δένδρα καί τέτοια, ἀποδείχτηκε ἄστοχη καί μόνο σπατάλη πυρομαχικῶν παρουσίασε. Μποροῦμε καί πρέπει νά ἔχουμε περισσότερες ἐπιτυχίες στήν καταπολέμηση τῆς ἐχθρικῆς ἀεροπορίας ὅταν στόν τομέα τοῦ κάθε τάγματος ὀργανώσουμε δυό βασικά σημεῖα φτιάχνοντας στό κάθε σημεῖο ἀπό τρία ἀντιαεροπορικά συστηματικά πολυβολεῖα καί πού τά τρία νά σχηματίζουν ἕνα (Δ) καί ὄχι σέ μεγαλύτερη ἀπόσταση ἀπό 70—80 μέτρα τό ἕνα μέ τ' ἄλλο. Στήν κάθε τριάδα αὐτομάτων νά τοποθετεῖται ἐπικεφαλῆς ὑπεύθυνος καί μόνο μέ παράγγελμά του ταυτόχρονα θά βάζουν καί τά τρία κάτω ἀπ' τά 700 μέτρα. Γιά τά ταχυβόλα ἀποδείχτηκαν καλύτερα τά ἀντιαεροπορικά πολυβολεῖα (πηγάδια) 1—Χ—1, καί βάθος 1,20—1,30 μ., δίπλα στενό όρυγμα συνεχόμενο, σκεπασμένο γιά τό γεμιστή καί πυρομαχικά.

Ἡ ἐχθρική ἀεροπορία παρ' ὅλο πού δέν ἀντιμετωπίστηκε ὀργανωμένα καί περισσότερο ἀποφασιστικά ἀπό τά τμήματα τοῦ Δ.Σ. δέν ἔχει νά παρουσιάσει κάτι τό θετικό. Μέ μιά καλύτερη ὀργάνωση τῆς ἀντιαεροπορικῆς μας ἄμυνας ὄχι μόνο θά τῆς κόψουμε μιά γιά πάντα τή δυνατότητα νά πετάει χαμηλά ... τέτοια προσπάθειά της κάθε ... βόλων μας μέ τή στενή καί ... πευμένη δέσμη πρέπει νά ... δολοφόνους τοῦ ἀέρα.

ριστά, πώς τό Κάμενικ—Γκόλιο πρέπει νά γίνει κάστρο ὥστε οἱ θέσεις μας, τά ὀχυρά μας νά ἐξουδετερώνουν τό ἐχθρικό πυροβολικό, ὅλμους καί βόμβες. Οἱ μαχητές μας κατάλαβαν τήν ἀξία τῶν ὀχυρῶν καί ἔγινε μιά πολύ καλή δουλειά. Φτιάξαμε 138 πολυβολεία, ὁλμοβολεία καί ὁπλοπολυβολεία πού ἐξουδετερώναμε ὅλμους, πυροβολικό καί σέ πολλά σημεία βόμβες. Ἔτσι ἀποφεύγαμε τήν ἄσκοπη αἱματοχυσία.

Ἡ ὅλη διαφωτιστική μας δουλειά ἔγινε σέ συγκεντρώσεις στελεχῶν καί συνελεύσεις διμοιριῶν χωριστά κάθε 3-4 συν)τές. Οἱ Π.Ε. διμοιριῶν τούς λέγανε τό θέμα καί γράφανε τή γνώμη τῶν συναγωνιστῶν ὅπως βρίσκονταν χωριστά, γύριζαν ὅλους ἀπό πολυβολεῖο σέ πολυβολεῖο καί μετά γράφανε τό πρακτικό τῆς συνέλευσης. Καί ξανά διαβάζονταν ἀπ' ὅλους τούς συν)τές περνῶντας ἀπ' τίς ἴδιες θέσεις. Ἔτσι μ' αὐτό τόν τρόπο κάναμε καί συνελεύσεις λόχων.

Ἐπίσης μεγάλη προσοχή δόθηκε στό δελτίο πού καθημερινά ἀναλύονταν ἀπό χαράκωμα σέ χαράκωμα καί ἀπό πολυβολεῖο σέ πολυβολεῖο. Οἱ μαχητές καί τά στελέχη μας βλέποντας καθημερινά τίς ἐπιτυχίες μας ἀνέβαζαν πιό πολύ τό μαχητικό τους ἐπίπεδο. Ὅλοι πῆραν ἀποφάσεις σέ συνελεύσεις, πώς θά ἐκπληρώσουν στό ἀκέραιο τό καθῆκον τους μέχρι τήν τελική νίκη καί πώς δέ θά κάνουν βῆμα πίσω. Ὅπου οἱ Π.Ε. καί τά στελέχη μας στάθηκαν λιοντάρια καί δούλεψαν παλληκαρίσια, οἱ ἐπιτυχίες μας δέν περιγράφονται. Ἀλήθεια εἶναι πώς δέ μπορεῖ μυαλό ἀνθρώπου νά φαντασθεῖ τήν αὐταπάρνηση, ἡρωϊσμό καί αὐτοθυσία τῶν μαχητῶν μας.

Οἱ Π.Ε. στόν πόλεμο πρέπει νά προσαρμόζουν τή δουλειά τους στίς καινούργιες συνθῆκες πού ν' ἀνταποκρίνονται στή σημερινή πραγματικότητα. Ἐκεῖνο πού ἐπιβάλλεται σάν πρῶτο καθῆκον στίς σημερινές συνθῆκες εἶναι ἡ ἐμφάνιση τοῦ Π.Ε. λόχου, τάγματος, ταξιαρχίας δίπλα στό μαχητή, κοντά του, μαζί στό χαράκωμα. Στόν πόλεμο, πάνω στή μάχη στήν πρώτη γραμμή οἱ Π.Ε. νά εἶναι ἀδιάλλακτοι γιά τήν ἐφαρμογή τῶν διαταγῶν τῶν στρατιωτικῶν Διοικητῶν, νά προετοιμάζουν τή διεξαγωγή τῶν μαχῶν, νά ἐνθουσιάζουν καί ἐμψυχώνουν τούς μαχητές, δίνοντας τό παράδειγμά τους μέ τήν αὐταπάρνηση, παλληκαριά τους καί αὐτοθυσία τους. Ἔτσι μ' αὐτόν τόν τρόπο ὁ στρατός μας θά γίνει πιό μαχητικός καί θά διεξάγει καλύτερα τόν πόλεμο.

Ἐπίσης ἐκεῖνο πού ἐπιβάλλεται στόν πόλεμο εἶναι ἡ ἀνάπτυξη τῆς δραστηριότητας καί πρωτοβουλίας πάνω στά πλαίσια τῶν διαταγῶν τῶν διοικήσεών μας. Ἰδιαίτερη σημασία πρέπει νά δοθεῖ στό πρόσωπο τοῦ Π.Ε. καί μέ πολύ προσοχή πρέπει νά ὑποδεικνύεται καί νά ἐκλέγεται τό πιό κατάλληλο πρόσωπο, γιατί ἡ πράξη ἀπέδειξε πώς σήμερα δέ χρειάζονται λόγια παχειά μόνο ἀπ' τούς Π.Ε. ἀλλά πρῶτα ἀπ' ὅλα ὁ Π.Ε. πρέπει νά εἶναι παλληκάρι, γιατί ὅταν ὁ μαχητής δέν τόν νοιώσει πώς εἶναι παλληκάρι, μερόνυχτα ὁλόκληρα νά τοῦ πιπιλίζει στ' αὐτιά του μέ θεωρία ποτέ δέ θά τόν ἀναγνωρίσει καί ποτές δέν θά συνδεθεῖ ψυχικά μαζί του.

Οἱ σημερινές συνθῆκες εἶναι τέτοιες πού ὁ καθένας θά βρεῖ τή θέση του. Ὁ πόλεμος ἀλήθεια εἶναι πώς δημιούργησε ὁρισμένα κενά σέ Π.Ε. καί στρατιωτικούς Δ)τές. Τά κενά αὐτά πρέπει νά συμπληρωθοῦν μέ τήν ἐπιλογή καινούργιων συναγωνιστῶν. Σήμερα οἱ συνθῆκες πού περνοῦμε εἶναι πολύ κατάλληλες γιά μιά τέτοια τολμηρή ἀνάδειξη, ἀρκεῖ νά προσέξουμε καί μελετήσουμε τούς ἀνθρώπους μας καί θά βροῦμε τέτοια κατάλληλα πρόσωπα πού μποροῦμε νά τά βοηθήσουμε ν' ἀναδειχτοῦν καί ν' ἀναπτυχτοῦν. Ἡ ἀντίληψη πού ἐπικρατεῖ σέ ὁρισμένα μας στελέχη πώς εἶναι ἀναντικατάστατοι καί δέν εἶναι εὔκολο νά φτιάσεις στελέχη δέ στέκει, γιατί ἡ πεῖρα ἀπέδειξε πώς κάθε μέρα ἡ ζωή καί τά γεγονότα δημιουργοῦν καί νέους κατάλληλους ἀνθρώπους, ὅμως ἐμεῖς θά τούς βοηθήσουμε πραγματικά καί συναγωνιστικά.

Ἐπίσης οἱ Π.Ε. στήν πρώτη γραμμή πρέπει νά ὀργανώνουν τήν προπαγάνδα καί γενικά τήν πολιτική δουλειά στό μοναρχοφασιστικό στρατό γιατί σήμερα περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά εἶναι ἀπαραίτητη κι' ἀκόμα εἶναι ἀντικειμενικά ὥριμη ἡ κατάσταση. Ἡ προπαγάνδα μας βασικά νά στηρίζεται στίς ἐπιχειρήσεις Γράμμου—Σμόλικα καί μέ τρίκ, προκηρύξεις καθώς καί μέ τηλεβόες πού ἀπαραίτητα πρέπει νάχει κάθε Δ)ρία νά τούς λέμε τίς ἀποτυχίες τους τίς καθημερινές καθώς καί ὀνόματα νεκρῶν ἀξιωματικῶν καί στρατιωτῶν καθώς καί αἰχμαλώτων, χωρίς ὑβρεολόγιο καί ἄστοχες λέξεις. Πολύ δέ περισσότερο στήν πρώτη γραμμή ἡ ἐπαγρύπνηση καί περιφρούρηση τοῦ Δ. Στρατοῦ πρέπει νά προσεχθεῖ καί μέ μεγάλη σχολαστικότητα νά τηροῦνται τά μέτρα ἐπαγρύπνησης. Ἔτσι παίρνοντας ὅλα τά μέτρα ὁλόπλευρα, θά δυναμώσει πιό πολύ ἡ πολεμική μας ἐπίδοση κι' ὁ Γράμμος θά γίνει τάφος τῶν φασιστῶν.

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΟΠΛΙΣΜΟΥ

ΝΙΚΟΥ Γ. ΜΠΟΥΡΝΙΑ

Ὁ ἐξοπλισμὸς ἑνὸς στρατοῦ ἀποτελεῖ, κατὰ τὸ σ. Στάλιν, ἕναν ἀπὸ τοὺς σταθεροὺς παράγοντες ποὺ συντελοῦν στὴ νίκη.

Γιὰ μᾶς ἡ ἐχτίμηση αὐτὴ ἔχει ξεχωριστὴ σημασία γιατὶ μᾶς ἐπιβάλλει νὰ ἰσοσκελίσουμε καὶ νὰ ξεπεράσουμε τὴ σημερινὴ ὑπεροχὴ τοῦ ἐχθροῦ σὲ εἶδος, ποσότητα, ποιότητα καὶ τεχνικὸ συγχρονισμὸ τῶν διαφόρων ὅπλων του μὲ τὰ σημερινά μας πολεμικὰ μέσα, χρησιμοποιώντας τρόπους καὶ μέθοδες τέτοιες ποὺ νὰ μᾶς δίνουν σὰ θετικὸ τὸν παράγοντα τοῦ ἐξοπλισμοῦ.

Αὐτὸ σημαίνει πὼς χρειάζεται συνεχὴς μελέτη, ἐφευρετικότητα καὶ προσαρμογὴ τῶν διαφόρων ὅπλων μας στὶς δοσμένες κάθε φορὰ δυνατότητες, συνθῆκες καὶ μορφὲς τοῦ ἀγώνα.

ΠΡΙΝ ΤΗ ΜΑΧΗ

Τὸ ζήτημα τοῦ ὁπλισμοῦ γιὰ ὁποιοδήποτε τμῆμα καὶ σὲ ὁποιεσδήποτε συνθῆκες πρέπει νὰ γίνει ὑπόθεση ὅλων. Δὲν εἶναι σωστὸ νὰ ἀφήνεται ἀνεξέλεγκτο τὸ βασικὸ αὐτὸ ζήτημα στὰ χέρια μόνο ὁρισμένων ὑπευθύνων. Οἱ Διοικήσεις πρέπει νὰ ἐλέγξουν καὶ νὰ βοηθήσουν ἐνεργά. Νὰ ξεσηκωθεῖ ἕνα μαζικό, συνειδητὸ ἐνδιαφέρο γύρω ἀπὸ τὸ ζήτημα αὐτό. Νὰ γίνουν ἀτομικὲς χρεωστικὲς καταστάσεις ὁπλισμοῦ καὶ πυρομαχικῶν. Ἡ ἐπιθεώρηση τοῦ ὁπλισμοῦ νὰ γίνεται ταχτικὰ καὶ σὲ παραταγμένα τμήματα, (ὅπου οἱ συνθῆκες τὸ ἐπιτρέπουν). Οἱ μηνιάτικες καταστάσεις νὰ ἐλέγχονται προσωπικὰ ἀπὸ τὶς Διοικήσεις καὶ νὰ ὑποβάλεται ταυτόχρονα καὶ δικαιολογητικὸ ὑπόμνημα γιὰ τὶς διαφορὲς ποὺ παρουσιάζουν σὲ σύγκριση μὲ τὸν προηγούμενο μῆνα. Νὰ ἀπαγορευτοῦν καὶ νὰ βρεθεῖ τρόπος νὰ σταματήσουν ὁλότελα οἱ ἄσκοποι πυροβολισμοί. Νὰ παίρνονται μέτρα γιὰ κάθε ἀμέλεια γύρω ἀπὸ τὶς περιπτώσεις αὐτές.

Ὅταν ὅλα αὐτὰ σωστὰ κατανοηθοῦν ἀπὸ Διοικήσεις καὶ στελέχη, διοχετευτοῦν, ἐφαρμοστοῦν καὶ ἐλεγχθοῦν, τότε ὁπωσδήποτε θὰ ἐπιτευχθεῖ τὸ ἀπαραίτητο πηγαῖο ἐνδιαφέρο τοῦ κάθε μαχητὴ γιὰ τὸ ὅπλο του. Τότε οἱ περιπτώσεις τοῦ λοχία Παναγιωτίδη Λεωνίδα ποὺ πιάνεται στὰ χέρια καὶ παλεύει ἀρκετὴ ὥρα στὴ μάχη τῆς Κοπάνκας 22)6)48 μ' ἕναν τριπλάσιο σὲ ὄγκο ἀπ' αὐτὸν μπουραντὰ λοχαγὸ γιὰ νὰ τοῦ πάρει τὸ πιστόλι καὶ τοῦ ὁμαδάρχη Τραϊανοῦ Θανάση ποὺ παρὰ τὸ σοβαρὸ κοιλιακό του τραῦμα στὶς μάχες τοῦ ὑψώματος Ἀηλιὰ—Γκορούσας στὶς 28)6)43 δὲν ἐγκαταλείπει τὸ ὅπλο του καὶ σέρνεται πρὸς τοὺς δικούς του φωνάζοντας: «ΜΑΡΚΟΣ-ΜΑΡΚΟΣ», θὰ γίνουν πιὸ πολλές. Τότε θὰ ποῦμε πὼς κάναμε τὸ πρῶτο σοβαρὸ βῆμα γιὰ τὴ λύση τοῦ ζητήματος αὐτοῦ.

Ἄλλη βασικὴ πλευρὰ ποὺ πρέπει νὰ προσεχτεῖ καὶ νὰ λυθεῖ πρὶν τὴ μάχη εἶναι ἡ ὁμοιομορφία στὸν ὁπλισμὸ ἀνάμεσα στοὺς μαχητὲς ἑνὸς τμήματος. Συμβαίνει δηλαδὴ πολλὲς φορὲς ἀπὸ ἔλλειψη μελέτης τῆς κατάστασης ποὺ ὑπάρχει στὸν ὁπλισμὸ ἑνὸς τμήματος νὰ βρίσκονται σὲ μιὰ ὁμάδα μάχης ἄλλα ἐγγλέζικα καὶ ἄλλα ἰταλοελληνικὰ τουφέκια, ἐνῶ τὸ αὐτόματο τῆς ὁμάδας εἶναι μυδράλιο. Αὐτὸ εἶναι ἀπαράδεχτο ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν δυνατότητες ἀντικατάστασης. Ὄχι μόνο γιὰ τὴν ὁμάδα μάχης, ἀλλὰ καὶ γιὰ ὁλόκληρα μεγάλα τμήματα πρέπει νὰ ἐπιδιώκεται ἡ ὁμοιομορφία στὸν τύπο τοῦ ὁπλισμοῦ γιατὶ αὐτὸ μᾶς διευκολύνει στὴν ἐκπαίδευση ἢ στὸν ἐφοδιασμὸ σὲ πυρομαχικά. Ἡ ἀντικατάσταση πρέπει νὰ γίνεται πρὶν τὴ μάχη γιατὶ διαφορετικὰ ὁ χρόνος καὶ ὁ ἐχθρὸς δὲν ἐπιτρέπουν τὴν ἐκμάθηση τοῦ νέου ὅπλου στὶς τεχνικὲς του ἰδιότητες.

Ἡ ἰσοδίκαιη ἐπίσης κατανομὴ τοῦ ὁπλισμοῦ στὰ τμήματα μιᾶς μονάδας πρέπει νὰ προσεχτεῖ πρὶν τὴ μάχη. Εἶναι ἀκατανόητο νὰ ἐξακολουθεῖ ἕνα τμῆμα νάχει 6 π.χ. πολυβόλα τὴ στιγμὴ ποὺ ἕνα ἄλλο ἰσάριθμο σὲ δύναμη τμῆμα τῆς ἴδιας μονάδας ἔχει 3 ἢ 4. Τὸ ἴδιο μὲ τὶς ταινίες κ.λ.π.

Ἐδῶ πρέπει νὰ τονίσουμε καὶ τὴν ἀνάγκη τῆς ἀξιοποίησης τῆς δραστηριότητας τοῦ κάθε ὅπλου. Τὰ τόμψον π.χ., οἱ μπερέττες καὶ τὰ στάγιερ ἔχουν θέση στοὺς ἐλεύθερους σκοπευτές, τὰ γερμανικὰ ὅπλα στοὺς αὐτοματιστὲς κ.λ.π.

Ἀκόμα ἀπὸ κάθε Διοίκηση πρέπει νὰ βρεθεῖ καὶ τοποθετηθεῖ στὴ δουλειὰ τοῦ ὁπλισμοῦ τὸ κατάλληλο προσωπικό, τόσο στὰ τμήματα, ὅσο καὶ στὶς ἀποθῆκες (ὅπου ὑπάρχουν). Πρέπει νᾶναι πιστοὶ δουλευτήριοι καὶ ν' ἀγαποῦν τὴ δουλειὰ αὐτή.

Τέλος οἱ ἀποθῆκες κάθε μεγάλης μονάδας πρέπει νἆναι ἐφοδιασμένες μὲ ὑλικὸ γιὰ 10 τουλάχιστον μέρες συνεχῶν μαχῶν. Τὸ ὑλικὸ αὐτὸ πρέπει νὰ φυλάγεται αὐστηρὰ καὶ νὰ διατηρεῖται μὲ μεγάλη φροντίδα καὶ ἐπιμέλεια.

ΣΤΗ ΜΑΧΗ

I. Στὸν ἀμυντικὸ ἀγῶνα. Στὴν τέτοια μορφὴ τοῦ ἀγῶνα ὁ ὁπλισμὸς τοῦ τμήματος πρέπει νἆναι κατὰ τὸ δυνατὸ ἀπαλλαγμένος ἀπὸ τὰ πολεμικὰ μέσα τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν φονικὴ ἀποτελεσματικότητα (πάντζερ, πιὰτ κ.λ.π.). Ἡ βάση πυρὸς πρέπει νἆναι ὀργανωμένη προσεχτικὰ καὶ ἐνισχυμένη μὲ ὅπλα καμπύλης τροχιᾶς προκειμένου γιὰ ἐδάφη ἀνώμαλα. Ἡ ἐνίσχυση μὲ τὰ ὅπλα αὐτὰ ἐπιβάλλεται γιὰ τὸ μεγαλύτερο ἔλεγχο τῶν νεκρῶν σημείων ἀπὸ τὰ ὁποῖα μπορεῖ νὰ προχωρεῖ ὁ ἐχθρὸς ἀπαρατήρητος. Ξέχωρα ὅμως ἀπὸ τὰ ὅπλα τῆς καμπύλης τροχιᾶς κάθε τμῆμα ποὺ κάνει βάσει σχεδίου ἀγῶνα ἀμυντικὸ ἐπιβάλλεται ν' αὐξήσει τὴ δύναμη πυρός του μὲ περισσότερα ἀπὸ τὴ σύνθεση ὁπλοπολυβόλα, πολυβόλα κ.λ.π. Ἡ χρησιμοποίησή τους γίνεται εὔκολη ἀπὸ τὴν ἔλλειψη κίνησης, στὶς ὀργανωμένες θέσεις, καὶ μεγαλώνουν τὴν ἀμυντικὴ ἱκανότητα τοῦ τμήματος ἐπιφέροντας μεγαλύτερη φθορὰ στὸν ἐχθρό.

Ἀξιοσημείωτη ἐπίσης εἶναι ἡ προοδευτικὴ σὲ ἰσχὺ ἐκδήλωση τοῦ πυρὸς ἑνὸς τμήματος ἐκεῖ ποὺ οἱ συνθῆκες καὶ τὸ ἔδαφος ἐπιτρέπει. Ὅταν ἕνα τμῆμα διαθέτει λ.χ. 30 αὐτόματα στὸν τομέα ποὺ ἐνεργεῖ ἐπίσης ὁ ἐχθρός, ἀρχίζει ἀπὸ τὰ 800 μ. νὰ βάζει μὲ τὰ πολυβόλα, στὰ 600 προστίθενται 15 ὁπλοπολυβόλα, στὰ 400 τὰ ἀτομικὰ τουφέκια καὶ στὰ 200 καὶ κάτω βάζουν τὰ ὑπόλοιπα 15 ὁπλοπολυβόλα, ἡμιαυτόματα κ.λ.π. Ὁ τρόπος αὐτὸς ξέχωρα ἀπὸ τὴν πειθαρχία πυρὸς καὶ τὴν αὐτοπεποίθηση ποὺ δείχνει, δημιουργεῖ στὸν ἐχθρὸ ἐκτὸς ἀπὸ τὸ διαρκὴ αἴσθημα τοῦ φόβου καὶ τοῦ κινδύνου καὶ ἕνα καινούργιο αἴσθημα, τὸ αἴσθημα τοῦ «ἀγνώστου», γιατὶ δὲν ξέρει τι πῦρ θὰ ἐκδηλωθεῖ μέχρις ὅτου φτάσει στὶς γραμμές μας. Τὸν τρόπο αὐτὸ χρησιμοποίησαν οἱ ὑπερασπιστὲς τοῦ Κλέφτη καὶ εἶχαν θαυμάσια ἀποτελέσματα.

Ἡ ψυχραιμία καὶ ἡ πιστὴ ἐκτέλεση τῶν διαταγῶν πρέπει νἄχουν σὰν ἀποτέλεσμα καὶ τὴν πειθαρχία πυρός. Τὰ ὅπλα τῆς πρώτης γραμμῆς—ἔξω ἀπὸ τὰ ἡμιαυτόματα—πρέπει νὰ βάζουν μόνο κάτω ἀπὸ 600 μ ὁπότε ἡ φονική τους δραστικότητα εἶναι ἀποτελεσματική.

Οἱ ναρκοθετήσεις παίζουν τὸ ἴδιο ἀποφασιστικὸ ρόλο στὸν ἀμυντικὸ ἀγώνα, ἀρκεῖ νὰ χρησιμοποιοῦνται λογικὰ καὶ μελετημένα. Μιὰ καλοβαλμένη ναρκοθέτηση μὲ νάρκες ἀντιπροσωπικοῦ μπορεῖ νἄχει τὰ ἴδια ἀποτελέσματα μὲ μάχη μιᾶς μέρας. Αὐτὸ λ.χ. ἔγινε μὲ τὴν ἐνέργεια τοῦ ἐχθροῦ στὰ ὑψώματα Γκορούσας στὶς 18)7)48. Ἕνα σεβαστὸ ποσοστὸ ἀπὸ τὰ 204 θύματά του ἦσαν ἀπὸ τὶς ναρκοθετήσεις.

Ἕνα σοβαρὸ σημεῖο ποὺ πρέπει νὰ προσεχτεῖ ἰδιαίτερα στὸν ἀμυντικὸ ἀγώνα εἶναι ἡ ὀργάνωση ἀναχορηγίας πυρ)κῶν. Ἡ πεῖρα ἔδειξε πὼς ἡ δουλειὰ αὐτὴ χρειάζεται ξεχωριστὸ εἰδικὸ κλιμάκιο μεταφορᾶς μὲ δικά του ζῶα καὶ ἀνθρώπους καὶ κλιμάκωση σὲ βάθος καὶ πλάτος γιὰ τὴν πρώτη γραμμή. Μικρὲς ἀποθηκοῦλες, (ἀποθῆκες μάχης), κοντὰ σὲ λόχο. Κλιμάκιο στὸ τάγμα. Κέντρο ἀνεφοδιασμοῦ στὴν ταξιαρχία. Ὁ τρόπος αὐτὸς τῆς κλιμάκωσης ξέχωρα ἀπὸ τὶς εὐκολίες ποὺ παρέχει στὸν ἀνεφοδιασμό, ἀποκλείει καὶ τὸν κίνδυνο προσβολῆς ἀπὸ ἐχθρικὸ πυροβολικὸ ἢ πυρκαϊὰ μὲ τὶς ἐμπρηστικὲς βόμβες τοῦ ἐχθροῦ. Γιατὶ ἔτσι ἂν πάθουμε ζημιά, θὰ πάθουμε μόνο σὲ μιὰ ἀποθήκη μάχης. Ξέχωρα ὅμως ἀπὸ τὰ πλεονεκτήματα αὐτὰ ὁ τρόπος αὐτὸς ἐπιβάλλεται ἰδιαίτερα στὰ τμήματα ποὺ ὑπερασπίζουν ἀποφασιστικὰ μιὰ θέση χωρὶς ἰδέα σύμπτυξης. Ἔτσι λ.χ. εἶχε ὀργανωθεῖ ἡ ἀναχορηγία πυρ)κῶν στὰ τμήματα ποὺ ὑπεράσπιζαν τὴν Ἀλεβίτσα, Κοπάνκα, Ἀμμούδα, Βόλια, Μπούφι. Στὶς συνεχεῖς προσπάθειες τοῦ ἐχθροῦ ἀπὸ 15-19)6)48 ν' ἀνέβει στὴν Ἀμμούδα καὶ παρὰ τὰ καταιγιστικὰ πυρὰ τοῦ ἐχθρικοῦ πυροβολικοῦ καὶ τὸ συνεχῆ ἔλεγχο τῆς ἀεροπορίας σ' ὅλες τὶς διαβάσεις, περάσματα κ.λ.π. πιθανοῦ ἐρχομοῦ ἐνισχύσεων ἢ πυρ)κῶν τὰ τμήματά μας κράτησαν. Ὁ γερὸς ἐφοδιασμός τους σὲ πυρ)κὰ καὶ τὸ σύστημα τῶν ἀποθηκῶν μάχης ἦταν ἀναμφίβολα ἀποφασιστικὸς συντελεστὴς τῆς ἐπιτυχίας τους.

Ἀκόμα θὰ χρειαστεῖ νὰ προσεχτεῖ ἡ συντήρηση τοῦ ὁπλισμοῦ. Ἂν εἶναι σωστὸ ὅτι στὴ μάχη τὰ ὅπλα παθαίνουν ζημιές, τότε ἀπὸ πρὶν πρέπει νὰ ἐξασφαλιστεῖ ἡ ἐπιδιόρθωση ἢ ἀντικατάστασή τους. Στὸ κλιμάκιο τοῦ τάγματος χρειάζεται ἕνας ὁπλοδιορθωτὴς γιὰ τὶς μικρὲς ζημιὲς (κάλυκες στὴν κάνη, ἐμπλοκὲς κ.λ.) καὶ συνεργεῖο στὴν ταξιαρχία.

II. Στὸν ἐπιθετικὸ ἀγῶνα. Ἂν στὸν ἀμυντικὸ ἀγῶνα ἡ ὁμάδα μάχης πρέπει καὶ μπορεῖ νἄχει δυὸ αὐτόματα, στὴν ἐπίθεση πρέπει νὰ συνδυαστεῖ ἡ δύναμη πυρὸς μὲ τὴν εὔκολη κίνησή της. Αὐτὸ σημαίνει πὼς πρέπει ὁλόκληρο τὸ τμῆμα νὰ εἶναι εὐκίνητο καὶ νὰ ἔχει ἐλαφρὸ καὶ ἀποτελεσματικὸ γιὰ τὴ μορφὴ τοῦ ἀγώνα αὐτοῦ ὁπλισμό. Χωρὶς νὰ καταργήσουμε

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΗ ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΟΥ

Ρ. Ζ.

70 μέρες ὁ Λαϊκός μας Στρατός στό Σμόλικα καί τό Γράμμο κουρέλιασε τ' ἀμερικάνικα καί μοναρχοφασιστικά σχέδια γιά ἐξόντωσή του. Μέ τό ἀκατάβλητο ἠθικό, τόν ὑπέροχο ἡρωϊσμό καί αὐτοθυσία του, μέ τήν ἀδάμαστη λαϊκή του ψυχή ὁ στρατός μας ἔδωσε καί κέρδισε τήν πιό σκληρή κι' ἀποφασιστική ὥς τά σήμερα μάχη, μάτωσε τρομαχτικά τόν πάνοπλο, πολυάριθμο μισθοφορικό στρατό τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.

Σ' αὐτήν τή μεγάλη λαϊκή ἐποποιία πού γράφτηκε μ' ἀγώνα καί θυσίες σέ τούτες τίς βουνοκορφές, σ' αὐτό τό λαϊκό θαῦμα τοῦ Γράμμου, ἀληθινά θαυματούργησε καί ἡ γυναίκα. Στή μεγάλη αὐτή μάχη πού ἔδωσε καί δίνει ἡ πατρίδα μεγάλωσε πολύ ἡ συμβολή καί ἡ ἀπόδοσή της. Δείχτηκαν οἱ ἀντάρτισσές μας μιά σοβαρή δύναμη τοῦ Δ.Σ. Δέν εἶναι ὑπερβολή νά πεῖ κανείς πώς τό χαρακτηριστικότερο, τό πιό βαθειά συγκινητικό σ' αὐτό τό λαϊκό μεγαλεῖο τοῦ Γράμμου εἶναι ὁ μαζικός ἡρωϊσμός, ἡ αὐτοθυσία, ἡ ὑπεράνθρωπη προσπάθεια τῆς γυναίκας, τέτοια πού δέν εἶχε ξαναδεῖ ἡ ἱστορία μας.

Ἐδῶ πάλεψαν καί νίκησαν τό φόβο, τήν κούραση, τήν ἀρρώστεια, τόν ὕπνο καί τόν πόνο. Ἐδῶ στάθηκαν πλάϊ στ' ἀδέρφια τους ἄξιες πολεμήστριες τοῦ λαϊκοῦ ἐπαναστατικοῦ μας στρατοῦ κι' ἔδωσαν θανατερά χτυπήματα στόν ἐχθρό.

Κοπέλλες πού ἔκλαιγαν ὅπως οἱ καινουργιοστρατευμένες ἀπό τήν περιφέρεια Γρεβενῶν καί φοβόνταν νά πιάσουν ὅπλο, ὕστερα ἀπό ἕνα μῆνα μάχης προτείνονται γιά ἔπαινο. Ἡ συν. Ἑλένη Μασούρα τῆς 123 ταξιαρχίας διηγιέται γιά μιά θεσσαλή ἀντάρτισσα πού ὅταν ἔπεσαν στήν πρώτη ἐνέδρα τῆς κόπηκε ἡ μιλιά καί τά πόδια ἀπ' τό φόβο, τούς ἔλεγε «ποδαρυάστηκα, πέθανα, δέν ἔχω ἄλλο κουράγιο». Μέσα σέ λίγες μέρες ἔγινε τό παράδειγμα μαχητή, στέκεται πάντα μπροστά μέ τό ὅπλο καί τόν τυφεκιοφόρο καί τήν διεκδικοῦν ὅλες οἱ ὁμάδες τοῦ λόχου της. Μέ τήν παλληκαριά καί τόν ἐνθουσιασμό τους ἔγιναν οἱ μαχήτριες ἡ ψυχή στά τμήματά τους. Λοχαγοί τῆς 103 ταξιαρχίας ἔλεγαν «ἐγώ εἶμαι πού στήν ἀρχή δίσταζα καί δέν ἤθελα νἄχω στό λόχο μου κοπέλλες, μά τώρα ἄν δέν ἐξασφαλίσω ἀντάρτισσες στίς ὁμάδες μου δέν ξεκινῶ στή μάχη, γιατί σάν μποῦν μπροστά μέ τόν ἐνθουσιασμό τους ξεσηκώνουν ἀκόμα πιό πολύ τή μαχητικότητα καί τό φιλότιμο ὅλων τῶν μαχητῶν».

Εἶναι ἀτέλειωτα τά παραδείγματα ἡρωϊσμοῦ καί μαχητικότητας πού φθάνουν ἀπ' ὅλα τά

τά κλιμάκια καί τήν ὀργάνωση τῆς ἀναχορηγίας σέ πυρ]κά, πρέπει νά γίνει συνείδηση σέ κάθε μαχητή τό «ἀνεφοδιασμός σέ ὁπλισμό καί πυρομαχικά ἀπό τόν ἐχθρό». Τά πυροδοτικά, διατρητικά καί καταστροφικά μέσα ἐδῶ ἔχουν σοβαρή ἀποστολή. (Πάντζερ, μπουρλότα, πίατ, ἐμπρηστικές χειροβομβίδες, μπουκάλια μέ βενζίνη, ἀκόμα καί ἡμιαυτόματα σέ μεγαλύτερη ἀναλογία). Τέλος πρέπει νά προσεχτεῖ ἡ περισυλλογή, κατομέτρηση, ἐξασφάλιση καί σωστή χρησιμοποίηση τῶν λαφύρων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Τό ζήτημα τοῦ ὁπλισμοῦ εἶναι πρῶτα ἀπ' ὅλα ζήτημα σωστῆς ἐχτίμησής του ἀπό τίς Διοικήσεις καί σέ συνέχεια ζήτημα ὀργάνωσης. Καί θά πετύχει ὅταν γίνει ὑπόθεση μαχητῶν καί στελεχῶν. Ἀνοίγουμε παρένθεση: Νά τί παρατηροῦμε σέ μιά ταξιαρχία στό διάστημα τῶν δυό τελευταίων μηνῶν. Κανένας ἄσκοπος πυροβολισμός. Ἱκανοποιητική τάξη στήν κίνηση τοῦ ὁπλισμοῦ. Ἕνας μαχητής βρίσκει δικό του σκοπευτικό μηχάνημα ἀντιαεροπορικῆς βολῆς. Ἄλλος μαχητής μετατρέπει τίς γερμανικές ξύλινες ἐπιθετικές χειροβομβίδες σέ ἐμπρηστικές, χρησιμοποιώντας στή θέση τοῦ αἰθέρα τή συμπυκνωμένη βενζίνα τῶν ἐμπρηστικῶν βομβῶν τοῦ ἐχθροῦ πού δέν πῆραν φωτιά. Ἕνας τρίτος μαχητής ἀνακάλυψε ὅτι οἱ ξύλινες γερμανικές ἐπιθετικές χειροβομβίδες πού ἔχουν στή βάση τους τετράγωνες προεξοχές εἶναι καί θαυμάσιες ἀμυντικές. Στό συνεργεῖο εὔκολα ἀντικαταστάθηκαν οἱ φθαρμένοι ἐπικρουστῆρες ὅλων τῶν ὁλμίσκων καί φτιάχτηκαν καί ἐφεδρικοί. Στό ἴδιο συνεργεῖο οἱ ἀγγλικοί ὅλμοι μετατρέπονται. Ἔτσι τρῶνε βλήματα γερμανικοῦ ὅλμου. Ἐπίσης χρησιμοποιήθηκαν οἱ ἀποθῆκες μάχης [illegible] ἡ προοδευτική σέ ἰσχύ ἐκδήλωση τοῦ πυρός. Κλείνουμε τήν παρένθεση.

τμήματα καί τίς μονάδες. Ἡ Βουλίκα Πίτου ἀπό ἕνα ὕψωμα πολέμησε μόνη της 5 ὧρες καί ὑποχώρησε κανονικά, ἀφοῦ ξόδεψε ὅλες τίς ταινίες καί 5 χειρ.βομβίδες, κουβαλώντας στήν πλάτη τόν βαρειά τραυματισμένο διμοιρίτη της. Πῆρε ἔπαινο ἀπό τό Γ.Α.

Ἡ δεκαοχτάχρονη Πέπη, τό παλληκάρι ὅπως τή φωνάζουν ὅλοι, ἔγινε σύμβολο στόν Κλέφτη. Μ' ἀνοιχτά ἀκόμα τά τραύματά της τόσκασε ἀπ' τό νοσοκομεῖο καί ξαναγύρισε στή μάχη, ζήτησε νά πάει ἐλεύθερος σκοπευτής. Κάθε τμῆμα ἔχει τίς δικές του ἡρωΐδες, μαχήτριες ὁλμίστριες πολυβολίστριες, σύνδεσμους, σαμποτέρισσες, σ' ὅλα τά ὅπλα. Κάθε τμῆμα ἔχει τή δικιά του ἡρωΐδα πού σκοτώθηκε πολεμώντας παλληκαρίσια τόν ἐχθρό κι' ἔδωσε τό αἷμα της θεμέλιο γιά τή λευτεριά τῆς πατρίδας. Εἶναι δεκάδες τά γυναικεία στελέχη πού ἔπεσαν ἡρωϊκά στίς μάχες αὐτές, εἶναι ἑκατοντάδες οἱ τραυματισμένες μας συντρόφισσες πού καίγονται ἀπ' τή λαχτάρα νά ξαναγυρίσουν γρήγορα στά τμήματα.

Στίς βουνοκορφές τοῦ Γράμμου πολέμησαν οἱ Μακεδόνισσες, οἱ Ρουμελιώτισσες, οἱ Θεσσαλές μέ τό ἴδιο πεῖσμα καί ἀφοσίωση, πολέμησαν ἀδελφωμένες μέ τίς σλαβομακεδόνισσες πού δώθηκαν μαζικά κι' ὁλόψυχα στόν ἀγώνα, κι' ὅλες μαζί μέ τήν παλληκαριά τους ἀπόδειξαν πόσο μεγάλη δύναμη γιά τόν ἀγώνα μας ἔγινε ἡ γονσίκα.

Πλάϊ στίς μαχήτριες τό ἴδιο ἡρωϊκά ἐκτελοῦν τό χρέος τους σ' ὅλες τίς ἄλλες ὑπηρεσίες τοῦ στρατοῦ οἱ ἀντάρτισσές μας. Ἡ τηλεφωνήτρια Θωμαΐ Κυφουπούλου σύρθηκε μέσα στόν κατακλυσμό τοῦ ἐχθρικοῦ πυροβολικοῦ καί κουκουλωμένη ἀπό τά χώματα πού σήκωναν οἱ ἐκρήξεις ἕνωσε τό κομμένο καλώδιο. Ἡ νοσοκόμα Σουλτάνα Ροδόπουλου τοῦ 547 τάγματος μέσα στόν καπνό καί τό χαλάζι ἀπ' τίς σφαῖρες ἁρπάζει τούς τραυματίες καί τούς μεταφέρει στήν πλάτη της. Παντοῦ στούς λόχους ὀχύρωσης, στά νοσοκομεῖα, στίς μεταφορές στά συνεργεῖα δουλεύουν ὑπερεντατικά καί νοικοκυρεμένα κι' ἔχουν βαθειά συνείδηση τῆς μεγάλης ὥρας πού ζεῖ ἡ πατρίδα. Καί δέν εἶναι μόνο οἱ ἀντάρτισσες Ὅλες οἱ γυναῖκες τῶν χωριῶν πρωτοστατοῦν στόν παλλαϊκό συναγερμό ἀπό τό κοριτσάκι ὡς τή γρηά, μέσα στή φωτιά καί τό σίδηρο μεταφέρνουν στά φορεῖα τούς τραυματίες μας, σκάβουν τά χαρακώματα, ρίχνονται στή μάχη τῆς σοδειᾶς, προσφέρουν τήν περιουσία τους στό στρατό, στά παιδιά τους.

Τήν ἴδια ὥρα μέ τό παράδειγμα τῶν ὑπερασπιστριῶν τοῦ Γράμμου δυναμώνουν τήν πάλη τους οἱ ἀντάρτισσές μας παντοῦ σ' ὅλη τή χώρα, ἀπ' τήν Ἤπειρο ὡς τό Μωρηά. Πυκνώνουν οἱ γυναῖκες τίς γραμμές τοῦ Λαϊκοῦ μας Στρατοῦ, μεγαλώνει ἡ παλληκαριά καί τά πολεμικά τους κατορθώματα κάνουν πλάϊ στ' ἀδέρφια τους ἕνα ἀπέραντο Γράμμο ὅλη τήν Ἑλλάδα, σκάφτουν με τό αἷμα τους μέ τό μόχθο τους, μέ τήν λαχτάρα τῆς καρδιᾶς τους τον τάφο τοῦ μοναρχοφασισμοῦ.

Αὐτός ὁ πρωτοφανής ἡρωϊσμός ἔχει τήν ἐξήγησή του.

Βασανίστηκε σκληρά ἀπ' τό φασισμό ἡ γυναίκα, καταδιώχτηκε, βιάστηκε, ἔδωσε αἷμα, πόνεσε διπλά, γι' αὐτήν καί γιά τούς δικούς της, τόν μίσησε μ' ὅλη τή δύναμη τῆς ψυχῆς της καί τόν πολέμησε. Ὁ σημερινός της ἡρωϊσμός εἶναι τό ἀνέβασμα τῆς σκληρῆς ὀχτάχρονης ἀντιφασιστικῆς πάλης της, ἡ ἀπόδειξη πώς ξέρει ὅτι προκοπή δέν θά δεῖ ὅσο εἶναι σκλάβα ἡ πατρίδα. Ἡ συνείδηση πώς πολεμάει γιά τό δίκηο τοῦ λαοῦ, ἡ ἐκδήλωση τῆς μεγάλης ἀφομοιωτικῆς καί ἀναπλαστικῆς δύναμης τοῦ Λαϊκοῦ μας Στρατοῦ. Μά ἀκόμα ὁ ἡρωϊσμός της δυναμώνει γιατί εἶδε μέσα στή φωτιά τοῦ ἀγώνα νά σπάζουν οἱ παληές ἁλυσσίδες πού τήν ἔδεναν, ν' ἀποχτάει ἰσότιμη θέση, ν' ἀναγνωρίζονται τά δικαιώματά της νά τῆς ἀνοίγεται ὁ δρόμος στή ζωή. Πολεμάει μ' ὅλες τίς δυνάμεις της, μέ τέτοια αὐτοθυσία καί φανατισμό, γιατί βλέπει πώς ἀπό τώρα μπῆκε ἡ βάση τῆς αὐριανῆς εὐτυχισμένης ζωῆς. Βλέπει τίς χτεσινές χωριατοποῦλες σάν τήν διμοιρίτισσα Βούλα Τσολάκη ἄξια νά ὁδηγάει τούς ἄντρες της στίς δύσκολες ἀποστολές καί νάρχεται πρώτη στήν πολεμική ἅμιλλα πού ἔβαλε ὁλόκληρο τό τάγμα τοῦ Ἀλευρᾶ. Βλέπει τή μοδιστροῦλα Ἐλευθερία Ἰωαννίδου νά γίνεται ἄξιος ἡγέτης, πολιτικός ἐπίτροπος τάγματος τό παράδειγμα καί τό καμάρι τῶν μαχητῶν.

Αὐτή πού δίσταζε νά περάσει μπροστά ἀπ' τόν καφενέ τοῦ χωριοῦ καί κανείς δέ ζητοῦσε τή γνώμη της, τώρα ὁρμάει μπροστά μέ τό πολυβόλο, διαφωτίζει χιλιάδες μέ τόν τηλεβόα της κι' αἰχμαλωτίζει ἄνδρες τοῦ ἐχθροῦ.

Ἔμαθε νά κυβερνάει στό χωριό της, νά γίνεται ἡγέτης τοῦ λαοῦ σάν τη Λαμπρινή τοῦ ἐπαρχιακοῦ Κόνιτσας. Αὐτή ἡ καινούργια θέση πού καταχτάει ἡ γυναίκα μέ τήν πάλη της καί τῆς τήν ἀναγνωρίζει τό λαϊκό κράτος κι' οἱ συναγωνιστές της εἶναι μιά ἀστείρευτη πηγή τοῦ ἡρωϊσμοῦ της.

Μέσα στή σκληρή δοκιμασία τῆς μάχης τοῦ Γράμμου φάνηκε πιό καθαρό κι' ἀνέβηκε περισσότερο τό πολιτικό ὡρίμασμα, τό μέστωμα τῆς γυναίκας. Μαθαίνει ὄχι μόνο νά πολεμάει πεισματικά μέ τόπλο τόν ἐχθρό, μά καί μέ τό μυαλό. Ὄχι μόνο νά νικάει μέ τήν παλληκαριά μά καί μέ τή σκέψη, μέ τό λόγο

Ἄρχισαν νά κάνουν ὑποδείξεις καί κριτική για τή μάχη.

Ἡ μικρή σύνδεσμος Μαρίκα Μπαζάγα τῆς 16 ταξιαρχίας ἔκανε τίς καλύτερες ὑποδείξεις στή δημοκρατική συνέλευση τῆς διμοιρίας της καί πρώτη ἀντιλήφτηκε ὅτι ὁ διμοιρίτης της ἦταν πράχτορας. Εἶχε ἀκούσει τό [illegible] πού εἶπε στό διμοιρίτη, «χωρίς δική μου διαταγή

δέ θά έγκαταλείψεις τό ΰψωμα». Πάνω στή μάχη ό διμοιρίτης μόνος του διέταξε ύποχώρηση. Ή Μαρίκα άντιστάθηκε, ξεσήκωσε τούς άνδρες, έφυγε άπό σύνδεσμός του κι' έγινε άκροβολίστρια. Ό διμοιρίτης πράχτορας παραδόθηκε κι' ή μικρή ήρωΐδα μέ τήν παλληκαριά καί τό μυαλό της κέρδισε μαζί μέ τούς συντρόφους της τή μάχη κι'έπεσε σέ λίγες μέρες ήρωϊκά πολεμώντας τόν έχθρό σέ μιά κορφή τοΰ Γράμμου σάν άξια θυγατέρα τής πατρίδας.

Ή ύπεύθυνη ένός τάγματος άναφέρει «οί κοπέλλες στά χαρακώματα δέ σκέφτονται ούτε κούραση, ούτε ΰπνο, μά ρωτοΰν τί νέα άπό τ' άλλα κομμάτια τοΰ μετώπου; έφερες δελτίο, τί γράφει γιά μάς; Τί άπώλειες έχουν οί μπουραντιδες τούτη τή βδομάδα;»

Όργανώνουν τήν άμιλλ . ποΰγινε μεγάλο κίνητρο στήν πολεμική άπόδοση καί στό άνέβασμα τοΰ ένθουσιασμοΰ. Ένα τάγμα στή μάχη τοΰ Ταμπουριοΰ έπειδή δέ μποροΰσαν νά έπικοινωνοΰν κάτω άπό τή φωτιά καί τό χαλασμό όργάνωσαν τήν άμιλλα μέ άλληλογραφία.

Ή θαραλαία Π.Ε. λόχου, ή σλαβομακεδόνισσα Ούρανία Πυροβέτου τής 105 ταξιαρχίας, μόλις πρός τό βράδυ κοπάζει ή μάχη μαζεύει στό άμπρί 5—6 μαχήτριες κ' όλες μαζί μέ τηλεβόες άρχίζουν «τήν έκπομπή τής γυναίκας στά στρατευμένα παρασυρμένα άπ' τόν έχθρό παιδ ά τοΰ λαοΰ». Ή όλμίστρια Κατίνα τής ίδιας ταξιαρχίας βρήκε ειδικό ταχυδρόμο γιά νά ρίχνει τίς προκηρύξεις στό μοναρχοφασιστικό στρατό. Βγάζει τόν πυροσωλήνα άπ' τό βλήμα δένει τίς προκηρύξεις καί τίς ξαπολάει στά έχθρικά χαρακώματα.

Οί μαχήτριες ένός λόχου τοΰ Δ.Μ. άντί νά κλα ψουν καί νά μελαγχολήσουν γιατί σκοτώθηκαν δυό ήρωΐ ές τους συντρόφισσες, πήραν άπ φαση νά σκοτώσουν 50 μο αρχοφασί τες γιά τήν κάθε μιά. Σέ πολλά τμήματα οί κοπέλλες μας κατάλαβαν τί σημασία έχει γιά τήν ταχτική μας τής ένεργητικής άμυνας ή όχύρωση καί ήρθαν πρώτες στό σκάψιμο τών χαρακωμάτων. Κά ουν μεγάλη προσπάθεια στήν κατάχτηση τής τέχνης τοΰ πολέμου καί είναι πειθαρχ κές. Όλα δείχνουν πώς στό καμίνι τοΰ Γράμμου όρίμασε περισσότερο κι' άνέβηκε πολιτικά ή γυναίκα κ' έτσι μεγάλωσε ή άπόδωσή της στή μάχη.

Μέ τή μεγάλη της συμβολή στό Γράμμο ή γυναίκα ξερίζωσε σέ μεγαλύτερο άκόμα βαθμό τήν ύποτίμηση άπ' τόν έαυτό της καί τούς συναγωνιστές της. Οί περισσότεροι διοι ητές καί μαχητές μιλοΰν μέ θαυμασμό καί συγκίνηση γιά τίς μαχήτριές μας καί στηρίζονται σ' αύτές. Οί ίδιες άπόχτησαν μεγαλύτερη αύτοπεποίθεση καί συνείδηση τής δυ αμής τους.

Γιά τήν άπόδωση αύτή τών άντ ρτισσών μας βοήθησε πάρα—πολύ ή ξεχωριστή δουλεια πού όργανώθηκε στίς γυναίκες, κι' άπ' τή ζωή φάνηκε πόσο ήταν άπαραίτητη.

Ή Έλένη Τσάκα ύπεύθυνη γυναικών λόχου τής 103 ταξιαρχίας σέ γυναικεία σύσκεψη στό μέτωπο είπε «οί κοπέλλες μας εύχαριστοΰν τήν καθοδήγηση πού πρόβλεψε σωστά κι' όργάνωσε τή ξεχωριστή δουλειά στίς γυναίκες. Οί κοπέλλες στό χαράκωμα μάς περιμένουν σά μάννες».

Οί περισσότερες ύπεύθυνες τών γυναικών βοήθησαν πραγματικά τούς Π. Ε. καί στάθηκαν άξια στό ρόλο τους. Μέ τήν παλληκαριά καί τό παράδειγμά τους ξεσήκωσαν τίς μαχήτριες. Τίς προετοίμαζαν ψυχολογικά γιά τίς μάχες, σέρνονταν άπό χαράκωμα σέ χαράκωμα μέσα στή φωτιά καί τίς ένθουσίαζαν μέ τά παραδείγματα ήρωϊσμοΰ πού τάκαναν σημαία γιά όλες. Καθόταν κοντά στίς καινούργιες καί τίς ένθάρρυναν. Έβαζαν παληά άντάρτισσα νά βοηθά μιά—δυό νέες πού άκόμα δέν συνείθισαν στή μάχη κι' όργάνωσαν τήν άμιλλα ποιά θά κάνει νωρίτερα τήν καινούργια άξια μαχήτρια σάν κι' αύτήν. Προσανατόλιζαν τίς μαχήτριες γιά τή σημασία τής μάχης πού δίνουμε, τά άποτελέσματα πού έχει, πού τραβοΰμε, καί στερέωναν τήν πεποίθεση στή νίκη. Τίς βοηθοΰσαν πραχτικά πώς νά σκάψουν τό χαράκωμα, πώς νά κρατήσουν σχετική καθαριότητα. Προσάρμοζαν τή δουλειά τους στή μάχη μέ πεταχτές συσκέψεις καί μικρές δημοκρατικές συνελεύσεις πού γι' αύτές μέ συζητήσεις τίς προετοίμαζαν κι' ή άπόδωσή τους ήταν πολύ καλή. Βρήκαν καινούργιους τρόπους δουλειάς, άλληλογραφία, τηλεβόα, όργάνωσαν καί καθοδηγοΰσαν τή δουλειά στά συνεργεία. Έτεβλήθηκαν μέ τή δουλειά, τήν παλληκαριά καί τή στοργή τους, άνέβασαν τό ήθικό καί τήν πολ τική συνείδηση τής μαχήτριας. Πρότυπο τέτοιας ύπεύθυνης στάθηκε ή άξέχαστη μα συντρόφισσα Άθα ασία Καλαϊνιζίδου πού έπεσε πάνω στό καθήκον της στή μάχη τοΰ Γράμμου καί πού μέ τή δουλειά καί τή θυσία της έγινε άληθινό σύμβολο γιά όλες.

Έγινε καλή δουλειά, στελέχη καί μαχήτριες έδειξαν πώς κατάλαβαν ότι σήμερα έδώ στόν πόλεμο είναι ή θέση τους, άξια πολεμοΰν καί πραγματοποιοΰν τό πανεθνικό σύνθημα «Όλοι στ' άρματα! Όλα γιά τή νίκη!». Όμως έχουμε άκόμα άδύνα ες πλευρές καί δυσκολίες, μπαίνουν μπροστά μας καθή οντα σοβα ά.

Τό ποσοστό τών γυναικών στό Δ.Σ.Ε. είναι άκόμα πολύ μι ρό. Ίδιαίτερα σήμερα ΰστερα άπ' τή συμβολή τής γυναίκας στή μάχη τοΰ Γράμμου μπαίνει άκόμα έπιταχτικότερα τό πρόβλημα νά ξεσηκώσουμε στόν άγώνα τίς χιλιάδ ς γυ αίκες άπ' τίς κατεχόμενες ή μισοελεγχόμενες περιοχές, νά ξεσηκώσουμε βέβαια πρός τό βουνό, πρός τό μέτωπο, άλλά καί πολεμικό συναγερμό.

Ἡ ἀπόφαση τῆς 4ης Ὁλομέλειας τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε. λέει γιά τίς γυναῖκες: «Πιό θαρραλέα νά τραβήξουμε γυναῖκες στά μάχιμα τμήματα. Μέ τόν ἡρωϊσμό καί τήν αὐτοθυσία τους οἱ γυναῖκες ὅπως κι' οἱ σχηματισμοί τῆς Δημοκρατικῆς Νεολαίας κέρδισαν τιμητική θέση μέσα στό Δ.Σ. τῆς Ἑλλάδας καί ἀποτελοῦν μέσα στά τμήματα παράγοντα πειθαρχίας, κίνητρο μαχητικότητας καί ὑπόδειγμα πολεμικῆς ἐπίδοσης».

Ἡ μάχη τοῦ Γράμμου ἔδειξε περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά ὅτι οἱ ἐφεδρεῖες ἀποφασίζουν γιά τό γρηγορότερο ἤ ἀργότερο ἐρχομό τῆς Νίκης καί τῆς συντριβῆς τοῦ ἐχθροῦ. Καί σ'αὐτές τίς ἐφεδρεῖες πού πρέπει ν'ἀποχτήσει ὁ Δ.Σ. ἕνα μεγάλο κομμάτι πρέπει νᾶναι οἱ γυναῖκες. Θά χρειαστεῖ μελετημένα καί συστηματικά ὅλες οἱ διοικήσεις καί οἱ ὑπεύθυνες γυναικῶν νά καταπιαστοῦν μέ τό βασικό αὐτό καθῆκον. Μέσα στό γενικό πλάνο στρατολογίας νά γίνει καί εἰδικό γιά τή στρατολογία γυναικῶν. Νά κατεβαίνουν στίς ἐπιχειρήσεις ἀντάρτισσες μ'αὐτήν τήν εἰδική ἀποστολή. Νά ὀργανωθεῖ καλύτερα ἡ δουλειά τῶν πολιτικῶν ὀργανώσεων στίς κατεχόμενες καί ἡμιελεγχόμενες περιοχές καί ἡ ἐπαφή τῶν τμημάτων μας μέ τίς ὀργανώσεις αὐτές. Νά βγοῦν γιά τό σκοπό αὐτό προκηρύξεις, ἐκκλήσεις κ.λ.π. Νά δυναμώσουμε τή δουλειά μας στά γυναικεῖα συνεργεῖα δίπλα στό μέτωπο πού εἶναι μιά πηγή νέας στρατολογίας. Νά ξεσηκώσουμε ἀκόμα περισσότερο τόν ἐνθουσιασμό τῶν γυναικῶν γιά κατάταξη στά μάχιμα τμήματα καί μέ καλή δουλειά ἀπ' τίς βοηθητικές ὑπηρεσίες νά τραβήξουμε τίς ἱκανές κοπέλλες στή μάχη. Τό Α.Δ.Μ. ἔβαλε πλάνο στό μήνα Αὔγουστο νά βγάλει 100 νέες μαχήτριες ἀπ' τίς βοηθητικές ὑπηρεσίες του στά μάχιμα τμήματα καί νά τίς ἀντικαταστήσει μέ καινούργιες ἀντάρτισσες ἤ τραυματισμένες. Φυσικά ἐδῶ δέν πρέπει νάμαστε μονοκόματοι. Πρέπει νά ξεσηκώνουμε ρεῦμα πρός τά μάχιμα τμήματα ὅμως θά μελετοῦμε καί θά ξεχωρίζουμε τό ὑλικό καί θά τοποθετοῦμε καί στίς βοηθητικές ὑπηρεσίες ἔτσι πού τό συμφέρον τοῦ ἀγώνα ζητάει.

Στήν εἰδική πολιτική δουλειά πού γίνεται στίς γυναῖκες παρ' ὅλα τά θετικά ἀποτελέσματα ἔχουμε ἀκόμα ὅμως ἐλλείψεις κι' ἀδυναμίες. Σ'ὁρισμένα τμήματα οἱ ὑπεύθυνές μας ἀκόμα νομίζουν πολιτική δουλειά μόνο τό διάβασμα τοῦ δελτίου ἤ ἑνός διηγήματος. Βέβαια διάβασμα πρέπει νά γίνεται, ἀκόμα περισσότερο νά διαβάζουμε ἀτομικά ἤ ὁμαδικά. Βιβλία σάν τοῦ Βερσιγκόρα «Ἄνθρωποι μέ καθαρή συνείδηση», σάν τό «Ἀδάμαστη καρδιά» σάν τοῦ «Κοφπάκ» σάν «Ὁ λαός εἶναι ἀθάνατος» κ.λ.π. πλάθουν κι' ἀτσαλώνουν τούς ἀγωνιστές, ὅμως χρειάζεται νά πιάσουμε σωστά ὅλο τό νόημα τῆς πολιτικῆς μας δουλειᾶς, πού εἶναι νά κάνει ἄξια τή μαχήτρια νά πολεμάει καί μέ τό μυαλό, νά συμμετέχει δραστήρια στή ζωή καί στή δράση τοῦ Δ.Σ. Ὁρισμένα στελέχη ἔγιναν ἁπλῶς ἐκτελεστικά ὄργανα γιά νά ἀναφέρουν στούς Π.Ε. τί ἀνάγκες ἔχουν οἱ κοπέλλες καί πόσες εἶναι ἄρρωστες. Μερικοί Π.Ε. δέ βοήθησαν ὅσο χρειάζεται τά καινούργια γυναικεῖα στελέχη νά δοῦν τά προβλήματα, νά ἐξελιχτοῦν, ν' ἀναπτύξουν πρωτοβουλία καί ἑνότητα νά γίνουν πραγματικά τό δεξί χέρι στή δουλειά τους.

Μελετώντας τήν πλούσια πεῖρα πάνω στήν εἰδική γυναικεία δουλειά πού μᾶς ἔδωσε ἡ μάχη τοῦ Γράμμου πρέπει τά γυναικεῖα καθοδηγητικά στελέχη, μέ τήν βοήθεια καί τή στενή παρακολούθηση τῶν διοικήσεων, νά συστηματοποιήσουν καί ν' ἀναπτύξουν περισσότερο τή γυναικεία δουλειά καί βασικά νά δουλέψουν τά στελέχη. Ἡ ἀνάπτυξη τῶν καινούργιων μας στελεχῶν πού ξεπήδησαν ἀπ' τήν πάλη εἶναι ἡ ἐγγύηση τῆς ἐπιτυχίας τῆς ὅλης μας δουλειᾶς. Τό ἴδιο ἐπιταχτικά μπαίνει νά βροῦμε καί ν' ἀναδείξουμε καινούργια στελέχη, τά καινούργια ταλέντα, πού τό πλάτεμα τοῦ κινήματος καθημερινά ἀπαιτεῖ. Κάθε ἀρχηγεῖο θά πρέπει νά δημιουργήσει ἕνα γερό ἀχτίφ γυναικείων στελεχῶν πού αὐτό θά στηρίζει καί θ'ἀνεβάζει τήν ὅλη δουλειά. Ἀκόμα χρειάζεται νά παλαίψουμε καί νά ξεριζώσουμε τήν ὑποτίμηση πού ἀρκετά ὑποχώρησε μά ἀκόμα ὑπάρχει κι' ἐμποδίζει τόν ἀγώνα. Δέν χρειάζεται ἀναγνώριση τῆς γυναικείας συμβολῆς μόνο στά λόγια, μά στήν πράξη. Σ' ἕνα τάγμα μιά πραγματική ἡρωΐδα, ἡ Βαγγελιώ, κατάφερε μέ τήν παλληκαριά καί τήν ἐξυπνάδα της νά αἰχμαλωτίσει 4 στρατιῶτες τοῦ μοναρχοφασισμοῦ. Ἡ ὑπεύθυνη τοῦ τάγματος τήν πρότεινε γιά ἠθική ἀμοιβή, μά ὁ ταγματάρχης δέν βρῆκε σπουδαῖο τό κατόρθωμα γιά νά τήν προτείνει. Ἀκόμα δέν κατάλαβαν σ' ὅλα τά τμήματα τί ρόλο παίζει ἡ στοργή γιά τήν ἀπόδοση τοῦ μαχητῆ καί ἰδαίτερα τῆς γυναίκας. Ὑπάρχουν, ἐλάχιστες βέβαια, ὅμως ἐντελῶς ἀπαράδεκτες ἐκδηλώσεις γιά τό λαϊκό μας στρατό. Ἕνας πολιτικός ἐπίτροπος διμοιρίας στή μάχη ἔβγαλε 2 κοπέλλες ἀπ' τ' ἀμπρί τίς ἄφισε ἐκτεθειμένες στούς ὅλμους καί μπῆκε αὐτός. Μέ τόν τρόπο αὐτό πραγματικά χτυπιέται ὁ ἀγώνας μας. Χρειάζεται ἀκόμα ἐπίμονη δουλειά καί πάλη ἀπ' τίς γυναῖκες, ἰδεολογική δουλειά καί μέτρα γιά τούς ἀδιόρθωτους ἀπ' τίς διοικήσεις γιά νά ἐξαλείψουμε ὁλότελα τά ἐμπόδια πού μᾶς δημιουργεῖ ἡ ὑποτίμηση καί οἱ κακές ἐκδηλώσεις.

Ἡ μάχη τοῦ Γράμμου ἔδειξε περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά τί μπορεῖ νά δώσει — ἡ γυναίκα. Πρέπει νά τήν ἀξιοποιήσουμε πολύ περισσότερο, νά μεγαλώσει ἀκόμα παραπάνω ὁ ρόλος της σάν παράγοντας μαχητικότητας, σταθερότητας, πειθαρχίας, γιατί αὐτό κάνει στόν πόλεμο σήμερα, δημιουργώντας ἔτσι καί γερή βάση γιά τή Λαϊκή μας Δημοκρατία.

Η ΜΑΧΗ ΣΤΟ ΠΥΡΓΟΥΛΙ - ΜΟΥΧΑ

Τοῦ σ. ΑΛ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, ἀντισυνταγματάρχη πεζικοῦ

Ὁ ἐχθρός ὑπολόγιζε πώς μέ τίς τριαντάπεντε χιλιάδες μοναρχοφασιστικό στρατό θά τσάκιζε μιά γιά πάντα τίς δυνάμεις τοῦ Δ.Σ. στή Ρούμελη. Μά στά σχέδια τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ ἀντιπαρατάχτηκε τό σχέδιο τῆς ἡγεσίας τοῦ Δ.Σ. Ἔτσι τή στιγμή πού τά πάντα ἦταν ἕτοιμα, ὧρες «Χ», «Ω», «κλοιοί», «παρακλοιοί» καί ἑτοιμάζονταν γιά τήν «ἐξόντωση» τοῦ Δ.Σ. στή Ρούμελη, τό μεγαλύτερο μέρος τῶν δυνάμεων τῆς Ρούμελης μέ τήν ὑποστήριξη ἄλλων τμημάτων πού ἦταν βόρεια Καρπενησιοῦ ἑλίχτηκαν στίς 14 πρός 15)4 στό χῶρο βόρεια τοῦ δρόμου Λαμίας—Καρπενησιοῦ.

Ἔπρεπε ὅμως στούς ἀφέντες τους νά κρύψουν τήν ἀλήθεια καί γι' αὐτό στίς 15)4 τό ραδιόφωνο τῆς Ἀθήνας ἔλεγε «μεγάλαι δυνάμεις συμμοριτῶν προσπαθοῦσαι νά διαφύγουν πρός Βορρᾶν ἔπεσαν εἰς ἐνέδρας τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων, οἱ μισοί σκοτώθηκαν καί οἱ ἄλλοι τραυματίστηκαν καί διασκορπίστηκαν στά δάση καί λίγοι διέφυγαν πρός Βορρᾶν».

Τή «διαφυγή» τῶν λίγων «συμμοριτῶν» ἀνέλαβε νά ἐκκαθαρίσει στά Ἄγραφα στό 2ο δεκαπενθήμερο τοῦ Μάη ὁ μοναρχοφασιστικός στρατός μέ τίς 9η καί 10η μεραρχίες, ἀφοῦ ἀπέτυχε νά ἐκκαθαρίσει τήν περιοχή τῆς Ρούμελης.

Τά τμήματα τοῦ Ἀρχηγείου Ρούμελης μέ τμήματα τῆς Θεσσαλίας ἀφοῦ χτύπησαν σέ μιά σειρά ἀμυντικές μάχες τόν ἐχθρό στό Καυκί—Φειδόσκαλα - Καμάρια - Νιάλα - Δελιδίμι, κατεῖχαν στίς 30 τοῦ Μάη τό βράδυ τίς θέσεις Ἀφορισμένη - Κοκκινόλακκες - Χαρίση. Ὁ ἐχθρός τό ἴδιο βράδυ μέ τμήματα τῆς 9ης καί 10ης μεραρχιῶν κατεῖχε τίς θέσεις Δελιδίμι- Τσούκα-Σάκα - Βραγγιανά - Ἀλογολείβαδο - Ἀη-Νικόλα - Μπουρλέρο - Ὑψώματα Καρύτσας - Βουτσικάκι-Σγουρολείβαδο - Δάσος Ὀξυᾶς.

Ἄλλες δυνάμεις κινοῦνταν ἀπό γέφυρα Κοράκου πρός ἀνατολάς, ἔτσι ὁ «κλοιός» εἶχε ὁλοκληρωθεῖ. Σκοπός τοῦ ἐχθροῦ ἦταν νά ἀναγκάσει τά τμήματά μας νά δώσουν μάχη στόν πιό πάνω στενό χῶρο καί σέ συνέχεια νά τά σπρώξει στή βαθειά γραμμή τοῦ Πετριλιώτικου γιά νά τά συντρίψει. Πράγματι ἡ κατάσταση ἦταν δύσκολη. Ὅλες οἱ διαβάσεις ἦταν πιασμένες καί σ' ὅλα τά ὑψώματα ἦταν ὁ ἐχθρός. Μά ὁ Δημ. Στρατός χαλυβδώνεται μέσα στίς δυσκολίες, μέσα στό αἷμα καί στή φωτιά καί στό τέλος βγαίνει νικητής. Ἄλλωστε ὁ Δ.Σ. ἀνδρώθηκε καί μεγάλωσε μέσα στή φωτιά καί στό σίδερο πούχε ξαπολύσει ὁ μοναρχοφασισμός ἐναντίον τοῦ λαοῦ. Μέσα στή δύσκολη κατάσταση πούχε δημιουργηθεῖ ἔρχονται τά λόγια τοῦ ἀρχηγοῦ μας Μάρκου πού σάν φάρος φωτίζουν τή δράση τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ.

«Τά στελέχη τοῦ Δ.Σ. νά γίνουν μάστοροι στήν τέχνη τοῦ ἐλιγμοῦ καί ὑπερνικώντας κάθε ἐμπόδιο καί δυσκολία νά ὁδηγήσουν τά τμήματά τους ἀπό νίκη σέ νίκη»

Πραγματικά ἔτσι καί ἔγινε. Ἡ ἡγεσία τοῦ Α.Ρ. μέ ὁρισμένα στελέχη τοῦ Α.Θ. ἔγιναν ὑπέροχοι μαστόροι στόν ἐλιγμό. Τό σχέδιο ἦταν νά περάσουν στά νῶτα τοῦ ἐχθροῦ, νά «διαφύγουν» δηλαδή πρός Νότον ὅπως εἶπε τό Γενικό Ἐπιτελεῖο τοῦ μοναρ)στικοῦ στρατοῦ. Τά στελέχη καλοῦνται νά ἀνεβάσουν πιό ψηλά τή λαϊκοεπαναστατική στρατιωτική τέχνη καί νά νικήσουν. Ἡ Δ)ση τῆς ἐπιχείρησης σάν σκοπό ἔθεσε μέ ἐπιθετικό ἐλιγμ. νά περάσει στά νῶτα τοῦ ἐχθροῦ, νά τόν αἰφνιδιάσει καί νά τοῦ δώσει συγκεντρωτικό χτύπημα προτοῦ προφτάσει νά συγκεντρώσει καινούργιες δυνάμεις. Σάν χῶρος ἐλιγμοῦ προτιμήθηκε ἡ περιοχή Πυργοῦλι - Ἴταμος, γιατί ἐκεῖ ὁ ἐχθρός ποτέ δέν περίμενε τά τμήματά μας. Τό βράδυ τῆς 30 τοῦ Μάη τά τμήματα τοῦ Α.Ρ. καί μιά διλοχία τοῦ Α.Θ. μέ ἐπί κεφαλῆς τοῦ Α.Ρ. ξεκινοῦσε μέ δρομολόγιο Κάρυα - Ἔλατος. Πέρασε κοντά στίς θέσεις τοῦ ἐχθροῦ πού κατεῖχε τό Μπουρλερό-Ὄβρος-Πυργοῦλι-Ἴταμος.

Ὁ ἐχθρός μέ τήν 37 ταξιαρχία κατεῖχε Μοῦχα—Πυργοῦλι—Καροπλέσι—Γιαννουσέϊκα Ἴταμο—Νεράϊδα, Τσοῦμα, Καστανιά Καταφύγι, Μπελοκομίτη.

Τά τμήματά μας παρ' ὅλο ὅτι ἔγιναν ἀντιληπτά ἀπό τόν ἐχθρό γιατί ξημέρωσαν δυτικά τοῦ Μέγδοβα, αἰφνιδίασαν τόν ἐχθρό καί μέ θυελλώδη ἐπίθεση στίς 10 ἡ ὥρα ἐξετόπισαν τόν ἐχθρό ἀπό τίς ὀργανωμένες θέσεις στό ὕψωμα Πυργοῦλι καί σκότωσαν τόν φασίστα λοχαγό Σταυρόπουλο. Ἀπό τίς 12 ἡ ὥρα ὁ ἐχθρός πῆρε καινούργιες ἐνισχύσεις καί ἐνεργεῖ ἀντεπίθεση. Ἀρχίζει τότε μιά σκληρή πάλη. Στόν ἀγώνα μπαίνουν καί καινούργια τμήματα τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ καί ὁ ἐχθρός ἀποκρούεται. Στίς 13.30 ἡ ὥρα ὁ ἐχθρός ἐκδηλώνει ἐπίθεση ἀπό Μοῦχα κατά τῶν πλευρῶν τῶν τμημάτων μας. Τά τμήματά μας βρίσκονται σέ κόλαση πυρός, στό μεταξύ ἄλλη ἐχθρική κίνηση ἐκδηλώνεται ἀπό τό Καροπλέσι. Ὁ σκοπός τῶν κινήσεων τοῦ ἐχθροῦ

ἀπό Καροπλέσι καί Μοῦχα ἦταν νά κόψουν τά τμήματα πού βρίσκονταν ἀκόμα δυτικά τοῦ Μέγδοβα ἀπό τά τμήματα πού μάχονταν στό Πυργοῦλι καί νά τά κυκλώσουν.

Στίς 15,30 ὁ ἐχθρός κατόρθωσε νά ἐκτοπίσει τά τμήματά μας ἀπό τό Πυργοῦλι πρός τά Β.Δ. ἀντερείσματα. Ταυτόχρονα κινεῖ καινούργιες δυνάμεις ἀπό Μπελοκομίτη καί Καροπλέσι μέ Λ.Ο.Κ. καί χωρ)κή καί ἔβαλε ἐναντίον τῶν τμημάτων μας μέ 6 ὅλμους καί οὐλαμό ὀρειβατικοῦ πυρ)κοῦ πού ἔρριξε μέσα σέ λίγο διάστημα 500 βλήματα. Οἱ κατευθύνσεις ἐπίθεσης τοῦ ἐχθροῦ συγκλίνουν ἀπό τρία σημεῖα πρός τό Πυργοῦλι, στίς 17 ἡ ὥρα τά τμήματά μας ἐκτοπίζονται καί ἀπό τά Β.Δ. ἀντερείσματα τοῦ Πυργουλιοῦ καί ἡ κατάσταση μπαίνει σέ ἐξαιρετικά κρίσιμο σημεῖο.

Τά τμήματά μας ἄν καί ἦταν κουρασμένα καί νηστικά, ἄϋπνα ὕστερα ἀπό συνεχεῖς ἐξαήμερες μάχες καί πορεῖες μέ ἐλάχιστα πυρομαχικά, ἐξοπλισμένα ὅμως μέ τά ἀνώτερα ἰδανικά, τήν πίστη στό δίκηο τοῦ ἀγώνα, ἦταν ἀποφασισμένα νά νικήσουν. Γνώριζαν πώς δίνουν τή μάχη γιά τό λαό γιά τήν πατρίδα ἐναντίον τῶν μισθοφόρων τοῦ Τροῦμαν. Τά στελέχη ὁπλισμένα μέ τή λαϊκο-ἐπαναστατική στρατιωτική τέχνη, μέ τήν ἀποφασιστικότητα, τόν ἡρωϊσμό καί μέ τήν εὐστροφία πού πρέπει νά παίρνει κάθε στέλεχος τοῦ Δ.Σ ἀποφάσισαν νά χτυπήσουν τό ἐχθρό καί νά νικήσουν. Ἔτσι μέσα σέ ἕνα ἀπερίγραπτο ἐνθουσιασμό πού ξεπερνάει κάθε προηγούμενο ὅσοι ἔφεραν ὅπλα, μάγειροι, κουρεῖς, ἐπιμελητεῖς κ.λ.π. ἡ διοίκηση τοῦ Α.Ρ., τό επιτελείο, τά στελέχη καί μαχητές τοῦ Α.Θ. σέ ἀπόλυτη συνεργασία καί ἀλληλεγγύη ἐξόρμησαν σέ γενική καί θυελλώδη ἀντεπίθεση κατά τοῦ πάνοπλου ἐχθροῦ. Μέσα σέ λίγα λεπτά τῆς ὥρας ὁ ἐχθρός ἀνατράπηκε καί καταδιώχτηκε. Ἡ διοίκηση της 37 ταξιαρχίας ἔφυγε πρώτη ἀπ' ὅλους. Καί τά τμήματά μας πέρασαν στόν Ἴταμο. Ἀποτέλεσμα. Ὁ ἐχθρός εἶχε ἐπί τόπου 15 νεκρούς, ἀνάμεσά τους ὁ φασίστας λοχαγός Σταυρόπουλος καί πολλούς τραυματίες. Πάρθηκαν λάφυρα 4 ἀμερικάνικοι ὅλμοι μέ 27 βλήματα, 3 ὁπλοπολυβόλα μπρέν, 1 πολυβόλο, 4 τόμιγκαν, 1 ἀσύρματος, 1 μοτοράκι, ἄφθονες σφαῖρες καί πολύ ἄλλο πολεμικό ὑλικό ἱματισμοῦ καί στρατοπεδίας. Ἔτσι τελείωσε ἡ μάχη τοῦ Πυργοῦλι πού θά μείνει ἱστορική σάν μιά μάχη πού συγκρούστηκαν μεγάλες δυνάμεις τῶν μισθοφόρων τοῦ Τροῦμαν χωρίς ψυχή μέ πολύ λιγώτερα τμήματα τοῦ Δ.Σ. προικισμένα μέ τήν πίστη στόν ἀγῶνα καί μέ τή θέληση νά νικήσουν καί νίκησαν. Ἀκόμη συγκρούστηκε ἡ ταχτική τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ μέ τήν ταχτική τοῦ μοναρχοφασισμοῦ καί νίκησε. Στή μάχη τοῦ Πυργοῦλι ἔπαιξαν ρόλο:

α) Τό πνεῦμα τῆς ἐπίθεσης, παρ' ὅλο πού τά τμήματα ἦταν κουρασμένα ἀπό συνεχεῖς μάχες καί πορεῖες.

2) Ἡ λαϊκο-επαναστατική στρατιωτική τέχνη ἡ σωστή ταχτική ἀντίληψη, πού δέν ἔχουν εἴτοιε τό κοινό μέ τήν ταχτική τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ. Μέ τή λαϊκο-ἐπαναστατική στρατιωτική τέχνη, μέ τήν εὐλυγισία καί τό ἐπιθετικό πνεῦμα πρέπει νά προικιστοῦμε ὅλοι ὅσοι προερχόμαστε ἀπ' τον παληό στρατό, ἀποβάλλοντας κάθε τί πού ἔχει σχέση μέ τό ἀντιδραστικό γραφειοκρατικό πνεῦμα πού εἶναι διαποτισμένοι οἱ μοναρχοφασίστες ἀξιωματικοί.

3) Ἡ εὐστροφία πού διάκρινε τήν διεύθυνση τῆς ἐπιχείρησης τόσο τό βράδυ τῆς 30 τοῦ Μάη ὅσο καί στήν κρίσιμη κατάσταση πού δημιουργήθηκε στίς 31.

4) Τό ἀνώτερο πνεῦμα ἡρωϊσμοῦ καί αὐτοθυσίας μαχητῶν καί στελεχῶν.

5) Ἡ ἀπόλυτη συνεργασία καί ἀλληλεγγύη ἀνάμεσα στά τμήματα Ρούμελης καί Θεσσαλίας.

6) Ἡ συγκέντρωση ὅλων τῶν δυνάμεων πού διέθετε ἡ διεύθυνση τῆς ἐπιχείρησης (μάγειροι καί ἐπιμελητές) ἀκόμα καί ἡ κατεύθυνση τοῦ χτυπήματος στό πιό κατάλληλο σημεῖο.

7) Ἡ διεύθυνση τῆς ἐπιχείρησης εἶχε ξεκαθαρίσει τό κύριο, τό βασικό τῆς ἐπιχείρησης πού ἦταν ἡ πραγματοποίηση τοῦ ἐπιθετικοῦ ἑλιγμοῦ πρός Πυργοῦλι—Ἴταμο γιά νά βρεθεῖ στά νῶτα τοῦ ἐχθροῦ, πράγμα πού πέτυχε καί τό παραδέχτηκε καί ὁ ἐχθρός. Στίς 2 τοῦ Ἰούνη τό Γ.Ε. τοῦ Μ.Σ. ἀνακοίνωσε «σκληραί συμπλοκαί περιοχήν Μέγδοβα, συμμορίται διέφυγαν πρός Νότον». Ὅπως ἀκριβῶς πρίν ἕνα μῆνα εἶχαν «διαφύγει» πρός Βορρᾶν. Ἔτσι τά τμήματα τῆς Ρούμελης καί Θεσσαλίας πέρασαν στά νῶτα τοῦ ἐχθροῦ ἀνέπτυξαν ἀξιόλογη δράση στό Βάλτο, μπῆκαν στήν Ἀμφιλοχία καί τώρα πάλι τά τμήματα τῆς Ρούμελης «διέφυγαν» πρός Νότον, στόν καθαυτό χῶρο τῆς Ρούμελης καί συνεχίζουν τή λαμπρή τους δράση, πολλά χιλιόμετρα πίσω ἀπ' τό Γράμμο σφυρηλατώντας ἔτσι μέ τούς ὑπερασπιστές τοῦ Γράμμου τήν τελική νίκη τοῦ [illegible]

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΧΤΟΡΩΝ ΤΟΥ ΕΧΘΡΟΥ ΣΤΟ ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Δημοσιεύουμε μερικά συμπεράσματα ἀπό τή δράση πραχτόρων στό 'Αρχηγεῖο Κεντρικῆς Μακεδονίας. 'Ο ἐχθρός στή δράση του αὐτή χρησιμοποίησε διάφορους τρόπους καί μέσα πού ἀπόβλεπαν στή δημιουργία πνεύματος ἡττοπάθειας σ' ἕνα μέρος τῶν μαχητῶν μας καί κατώτερων στελεχῶν, στήν ὀργάνωση λιποταξιῶν κλπ.

Στή δράση τοῦ ἐχθροῦ βρίσκουμε ἀποσταλμένους πράχτορές του, πράχτορες μέσα ἀπ' τίς γραμμές μας καί σαπισμένα στοιχεῖα πού χρησιμοποιεῖ. Μέ τίς διάφορες μέθοδές του, πού μερικές ἀναφέρουμε πιό κάτω, ὁ ἐχθρός ἐπιδιώκει νά μπάσει ἤ ν' ἀποχτήσει πράχτορες μέσα στίς γραμμές μας, μέ σκοπό τή διαλυτική δουλειά.

I. Ἔχουμε περιπτώσεις πού ὁ ἐχθρός μέ τή βοήθεια πού δίνει σέ τμήματά μας σέ τρόφιμα, ὑλικό, πληροφορίες στρατιωτικοῦ χαραχτήρα, κατώρθωσε νά μπάσει στίς γραμμές μας πράχτορές του μέ ἀποστολή νά παρασύρουν μαχητές καί στελέχη μας σέ λιποταξία καί γενικά νά κάνουν διαλυτική δουλειά καί σέ μιά περίπτωση μάλιστα προσπάθησαν νά παρασύρουν τμῆμα μας σέ παγίδα καί πέτυχαν τή δολοφονία ἑνός μαχητή πού πῆρε μαζί τους (ΜΑΥ) ἐπαφή χωρίς τήν ἔγκριση τῆς διοικησῆς του.

II. Στήν ἀποστολή πραχτόρων στίς γραμμές μας προτιμοῦν ἄτομα πού ἔχουν κάποια ἱστορία στό κίνημά μας. Δημιουργοῦν σκάρτιμα φήμη γύρω ἀπ' τόνομά τους καί μέ προμελετημένη φυλάκιση, ἐξορία, δραπέτευση ἤ αὐτομόλησή τους τούς ξαποστέλνουν.

III.—Ἕνας τέτοιος πράχτορας, χρησιμοποιεῖ τή συνηθισμένη μέθοδο δημιουργίας δυσαρεσκειῶν. Σάν ὁμαδάρχης ὁ ἴδιος, φέρνεται «σατραπικά» στούς μαχητές καί βάζει τό συνεργάτη του, (ὀργανωτή λιποταξιῶν), νά ἐκμεταλλευτεῖ κοντά στ' ἄλλα τίς δυσαρέσκειες ἀπ' αὐτή τή συμπεριφορά καί νά τούς σπρώξει στή λιποταξία. Ἀκόμα γιά νά πετύχει ὁμαδικές λιποταξίες ὑπόσχεται στούς συνεργάτες του χρήματα καί ἄλλα «ὠφέλη» πού θά ἔχουν ἀργότερα καί πολλά ἄλλα «φανταστικά», ὅπως ὁμολογεῖ ὁ παραπάνω πράχτορας.

'Ο ἴδιος πράχτορας παρουσιάζει τό συνεργάτη του στόν Ἐπίτροπο τοῦ λόχου σάν καλό καί ἔμπιστο μαχητή καί γιά νά εἶναι ἐντάξει γιά κάθε ἐνδεχόμενο «ἐνημερώνει» τόν ἐπίτροπο γιά μικροαδυναμίες καί μικροϋπόνοιες πού ἔχει σέ ὡρισμένους μαχητές γιά λιποταξία.

Συμβουλεύει τό συνεργάτη του νά εἶναι «εὔθυμος καί πρόθυμος» στή δουλειά γιά νά μή δίνει ὑποψίες, ταχτική πού τή συναντοῦμε καί σ' ἄλλη περίπτωση ὀργάνωσης λιποταξιῶν.

IV. Ἔχουμε περίπτωση προσπάθειας πράχτορα νά μπεῖ σέ ἐμπιστευτική δουλειά χρησιμοποιώντας γνωριμία του μέ στέλεχος.

V. Συνηθισμένη μέθοδο τοῦ ἐχθροῦ εἶναι νά δημιουργεῖ μεταξύ μας δυσαρέσκειες ἤ νά ἐκμεταλλεύεται τίς ὑπάρχουσες. Ἰδιαίτερη σημασία γι' αὐτό δίνει στή δυσαρέσκεια στελεχῶν πού προσπαθεῖ νά τά στρέψει ἐνάντια στήν καθοδήγηση, νά τῆς ὑποσκάψει τό κῦρος καί μέ τό θρύλο πού δημιουργεῖ γύρω ἀπό πράχτορες πού ἔχει στίς γραμμές μας ἤ γύρω ἀπό ἀνίκανα στοιχεῖα νά τά ἀναδείξει μέ σκοπό νά ἐπηρεάζουν τήν πολιτική μας γραμμή καί τήν ταχτική μας.

Οἱ πράχτορες τοῦ ἐχθροῦ γιά νά κάνουν τή διαλυτική τους δουλειά χρησιμοποιοῦν πλοῦτο συνθημάτων πού σά σκοπό ἔχουν νά κλονίσουν τήν πίστη στόν ἀγώνα τῶν μαχητῶν μας καί νά σπείρουν τήν ἡττοπάθεια. Νά μερικά πού χρησιμοποιοῦν στή δράση τους στήν περιοχή μας:

'Η 'Αμερική εἶναι δυνατή καί δέν ἐγκαταλείπει τήν 'Ελλάδα—δέν ἔχουμε τάνκς, ἀεροπορία—μέ τίς γυναῖκες καί τά παιδιά καί μέ βίαιη στρατολογία καί πλιάτσικο πᾶμε νά κερδίσουμε τόν ἀγώνα—στό βουνό βγῆκαν μόνο οἱ ἐγκληματίες ἐνῶ οἱ περισσότεροι ἐλασίτες κατάλαβαν ὅτι δέν ἔχουν νά κερδίσουν τίποτα μέ τόν ἀγώνα, γιατί ὁ χωριάτης πάλι χωριάτης θά μείνει, δυό βήματα μπροστά κι' ἕνα πίσω—γίνονται κι' ἐδῶ διακρίσεις καί ὑπάρχουν καλοθρεμένοι—οἱ ἀντάρτες δέ βαστοῦν περισσότερο ἀπό δυό χρόνια—ὁ ἀγώνας πάει σέ μάκρος καί ἄν δέν γίνεις προδότης θά γίνεις φυματικός—ἐξακολουθεῖ ἀκόμα ὁ πόλεμος ἀνάμεσα στόν Τίτο καί στίς «ἐθνικές δυνάμεις» τῆς Γιουγκοσλαβίας κι' ἐμεῖς περιμένουμε νά τελειώσει γρήγορα ὁ πόλεμος—ἐδῶ ὑπάρχει λαζοκρατία γιατί σ' ὅλα τά πόστα εἶναι λαζοί—ὅ,τι ἔγινε μέ τον ἀγώνα τοῦ ΕΛΑΣ θά γίνει καί μέ τό Δ.Σ.Ε. ἀφοῦ λιποταχτοῦν καί διμοιρίτες ἀκόμα.

Στίς νεοσκιστρατευμένες γυναῖκες, παίρνοντας ἀφορμή ἀπό τίς ἀπώλειές μας ἔλεγαν: ἔτσι θά σκοτωθοῦμε κι' ἐμεῖς, πρό παντός ἐσεῖς τά κορίτσια πού δέν ξέρετε νά φυλαχτεῖτε, τί θά γίνετε; θά χαθεῖτε—δέν πιστεύω νά τά βγάλουμε πέρα νά γλυτώσουμε ἀπ' τίς σφαῖρες καί τ' ἀεροπλάνα—ἄραγε θά ζήσουμε νά πᾶμε ξανά στά σπίτια μας;—ἡ ζωή στό βουνό εἶναι ἀνυπόφορη. κάτω στά χωριά καί στίς πόλεις τώρα ὁ κόσμος γλεντάει—κουβαλᾶμε νερό, ξύλα καί τρόφιμα σάν

τά γαϊδούρια—δέν έχουμε Κυβέρνηση άναγνωρισμένη—κι' άν φεύγοντας μάς πιάσουν τό πολύ—πολύ νά μάς βάλλουν 3-4 χρόνια φυλακή, θά γίνει είρήνη καί θά βγοῦμε, καί άλλα πολλά.

Ὁ έχθρός ό,τι πέτυχε δέν όφείλεται στήν ίκανότητά του, άλλά βασικά στίς παρακάτω δικές μας άδυναμίες, σέ συνδυασμό καί μέ τίς άντικειμενικές δυσκολίες πού ύπάρχουν.

Στόχος τοῦ έχθροῦ κυρίως εί'ναι οί νεοεπιστρατευμένοι συναγωνιστές, άνθρωποι πού ζοῦσαν κάτω άπ' τή διαρκή έπίδραση τῆς έχθρικῆς προπαγάνδας, άπό χωριά και πόλεις πού λείπει κάθε εί'δος όργάνωσής μας γιά νά μεταδώσει τήν πολιτική μας γραμμή καί τόν παλμό τοῦ άγώνα μας.

Αύτό σημαίνει πώς κοντά στή στρατιωτική τους έκπαίδευση, έξαιρετική σημασία πρέπει νά δώσουμε καί στήν πολιτική τους διαπαιδαγώγηση κάνοντας καλή άρχή άπ' τά έμπεδα, όπου δέν κάναμε τή δουλειά πού χρειαζότανε μέχρι τώρα. Ἐκεῖ ή έλλειψη τέτοιας πολιτικῆς διαπαιδαγώγησης, ή έλλειψη στοιχειώδικης έπαγρύπνησης μαζύ μέ τίς άντικειμενικές δυσκολίες πού ύπῆρχαν (τροφή, ρουχισμός, ύπόδυση κλπ) έπέτρεψαν στόν έχθ ό νά μετοβάλλει τά έμπεδα σέ τόπο όπου άρχίζει ή όργάνωση τῶν λιποταξιῶν πού πραγματοποιοῦνται κυρίως ύστερα άπ' τήν τοποθέτησή τους στά τμήματα.

Ἀκόμα οί νεοεπιστρατευμένοι μέσα στά έμπεδα ζοῦσαν σέ μιά άπομόνωση άπ' τά στελέχη καί παληούς μαχητές τοῦ Ἐπιτελείου, χωρίς νά δέχονται τήν διαπαιδαγωγητική τους έπίδραση σέ μιά φιλική του άτμόσφαιρα καί έπαφή, άλλά άντίθετα άφίνονταν κάτω άπ' τήν έπίδραση έχθρικῶν στοιχείων.

Ἡ συμπεριφορά τῶν στελεχῶν' στά έμπεδα καί τό ένδιαφέρον γιά τά άτομικά ζητήματα τῶν μαχητῶν δέν ή'ταν κείνη πού χρειάζονταν σέ νεοεπιστρατευμένους.

Ἡ στελεχοποίηση νεοεπιστρατευμένων χωρίς μελέτη. Π χ. ό παραπάνω πράχτορας μέ τό συνεργάτη του ή'ταν όμαδάρχες στά έμπεδα κι' ό πρῶτος άργότερα καί στό λόχο, ένῶ μιά πιό προσεχτική μελέτη τῆς βιογραφίας τους θά τούς άφαιροῦσε τουλάχιστο τίς δυνατότητες νά δροῦν κάτω άπ' τόν τίτλο τοῦ όμαδάρχη. Οί άδυναμίες αύτές δέν περιορίζονται μόνο στά έμπεδα άλλά καί στά τμήματα οί νεοεπιστρατευμένοι δέν προσέχοντα κι' έτσι ή διαλυτική δουλειά τοῦ έχθροῦ βρίσκει μεγαλύτερο έδαφος μέ τίς δυσκολίες πού προστίθενται (μάχη, πορεία κλπ) γιά τίς όποῖες δέν εί'ναι προετοιμασμένοι μέ τήν ίδιαίτερη πολιτική δουλειά

Ἀπ' τά παραπάνω βγαίνει τό συμπέρασμα πώς πρέπει νά δώσουμε μεγαλύτερη σημασία στήν πολιτική διαπαιδαγώγηση όλων γενικά τῶν μαχητῶν μας καί ίδιαίτερα τῶν νεοεπιστρατευμένων σέ συνδυασμό μέ τό καθημερινό ένδιαφέρον γιά τά ζητήματα πού τούς άποσχολοῦν καί πού γεννιοῦνται άπ' τίς άντικειμενικές δυσκολίες καί έλλείψεις μας. Νά όξύνουμε μέ ζωντανά παραδείγματα τήν έπαγρύπνηση όλων τῶν μαχητῶν καί στελεχῶν μας, πού νά μποροῦν ν' άντιλαμβάνονται έγκαιρα τά διαλυτικά συνθήματα τοῦ έχθροῦ καί τίς μέθοδές του, νά τά ξεσκεπάζουνε στίς συνελεύσεις τῶν τμημάτων τους καί γενικά στίς συζητήσεις τους έτσι πού νά μή έπιτρέπουν στόν έχθρό νά μάς βλάψει.

Μέ βάση τή μελέτη όλων τῶν άνθρώπων μας νά βοηθήσουμε τούς παρασυρμένους καί άκατατάπιστους, νά προειδοποιήσουμε καί νά συγκρατήσουμε τούς άδιόρθωτους καί νά χτυπήσουμε άμείλιχτα τά συνειδητά έχθρικά στοιχεία τοῦ άγώνα μας.

Τά παραπάνω συμπεράσματα γιά τίς μέθοδες καί τά συνθήματα τοῦ έχθροῦ καί τίς άδυναμίες μας πρέπει νά άναλυθοῦν πλατειά σ' όλους τούς μαχητές μας σέ συνελεύσεις καί συγκεντρώσεις τῶν τμημάτων τους.

Στά τμήματα δέ πού βρίσκονται κοντά στό χῶρο τοῦ Ἀρχηγείου ή δουλειά αύτή πρέπει νά γίνει άπό στελέχη τοῦ Ἐπιτελείου.

Ο ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

(ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΙΚΙΤΣΑ)

Α! ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ

Φθινόπωρο 1944. Οἱ ματωμένες φασιστικές ὀρδές τοῦ Χίτλερ φεύγουν ἀπό τήν Ἑλλάδα. Τέσσερα περίπου χρόνια ὁ λαός μας στίς πολιτεῖες καί τά χωριά, τούς κάμπους καί τά δοξασμένα βουνά, τούς πολέμησε μ' ὅλα τά μέσα, τούς ἔκανε τό βίο ἀβίωτο, τούς ἔδειξε πώς γιά τή λευτεριά καί ἀνεξαρτησία αὐτῆς τῆς ἱερῆς γῆς τά παιδιά του τά δίνουν ὅλα, ἀκολουθώντας τό παράδειγμα τῶν ἡρωϊκῶν προγόνων τους. Κάτω ἀπό τά δυνατά χτυπήματα τοῦ ΕΛΑΣ, μέ τήν πάλη ὁλόκληρου τοῦ λαοῦ τῆς Ἑλλάδας καί μέ τή συμβολή τοῦ ἀήττητου Κόκκινου Στρατοῦ πού ἀκάθεκτος προελαύνει στά Βαλκάνια, διαλύονται τά μαῦρα σύννεφα τῆς φασιστικῆς σκλαβιᾶς πού σκέπαζαν τήν πατρίδα μας, συντρίβονται οἱ ντόπιοι προδότες καί ἡ Ἑλλάδα ἀναπνέει γιά λίγο τό ζωογόνο ἀέρα τῆς Λευτεριᾶς.

Μά ὅπως δείχνουν οἱ μέρες πού ἀκολουθοῦν, ἡ δοκιμασία τοῦ περήφανου καί μαρτυρικοῦ λαοῦ μας δέν τέλειωσε. Καινούργια σύννεφα, τό ἴδιο μαῦρα καί σκοτεινά σάν καί κεῖνα πού χτές ἀκόμα διαλύθηκαν, σηκώνονται στόν ἑλληνικό ὁρίζοντα. Ὁ λαός μας δέχεται τίς καινούργιες μάχες πού τοῦ ἐπιβάλλονται, ἀντιστέκεται, πολεμᾶ μέ τό ὅπλο, χύνει καινούργιο αἷμα γιά νά ἀποτρέψει τή νέα σκλαβιά πού θέλουν νά τοῦ ἐπιβάλουν οἱ ἐγγλέζοι ἰμπεριαλιστές, πού διαδέχτηκαν τούς γερμανούς. Γράφεται ἡ ἐποποιΐα τοῦ Μεγάλου Δεκέμβρη πού ἡ σημασία της ξεπερνᾶ τά ἑλληνικά σύνορα. Φτάνουμε στή Βάρκιζα.

Ἡ περίοδος πού ἀκολουθεῖ μετά τή συμφωνία τῆς Βάρκιζας δείχνει καί στούς πιό καλόπιστους ἀκόμα τό πραγματικό πρόσωπο τῆς ἀγγλικῆς ἐπέμβασης στά ἐσωτερικά τῆς Ἑλλάδας. Κουρελιάζουν αὐτή τή συμφωνία. Φέρνουν στήν ἐξουσία κείνους πού στά χρόνια τῆς ὑπέροχης ἀντίστασης τοῦ λαοῦ μας πρόδωσαν τήν Ἑλλάδα καί τή δοξασμένη ἱστορία της. Οἱ ἄγγλοι ἀναστηλώνουν ἕνα νεοφασιστικό κρατικό μηχανισμό χρησιμοποιώντας γιά ἔμψυχο ὑλικό τούς προδότες, τούς βασιλόφρονες τούς ταγματαλῆτες. Οἱ φυλακές καί τά στρατόπεδα ἀνοίγουν καί ξερνοῦν τό βοῦρκο τῆς προδοσίας ἐνῶ καθημερινά δέχονται δεσμῶτες τούς ἀητούς της λευτεριᾶς, τά παλληκάρια τῆς ἀντίστασης. Ἀπό τίς πρῶτες ἀκόμα μέρες τῆς Ἐγγλέζικης κατοχῆς ἐκδηλώνονται οἱ πραγματικές προθέσεις τῶν ἐγγλέζων ἰμπεριαλιστῶν μέ τή δολοφονία στήν Κατερίνη τοῦ τιμημένου καπετάνιου τοῦ 50ου συντάγματος ΕΛΑΣ, Κώστα Σουνεφάκη—Νικίτα.

Ὅλα δείχνουν πώς ὁ λαός μας βρίσκεται μπροστά σέ νέους ἀγῶνες μέ περιεχόμενο τά ἴδια ἰδανικά γιά τά ὁποῖα ὡς τά χτές ἀκόμα πολέμησε ἐνάντια στή χιτλεροφασιστική κατοχή καί τή ντόπια προδοσιά. Καί ἀρχίζει ἡ πάλη πού οὐσιαστικά δέ σταμάτησε καθόλου καί πού ὅσο περνᾶ ὁ καιρός ἐντείνεται καί περνᾶ σ' ἀνώτερες μορφές. Χρησιμοποιοῦνται ὅλα τά νόμιμα μέσα καί μέθοδες πάλης: Κινητοποιήσεις, διαμαρτυρίες, διαδηλώσεις, ἀπεργίες. Ὁλόκληρη ἡ Δημοκρατική Ἑλλάδα καί ὁ τύπος της παλεύουν γιά νά ἀποτρέψουν τό μοναρχοφασισμό ἀπό τόν ἔξαλλο δρόμο πού ἀκολουθεῖ. Ἀλλά οἱ μοναρχοφασιστικές κυβερνήσεις πού διαδέχονται ἡ μιά τήν ἄλλη δέ θέλουν νά μπεῖ ἡ Ἑλλάδα στόν ὁμαλό πολιτικό βίο Τρέμουν μπροστά στή δύναμη τοῦ Δημοκρατικοῦ Λαοῦ γι' αὐτό θέλουν νά ἐπιβάλουν τή θέλησή τους μέ τή βία, τήν τρομοκρατία, τήν πλαστογραφία. Οἱ μοναρχοφασιστικές συμμορίες ὁπλισμένες μέ ἐγγλέζικα ὅπλα λυμαίνονται τήν ὕπαιθρο. Ἡ ζωή κάθε δημοκράτη, κάθε ἀγωνιστή τῆς ἀντίστασης βρίσκεται στό ἔλεος αὐτῶν τῶν συμμοριῶν καί τῶν χωροφυλάκων πού συνεργάζονται μαζί τους. Σκοτώνουν, βασανίζουν, ἀτιμάζουν στό ὄνομα τοῦ μοναρχοφασισμοῦ καί τῶν ξένων ἀφεντικῶν τους. Σάν τά κυνηγημένα πουλιά, πού τά διώξαν μακρυά ἀπό τή φωλιά τους οἱ πύρινες φλόγες τῆς πυρκαγιᾶς τοῦ δάσους, σκορποῦν οἱ ἀγωνιστές μακρυά ἀπό τά σπίτια τους, τίς οἰκογένειές τους, τά νοικοκυριά τους. Εἶναι πολλοί οἱ ἀγωνιστές τῆς ἀντίστασης καί οἱ δημοκράτες πού ποτίζουν μέ νέο αἷμα τήν ἑλληνική γῆ. Χιλιάδες κλείνονται στίς φυλακές καί τά στρατόπεδα συγκέντρωσης. Μέ τήν κατηγορία τοῦ «ἐκτελεστῆ» καταδικάζονται σέ θάνατο καί σ' ἄλλες βαρειές ποινές ἑκατοντάδες ἀγωνιστές.

Γιά νά γλυτώσουν ἀπό τό στιλέτο τοῦ χίτη καί συμμορίτη τοῦ μοναρχοφασισμοῦ δέν εἶναι λίγοι οἱ ἀγωνιστές τῆς ἀντίστασης καί δημοκράτες πού παίρνουν τό γνώριμο δρόμο γιά τίς περήφανες Ἑλληνικές ψηλοκορφές, πού γι[illegible] κόμη τίς δόξασε γιά μιά ἀκόμα φορά τό [illegible] ὅπλο τοῦ Ἑλασίτη ἀγωνιστῆ. Γιά τούς [illegible] μένες εἶναι ἄοπλοι γιατί δέ θέλουν νά δώσουν ἀφορμή γιά νά μεγαλώσει ἀκόμα πιό πολύ ἡ ἑλληνική ἀνωμαλία. Ἐλπίζουν πώς ὁ μοναρχο-

φασισμός, ἔστω καί τήν τελευταία στιγμή, θά συνετισθεῖ βλέποντας ποῦ ὁδηγεῖ τήν κατάσταση.

Μά, ὅπως δείχνει ὁ χρόνος πού ἀκολούθησε, ὁ μοναρχοφασισμός δέν ἐννοεῖ νά σταματήσει, ἀλλά ἐφαρμόζει τό πρόγραμμα τῆς βίαιης στερέωσής του στήν ἐξουσία σύμφωνα μέ τό σχέδιο τῶν ἐγγλέζων πού καθοδηγοῦν τό καθεστώς τῆς τρομοκρατίας καί ἐξόντωσης τοῦ λαϊκο-δημοκρατικοῦ κινήματος. Ἡ λαϊκή ἀγανάχτηση καί δίκαιη ὀργή ὀγκώνεται. Σάν πρῶτο μήνυμα τῆς λαϊκῆς ἀγανάκτησης, πού δέν μπορεῖ πιά νά συγκρατηθεῖ, ξαπλώνεται σ' ὅλη τή χώρα ὁ ἀντίλαλος τοῦ ντουφεκιοῦ τοῦ ἡρωϊκοῦ ἀγωνιστή τῆς Λευτεριᾶς Μπαρούτα.

Τά Δημοκρατικά κόμματα, ὀργανώσεις καί ὁ δημοκρατικός τύπος προειδοποιοῦν γιά μιά ἀκόμα φορά τό μοναρχοφασισμό γιά τούς κινδύνους πού περικλείει ἡ ταχτική τῆς τρομοκρατίας. Μά αὐτός τραβᾶ γιά νά νομιμοποιήσει τό καθεστώς τοῦ αἵματος μέ τίς ψεύτικες ἐκλογές πού ὀργανώνει μέ τήν καθοδήγηση τοῦ Μπέβιν. Καί φτάνουμε ἔτσι στίς 31 τοῦ Μάρτη 1946. Τίς κάλπικες ἐκλογές πού ἐνεργεῖ ὁ μοναρχοφασισμός μέ τήν τρομοκρατία, τό περίστροφο τοῦ συμμορίτη καί τίς καλπονοθεῖες συνοδεύουν οἱ ἀστραπές τοῦ Λιτόχωρου. Στήν ἐπιχείρηση τοῦ Λιτόχωρου παίρνουν μέρος οἱ ἀγωνιστές 'Αλέκος Ρόσιος (Ὑψηλάντης) Παλάσκας (Παπούς Τζαβέλας), Γιῶργος 'Ελευθερίου (Φωτεινός), Κοκοτάσιος (Ἀνδρεάδης), Βαγγέλης Μυλωνᾶς (Κωστάκης) καί ἄλλοι. Τό Λιτόχωρο εἶναι ἡ προειδοποίηση τοῦ ἀδάμαστου λαοῦ μας πρός τό μοναρχοφασισμό καί τούς ξένους ἀφεντάδες του, ὅτι δέν θά δεχθεῖ τήν πλαστογράφηση τῆς θέλησής του.

Ἔτσι ἀνοίγουν οἱ νέες λαμπρές σελίδες τῆς ἔνοπλης πάλης τοῦ λαοῦ μας. Οἱ καταδιωκόμενοι δημοκρατικοί πολίτες καί ἀγωνιστές τῆς ἀντίστασης πού ὡς τά χθές γύριζαν ἄοπλοι, ὑπερασπίζονται τώρα τή ζωή τους καί τήν τιμή καί περιουσία τοῦ λαοῦ τῆς ὑπαίθρου, μέ τό ὅπλο στό χέρι. Ἀποπλίζουν τούς θρασύδειλους συμμορίτες, χτυποῦν τούς σταθμούς χωροφυλακῆς, ἀποκτοῦν τά πρῶτα ὅπλα. Σέ λίγο κάθε ψηλοκορφή ἔχει καί τήν ἔνοπλη ὁμάδα της. Καθημερινά δεκάδες νέοι ἀγωνιστές πλαισιώνουν αὐτές τίς ὁμάδες πού φέρνουν τόν τίτλο: «Ὁμάδες Δημοκρατικῶν Ἐνόπλων Καταδιωκομένων» (Ο.Δ.Ε.Κ.). Οἱ ὁμάδες αὐτές διοικοῦνται ἀπό ἀγωνιστές πού στά χρόνια τῆς πρώτης κατοχῆς καθοδήγησαν μονάδες τοῦ ΕΛΑΣ: Στά Πιέρια καί τό Βόρειο Ὄλυμπο ὁ Τσικιρτζῆς (Γιῶργος Κακουλίδης), ὁ Μαυρογιάννης (Διονύσης Ἀναγνωστόπουλος), ὁ Ξάνθος (Λευτέρης Συνεφάκης), ὁ Παλάσκας (Παπούς Τζαβέλας), ὁ Φωτεινός (Γιῶργος Ἐλευθερίου), ὁ Κοκοτάσιος (Ἀνδρεάδης) ὁ Γόλης Γεῶργος (Δουλγερίδης), ὁ Λάοκράτης (Τσιτσιλίκας), ὁ Βολάνης (Γιῶργος Κυπριρίδης), ὁ Διακόπουλος καί ἄλλοι. Στό Βέρμιο ὁ 'Ακρίτας ('Ανέστης Κοντοξῆς), ὁ Διάκος (Μαρινέλης), ὁ Μαῦρος (Χρίστος Παλαμᾶς), ὁ Φραγκιᾶς (Φρακιαδάκης), ὁ Λάμπης (Παλαμᾶς), ὁ 'Αποστόλης καί Φιλίκος ('Αδελφοί Τριανταφυλλίδη) κ.ἄ. Στό Πάϊκο ὁ Σοφιανός (Σοφιανός 'Ηλιάδης), ὁ Στάθης (Γιάννης Καρυοφίλλης), καί ἄλλοι. Στήν Κεντρική Μακεδονίας ὁ Στράτος, ὁ Παπαργύρης, ὁ 'Αντωνόπουλος, ὁ Καραγιώργης, ὁ Διπλαράκος καί ἄλλοι. Ὁ Πάνος (Εὐριπίδης Καπετάνιος) καθοδηγεῖ τά 'Αρχηγεῖα Πάϊκου - Καϊμακτσαλάν, Βερμίου, Πιερίων.

Τον Ἰούλη βγαίνει στό Βέρμιο ὁ συναγωνιστής Λασσάνης. Μαζί του εἶναι καί ὁ Φερραῖος (Νίκος Γιάγκογλου). Ὁ συν. Λασσάνης περνᾶ στά Πιέρια καί ἀπό κεῖ τραβᾶ στά Χάσια—Β. Πίνδο. 'Εκεῖ συγκεντρώνει τίς ὁμάδες τῶν Δημοκρατικῶν καταδιωκομένων καί συγκροτεῖ τά πρῶτα ὀργανωμένα συγκροτήματα στά Χάσια, Βόϊο, Γράμμο. 'Αρχηγοί αὐτῶν τῶν συγκροτημάτων εἶναι οἱ Ὑψηλάντης ('Αλέκος Ρόσιος), Διάκος ('Ηλίας Παπαδημητρίου), Χρίστος Παπαδόπουλος, Γιῶργος Γιαννούλης, Θύμιος Παπασίμος, Μάνθος (Βασίλης 'Αποστολίδης), Τάσος (Γιῶργος Χειμερινάκης), Θανάσης Καρτσούνης, Βαγγέλης Φορφόλιας, Γιάννης Πατσούρας καί ἄλλοι. Στά Βέντζια ἔχει ἕνα συγκρότημα ὁ Μπαρπαλιάς ('Ηλίας Ρούνης) μέ βοηθό τόν Πλάτανο (Γιάννη Σίμο). Στό Βίτσι δροῦν ὁμάδες καταδιωκομένων ὑπό τούς Κεραυνό (Χρίστο 'Αποστολίδη) καί Αὐγερινό.

Στά μέσα τοῦ θέρους 1946 ἀπό τό Βέρμιο—Πιέρια περνοῦν στά Χάσια τά συγκροτήματα Παπποῦ Τζαβέλλα καί Μάνθου. Σέ συνεργασία μέ θεσσαλικά συγκροτήματα ὅπου δροῦσαν στό Νότιο Ὄλυμπο ὑπό τούς Καρτζιώτη, Κίσσαβο, 'Αλευρά, Γρεβενίτη, Καψάλη καί ἄλλους, ἐνεργοῦν μιά σειρά σοβαρότερες ἐπιχειρήσεις, ὅπως τό χτύπημα τῆς Δεσκάτης, τῆς Πυρσόγιαννης, Κοτύλης, τοῦ Λειβαδιοῦ 'Ολύμπου, τοῦ Κοπουργιοῦ.

Τήν ἴδια ἐποχή ὁ σ. Λασσάνης ὀργάνωσε τό 'Αρχηγεῖο Δυτικῆς Μακεδονίας (Πίνδου).

Στίς ἀρχές τοῦ Σεπτέμβρη 1946, οἱ διώξεις τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ κράτους καί ὁ ἄμεσος κίνδυνος τῆς δολοφονίας του, ἀναγκάζουν τόν 'Αρχηγό σ. Μάρκο νά βγεῖ στό Βουνό.

Στίς ἀρχές τοῦ 'Οχτώβρη συναντήθηκα μέ τόν 'Αρχηγό σ. Μάρκο, ψηλά στίς κορφές τοῦ Γράμμου στό λημέρι τοῦ σ. Γιαννούλη. Τόν βρίσκω μέσα σέ μιά βλάχικη καλύβα καθισμένο δίπλα στή φωτιά. Στηρίζοντας τό μπλόκ πάνω στό γόνατό του γράφει τό ἕνα ὕστερα ἀπό τ' ἄλλο τά σημειώματά του. Τά διπλώνει καί τά δίνει στούς συνδέσμους. Ἡ συνάντησή μας εἶναι συγκινητική.

7 'Οκτώβρη 1946: 'Από σήμερα ἀρχίζω νά γράφω αὐτό τό ἡμερολόγιο. Ὁ σ. Μάρκος δουλεύει ἀκούραστα. Καλεῖ τούς ἀρχηγούς τῶν συγκροτημάτων, συνεργάζεται μαζί τους, δίνει ὁδηγίες γιά τίς μεθόδους δράσης, καταστρώνει στα-

καί στίς πιό μικρές λεπτομέρειες. Σήμερα έδωσε έντολή νά όπλισθοῦν καλά οί συναγωνιστές τῆς ὁμάδα Ἠπείρου. Δίνει ὁδηγίες γιά τή δράση στόν ἐπικεφαλῆς τῆς ὁμάδας αὐτῆς συναγ. Πετρίτη (Βάη Χρόνη). Τήν ἴδια μέρα μιλάει στά στελέχη πού ἔφτασαν ἐκεῖ ἀπό τό Πάϊκο. Δίνει ξεχωριστές συμβουλές καί ὁδηγίες σ' ὅλους. Ἔτσι συναντηθήκαμε μέ τό σ. Μάρκο.

14 Ὀκτώβρη 1946. Σήμερα ἀποχαιρετᾶμε τούς συναγωνιστές τῆς ὁμάδας Γράμμου. Ξεκινοῦμε ἀπό ἐδῶ—τό πρώτο λημέρι—μέ κατεύθυνση πρός Νότο. Πηγαίνουμε γιά συνάντηση μέ τό Ἀρχηγεῖο Δ. Μακεδονίας (Πίνδου). Μᾶς συνοδεύουν μέχρι τό ποτάμι τοῦ Ἑπταχωριοῦ οἱ σ. Γιαννούλης καί Φορφόλιας. Στήν ὁμάδα μας βρίσκονται οἱ συναγωνιστές Σκοτίδας, Βοῦρος, Ἀδαμίδης, Ἀλέκος, Στράτος, Καραντάσου, Χρίστος Ἰγνατιάδης, Τάκης Ὑψηλάντης, Νέμας, Γιώργος Καρανιώρνης, Θέμιος Ἰγνατίδης, Στέλιος Τζάτζος (Τσολιάς), Θύμιος, ὁ Μελᾶς καί μερικοί ἄλλοι, τό ὅλο δέκα ἑπτά. Βραδυάζουμε στήν πλαγιά τοῦ Προφήτη Ἠλία. Λημεριάζουμε. Κρύο τσουχτερό, ὁμίχλη.

15 Ὀκτώβρη. Νύχτα φτάνουμε ἔξω ἀπό τό χωριό Ζούζουλη. Μιά ὁμάδα μέ τόν σ. Καραντάσου μπαίνει πρώτη στό χωριό γιά πληροφορίες καί ὁδηγούς. Μᾶς φτάνει στο μικρό ἐξωκλήσι. Φέρνει δυό ἐπονίτες πού μᾶς προσφέρουν λίγη μπομπότα καί πράσα. Ἀπό κεῖ μᾶς ὁδηγοῦν πρός Δουτσικό.

16 Ὀκτώβρη. Ξημερώνουμε ἀνάμεσα στά ὑψώματα «Λυκοκρέμασμα» καί «Σκούρτζα». Λημεριάζουμε. Παίρνουμε μέτρα ἀσφάλειας. Οἱ μοναρχοφασίστες κρατᾶν τόν Πεντάλοφο—Σαμαρίνα. Ἀποσπάσματα ληστοχωροφυλάκων γυρίζουν παντοῦ. Βραδυάζοντας ξεκινᾶμε. Μπροστά βαδίζει μιά πεντάδα. Ἀκολουθεῖ ὁ σ. Μάρκος μέ μερικούς ἄλλους. Πιό πίσω βαδίζει ἄλλη ὁμάδα μέ τούς σ. Σκοτίδα καί Βοῦρο. Περνᾶμε ἔξω ἀπό τό χωριό Δουτσικό. Μιά ὁμάδα μπαίνει μέσα γιά νά μᾶς φέρει πληροφορίες. Σταματᾶμε πιό κάτω στό χωριό Μεσολοῦρι. Ἐδῶ ἀφοῦ παίρνουμε ἐπαφή μέ τή γιάφκα τοῦ Ἀρχηγείου Πίνδου περνᾶμε τό Πρόσβορο καί ξημερώνουμε στό χωριό Ἀλατόπετρα.

Εἶναι ἀκόμα πρωΐ. Οἱ χωρικοί πού μόλις ἄρχισαν νά βγαίνουν γιά τίς δουλειές τους μᾶς κυτοῦν καχύποπτα γιατί φοβοῦνται καμμιά παγίδα τῶν μοναρχοφασιστῶν. Ἔχουν πάθει πολλά ἀπό δαύτους. Στά πάνω σπίτια τοῦ χωριοῦ, βρίσκεται μιά μικρή ὁμάδα ἀνταρτῶν μέ ἐπικεφαλῆς τό σ. Σερακούλα. Γίνεται ἀναγνώριση. Τώρα οἱ χωρικοί παίρνουν θάρρος, μᾶς πλησιάζουν, μᾶς χαιρετοῦν, μᾶς καλωσορίζουν. Μᾶς σφίγγουν τά χέρια. Τά μικρά ἀετόπουλα ξεθαρεύουν καί τρέχουν κοντά μας. Ἡ ὑπεύθυνος τοῦ χωριοῦ — μιά ἐπονίτισσα, ἐγγονή τοῦ παπᾶ — μᾶς ὁδηγεῖ σέ κατάλυμμα. Ὁ ἐπικεφαλῆς τῆς ὁμάδας πού βρήκαμε ἐδῶ μᾶς δίνει πληροφορίες γιά τήν ἕδρα τοῦ Ἀρχηγείου Πίνδου.

18 Ὀκτώβρη. *Τό πρωΐ* ξεκινᾶμε γιά τό χωριό Ζιάκα. Μπροστά βαδίζουν οἱ ἀντάρτες τῆς ὁμάδας Στρακούλα πού πετᾶν ἀπό τή χαρά. «Ἔ!.. μᾶς γνώρισες», μοῦ λέει ἕνας ἀνταρτοεπονίτης ἀπό τήν Νάουσσα. «Τώρα θά τούς φᾶμε τό μέτι...». Καί τρέχει σάν τό ζαρκάδι μπροστά στήν ὁμάδα. Παίρνουμε τήν πλαγιά πρός τή Ζιάκα. Φτάνουμε στή ρεμματιά. Ἀπό ψηλά κατηφορίζει τρεχάτος κάποιος. Ὅταν πλησιάζει ἀναγνωρίζουμε τό σ. Λασσάνη. Μέ συγκίνηση ἀντικρύζουμε τό συναγωνιστή μας, τόν πρῶτο ἀντάρτη τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. καί πού σήμερα καταδιωκόμενος, μέ σπασμένο τό ἀριστερό χέρι ἀπό φασιστική βουλγάρικη σφαῖρα στήν πρώτη κατοχή βρίσκεται ἀπό τούς πρώτους στό βουνό καί πολεμάει γιά τή λευτεριά τοῦ λαοῦ μας.

Μπαίνουμε στό ἡρωϊκό καί ἀλύγιστο χωριό Ζιάκα. Ὅλοι στό πόδι. Μᾶς ὑποδέχονται, μᾶς ἀγκαλιάζουν. Ἀνάμεσά τους οἱ συναγωνιστές Ὑψηλάντης, Λιάκος, Παπασίμος, Λευτέρης, Τάσσος, Δόξας. Στά ὑψώματα ἔξω ἀπό τό χωριό οἱ ὁμάδες τῶν συν. Ὑψηλάντη Λιάκου, Παπασίμου, Λευτέρη, Σπύρου, Καραφωτιά, Ἀριστείδη, Λευτέρη παίρνουν μέτρα ἀσφάλειας. Ἀπέναντι, στά ὑψώματα Μαυραναίων κρατᾶν οἱ μπουραντάδες.

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΣΚΕΨΗ

Σ' αὐτή παίρνουν μέρος οἱ ἀρχηγοί τῶν συγκροτημάτων πού ἀποτελοῦν τό Ἀρχηγεῖο Πίνδου, οἱ συναγ. Λασσάνης, Ὑψηλάντης, Λιάκος, Παπασίμος, Καρτσούτης, Βενέτης, Τάσσος. Ὁ συναγ. Λασσάνης ἐκθέτει τήν κατάσταση πού ἐπικρατεῖ σ' ὁλόκληρη τήν περιοχή τῆς Β. Πίνδου καί τή δράση τῶν Ο.Λ.Ε.Κ. Ὁ σ. Μάρκος εἶναι πολύ συγκινημένος πού βλέπει νά μιλοῦν τά ἡρωϊκά παλληκάρια πού πολέμησαν μαζί του στήν πρώτη κατοχή καί πού τώρα πάλι βρίσκονται στό βουνό καί πολεμοῦν γιά τό ξεσκλάβωμα τοῦ λαοῦ μας. Μέ λίγα λόγια, θερμά, σταράτα, διαγράφει τά καθήκοντα πού μπαίνουν σήμερα μπροστά μας. Μᾶς μιλᾶ γιά τίς προοπτικές του καί τή γραμμή πού πρέπει ν' ἀκολουθήσουμε. Ἡ συνεργασία συνεχίζεται ὅλη τή μέρα. Ὁ σ. Μάρκος δίνει στόν καθένα ξεχωριστά ἐντολές, ὁδηγίες καί συμβουλές γιά τήν ἀποστολή του. Ἡ σύσκεψη κλείνει μέ ἕνα πρῶτο γιά τό καινούργιο ξεκίνημα τραγούδι λευτεριᾶς. Ὁ συν. Σκοτίδας παραμένει στό Βόϊο. Πρός τό Βόϊο κινοῦνται καί τά συγκροτήματα τοῦ σ. Ὑψηλάντη.

Συνέχεια στό ἑπόμενο

ΜΕΡΙΚΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΜΑ·Υ· ΚΑΙ ΜΑΔ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΡΟΥΜΕΛΗΣ

Οἱ Ἀμερικανοσοφούληδες στὸν ἀγώνα τους ἐνάντια στὸ Δ.Σ.Ε. ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μοναρχοφασιστικὸ στρατό, τὰ τάγματα τῆς ἐθνοφρουρᾶς χρησιμοποιοῦν καὶ τοὺς λεγόμενους μαυροσκούφηδες, ΜΑ·Υ· (Μονάδες αὐτασφάλισης ὑπαίθρου), ΜΑΔ (Μονάδες ἀποσπασμάτων διώξεως). Εἶναι γνωστὴ ἡ ἱστορία τῶν ἔνοπλων αὐτῶν σωμάτων τοῦ μοναρχοφασισμοῦ. Ὀργανώθηκαν ἀπὸ τοὺς λαϊκοὺς καὶ διατηροῦνται καὶ σήμερα ἂν κι' ἀπὸ καιρὸ ἀκόμα ὁ γεροσοφούλης δημοκοπώντας εἶχε πεῖ πὼς θὰ διαλυθοῦνε. Τὸν περισσότερο κόσμο στοὺς Μάῦ τοὺς στρατολογοῦν μὲ τὴ βία χρησιμοποιώντας ὅλα τὰ ἐκβιαστικὰ μέσα. Ἡ ὀργάνωση καὶ ἡ συγκρότησή τους δὲν εἶναι ὁμοιόμορφος σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Δημοσιεύουμε μερικὰ στοιχεῖα ἀπὸ τὴν ὀργάνωση καὶ τὴν σύνθεσή τους στὶς περιοχὲς Ρούμελης καὶ Θεσσαλίας.

Σ τ ὴ Ρ ο ύ μ ε λ η μαζὶ μὲ τὴν Εὔβοια, Βάλτο καὶ Ξηρόμερο ἡ συνολικὴ δύναμη τῶν μαυροσκούφηδων, ΜΑ·Υ· καὶ ΜΑΔ καὶ ἄλλων συμμοριτῶν εἶναι 6.000 περίπου. Ἀπ' αὐτοὺς τὰ 70 στὰ ἑκατὸ περίπου στρατολογήθηκαν μὲ τὴ βία.

Οἱ μαυροσκούφηδες εἶναι συγκροτημένοι σὲ δυὸ διλοχίες μὲ ἐπικεφαλῆς τοὺς Τολιόπουλο καὶ Μαρσίωη. Ἔχουν κοινὸ ὁπλισμό. Στρατωνίζονται ὁμαδικά. Εἶναι ντυμένοι ὅπως καὶ ὁ τακτικὸς μοναρχοφασιστικὸς στρατὸς καὶ συσσιτοῦνται τὸ ἴδιο. Τὸ ἠθικό τους σχετικὰ καλό.

Οἱ Μ.Α.Δ. ἔχουν ἐπικεφαλῆς κατώτερους ἐγκληματίες ἀξιωματικοὺς ἢ ἰδιῶτες μὲ ἐγκληματικὴ δράση. Στρατωνίζονται ὁμαδικά. Ὁ ὁπλισμός τους εἶναι ἐλλειπὴς σὲ ὁμαδικὰ ὅπλα. Τὸν ἱματισμό τους τὸν παίρνουν ἀπὸ ὡρισμένη ποσότητα ποὺ τοὺς χορηγεῖται ἀπὸ τὸ μοναρχοφασιστικὸ στρατό. Ἡ τροφοδοσία τους γίνεται συνήθως ἀπὸ τὶς ἁρπαγές. Συσσιτοῦνται ὁμαδικά. Χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ τὸ μοναρχοφασιστικὸ στρατὸ κυρίως σὰν ὁδηγοί, ὀργανωτὲς διχτύων πληροφοριῶν καὶ γιὰ τοπικὲς ἐπιδρομές.

Οἱ ΜΑ·Υ· εἶναι ὀργανωμένοι σὲ ὁμάδες κατὰ χωριὰ χωρὶς στρατιωτικὴ συγκρότηση. Κάθονται στὰ σπίτια τους, ἔχουν ὁπλισμὸ ἀτομικὰ ντουφέκια συνήθως, αὐτόματα καὶ χρησιμοποιοῦνται ὅπως καὶ οἱ Μ.Α.Δ.

Σ τ ὴ Θ ε σ σ α λ ί α. Ἀπὸ τὴν περσινὴ ἐαρινὴ ἐκστρατεία τοῦ 1947 ὁ ἐχθρὸς κατόρθωσε, στὴν περιοχὴ Χασίων—Ἀντιχασίων—Φαρκαδόνας καὶ Ποταμιᾶς, νὰ ὁπλίσει βίαια ἕνα μεγάλο ποσοστό. Συγκρότησε 3 τάγματα ΜΑ·Υ·—ΜΑΔ: Καλαμπάκας—Τρικκάλων—Ἐλασσόνας. Κάθε τάγμα ἀποτελεῖται ἀπὸ 5 ἕως 6 ἢ καὶ περισσότερους λόχους καὶ κάθε λόχος, ἀνάλογα μὲ τὸ ποσοστὸ τῶν ἐνόπλων τῆς περιφέρειας, ἔχει 6 ἕως 7 διμοιρίες. Διμοιρίες θεωροῦνται ὁμάδες χωριῶν ποὺ ἔχουν παραπάνω ἀπὸ 15 ἄνδρες ἡ κάθε μιά.

Ἡ σύνθεση τοῦ τάγματος εἶναι ἡ παρακάτω: Διοικητὴς τοῦ τάγματος μόνιμος ἢ ἔφεδρος ταγματάρχης ἢ λοχαγός. Ὑποδιοικητὴς ἔφεδρος ἀνθυπολοχαγός. Ἀξιωματικὸς Α2 γραφείου ἁπλὸς ἔνοπλος. Στρατολόγος ἐπίσης ἁπλός. Διαχειριστὴς ὑλικοῦ καὶ χρηματικοῦ ἔφεδρος ἀνθυπολοχαγός. Ὁμαδάρχης ὁμάδας διοίκησης λόχου λοχίας. Διοικητὲς λόχων ἔφεδροι ἀνθυπολοχαγοί, διμοιρίτες, ἔφεδροι ἀνθυπολοχαγοὶ καὶ λοχίες. Ἐφέδρους ἀνθυπολοχαγοὺς ὀνόμασαν καὶ ἁπλοὺς ἐνόπλους ποὺ παρουσίασαν σοβαρὴ ἀντιλαϊκὴ ἐγκληματικὴ δράση.

Ὁ ὁπλισμός τους εἶναι ὁ συνηθισμένος ὁπλισμὸς τῶν ΜΑ·Υ·, ἐκτὸς ἀπὸ ὁμάδες χωριῶν ποὺ ἡ δύναμή τους ξεπερνᾶ τοὺς 20 καὶ ἔχουν ἀξιόλογη δράση. Σ' αὐτὲς δίνονται καὶ ὁμαδικὰ αὐτόματα.

Ἐκπαιδεύονται στὰ καθήκοντα σκοπῶν, ἐνέδρων, περιπόλων, στὴ χρησιμοποίηση τοῦ ἐδάφους, ἐκτίμηση ἀποστάσεων, κατάληψη θέσεων ἄμυνας ἐπὶ ὑψώματος, τρόπος κίνησης κατὰ τὴ νύχτα κλπ.

Σ' αὐτοὺς χορηγοῦνται γιὰ ἱματισμὸ καὶ ὑπόδυση, τὰ παληὰ καὶ χαλασμένα τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ. Πληρώνονται μὲ 120.000 δραχμὲς τὸ μῆνα καὶ παίρνουν ἐλάχιστα ψίχουλα ἀπὸ τὶς διανομὲς τῆς Οὔνρρα καὶ ὅσα εἴδη ἁρπάζουν ἀπὸ τὶς ἐπιδρομές τους σὲ βάρος τοῦ λαοῦ.

Στὰ 80 τὶς ἑκατὸ οἱ ἔνοπλοι αὐτῆς τῆς περιοχῆς εἶναι «ὀπαδοὶ τοῦ Ε.Α.Μ.». Δὲν ἔχουν ἠθικό.

Στὴν περιοχὴ αὐτὴ τὰ τμήματά μας σὲ συνδυασμὸ μὲ τὰ χτυπήματα, ἐφαρμόζοντας τὴν πολιτικὴ τῆς Προσωρινῆς Δημοκρατικῆς Κυβέρνησης τοὺς αἰχμαλώτους ποὺ ἔπιασαν—ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἀμετανόητα ἐγκληματικὰ στοιχεῖα—τοὺς ἄφησαν ἐλεύθερους.

Ἡ τακτικὴ αὐτὴ τῶν τμημάτων μας εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα νὰ παρουσιασθοῦν 10 μὲ τὸν ὁπλισμό τους καὶ ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς νὰ ἐγκαταλείψει τὰ ὅπλα καὶ νὰ καταφύγει στὶς πόλεις. Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ κυκλοφόρησαν καὶ εἰδικὲς προκηρύξεις καὶ ἔγιναν διαφωτιστικὲς ὁμιλίες καὶ συστάσεις σὲ συλληφθέντες. Σὲ συνδυασμὸ μὲ τὰ χτυπήματα ἡ συνεπὴς ἐφαρμογὴ τῆς δικῆς μας πολιτικῆς ἀπέναντι στοὺς ΜΑ·Υ· ἀσφαλῶς θὰ ἐπιτύχει τὴν ἀποσύνθεση αὐτῶν τῶν ἐνόπλων

ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

ΑΠΟ 1—31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1948

1)8.—Σφοδρὲς μάχες στὴν περιοχὴ Φούρ-
κας. Ἐπανειλημμένες καὶ ἐπίμονες ἐχθρι-
κὲς προσπάθειες τσακίστηκαν. Ὁρμητικὲς
ἀντεπιθέσεις μας ἀνέτρεψαν τὸν ἐχθρὸ ἀ-
πὸ ὁρισμένες θέσεις. Σκοτώθηκαν 78 (ἀνά-
μεσα τους 7 ἀξιωματικοὶ), τραυματίστηκαν
250, καὶ πιάστηκαν ἀρκετοὶ αἰχμάλωτοι μο-
ναρχοφασίστες. Ἀνάμεσα στοὺς αἰχμαλώ-
τους 1 λοχαγός. Σὲ νέες μαζικὲς ἐπιθέ-
σεις πρὸς Κλέφτη ὁ ἐχθρὸς εἶχε 120 νε-
κροὺς καὶ τραυματίες.

— Οἱ ἡρωϊκοὶ ὑπερασπιστὲς τοῦ Κλέ-
φτη, ἀφοῦ 44 μέρες ἀπέκρουσαν ὅλες τὶς
ἐχθρικὲς ἐπιθέσεις, ὕστερα ἀπὸ διαταγὴ
συμπτύχθηκαν.

—Τμήματα τοῦ Δ.Σ. ἀπέκρουσαν ἐπι-
θέσεις 6 ταγμάτων στὸν Κασιδιάρη καὶ μὲ
ἀντεπίθεση ἀνάτρεψαν καὶ κυνήγησαν τὰ
627 καὶ 581 μοναρχ)κὰ τάγματα. Ὁ ἐχ-
θρὸς εἶχε 58 νεκροὺς καὶ 160 τραυματίες.
Πάρθηκαν πλούσια λάφυρα.

2)8.— Κομμιό ἐπιθετικὴ ἐνέργεια τοῦ ἐχ-
θροῦ στὴ Β. Πίνδο. Ἐπιθετικὴ παρενο-
χλητικὴ δράση τῶν τμημάτων τοῦ Δ.Σ.

—Στὸ Σμόλικα χτυπήθηκε ἐχθρικὴ δύνα-
μη καὶ συμπτύχθηκε νότια τοῦ Ἀώου μὲ
ἀπώλειες 18 νεκροὺς καὶ 30 τραυματίες.

3)8.—Ἀποκρούστηκαν μαζικὲς ἐπιθέσεις
τοῦ ἐχθροῦ στὸν τομέα τῆς Ἀλεβίτσας.
Σκοτώθηκαν 73 καὶ τραυματίστηκαν 240
μοναρχοφασίστες. Μὲ πυροβολικὸ καὶ πάντζερ
ἐξουδετερώθηκαν τὰ θωρακισμένα τοῦ ἐχ-
θροῦ. Τα τμήματά μας ὕστερα ἀπὸ δια-
ταγὴ ἀποσύρθηκαν ἀπὸ ὁρισμένες θέσεις
στὴν κατεύθυνση τῆς Ἀμμούδας

—Κάτω ἀπὸ τὰ δραστικὰ πυρά, καὶ τὶς
ἀντεπιθέσεις τῶν τμημάτων μας ὁ ἐχθρὸς
στὸν τομέα τοῦ Γκόλιο ἀναγκάστηκε νὰ
συμπτυχθεῖ μὲ ἀπώλειες πάνω ἀπὸ 300 νε-
κροὺς καὶ τραυματίες.

—Συγκρούσεις στὸν Κασιδιάρη, ὅπου τὰ
τμήματα τοῦ Δ.Σ. προξένησαν στὸ 613 τάγ-
μα 130 νεκροὺς καὶ τραυματίες.

4)8 — Ξτρατιωτικὴ ὀνασκόπηση τοῦ Γ.Α.
τοῦ Δ.Σ.Ε. γιὰ τὶς μάχες 50 ἡμερῶν στὸ
Γράμμο, ἀναφέρει ὅτι στὸ διάστημα αὐτὸ
ὁ ἐχθρὸς χωρὶς νὰ πετύχει κανένα ἀπὸ
τοὺς ἀντικειμενικοὺς του σκοποὺς εἶχε τὶς
παρακάτω ἀπώλειες: νεκροὶ 4852, ἀπ' αὐ-
τοὺς 250 ἀξιωματικοί, ἀνάμεσά τους 1 τα-
ξίαρχος. Τραυματίες 9.100 καὶ ἀνάμεσά
τους πολλοὶ ἀνώτεροι καὶ κατώτεροι ἀξι-
ωματικοὶ καὶ 2 ταξίαρχοι. Αἰχμάλωτοι 350
Αὐτόμολοι 63. Σύνολο 14.365. Καταρρι-
φτηκαν 22 ἀεροπλάνα καὶ πολλὰ ἔπαθαν σο-
βαρὲς βλάβες. Καταστράφηκαν 12 τάνκς
καὶ 2 πυροβόλα.

—Ἀποκρούστηκαν ἐχθρικὲς ἐπιθέσεις
στὸν τομέα τῆς Φούρκας. Ἀπώλειες τοῦ
ἐχθροῦ 73 νεκροὶ καὶ πάνω ἀπὸ 280 τραυ-
ματίες. Καταρρίφτηκαν 2 ἀεροπλάνα.

—Στὰ Β Δ. ὑψώματα τοῦ Βουλγαρελιοῦ
τμήματα τοῦ Δ.Σ. χτύπησαν διλοχία ΛΟΚ
καὶ διλοχία ἐθνοφρουρᾶς καὶ τῆς προξένη-
σαν ἀπώλειες πάνω ἀπὸ 25 νεκροὺς καὶ
τραυματίες.

5)8 — Ὕστερα ἀπὸ σφοδρὴ ἐπίθεση
τῶν τμημάτων τοῦ Δ Σ. ὁ ἐχθρὸς ἐκτοπί-
στηκε ἀπὸ πολλὲς σημαντικὲς θέσεις στὰ
Βόλια, Ἀμμούδα, Νικολέρι μὲ ἀπώλειες
63 νεκροὺς καὶ 130 τραυματίες, ἀνάμεσά
τους 7 ἀξιωματικοί.

— Στὸ Ν. καὶ Ν.Δ. τομέα τοῦ μετώ-
που τῆς Βόρειας Πίνδου τα τμήματα τοῦ
Δ.Σ. ὁλοκλήρωσαν μὲ πλήρη τάξη τὴν ἀ-
ναδιάταξή τους καὶ κατέλαβαν τὶς καθο-
ρισμένες θέσεις τους σὲ νέα ἀμυντικὴ
γραμμή. Στὴν προσπάθειά του νὰ ἐμποδί-
σει τὴν κίνησή μας, ὁ ἐχθρὸς εἶχε ἀπώ-
λειες 123 νεκροὺς καὶ 280 τραυματίες. Κα-
ταρρίφτηκε 1 ἀεροπλάνο.

— Σαμποταριστές μας ἄνοιξαν ρῆγμα
100 μέτρων στὴ μεγάλη γέφυρα τοῦ Στρυ-
μόνα ἀφοῦ ἐξουδετέρωσαν τὴ φρουρά της.

— Ἀπὸ 30/7—5)8 ἀπὸ δράση σαμπο-
ταριστῶν καὶ ἐλεύθερων σκοπευτῶν στὴν
περιοχὴ Νεστορίου, Χιονάτου Ἑπταχω-
ρίου σκοτώθηκαν 33, τραυματίστηκαν 90
(ἀνάμεσά τους 5 ἀξιωματικοί) μοναρχο-
φασίστες. Ἀνατινάχτηκαν ἐπίσης 14 αὐτο-
κίνητα.

— Ἀνατινάχτηκε τερεζίνα στὰ στενὰ
τῶν Τεμπῶν. Σκοτώθηκαν 2 ἀξιωματικοὶ
καὶ 7 ἐθνοφρουρίτες.

6)8.— Ἀνακοινωθὲν τοῦ Γ.Α. τοῦ Δ.Σ.Ε.
ἀναφέρει ὅτι τμήματα τῆς 9ης μοναρχο-

---

*συμμοριῶν καὶ θ' ἀφαιρέσει ἀπὸ τοὺς κατακτη-
τὲς καὶ τοὺς λακέδες τους μιὰ δύναμη ποὺ μὲ
τὴ βία καὶ μὲ τὸν ἐξαναγκασμὸ θέλουν νὰ χρη-
σιμοποιήσουν γιὰ τοὺς ἀντεθνικοὺς καὶ ἀντιλαϊ-
κοὺς των σκοπούς.*

φασιστικής μεραρχίας πέρασαν μέσα άπό τό άλβανικό έδαφος καί χτύπησαν άπό τά νώτα τά τμήματά μας πού άμύνονταν στό Κάμενικ καί Γκόλιο.

— Σφοδρές άντεπιθέσεις τοῦ Δ.Σ.Ε. στόν τομέα 'Αλεβίτσας. Σκοτώθηκαν 143 καί τραυματίστηκαν 340 καί αίχμαλωτίστηκαν 10 μοναρχοφασίστες. Πάρθηκαν πολλά λάφυρα.

— Τα τμήματα τοῦ Δ.Σ. στή Ρούμελη άπό 30)7—6)8 έδωσαν διαδοχικές μάχες σέ διάφορες θέσεις μέ άποτέλεσμα όχι μόνο ν' άπελευθερώσουν τίς περισσότερες περιοχές πού ό έχθρός είχε καταλάβει μά και νά έπεχτείνουν τόν έλεύθερο χώρο σέ μιά σειρά τομεῖς.

7/8 — Καμμιά πρόοδο δέ σημείωσαν οί σφοδρές έπιθέσεις τοῦ έχθροῦ στήν κατεύθυνση Πληκάτη-Σταυρός. Σκοτώθηκαν 73 καί τραυματίστηκαν 126 μοναρχοφασίστες.

— Τό πυροβολικό τοῦ Δ Σ. χτύπησε μέ έξαιρετικα αποτελέσματα έχθρικές συγκεντρώσεις και κινούμενες φάλαγγες στίς τοποθεσιες Ταμπούρι, Προφήτης 'Ηλίας Φούρκας και Καντσικο.

8)8.— 'Ημερήσια διαταγή τοῦ Γ.Α. άναφέρει ότι τά τμήματα τοῦ Δ.Σ. άφοῦ πολέμησαν στό Σμόλικα πάνω άπό 50 μέρες, ματώνοντας καί χτυπώντας σοβαρά τον έχθρό ύποχώρησαν κανονικά και σύμφωνα μέ σχέδιο καί πιάσανε καινούργιες θέσεις στό Γράμμο.

— 'Επιθεσεις τοῦ έχθροῦ πρός 'Οξυά και ύψώματα Λιάκα Σταυρός χωρίς άποτέλεσμα. Σκοτώθηκαν 47 καί τραυματίστηκαν 90 μοναρχοφασίστες.

— 'Εχθρική διλοχία πού προσπάθησε νά περάσει τό Σαραντάπορο στόν τομέα Ζέρμα—Λυκόρραχης άνατράπηκε καί διαλύθηκε. Σκοτώθηκαν 30 (άναμεσά τους 2 άξιωματικοί), τραυματίστηκαν 40 (καί 1 λοχαγός) καί αίχμαλωτίστηκαν 14 μοναρχοφασίστες. Λάφυρα: 2 ὁμαδικοί όλμοι, 5 μπρέν, 40 τουφέκια, 10.000 σφαῖρες, 2 άσύρματοι κλπ.

— Τμήματα τοῦ Δ.Σ. χτύπησαν τή φρουρά τής Μαυρούδας Νιγρίτας καί τσάκισαν τήν άντίστασή τους. Σκοτώθηκαν πάνω άπο 50 μοναρχοφασίστες καί αίχμαλωτίστηκαν 4. Πάρθηκαν πολλά λάφυρα.

— "Εντονη δράση τών τμημάτων τοῦ Δ.Σ. στό Σούλι. Διαλύθηκε έχθρική φάλαγγα στό δρόμο Κολπάκι—Γιάννενα. 'Απώλειες τοῦ έχθροῦ 17 νεκροί και πολλοί τραυματίες. Καταστράφηκαν 3 αύτοκίνητα.

— Τμήματα τοῦ Δ.Σ. χτύπησαν τό Ζαγκλιβέρι. Σαμποταριστές άνατίναξαν 2 άμαξοστοιχίες. Μιά στό δρόμο "Αγρας-"Αρνισσας καί μιά στούς Τοξότες στή Θράκη.

9)8.— 'Εχθρικός λόχος πού έπιτέθηκε στήν περιοχή 'Οξυάς κυνηγήθηκε ώς πέρα άπό τή βάση έξόρμησής του. 'Αποτελεσματικά πυρά τοῦ πυροβολικοῦ τοῦ Δ.Σ. 'Απώλειες τοῦ έχθροῦ στόν τομέα 'Οξυάς 18 νεκροί καί 30 τραυματίες.

— 'Επιθέσεις 2 έχθρικών ταγμάτων στό 'Ανατολικό Μπέλες άποκρούστηκαν. Σκοτώθηκαν 18 καί τραυματίστηκαν 45 μοναρχοφασίστες.

10)8.— 'Ολομέτωπες έπιθέσεις τριών έχθρικών ταξιαρχιών πρός 'Αλεβίτσα μέ χρησιμοποίηση 3 πυροβολαρχιών άπό τόν τομέα Πεντάλοφου, μέ άποτέλεσμα νά έχουν οί μοναρχοφασίστες τρομακτικές άπώλειες. Προσπάθειες τοῦ έχθροῦ νά κυκλώσει τμήματά μας στά νότια άντερείσματα τής 'Αλεβίτσας άπότυχαν. 'Απώλειες τοῦ έχθροῦ: 'Αξιωματικοί νεκροί καί τραυματίες 30. Στρατιώτες νεκροί 97, τραυματίες 300.

— 'Επιθέσεις τοῦ έχθροῦ πρός Προφήτη 'Ηλία 'Οξυάς καί Προφήτη 'Ηλία Χιονάδων άντιμετωπίστηκαν μ' έπιτυχία. Μέ άντεπιθέσεις τών τμημάτων μας ό έχθρός διώχτηκε πέρα άπ' τή βάση έξόρμησής του. Σκοτώθηκαν 71 καί τραυματίστηκαν 180 μοναρχοφασίστες.

11)8.— "Υστερα άπό 59 μέρες ήρωϊκής άντίστασης οί ύπερασπιστές τής 'Αλεβίτσας, ύστερα άπό διαταγή συμπτύχθηκαν σέ άλλες θέσεις.

— 'Επιθέσεις τοῦ έχθροῦ πρός Χάρο Γούπατα, Κυψέλη καί 'Οξυά άποκρούστηκαν. Στό Χάρο διαλύθηκε έχθρικό τάγμα. 'Απώλειες τοῦ έχθροῦ 139 νεκροί καί 340 τραυματίες.

— Διαλύθηκαν 6 έχθρικοί λόχοι πού κινήθηκαν στό Νότιο "Ολυμπο. Σκοτώθηκαν 3 άξιωματικοί καί 15 στρατιώτες μοναρχοφασίστες. Λάφυρα: 3 όλμοι, 5 μπρέν, 1 άσύρματος κ.ά.

— Στήν Πελοπόννησο σαμποταριστές άνατίναξαν τό ύδραγωγεῖο τής Τρίπολης.

— Διαλύθηκε έχθρικός λόχος στό Βασιλικό. 'Απώλειες τών μοναρχοφασιστών: 5 νεκροί καί 15 τραυματίες.

— Τμήματα τοῦ Δ.Σ χτύπησαν λόχο έθνοφρουράς καί 150 μαύδες στό όχυρωμένο στρατόπεδο στή γέφυρα Μαυρκάντ. 'Ο έχθρός άνατράπηκε καί καταδιώχτηκε έχοντας άπώλειες 40 νεκρούς καί τραυματίες.

12)8 — Τμήματα τοῦ Δ.Σ. μπήκαν στήν Καλαμπάκα όπου χτύπησαν όχυρωμένα σπίτια. Στήν έπιχείρηση αύτή σκοτώθηκαν 48 (άνάμεσά τους 2 άξιωματικοί) καί τραυματίστηκαν 115 μοναρχοφασίστες. Κατα-

στράφηκαν 2 έχθρικά τάνκς καί 5 αύτοκίνητα, 5 άλλα τάνκς έπαθαν σοβαρές ζημιές. Πάρθηκαν λάφυρα: 1 βαρύς όλμος μέ 300 βλήματα, 2 πολυβόλα, 5 μπρέν, 40 όπλα, 30.000 σφαίρες κ.ά. 200 νέοι κατατάχτηκαν στό Δ.Σ. καί αύτομόλησαν 3 έθνοφρουρίτες.

— Στόν τομέα τής Γκίνοβας πνίχτηκαν στό αίμα 5 μαζικές έχθρικές έπιθέσεις. Έπίσης άποκρούστηκε έπίθεση τού έχθρού στήν περιοχή Παληοστρούγκας όπου κατ[illegible]ρίφτηκε 1 άεροπλάνο. Στόν Προφήτη Ήλία Όξυάς μέ άντεπιθέσεις τών τμημάτων μας διώχτηκε ό έχθρός άπό τίς θέσεις όπου είχε προωθηθεί. Συνολικές άπώλειες τού έχθρού: 166 νεκροί καί 410 τραυματίες.

— Έχθρική φάλαγγα άνεφοδιασμού τής βάσης Κερασόβου-Προφήτη Ήλιά χτυπήθηκε άπό τμήματα τού Δ.Σ. καί έπαθε σοβαρές ζημιές. Προσπάθειες τού έχθρού νά διανοίξει τό δρόμο άνεφοδιασμού άπότυχαν. Άπώλειες τών μοναρχοφασιστών: Νεκροί 35, τραυματίες 120 αίχμάλωτοι 2.

13)8.—Τσακίστηκαν έχθρικές έπιθέσεις στήν περιοχή Παληοστρούγκα. Στό Σπρανταπορο όρισμένα τμήματα πού πέρασαν τό ποτάμι άποδεκατίστηκαν καί τά ύπολείματα άποσύρθηκαν διαλυμένα. Στούς άλλους τομείς τής Β. Πίνδου καμμιά σοβαρή έχθρική έπιθετική ένέργεια. Άπώλειες τού έχθρού νεκροί 156 τραυματίες 405, κατ[illegible]στράφηκε 1 τάνκ.

—Στίς έπιθετικές ένέργειες τών τμημάτων τού Δ.Σ. στά μετόπισθεν τής έχθρικής διάταξης άπό Χιονάτο μέχρι Φαλτσάτα, σκοτώθηκαν καί τραυματίστηκαν πάνω άπό 150 μοναρχοφασίστες, άνάμεσά τους 10 άξιωματικοί.

Στήν περιοχή Καλαμπάκας καταρίφτηκε έχθρικό άεροπλάνο.

14)8.—Καμμιά έπιθετική προσπάθεια τού έχθρού στή Β. Πίνδο, ύστερα άπό τίς άκορπες καί αίματηρές προσπάθειές του τήν προηγούμενη μέρα.

—Σαμποταριστές άνατίναξαν 100 μ. τοίχο άντιστήριξης στό δρόμο Γιάννενα—Κόνιτσα. Ή συγκοινωνία διακόπηκε.

—Κοντά στίς Μουριές χτυπήθηκε καί διαλύθηκε μέ πολλές άπώλειες τό 512 έχθρικό τάγμα. Σαμποταριστές άνατίναξαν στήν Κ. Μακεδονία 1 τάνκς, 10 αύτοκίνητο καί [illegible]τωσαν καί τραυμάτισαν 63 μοναρχοφασ[illegible]στες.

15)8.—Παρά τίς νέες δυνάμεις πού μετέφερε ό έχθρός στόν τομέα Παληοστρούγκας, οί μαζικές του έπιθέσεις δέν είχαν κανένα άποτέλεσμα. Ό έχθρός χτυπήθηκε καί άπό τά πλευρά καί τά νώτα άπό τα τμήματά μας τού Χάρου καί τού Πύργου Κοτύλης καί είχε 86 νεκρούς καί 300 τραυματίες.

—Άρχισε σοβαρή έχθρική προσπάθεια πρός τήν κατεύθυνση Μπούτρα, Κούκουλη, Μελούνα. Τά τμήματα τού Δ.Σ. μέ διαδοχικά πλευρικά χτυπήματα προξένησαν στόν έχθρό σοβαρές άπώλειες.

—2 έχθρικά τάγματα πού κινήθηκαν άπό Δολιανά πρός Βύσιανη χτυπήθηκαν άπό τμήματα τού Δ.Σ. καί άναγκάστηκαν νά συμπτυχτούν μέ άπώλειες 60 νεκρούς καί τραυματίες.

16)8Νυχτερινές καί πρωϊνές έπιθέσεις τού έχθρού πρός τά Καφάλια κοντά στό Λειβαδοτόπι άποκρούστηκαν Όρισμένα έχθρικά τμήματα πού προσπάθησαν νά περάσουν τόν Άλιάκμωνα διαλύθηκαν. Στόν τομέα Πλικάτης—Ζέρμας τά τμήματά μας άντιμετωπίζουν μ' έπιτυχία τόν έχθρό καί κρατάν τίς βασικές άμυντικές τους θέσεις. Άποκρούστηκαν έπιθέσεις τού έχθρού στό, Γλυκονέρι καί Τυχοϋλι, Χάρο, Γκορούσα-Κολοκυθιά καί Καραούλι. Συνολικές, άπώλειες τού έχθρού 703 νεκροί καί τραυματίες. Καταρίφτηκαν 2 άεροπλάνα.

17)8.—Έπιθέσεις τών 9 καί 10 έχθρικών μεραρχιών στήν περιοχή Άετομηλίτσας—Λυκόραχης—Ζέρμας μέ σκοπό νά διασπάσουν τή νέα άμυντική γραμμή τών τμημάτων τού Δ.Σ. άποκρούστηκαν. 2 τάγματα ύπέστησαν σοβαρές άπώλειες. Έχθρική έπίθεση στήν περιοχή Γκρέκο μέ σκοπό νά παρακάμψει τά όχυρά τού Χάρου καί τού Πύργου τής Κοτύλης άπό Νότοπροσέκρουσε στήν σθεναρή άντίσταση τών τμημάτων τού Δ.Σ. Συνεχίστηκε ή έχθρική έπίθεση πρός τήνκατεύθυνση Τυχοϋλι—Άσπρη Πέτρα. Συνολικές άπώλειες τού έχθρού 817 νεκροί καί τραυματίες.

—Κατά τίς έπιχειρήσεις στό άνατολικό Μπέλλες άπό 5 17-8 ό έχθρός είχε πάνω άπό 200 νεκρούς καί τραυματίες.

18-8—Άποκρούστηκαν έχθρικές έπιθέσεις στούς τομείς Άσπρης Πέτρας, Πευκόφυτο, Μαύρη Πέτρα καί άπό σύνορα μέχρι Άρρένα. Στά ύψώματα Α. Πευκόφυτου. διαλύθηκε έχθρικός λόχος. Τό πυροβολικό μας χτύπησε έχθρικό τάγμα στήν περιοχή Μπούφι καί φάλλαγγα μεταγωγικών νότια τής Κοτύλης. Καταρίφτηκε 1 έχθρικό αεροπλάνο. Συνολικές άπώλειες τού έχθρού 466 νεκροί καί τραυματίες

—Άνατινάχτηκε άμαξοστοιχία κοντά στά Τεμπη.

20)8.—Άποκρούστηκαν έπίμονες έπιθετικές προσπάθειες τού έχθρού νά κυκλώσει άπό Βορρά τά όχυρά τού Χάρου καί τού Πυργου τής Κοτύλης. Σκοτώθηκαν 53 καί τραυματίστηκαν 160 μοναρχοφασίστες. Σοβαρη έχθρική πίεση πάνω στά

τμήματά μας στήν κατεύθυνση Κιάφας—Σούφλικα.

20)8.—Τμήματα τοῦ Δ.Σ. χτύπησαν τόν ἐχθρό στό Τσότι καί τοῦ προξένησαν ἀπώλειες 30 νεκρούς, 70 τραυματίες καί 9 αἰχμάλωτους. Πάρθηκαν πολλά λάφυρα. 486 νέοι κατατάχτηκαν στό Δ.Σ.

—Τμήματα τοῦ Δ.Σ. μπῆκαν στό Λαγκαδά. Χτύπησαν μέ πιάτ καί μπαζούκας τό Διοικητήριο τῆς ἐθνοφρουρᾶς, τῆς ἀστυνομίας, τό ἠλεκρικό ἐργοστάσιο κ.ἄ.

—Ὁ ἐχθρός πλήρωσε μέ 80 νεκρούς καί τραυματίες, ἐπιθετικές προσπάθειες πρός Καψάλια—Μαύρη Πέτρα καί Χρυσή—Πευκόφιτο.

—Στήν περιοχή Καλομπάκας καταρίφτηκε ἐχθρικό ἀεροπλάνο.

21)8.—Ἔληξε ἡ πρώτη φάση τῆς μεγάλης μάχης τῆς Β. Πίνδου. Τά τμήματα τοῦ Δ.Σ. τῆς Β. Πίνδου ἀφοῦ ἐπί 70 μέρες ἄλεσαν τούς πιό ἐπίλεκτους σχηματισμούς τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ πραγματοποίησαν τή νύχτα τῆς 20 πρός 21 Αὐγούστου εὐρύ καί τολμηρό ἑλιγμό. Οἱ κύριες δυνάμεις μέταυτόχρονα καί αἰφνιδιαστικά σφοδρά χτυπήματα στήν κατεύθυνση Ἀλεβίτσα—Γκοσούσια καί Βόλια διέσπασαν τήν πυκνή ἐχθρική διάταξη καί πέτυχαν νά περάσουν στούς χώρους πού πρόβλεπε τό σχέδιο τοῦ ἑλιγμοῦ. Ταυτόχρονα ἄλλα τμήματά μας πέρασαν σχεδόν ἀνενόχλητα πρός Νότον τοῦ Γράμμου· Ὁ ἐχθρός σεἰς ἐπιχειρήσεις αὐτές εἶχε ἀπώλεες πάνω ἀπό 300 νεκρούς καί τραυματίες.

—Καταρίφθηκαν 2 ἀεροπλάνα καί καταστράφηκαν 3 αὐτοκίνητα γεμάτα στρατό στό δρόμο Καστοριά - Μεσοποταμιά.

22)8.—Ἀνακοινωθέν τοῦ Γ.Α. ἀναφέρει ὅτι στίς ἐπιχειρήσεις τῆς Β. Πίνδου, ἀπό τίς 14)6)48—21)8)48, ὁ μοναρχοφασιστικός στρατός εἶχε τίς πιό κάτω ἀπώλειες: νεκρούς ἀξιωματικούς καί στρατιῶτες 5125, τραυματίες 16.000, αἰχμάλωτους 439, αὐτόμολους 98, λιποτάχτες 1200—Σύνολο 22.862. Καταρίφτηκαν 35 ἀεροπλάνα καί σκοτώθηκαν καί τραυματίστηκαν 50 ἀεροπόροι. Καταστράφηκαν 18 τανκς καί 5 πυροβόλα. Κυριεύτηκε ἄφθονο πολεμικό ὑλικό.

—Τμήματα τοῦ Δ.Σ. μπῆκαν στά χωριά Ζάρκο, Τσότι, Νεοχώρι, Γκριζάνα, Μπόγια κ.ἄ. καί κυριάρχησαν στό μεγαλύτερο μέρος τῆς περιοχῆς Φαρκαδόνας 600 νέοι κατατάχτηκαν στό Δ.Σ.

23)8.—Στή Ρούμελη χτυπήθηκαν ἀποφασιστικά καί καταδιώχτικαν ἐχθρικές δυνάμεις πού κινήθηκαν στόν Παρνασό. Μοναρχοφασιστικό τάγμα διαλύθηκε.

Τμήματα τοῦ Δ.Σ. χτύπησαν τό 4 τάγμα ἐθνοφρουρᾶς πού κινήθηκε ἀπό τά ὑψώματα Μαρμάρων καί Ἀνατολῆς πρός Ζεμπελάκι καί τοῦ προξένησαν ἀληθινή πανωλεθρία. Σκοτώθηκαν 45, τραυματίστηκαν 85, καί αἰχμαλωτίστηκαν 23, αὐτομόλησε 1. Ἀνάμεσα στούς νεκρούς 4 ἀξιωματικοί καί στούς τραυματίες 2. Λάφυρα: 9 μπρέν, 30 ὅπλα, 28000 σφαῖρες, 171 βλήματα ὅλμίσκου κλπ.

24)8.—Τμήματα τοῦ Δ.Σ. μπῆκαν στά Τρίκκαλα, ὅπου παρέμειναν ἀπό τίς 11 τή νύχτα μέχρι τίς 3 τό πρωΐ. Ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ 7 νεκροί, 30 τραυματίες καί 5 αἰχμάλωτοι. Πάρθηκαν πολλά λάφυρα. 46 νέοι μαχητές ἀπό τήν πόλη καί 36 ἀπό τά περίχωρα κατατάχτηκαν στό Δ.Σ.

26.8.—Τά τμήματα τοῦ Δ.Σ. ἀντιμετωπίζουν μ' ἐπιτυχία ἐπιχειρήσεις τοῦ ἐχθροῦ στό Καϊμάκτσαλαν καί τοῦ προξενοῦν σοβαρές ἀπώλειες. Σκοτώθηκαν 50 καί τραυματίστηκαν 80 μοναρχοφασίστες.

—Τμήματα τοῦ Α.Ρ. μπῆκαν στόν Ἀη Σώστη, καί χτύπησαν στά Βρωμοπήγαδα τό 55 τάγμα ἐθνοφρουρᾶς καί διλοχία Λ.Ο.Κ. Ὁ ἐχθρός ἀντράπηκε καί εἶχε ἀπώλειες 30 νεκρούς, 40 τραυματίες, καί 12 αἰχμαλώτους. Πάρθηκαν πολλά λάφυρα.

27)8.—Ἀνατινάχτηκε ἐχθρικό τζίπ. Σκοτώθηκε ὁ μοναρχοφασίστας ταγματάρχης Μανωλιτσάκης Ἀριστομένης προσωπάρχης τῆς 45ης ταξιαρχίας.

29)8.—Ἐχθρικές δυνάμεις πού κινήθηκαν πρός ὕψωμα Βίτσι καί Πόρτες καθώς καί πρός Γκλάβατα καί Κοῦλα χτυπήθηκαν ἀπό τμήματα τοῦ Δ.Σ. καί κυνηγήθηκαν ὡς τίς βάσεις τους. Ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ 45 νεκροί καί πολλοί τραυματίες.

31.—Στό χῶρο τοῦ Γράμμου εὐκίνητα τμήματα τοῦ Δ.Σ. συνεχίζουν τίς ἐπιθετικές τους ἐνέργειες ἐνάντια στίς μοναρχοφασιστικές δυνάμεις ἀπό τίς 28)8 μέχρι τίς 31)8 ἀπ' τή δράση τῶν τμημάτων αὐτῶν σκοτώθηκαν, τραυματίστηκαν 114 στρατιῶτες καί 4 ἀξιωματικοί μοναρχοφασίστες

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ζαχ. Κ. Μακεδονία. Τό ἄρθο σου «Ἡ πολιτική δουλειά ἰσχυρό ὅπλο στά χέρια τοῦ Δ.Σ.Ε.» ἶναι γενικό. θά πρέπει νά τό ξαναδουλέψεις καί νά μᾶς τό στείλεις. Τό ἄρθρο σου θά πρέπει νά ἀναλύει τήν πεῖρα σου ἀπό τήν πολιτική δουλειά στήν περιοχή σου.

Π. Παπαδόπουλο Ταγματάρχη. Τό ἄρθρο σου «Σχέδιο προετοιμασίας ἐπίθεσης τάγματος» πρέπει νά ξαναγραφεῖ. Νά ἀποφεύγεις ἀοριστίες γενικότητες. Νά σταθεῖς ἰδιαίτερα στήν πεῖρα πού μᾶς δίνει ἡ μάχη τοῦ Γράμμου σέ σχέση μέ τό ζήτημα αὐτό. Ἐσύ ἔζησες τή μάχη τοῦ Γράμμου καί μπορεῖ νά γράψεις πολλά.

ΑΠΟ ΜΗΝΑ ΣΕ ΜΗΝΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

ΑΠΟ 5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ — 5 ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ

Στὶς 21 Αὐγούστου ἔκλεισε ἡ πρώτη φάση τῶν ἐπιχειρήσεων στὴ Βόρεια Πίνδο μὲ τὸ θαυμάσιο ἐπιθετικὸ ἐλιγμό, τῆς 20 πρὸς 21 Αὐγούστου. Τὸ γεγονὸς ὅτι τόσες μέρες ὕστερα ἀπὸ τὸν ἐλιγμὸ οἱ μοναρχοφασίστες κάνουν τὴν πάπια— παρὰ τὶς ὁμολογίες τοῦ Βὰν-Φλὶτ—δείχνει τὸ μεγάλο κάζο ποὺ πάθανε μὲ τὸν ἐλιγμὸ τῆς 20 πρὸς 21 Αὐγούστου. Τὰ σχέδια καταχτητῶν καὶ ὑποταχτητῶν γιὰ τὴ συντριβὴ τῶν δυνάμεων τοῦ Δ.Σ. ἀπότυχαν. Ὁ Δ.Σ. συνεχίζει νὰ τοὺς ματώνει στὸ Βίτσι καὶ νὰ τοὺς καταφέρει μαζικὰ ἐπιθετικὰ χτυπήματα σ' ὁλάκερη τὴν Ἑλλάδα. Ἡ σκληρὴ πραγματικότητα κάνει τὸ Μάρσαλ νὰ δηλώνει «πὼς δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ καθορισθεῖ ἐὰν καὶ πότε θὰ συντριβοῦν οἱ ἀντάρτες», μὲ νέες του δηλώσεις νὰ ζητάει νὰ μὴν γίνεί ἀποστράτευση τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ, ἀλλὰ ἀντίθετα ἐγκρίνουν οἱ ἀμερικάνοι τὴν πρόσκληση καινούργιων 30.000 φαντάρων στὸ μοναρχοφασιστικὸ στρατό. Τὸ μάτωμά τους στὸ Γράμμο, οἱ 30.000 νεκροὶ καὶ τραυματίες, τὸ ξεσκέπασμα τῆς ψευτιᾶς ποὺ ἔλεγαν στοὺς φαντάρους πὼς μόλις τελειώσει ὁ Γράμμος θὰ γυρίσουν στὰ σπίτια τους, οἱ καινούργιοι Γράμμοι ποὺ ὑπάρχουν στὴν Ἑλλάδα, ἡ ἄθλια οἰκονομικὴ κατάσταση τῶν οἰκογενειῶν τῶν φαντάρων, δυναμώνουν τὰ σημάδια τῆς ἀποσύνθεσης ποὺ παρουσίασε ὁ μοναρχοφασιστικὸς στρατὸς στὸ Γράμμο κι' ἂς μιλάει ὁ ψευτο-Στράτος 7 φορὲς τὴ μέρα «γιὰ τὸ ἄριστον ἠθικὸν» τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ.

Οἱ συνέπειες τῆς ἀμερικάνικης κατοχῆς, ἡ ἀποτυχία τους στὴ Βόρεια Πίνδο καὶ ἡ ληστρικὴ πολιτικὴ τῆς πλουτοκρατίας ἐντείνουν τὸ οἰκονομικὸ χάος ποὺ ἐπικρατεῖ στὸ ἀμερικανόδουλο κράτος τῆς Ἀθήνας. Ἕνα καινούργιο μέτωπο τῶν ἐργαζομένων γιὰ τὴ ζωὴ ἀνοίγεται στὴ σκλάβα Ἑλλάδα.

Οἱ ζυμώσεις γιὰ τὴν ἀπεργία τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, οἱ διαμαρτυρίες τῶν ἀγροτῶν γιὰ τὶς ληστρικὲς τιμὲς ἀγορᾶς τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων —850 δρχ. τὸ στάρι καὶ 1800 ἡ σταφίδα,—5.000 ὁ καπνὸς—δείχνουν πὼς οἱ ἐργαζόμενοι ἐνισχυμένοι κι' ἀπὸ τὴν ἀποτυχία τοῦ μοναρχοφασισμοῦ στὸ Γράμμο, ἀρχίζουν νὰ ἀγωνίζονται πιὸ ἀποφασιστικὰ γιὰ τὴ ζωή τους. Στὸ σκλάβο λαὸ φαίνεται πιὰ καθαρὰ πὼς μ' ὅλα τὰ δολλάρια τῆς ἀμερικάνικης βοήθειας κάθε μέρα καὶ χειροτερεύει ἡ ζωή του μὰ κι' οὔτε μπορεῖ νὰ βλέπει γιὰ τὸ ἄμεσο μέλλον τίποτε τὸ καλύτερο ἀπὸ τοὺς ψευτοκυβερνῆτες τῆς Ἀθήνας.

Ἡ ἀποτυχία τους στ ὁ Γράμμο ἡ ὄξυνση τῆς οἰκονομικῆς κρίσης δυνάμωσε τὶς φαγωμάρες τῶν ἀμερικανόδουλων ἀνάμεσά τους καὶ τὴ σύγχιση καὶ ἀπαισιοδοξία στὸ μοναρχοφασιστικὸ στρατόπεδο. Ἀσφαλῶς ὅσο περνάει ὁ καιρὸς καὶ οἱ θριαμβολογίες τους περισσότερο θὰ ξεθωριάζουν, τόσο πιὸ πολὺ θὰ ἐκδηλώνονται οἱ φαγωμάρες ἀνάμεσα στοὺς Τσαλδαροσοφοῦληδες καὶ τὸ ἀμερικάνικο μαστίγιο τοῦ προτέχτορα Γκρέϊντυ δὲ θὰ μπορεῖ νὰ τὶς σταματήσει. Θὰ μποροῦσε νὰ προσθέσει κανεὶς σ' αὐτὰ καὶ τὶς «φιλικὲς» ἀποκαλύψεις τοῦ Βὰν Φλὶτ γύρω ἀπὸ τὰ ἐγγλέζικα ὅπλα ποὺ βρέθηκαν στὸ Γράμμο «ἀγγλικῆς παραγωγῆς 1946» καὶ ποὺ ὡς τώρα τρεῖς φορὲς ἔδωσαν διαφορετικὲς ἐξηγήσεις.

Τὸ τί θὰ γίνει τώρα; ἀπομένει γιὰ τοὺς μοναρχοφασίστες τὸ ἐρώτημα τῆς στιγμῆς. Ἀπὸ ποῦ νὰ προταρχίσουν ὄχι τὴ μιὰ ἀλλὰ τὶς πολλὲς ἐκστρατεῖες γιὰ νὰ συντρίψουν τὸ Δ.Σ.Ε;

Καὶ ἔτσι μέσα σ' αὐτὴν τὴν κατάντια τους ἔρχονται μὲ ἐντολὴ τῶν ἀφεντικῶν τους καὶ προκαλοῦν τὴν Ἀλβανικὴ Λαϊκὴ Δημοκρατία γιὰ νὰ κρύψουν τὶς ἀποτυχίες τους καὶ γιὰ νὰ πραγματοποιήσουν τὰ ἰμπεριαλιστικά τους σχέδια στὰ Βαλκάνια, καὶ νὰ κερδήσουν ὅπως λένε τὴ διπλωματικὴ μάχη, στὴ συνέλευση τοῦ Ο.Ε.Ε. μιὰ ποὺ δὲν κέρδισαν τὴ στρατιωτική.

Μέσα στὸ μῆνα Αὔγουστο ἡ ἀπόφαση τοῦ Π.Γ. τοῦ Κ.Κ.Ε. τῆς 25ης Αὐγούστου μαζὶ μὲ τὶς ἀποφάσεις τῆς 4ης Ὁλομέλειας τῆς Κ.Ε. στὸ Γράμμο χάραξε τὰ καθήκοντα γιὰ τὸν κάθε κομμουνιστή, δημοκρατικὸ καὶ πατριώτη.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

ΑΠΟ 5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ — 5 ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ

ΓΕΡΜΑΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ: Μπροστά στήν ἀποφασιστική στάση τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης, τή σταθερή φιλειρηνική της πολιτική καί κάτω ἀπό τήν πίεση τῶν ἐργαζομένων μαζῶν τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ στίς δυτικές ζῶνες τῆς Γερμανίας, οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν δυτικῶν δυνάμεων ἄφισαν στίς πρωτεύουσες τῶν χωρῶν τους τή γλῶσσα τῶν ἀπειλῶν καί τῶν προκλήσεων. Ἡ Σοβ. Κυβέρνηση ἔθεσε τό ζήτημα πάνω στή βάση τῶν γενικώτερων συμφερόντων τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ σάν πρόβλημα τῆς ἑνότητας τῆς Γερμανίας ὅπως ἀκριβῶς συμφωνήθηκε στή Διάσκεψη τοῦ Πότσδαμ. Δημοσιογραφικές πληροφορίες ἀναφέρουν ὅτι οἱ ἀντιπρόσωποι στή Μόσχα συμφώνησαν νά κυκλοφορήσει τό σοβιετικό μάρκο σ' ὁλόκληρο τό Βερολίνο κάτω ἀπό τόν τετραμερή ἔλεγχο. Οἱ ἀντιπρόσωποι ἐπρόκειτο νά ξανασυναντηθοῦν. Νεώτερα δέν ἀνακοινώθηκαν.

Στό μεταξύ, στίς δυτικές ζῶνες τῆς Γερμανίας, ἡ ἀντιλαϊκή καί ἀντιδημοκρατική πολιτική καί ἡ νομισματική «μεταρρύθμιση» πού ἐφάρμοσαν οἱ ἀμερικανοί καί ἀγγλογάλλοι, εἶχε ἄμεσες τίς συνέπειές της στό βιωτικό ἐπίπεδο τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ. Αὔξηση τῶν τιμῶν, ἀνεργία, κλείσιμο πολλῶν ἐπιχειρήσεων, πεῖνα καί δυστυχία. Ὁ γερμανικός λαός διαμαρτυρήθηκε ἔντονα καί πολλές μεγάλες πόλεις τῆς Δ. Γερμανίας ἀντήχησαν ἀπό τά συνθήματα ἑκατοντάδων χιλιάδων διαδηλωτῶν: «θέλουμε ψωμί καί ὄχι ἀεροδρόμια», «κάτω οἱ διασπαστές τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ» κ.λ.π.

***

ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΔΟΥΝΑΒΗ Στίς 16 Αὐγούστου τέλειωσε στό Βελιγράδι ἡ Διάσκεψη τοῦ Δούναβη Μέ καταπληκτική πλειοψηφία ἐγκρίθηκε το σοβιετικό προσχέδιο γιά τή ναυσιπλοΐα τοῦ Δούναβη. Μέ τό προσχέδιο αὐτό κατοχυρώνονται μιά γιά πάντα τά δικαιώματα τῶν παραδουνάβειων χωρῶν.

Ἡ προσπάθεια τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ἀμερικῆς, Ἀγγλίας καί Γαλλίας νά ἀναβιώσουν τό παληό προνομιακό γι' αὐτούς καθεστώς στό μεγάλο αὐτό εὐρωπαϊκό ποτάμι, νά ἐπιφέρουν ρῆγμα καί νά βάλουν ποδάρι στίς χῶρες τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας, ναυάγησε.

Ἔτσι, στό τμῆμα αὐτό τῆς Εὐρώπης, κι' αὐτή τή φορά, χάρη στή ρωμαλέα, τολμηρή καί συνεπῆ φιλειρηνική πολιτική τῆς Σοβ. Ἕνωσης καί τῶν Λαϊκῶν Δημοκρατιῶν ἡ πολιτική τῆς Μαρσαλοποίησης τῆς Εὐρώπης συνάντησε ἕνα ἀκόμα μεγάλο ἐμπόδιο.

***

ΓΑΛΛΙΑ. Τά σχέδια ὑποδούλωσης τῆς Εὐρώπης ἀπ' τούς Ἀμερικανούς ἰμπεριαλιστές δέχτηκαν αὐτό τό μῆνα ἕνα σοβαρό χτύπημα καί στή Γαλλία. Ἡ ἀμερικανοκίνητη κυβέρνηση Μαρύ —ἡ 12η μέσα σέ τέσσερα χρόνια— ἔπεσε κάτω ἀπό τή δυσφορία καί τήν ἀγανάκτηση τῶν ἐργαζομένων μαζῶν. Ἐκεῖ ὁ λαός διαδήλωσε τήν ἀπόφασή του νά μήν ἀνεχθεῖ τήν πολιτική ὑποτίμησης τοῦ φράγκου, τήν πολιτική ἀνεργίας, ἐξάρτησης τῆς Γαλλίας ἀπ' τό ἀμερικάνικο κεφάλαιο καί ἔχθρα μέ τή Σοβ. Ἕνωση. Οἱ ἀπεργίες ἐπεχτάθηκαν σ' ὅλη τή χώρα.

Ἐπικεφαλῆς τῆς λαϊκῆς κινητοποίησης βρίσκεται τό Κ.Κ.Γαλλίας πού ἡ πολιτική καί τά συνθήματά του γιά μιά κυβέρνηση δημοκρατικῆς ἑνότητας, αὔξηση τῶν μισθῶν καί ἡμερομισθίων φιλία καί συνεργασία μέ τή Σοβ. Ἕνωση κατακτοῦν ὅλο καί περισσότερο τίς μάζες. Τά δεξιά κόμματα καί οἱ σοσιαλπροδότες Μπλούμ καί Σία ξεσκεπάστηκαν

Τά ὄργανα τῶν Ἀμερικανῶν Ραμαντιέ, Σουμάν κλπ. δέν κατόρθωσαν μέχρι ὥρας νά σχηματίσουν κυβέρνηση. Ὅλα τά σημάδια δείχνουν ὅτι καί ἄν σχηματίσουν κυβέρνηση, ἡ κρίση θά συνεχιστεῖ καί θά ξεσπάσει μέ μεγαλύτερες πολιτικές συνέπειες. Γιατί, ὅπως εἶπε καί τό Κ.Κ.Γαλλίας, ἀνοικοδόμηση τῆς χώρας δέν μπορεῖ νά γίνει χωρίς τή συμμετοχή τοῦ Κ.Κ. στήν Κυβέρνηση. Κι' αὐτό γίνεται συνείδηση στό γαλλικό λαό.

***

ΚΙΝΑ. Ἡ πολιτική τῆς λαϊκοδημοκρατικῆς ἑνότητας τοῦ Κ.Κ. Κίνας καί ὁ ἀπελευθερωτικός στρατός σημείωσαν νέες λαμπρές ἐπιτυχίες. Ἐπιφανεῖς προσωπικότητες τῆς ἐπιστήμης καί τῆς διανόησης τῆς Κίνας ὑπέγραψαν κοινή δήλωση στήν ὁποία ὑποστηρίζουν τήν ἔκκληση τοῦ Κ.Κ. γιά τό σχηματισμό μιᾶς λαϊκῆς Κυβέρνησης πού θ' ἀντικαταστήσει τή δικτατορία τοῦ Κουόμιταγκ Τίς τελευταῖες μέρες τοῦ Αὐγούστου στή Β. Κίνα σχηματίστηκε Λαϊκή Κυβέρνηση πού ἐκλέχτηκε μέ μυστική ψηφοφορία σέ Συνέδριο, ὅπου πῆραν μέρος ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ ἀπ' ὅλες τίς ἐλεύθερες [illegible]. Ἀνάμεσα στά 27 μέλη τοῦ [illegible] συμβουλίου εἶναι ὁ Ντούγκ Πάου, πρώην ἀντιπρόσωπος τῆς Κίνας στόν ΟΗΕ, ὁ [illegible] πρόσωπος τοῦ Γραφείου Περιοχῆς τοῦ Κ.Κ.Β. Κίνας, ὁ Τσιούγκ Κέ, διοικητής τοῦ [illegible] συγκρο-

τήματος στρατιῶν τοῦ Λαϊκοῦ Στρατοῦ τῆς Β. Κίνας κ.ἄ.

Στό Συνέδριο τῶν ἐργατικῶν συνδικάτων τῆς Κίνας στήν πόλη Χόγκ, ὁ Κάου Κόγκ, μέλος τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ. Κίνας δήλωσε ὅτι ἡ ἥττα τῆς δικτατορίας τοῦ Τσιαγκ-Κάϊ-Σέκ καί ἡ τελική νίκη τοῦ Λαϊκοῦ Στρατοῦ πλησιάζουν. Ἡ στρατιωτική δύναμη—συνέχισε ὁ Κάου Κόγκ—καί ἡ πολεμική τέχνη τῶν λαϊκοδημοκρατικῶν στρατευμάτων ἀνάγκασαν τόν Τσιάγκ-Κάϊ-Σέκ σέ διαρκή ὑποχώρηση.

Μόνο στό δεύτερο 15θήμερο τοῦ Αὐγούστου καί σ' ὁρισμένους τομεῖς τοῦ μετώπου ἐξοντώθηκαν 15.000 στρατιῶτες καί ἀξιωματικοί τοῦ Κουόμιταγκ.

ΒΙΡΜΑΝΙΑ. κ.λ.π. Ὅλες οἱ προσπάθειες τῆς κυβέρνησης τῆς Βιρμανίας νά καταλάβει τήν πόλη Χρόμα, 17 μίλια Β.Δ. τῆς Ραγκούν, ἀπέτυχαν. Τά ἀπελευθερωτικά στρατεύματα κράτησαν σταθερά τήν πόλη καί στίς μάχες πού διάρκησαν ἕνα περίπου μήνα προξένησαν σοβαρές ἀπώλειες στόν ἐχθρό, ἐνῶ στούς ἄλλους τομεῖς τοῦ μετώπου ἐπελευθέρωσαν νέες περιοχές τῆς χώρας.

Παρόμοιες ἐπιτυχίες σημείωσαν οἱ ἀπελευθερωτικές δυνάμεις καί στό Βιέτ—Νάμ, Μαλαισία κ.λ.π. Οἱ ἀποικιακοί λαοί μέ τήν πάλη τους ἀνθίστανται στά δουλωτικά σχέδια τῶν ἀμερικανικῶν ἐπεμβάσεων.

ΙΤΑΛΙΑ Τόν Αὔγουστο ἡ ἀμερικανόδουλη κυβέρνηση τοῦ Ντέ Γκάσπερι θέλησε νά ἐκδικηθεῖ τούς ἐργαζόμενους τῆς Ἰταλίας γιά τήν παλλαϊκή ἀπεργία διαμαρτυρίας πού κήρυξαν στίς 14—16 τοῦ Ἰούλη ἐνάντια στήν ἀπόπειρα δολοφονίας τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Κ.Κ. Ἰταλίας Παλμίρο Τολιάτι. Ἐξαπέλυσε σ' ὅλη τή χώρα νέο κῦμα τρομοκρατίας καί συνέλαβε πολλά συνδικαλιστικά στελέχη σάν ὑποκινητές τῆς ἀπεργίας.

Γιά μιά ἀκόμα φορά ὅμως προσέκρουσε στή δύναμη, τήν ἑνότητα καί τήν ἀποφασιστικότητα τῆς εργατικῆς τάξης καί ὅλων τῶν ἐργαζομένων τῆς χώρας. Σέ πολλές πόλεις τῆς Ἰταλίας καί ὅλης τῆς Σικελίας οἱ ἐργάτες κατέβηκαν σέ ἀπεργία ἀπαιτώντας τήν ἄμεση ἀπελευθέρωση τῶν συνδικαλιστικῶν στελεχῶν. Μπροστά σ' αὐτή τήν κινητοποίηση ἡ κυβέρνηση τοῦ Ντέ Γκάσπερι ὑποχώρησε καί ἄφησε ἐλεύθερα πολλά ἐργατικά στελέχη.

«ΟΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΙΑΣΚΕΨΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΩΝΙΑ»: Στήν ἀρχή καί στό τέλος τοῦ δεύτερου δεκαπενθήμερου τοῦ Αὐγούστου τελείωσαν τίς ἐργασίες τους στήν Πολωνία ἡ διεθνής Συνδιάσκεψη τῆς ἐργατικῆς νεολαίας καί τό Παγκόσμιο Συνέδριο τῶν διανοουμένων. Οἱ πιό ἐπιφανεῖς ἐκπρόσωποι τῆς ἐργατικῆς νεολαίας καί παράγοντες τοῦ πολιτισμοῦ καί τῆς ἐπιστήμης ξεσκέπασαν καί στιγμάτισαν τόν ἀμερικάνικο ἐπεκτατισμό πού ἀπειλεῖ τόν κόσμο μέ νέο κατακλυσμό καί καταστροφή.

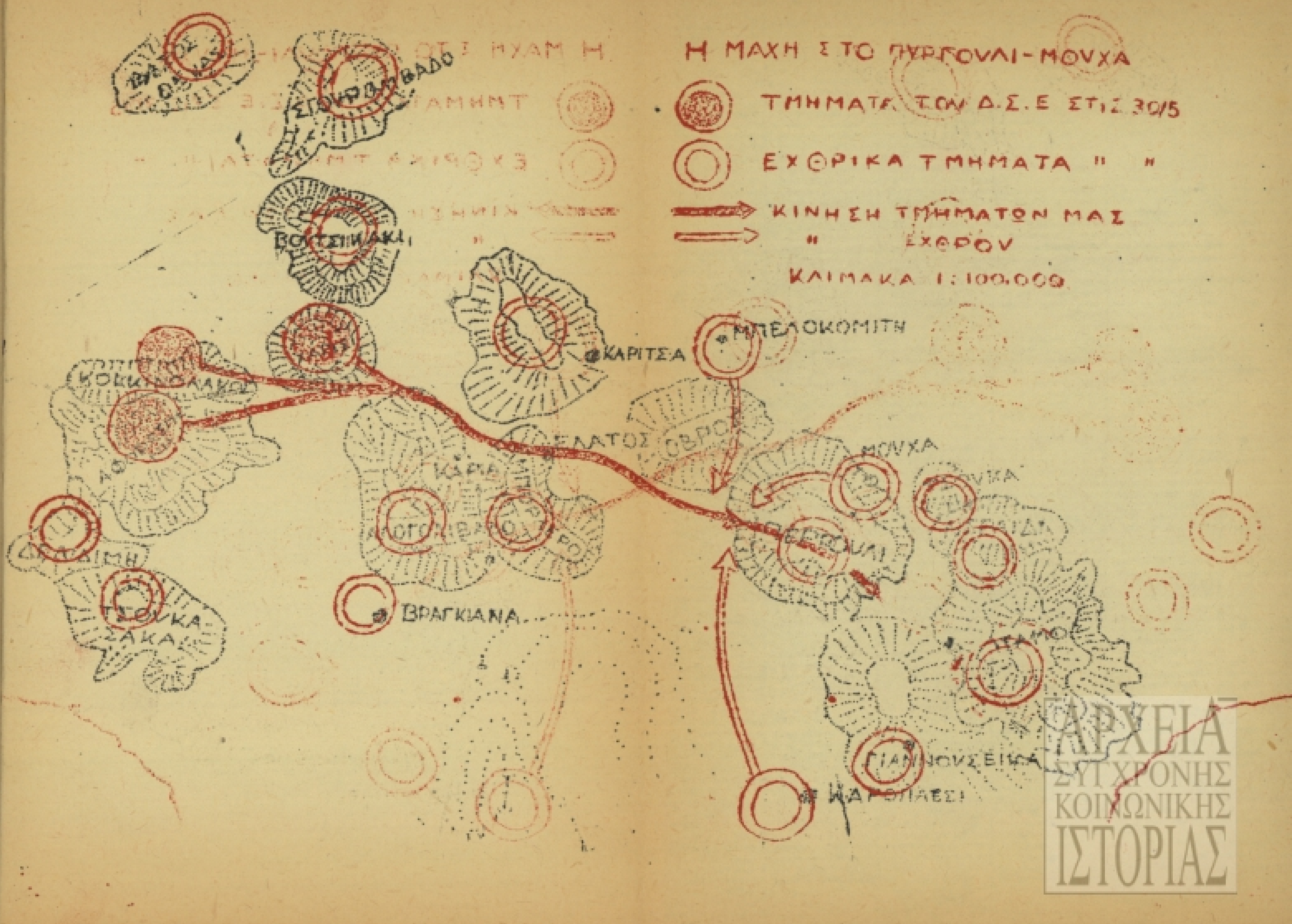
Καί στίς δύο αὐτές διασκέψεις ἀποδείχτηκε ἡ ἑνότητα τῆς ἐργατικῆς νεολαίας ὅλων τῶν χωρῶν καί τῶν ἀνθρώπων τῆς προοδευτικῆς διανόησης. Ὁμόφωνα ψηφίστηκαν τά μέτρα γιά τήν πραγματοποίηση τῶν ἀποφάσεων πού πάρθηκαν γιά τήν ὑπεράσπιση τῶν δικαιωμάτων τῆς νεολαίας, τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς ἐλευθερίας, τῆς εἰρήνης καί τῆς δημοκρατίας.

«ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ»: Ἡ πολιτική τοῦ Μαρσαλισμοῦ καί Τρουμανισμοῦ γιά τήν ὑποδούλωση τῆς Εὐρώπης ἐμφανίστηκε καί μέ μιά νέα μορφή. Πλάϊ στό λεγόμενο «συμβούλιο οἰκονομικῆς Εὐρωπαϊκῆς συνεργασίας» πού συμμετέχουν οἱ χῶρες τοῦ σχεδίου Μάρσαλ, οἱ ἀμερικάνοι προτείνουν νά σχηματισθεῖ «Εὐρωπαϊκό κοινοβούλιο». Συνῆλθαν στήν Ἐλβετία σάν προσύσκεψη, 200 ἀντιπρόσωποι «ἀπό τά κοινοβούλια τῶν δυτικοευρωπαϊκῶν χωρῶν». Ἀπό τή σύσκεψη αὐτή βγῆκε ἔκκληση πρός τίς 5 δυνάμεις τῆς «Δυτικῆς Ἕνωσης» νά θέσουν τίς βάσεις τοῦ «Εὐρωπαϊκοῦ κοινοβουλευτικοῦ σώματος». Ἐν τῷ μεταξύ οἱ ἐργασίες στό «συμβούλιο οἰκονομικῆς συνεργασίας» σταμάτησαν γιατί διαφώνησαν γιά τό μοίρασμα τῆς «βοήθειας» πού προβλέπει τό σχέδιο Μάρσαλ. Μέ τό λεγόμενο εὐρωπαϊκό κοινοβούλιο—παληά πρόταση τοῦ Τσώρτσιλ—οἱ ἀμερικάνοι ἰμπεριαλιστές πάνε νά ὑποδουλώσουν οἰκονομικά καί πολιτικά τίς καπιταλιστικές χῶρες τῆς Εὐρώπης καί νά δυναμώσουν τό ἀντισοβιετικό μπλόκ στήν Εὐρώπη.

Ὁ Αὔγουστος ἔκλεισε μέ τό θάνατο τοῦ Ἀντρέϊ Ἀλεξάντροβιτς Ζντάνωφ. Ὁ Ζντάνωφ ἦταν Γραμματέας τῆς Κ.Ε. καί μέλος τοῦ Π.Γ. τῆς Κ.Ε τοῦ Κ.Κ. Μπολσεβίκων, ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἀνωτάτου Σοβιέτ τῆς Ε.Σ.Σ.Δ. καί στρατηγός τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ. Πιστός γιός τοῦ Κόμματος τοῦ Λένιν—Στάλιν, επιφανής θεωρητικός τοῦ Μαρξισμοῦ καί ἕνας ἀπό τούς στυλοβάτες τοῦ διεθνοῦς ἐπαναστατικοῦ προλεταριακοῦ κινήματος. Ὁ πιό στενός συνεργάτης καί συμπολεμιστής τοῦ μεγάλου Στάλιν.

Ἡ ἐργατική τάξη καί οἱ δημοκράτες ὅλων τῶν χωρῶν συμμερίστηκαν βαθειά τό πένθος τοῦ Κ.Κ. καί τοῦ λαοῦ τῆς Σοβ. Ἕνωσης για τή μεγάλη ἀπώλεια τοῦ Ζντάνωφ. Μπροστά στόν τάφο τοῦ μεγάλου νεκροῦ καί στό κενό πού δημιουργήθηκε μέ τον πρόωρο θάνατό του οἱ ἐργαζόμενοι ὅλων τῶν χωρῶν ἔδωσαν τήν ὑπόσχεση καί τόν ὅρκο: Νά συσπειρώσουν πιό πολύ τίς γραμμές τοῦ ἀντιϊμπεριαλιστικοῦ μετώπου. Νά παλαίψουν μέ τήν ἴδια ἀποφασιστικότητα καί ἐπιμονή, σάν τόν Ζντάνωφ, γιά τήν ὑπόθεση τῆς εἰρήνης καί τῆς Δημοκρατίας.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ἡ συνέχεια ἀπό τό προηγούμενο φύλλο τοῦ ἄρθρου «Ζητήματα [illegible] ἐκπαίδευσης» θά μπεῖ στό [illegible] φύλλο τοῦ Ὀχτώβρη.

Η ΜΑΧΗ ΣΤΟ ΠΥΡΓΟΥΛΙ-ΜΟΥΧΑ
ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΩΝ Δ.Σ.Ε ΣΤΙΣ 30/5
ΕΧΘΡΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ " "
ΚΙΝΗΣΗ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΜΑΣ
" ΕΧΘΡΟΥ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100.000
ΚΑΡΙΤΣΑ
ΜΠΕΛΟΚΟΜΙΤΗ
ΕΛΑΤΟΣ
ΜΟΥΧΑ
ΒΡΑΓΚΙΑΝΑ
ΓΙΑΝΝΟΥΣΕΙΚΑ